

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTERAAD VAN
GEMEENTE DORDRECHT, D.D. 10 OKTOBER 2023**

Vergaderkamer Raadzaal

Voorzitter: De heer Kolff
raadsgriffier: Mevrouw Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Boom (VVD)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA) – aanwezig vanaf 20:35 uur
Dhr. Droog (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op ons Eiland)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Noldus (VVD)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Schalken-Den Hartog (Beter Voor Dordt)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Mevr. Simon-Van Waardhuizen (Fractie Van Waardhuizen) – aanwezig vanaf 15:15 uur
Dhr. Stam (Fractie Van Waardhuizen)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van den Tol (VVD)
Dhr. Uysal (GroenLinks) – aanwezig vanaf 14:30 uur
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Dhr. De Vries (VSP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouders: De heer Burggraaf, Mevrouw Van Benschop, De heer Heijkoop, De heer Van der Linden, Mevrouw De Jonge, De heer Merx

Opening

1. Opening en vaststellen agenda, mededelingen

De voorzitter: Geachte leden van de raad, hartelijk welkom. Ik open de vergadering van vandaag, van dinsdag 10 oktober 2023. Iedereen van harte welkom hier in de zaal, ook op de publieke tribune en mensen die mogelijk op afstand met ons meekijken. Ik heb een afmelding ontvangen van de heer Katif van Beter voor Dordt. De heer Van der Spoel van Partij van de Arbeid, de heer Van Leeuwen van de Fractie van Leeuwen. En in ieder geval in de middag van de heer Van Dam Timmers van de CDA-fractie. En mevrouw Van Waardhuizen van de Fractie van Waardhuizen zal wat later zijn, heeft ze laten weten. En dat geldt ook zojuist gehoord van de heer Uysal. Die zit in de trein en komt ieder moment als het goed is binnen. Voor de rest is volgens mij iedereen er. Dan kunnen we beginnen. Nogmaals welkom. Ik kijk naar de agenda die voorligt. Een paar bijzonderheden. Allereerst heeft de Partij voor de Dieren een amendement aangekondigd bij hamerstuk 5, de Startnotitie Voedselvisie. Ik kijk even. Ik zie al instemmend geknik. En dat betekent dat dat een bespreekstuk wordt. En dat we dat als agendapunt 5 behandelen na agendapunt 22. Is dat akkoord? Dat is akkoord. Ik heb een viertal moties vreemd gezien. Twee van de Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie, waarbij er eentje over de bestrijding van ratten gaat en eentje over de inkoop van PFAS-houdende producten. Dat klopt ook. Eentje van de VVD en de ChristenUnie/SGP over een vast aanspreekpunt voor veteranen. Dat klopt ook.

De heer Van der Net: Dat klopt. Maar de VSP heeft daar ook in meegetekend en het CDA, voorzitter.

De voorzitter: Waarvan akte. Dan eentje van GroenLinks en DENK over de energietoeslag. Dat klopt ook? Dan stel ik voor dat we die ook op de agenda zetten en als laatste behandelen als de agendapunten 23 tot en met 26. Daar kunt u mee instemmen, ga ik vanuit. Dan verzoek ik de indieners die moties vast ook in te dienen, dat de griffie ze kan inscannen en uploaden. En dan behandelen we die straks als agendapunten 23 tot 26. Als die getekende versies van die moties vreemd kunnen worden gebracht bij de griffier, dan kunnen we die vast uploaden. En dan kunnen we volgens mij de agenda zo vaststellen.

2. Vaststellen van de notulen van de Gemeenteraad van 19 september en de Dordtse Dinsdag van 27 juni en 12 september 2023 Vergaderzalen 1, 3, 5

De voorzitter: Als er verder geen mededelingen zijn, gaan we naar agendapunt 2. Het vaststellen van de notulen van de gemeenteraad van 19 september en de Dordtse Dinsdag van 27 juni en 12 september 2023, vergaderzalen 1, 3 en 5. Kunnen we die notulen zo vaststellen? Dat is het geval.

Hamerstukken

De voorzitter: Dan zijn we bij de hamerstukken.

3. Akkoord gaan met scopewijziging en instemmen met de financiële gevolgen van aanpassing GREX Amstelwijck – Raadsvoorstel

De voorzitter: Die loop ik zoals altijd een-voor-een langs. Uiteraard is er ruimte voor het afleggen van korte stemverklaringen. Als eerste agendapunt 3, waarbij u gevraagd wordt akkoord te gaan met de scopewijziging en instemmen met de financiële gevolgen van de aanpassing GREX Amstelwijck. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Alleen maar even taaltechnisch, voorzitter. Die scope is dan weer jammer.

De voorzitter: Waarvan akte. Anderen nog? Akkoord, met in achtneming van hetgeen erover gezegd is.

4. Vaststellen Adviesrecht Omgevingswet – Raadsvoorstel

De voorzitter: 4, het vaststellen Adviesrecht Omgevingswet. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, in het voorstel wordt geadviseerd dat het college van B&W beoordeelt wat wel of niet belangrijk is bij het beoordelen van afwijkingen. Wat de SP betreft is dat te vrijblijvend. Wij hadden liever gezien dat het Omgevingsplan gewoon zo goed mogelijk uitgevoerd wordt. Dan heb je überhaupt heel weinig afwijkingen. Maar als er afwijkingen zijn dat er een lijst zou zijn waarop advies gevraagd moet worden. Wij stemmen tegen het voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. GroenLinks. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Wij stemmen in met het voorgestelde scenario. We gaan het daarbij vanuit dat de Omgevingseffectrapportage bij buitenplanse Omgevingsplanactiviteiten tijdig voor de raad beschikbaar zijn. En dat ook politiek gevoelige binnenplanse activiteiten aan de raad worden gemeld, zodat de raad daar eventueel op kan reageren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Dan is het voorstel aangenomen, met inachtneming van hetgeen erover gezegd is.

5. Vaststellen Startnotitie Voedselvisie – Startnotitie

De voorzitter: 5, vaststellen Startnotitie Voedselvisie. Die gaat straks besproken worden.

6. Vaststellen van de Afvalstoffenverordening Dordrecht – Raadsvoorstel

De voorzitter: 6, vaststellen van de Afvalstoffenverordening Dordrecht. Gaat uw gang, de heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik ben geblokkeerd aan mijn stem, maar ik probeer het uit mijn hoofd. Ik heb mijn wachtwoord verkeerd getoetst, zag ik. Wel even een stemverklaring. We stemmen trouwens wel in met het stuk. Alleen zijn wij van mening dat niet alle informatie klopt in dit stuk. En daarom zullen wij later met een aantal partijen schriftelijke vragen hierover stellen.

De voorzitter: Dank. Anderen nog? Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, de VSP sluit zich aan bij de stemverklaring van DENK.

De voorzitter: Anderen nog? Dan is het aangenomen, met inachtneming van hetgeen erover gezegd is.

7. Vaststellen van Alcoholverordening Dordrecht – Raadsvoorstel

De voorzitter: De alcoholverordening is akkoord.

8. Vaststellen Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden – Visiedocument – Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan 8, vaststellen Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden, Visiedocument. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Het CDA kan zich vinden in deze Groeiagenda. We missen echter zeker op zijn minst drie aandachtsgebieden. Eén, we zien graag dat de regio regie neemt in energieprojecten. Tweede, de gevaarlijke stoffen worden gezien als een mogelijke bedreiging van de brede welvaart. Dan verwachten we dat het in de uitvoering ook de nodige aandacht krijgt. En drie, leefbaarheid gaat niet alleen maar over openbaar vervoer en woningbouw, maar gaat vooral over het hebben van voldoende voorzieningen in de eigen wijk. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. In aanvulling op het mevrouw Van Vugt gezegd heeft, is voor ons van belang dat bij de innovatie en het aantrekken van bedrijvigheid nadrukkelijk de energietransitie, klimaatneutraliteit en circulariteit wordt benadrukt. Met die kanttekening stemmen wij graag in. Dat geldt ook voor het volgende punt. Dan hoef ik dat niet opnieuw te zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? De heer Portier.

De heer Portier: In het kader van tijdbesparing ook gelijk even over 8 en 9. We hebben de indruk dat de regionale samenwerking nog veel te uitgebreid gaat en ook zich veel bezighoudt met zaken die op het terrein van de gemeenten liggen. Ik pak als voorbeeld de uitgebreide coördinatie in de Drechtsteden over de woningbouwplannen, zou naar onze mening echt een gemeentelijke zaak moeten zijn. Terwijl we nu zelfs zien dat er een kwartiermaker aangesteld wordt en een uitgebreid apparaat opgezet wordt. Dat zien wij op deze manier niet zitten.

Wat er nodig is aan bovengemeentelijke coördinatie, daar zorgt de provincie voor. Die heeft daar ook een wettelijk taak in. Wij vinden het al helemaal niet nodig dat er uitgebreid reclame gemaakt gaat worden en dat het product Smart Delta Drechtsteden in de markt gezet wordt, zoals dat genoemd wordt. Wij worden geacht tegen de beide voorstellen gestemd te hebben.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, het is inmiddels al even geleden, maar bij punt 8 sluit ik me graag aan bij de woorden van het CDA.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, hier.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: De VSP sluit zich aan bij de stemverklaring van de SP. En zullen wij ook tegenstemmen.

De voorzitter: Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan is agendapunt 8 in ieder geval aangenomen, met inachtneming van hetgeen daarover gezegd is.

9. Vaststellen Groeiagenda 2030 – uitvoeringsprogramma 2024 – lokale vaststelling opgavebladen – Raadsvoorstel

De voorzitter: Bij 9 is er al wat stemverklaring afgelegd. Zijn er nog aanvullende stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan stellen we die ook vast, met inachtneming van hetgeen daarover gezegd is.

10. Vaststellen Aanwijzing 2 nieuwe Functionarissen Gegevensbescherming – Raadsvoorstel

De voorzitter: 10, vaststellen Aanwijzing twee nieuwe Functionarissen Gegevensbescherming. Is akkoord.

Stukken ter kennisname

11. Raadsinformatiebrief over Vaststellen wijzigingsplan 's-Gravendeelsedijk 175 – Raadsinformatiebrief

De voorzitter: Dan hebben we nog de agendapunten 11 tot en met 20. De stukken ter kennisname. Zijn daar nog woorden die daaraan gewijd moeten worden? Ik zie in elk geval de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel, voorzitter. Het gaat over punt 11, vaststellen wijzigingsplan 's-Gravendeelsedijk 175, een brief daarover. De Partij voor de Dieren is vanaf het begin tegen deze wijziging geweest.

De geluidsoverlast van het Zeehavenbedrijf tast de leefbaarheid van Dordrecht en Zwijndrecht aan, zo blijkt ook uit de ingezonden brieven. En blijven wij tegen deze uitbreiding van geluidsruimte.

De voorzitter: Dank. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, de VSP sluit zich aan bij de stemverklaring van de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Ik wilde het graag hebben over punt 15, de evaluatie van de warme ontmoeting. Als CDA geloven in de kracht van de samenleving. In deze evaluatie is echter een wat eenzijdig beeld neergezet door alleen maar aandacht te geven aan de nieuw ontstane ontmoetingsplekken. Als CDA hebben we ons eraan geërgerd dat goedlopende initiatieven, zoals De Andere Boeg in Wielwijk en het Diaconaal Aandachtscentrum, hier niet ver vandaan, niet eens genoemd zijn. Zij redden zich notabene zonder overheids geld. In een volgende evaluatie willen we hier graag aandacht voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En nog even, mevrouw Stolk had het net over een stemverklaring, maar dit zijn natuurlijk stukken te kennisname. Het zijn eigenlijk geen stem... Maar we snappen elkaar. De heer De Heer, gaat u gang.

De heer De Heer: Voorzitter, bij punt 17, deze RIB was bedoeld ter voorbereiding op de commissievergadering van 26 september. Maar de RIB kwam pas op 3 oktober in de Agendacommissie. Dat is bijzonder jammer natuurlijk. We wijzen onze collega-raadsleden graag alsnog op de zinvolle inhoud van deze RIB, om als raad voldoende grip en betrokkenheid te houden bij onderwijshuisvesting in onze stad. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, ik sluit mij aan bij punt 11 bij de woordvoering van de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Zo niet, dan nemen we kennis van de agendapunten 11 tot 20. En daar is nog het nodige bij gezegd.

12. Raadsinformatiebrief over Voortgangsrapportage Dordthuis – Raadsinformatiebrief

13. Raadsinformatiebrief over Evaluatie implementatie Grondstoffenplan Dordrecht 2021-2030 Fase 1.1 – Raadsinformatiebrief

14. Raadsinformatiebrief over Geboortebomen voor nieuwe Dordtenaren – Raadsinformatiebrief

15. Raadsinformatiebrief over Eindevaluatie project "Een warme ontmoeting"- Raadsinformatiebrief

16. Raadsinformatiebrief over Gezond en Actief Leven Akkoord i.r.t. het Integraal Zorgakkoord – Raadsinformatiebrief

17. Raadsinformatiebrief over Onderwijshuisvesting Primair Onderwijs / Speciaal Onderwijs (PO/SO) en Arcade – Dordrecht – Raadsinformatiebrief

18. Raadsinformatiebrief over Groeiagenda 2030 – jaarverantwoording 2022 – Raadsinformatiebrief

19. Raadsinformatiebrief over Jaarlijkse Monitor Agenda Dordrecht 2030 – Raadsinformatiebrief

Stukken ter bespreking

De voorzitter: Dan gaan we naar de bespreekstukken.

21. Instemmen met herijking Wmo (nieuw) – Raadsvoorstel

De voorzitter: Als eerste 21, instemmen met de herijking Wmo. Het college heeft vanwege technische fouten een aangepast voorstel gemaakt en verzoekt u bij het eerste besluit het eerder verstrekte voorstel af te voeren. En we spreken nu inhoudelijk over het aangepaste voorstel. Het voorstel is in uw commissie oordeelsvormend besproken op 26 september. En naar aanleiding daarvan heeft wethouder Van Benschop nog een memo over het onderwerp opgesteld. Die hebt u vorige week nog per mail ontvangen en staat uiteraard ook bij de stukken. En ook gisteren is er nog een memo rondgestuurd die toegevoegd is aan de stukken. De commissie heeft besloten het voorstel als bespreekstuk door te sturen naar de gemeenteraad, waarbij alleen nog over de in te dienen moties en amendementen wordt gesproken en waarbij een spreektijd van twee minuten wordt gehanteerd. En aangezien het alleen over de moties en amendementen gaat, stel ik voor om die straks als eerste in te dienen. Maximaal in twee minuten kort toe te lichten. En daarna in de gebruikelijke volgorde de moties en amendementen in bespreking te geven. Ik heb er zeven gezien. In ieder geval van Partij van de Arbeid, SP, CDA en Beter voor Dordt. Ik kijk even rond of dat klopt. Zag ik nog een hand van mevrouw Koene? Klopt dat? Of was dat bij mijn inleiding op dit onderwerp?

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik heb met u afgestemd dat ik op dit punt iets wilde zeggen. Daar stak ik mijn hand even voor op. En dat gaat over, ik zal het maar gelijk erachteraan zeggen.

De voorzitter: Dat heeft u met mij afgestemd. Dat was me even ontschoten. U hebt gelijk. Gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Ik weet niet of ik dat nu dan gelijk kan zeggen.

De voorzitter: Graag.

Mevrouw Koene: Maar ik sta sinds kort te boek als professioneel zorgaanbieder. En in die zin gerelateerd aan de Wmo pgb. Ik heb advies bij u ingewonnen. En op basis van artikel 28 van de Gemeentewet is het lastig voor mij om deel te nemen aan de beraadslagingen en de stemming. En ondanks dat het zo is dat het puur gaat bij de uitleg van dat artikel om beïnvloeden ten gunste van persoonlijk belang, lijkt het me raadzaam om inderdaad niet deel te nemen en niet te stemmen. Ik ga nu op de publieke tribune zitten.

De voorzitter: Dank u wel. Keurig dat u dat zo vermeldt. Dank daarvoor. Ik kijk even rond of het klopt wat ik heb gezegd ten aanzien van de amendementen. Zijn dat er zeven van PvdA, SP, CDA en Beter voor Dordt? Of zijn er nog anderen? Dat is niet het geval. Kijk ik even naar de Partij van de Arbeid. U heeft een amendement? Twee amendementen. Die mag u nu kort toelichten en indienen.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. We hebben inderdaad twee amendementen. Het eerste amendement gaat over de leidende principes. We weten dat er heel hard aan gewerkt is, maar toch denken we dat het wat eenduidiger kan. We hebben in ons amendement algemene begrippen wat helderder gemaakt en eenduidiger. Even kijken. We hebben dit samen ingediend met de SP, met DENK en met de Partij voor de Dieren. Dat zijn de leidende principes. En dan hebben we nog een tweede amendement. En dat is de was- en strijkservice. Die willen we graag behouden. We hebben een amendement gemaakt om de strijkservice te behouden bij het wassen. En deze dienen we met de SP, Beter voor Dordt, DENK, Forum voor Democratie, Fractie van Leeuwen in. En die is er niet.

De voorzitter: Dan kan hij ook niet indienen.

Mevrouw Schnabel: Bij deze.

De voorzitter: Dank. Als u die zou willen brengen, graag, met de benodigde handtekeningen. Dan zijn dat de amendementen A1 en A2, schat ik zo in. Dan kijk ik naar de SP-fractie. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, maar één amendement van ons, samen met Partij van de Arbeid, Beter voor Dordt, Op Ons Eiland en VSP. En het gaat over de vergoeding voor vervoer bij dagbesteding. En lopende via mevrouw Stolk loop ik naar u toe om deze in te dienen.

De voorzitter: Veel dank. Dan gaan we naar de CDA-fractie. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Wat het CDA betreft blijkt uit het aantal amendementen en moties over de herijking van de Wmo dat er eigenlijk te weinig tijd is genomen om alles goed uit te werken. En dat blijkt ook voor het onderwerp van ons amendement over het behoud van het vrij besteedbaar bedrag binnen de pgb. Ik blijf overigens zojuist een verkeerde versie te hebben laten ondertekenen. Er staat niks verkeerd in, maar het is een oudere versie. Ik ga straks nog een keer rond om de nieuwe handtekeningen op te halen. Daar heb ik ook net een mailtje over verstuurd.

Waar hebben we het eigenlijk over? Dat bleef heel lang hangen, die vraag. En dat hebben verder uitgezocht waar het eigenlijk over gaat. Het gaat over een deel wat ingesloten zit in het totale budget van de pgb. En een stukje daarvan hoeft de pgb-houder niet te verantwoorden. Dat gaat om kleine bedragen met bonnetjes die hij dan niet hoeft bij te houden. Als de gemeente ervan uitgaat dat de pgb-houder er zelf voor kan kiezen om wel of niet de moeite te nemen om te declareren, wordt hiermee eigenlijk rechtsongelijkheid in de hand gewerkt. Want bij iemand die niet voor de pgb, maar voor Zorg in Natura heeft gekozen, zijn deze kosten als vanzelf voor de werkgever. Kortom, we willen de pgb-houder niet opzadelen met heel veel administratieve rompslomp. En wat eigenlijk ook geen besparing oplevert. En verder, de argumentatie staat denk ik in de toelichting. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. En dat wordt dan straks amendement A4. Daar gaat u nog even wat handtekeningen op verzamelen. Dan ga ik naar de fractie. Beter voor Dordt, mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik zal dadelijk nog een nadere toelichting geven. Maar even kort. We hebben drie amendementen. Het eerste heet negatief of positief. Op welke manier benaderen en spreken we over de mensen die te maken hebben met de Wmo? Wat Beter voor Dordt betreft, is het ook ongepast dat het feit dat we accepteren dat tegenslagen bij het leven horen een leidend principe is. Dit soort teksten horen wat ons betreft niet in een afwegingskader thuis. Beter voor Dordt gaat, ondersteund door Forum voor Democratie, voor een positieve benadering. Je maakt geen gebruik van de Wmo-voorziening alleen omdat je zweetvoeten hebt. Hoe vervelend dat ook al kan zijn. Het zijn mensen die vaak al een heel traject achter de rug hebben. En natuurlijk moeten we mensen ondersteunen bij het accepteren dat tegenslagen bij het leven horen, maar dat is geen leidend principe, wat ons betreft. Het tweede amendement vraagt om een wijziging van de term vrij besteedbaar naar verantwoordingsvrij. En dit laatste betekent trouwens ook niet dat het een blanco cheque is, want je moet je geld nog altijd aanvragen. Verantwoordingsvrij is de term die ook bijvoorbeeld bij Rotterdam en andere grote steden als passend wordt gezien. Het derde amendement voor de muziek uit, is vooral een amendement waarmee we willen voorkomen dat wat bij vervolg staat, pagina 5 van het afwegingskader, dat dat onderdeel wordt van het besluit van vandaag. Dat kan wat Beter voor Dordt, samen met de PvdA, de SP en Forum voor Democratie, niet het geval zijn. We kunnen er hooguit kennis van nemen, omdat het over zaken gaat die nog nergens uitgewerkt zijn en waar we nog met elkaar over te spreken komen. Dat was hij.

De voorzitter: Dank u wel. En dat zijn daarmee de amendementen 5, 6 en 7, in de volgorde waarin u ze zojuist aangekondigd hebt. Dank u wel. En dan kunnen we ze in behandeling geven. Nogmaals, laten we ons beperken tot deze amendementen. Ik geef het woord graag aan de VVD-fractie. Mevrouw Boom, gaat uw gang.

Mevrouw Boom: Dank u wel, voorzitter. Ik ga toch een klein beetje op het raadsvoorstel in, omdat ik dan in een keer alle moties en amendementen kan pakken. Wij vinden het raadsvoorstel een totaalpakket met benodigde maatregelen die zijn voorgesteld. En die vindt niemand leuk om te nemen. Deze maatregelen zullen altijd mensen raken.

Wel vinden wij het heel erg belangrijk om de service en kwaliteit binnen de Wmo zo hoog mogelijk te houden. Door de periode waar we nu inzitten met zowel arbeidskrapte als kosten die ervoor zorgen dat de zorgen niet meer beschikbaar blijft voor de mensen die het het hardst nodig hebben. En daarom moeten deze keuzes gemaakt worden, voordat het echt nijpend wordt. Om die reden complimenteren we de wethouder met het raadsvoorstel, omdat ze nu al keuzes maakt voordat de grondige en nog hardere keuzes gemaakt moeten worden. En dan komen we eigenlijk gelijk bij de reden waarom wij veel moties en amendementen niet zullen steunen. Er wordt een keuze gemaakt, principes worden afgezwakt of de uitgangspunten worden afgezwakt. En dat vinden wij op de langere termijn kwalijker dan ze nu goed te keuren.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, bij interruptie.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. De VVD geeft aan dat de principes afgezwakt worden. Klopt dat, dat u dat aangeeft?

Mevrouw Boom: Ja, dat klopt. Als ik bijvoorbeeld één van u pak, de was- en strijkservice, de strijkservice wordt behouden. Dat is toch een principe afzwakken van de keuzes die je moet maken. En wij vinden een strijkservice niet noodzakelijk. In het voorstel staat dat we alleen vermelden dat we gaan laten doorrekenen wat het kost om de strijkservice niet door te laten gaan. Maar er wordt ook niet aangegeven hoe er met de capaciteitskrapte omgegaan wordt. En daarom stemmen we tegen.

Mevrouw Schnabel: Excuus voorzitter, mag ik daarop ingaan?

De voorzitter: Zeker.

Mevrouw Schnabel: Wat wij voorstellen, is niet helemaal wat er stond. We stellen namelijk voor om het te betrekken bij de indicatie. Dat de Wmo-consulent inschat of strijken echt nodig is. Dat is niet helemaal terug naar het oude. Het is eigenlijk in de indicatie erbij betrekken. In die zin zwakken we het niet af. We stellen gewoon voor om het gericht in te zetten.

Mevrouw Boom: Dat is wel grappig, want ik versta daar dat u afzwakt. Als u een principe in twijfel gaat brengen, niet in twijfel, sorry, dat zeg ik verkeerd, maar wil heroverwegen met, dan is dat afzwakken in onze ogen. Zal ik verdergaan?

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Ik zie nog een interruptie van de heer Safranti.

De heer Safranti: Inderdaad. Ik wil alleen aangeven dat misschien maatwerk het juiste woord is in deze discussie. Dat wilde ik alleen meegeven.

Mevrouw Boom: Dank u wel, voorzitter. En dat klopt ook. En dat staat ook in het raadsvoorstel, dat de menselijke maat blijft. En dat is voor ons een belangrijke.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Ook vanuit de kant van Beter voor Dordt een vraag aan mevrouw Boom van de VVD. De heer Safranti gaf al aan, het gaat hier om maatwerk. Maar door nu aan de voorkant dit al te schrappen, dan kan er ook geen maatwerk eigenlijk meer worden geleverd wanneer zo'n strijkservice wel heel erg noodzakelijk is. Wanneer een persoon zijn hele leven al in gestreken overhemden verschijnt, dat door omstandigheden niet kan doen, dan is het toch gewoon een vermindering van je waardigheid of hoe je jezelf presenteert als je dat niet meer kunt doen.

Mevrouw Boom: Dan kom je weer bij de menselijke mate en de principes. Kijk, we kunnen het allemaal wel... We zeggen nu, in principe doen we de strijkservice niet meer, maar we kijken naar de menselijke maat. Als het voor een persoon of paar personen heel erg belangrijk is, dan wordt het toegewezen. En ik wilde nog wat zeggen, maar ik ben het vergeten. Ik hou me er even buiten.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dan toch nog een korte vervolgvraag. Is het dan niet beter om aan te geven dat wanneer strijkservice noodzakelijk is, dat dan geboden wordt. En niet aan de voorkant eigenlijk al te zeggen van, in principe doen we het niet. Je kunt wat ons betreft beter dan een ja tenzij, dan nee tenzij. Ik bedoel, u wilt toch ook niet dat dadelijk mensen door het leven gaan met ongestreken kleren, waardoor ze wellicht misschien niet eens meer naar buiten komen. Als het mensen zijn die dat zelf niet meer kunnen doen door omstandigheden.

Mevrouw Boom: Voorzitter, ik wil zeker niet dat mensen hier nadeel van hebben. Maar zoals ik al zei, keuzes gaan vervelend worden. En deze keuzes worden gedwongen door de arbeidskrachte. Worden niet alleen financieel. Je moet heroverwegen. En dan is dit in onze ogen het beste voorstel. Ik wilde alleen nog even zeggen voor Beter voor Dordt dat wij het amendement verantwoordingsvrij besteden even af willen wachten op het advies van de wethouder.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan hebben we daarmee de termijn van de VVD gehad. U heeft nog een vraag, mevrouw Schnabel? Laatste vraag.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik was nog benieuwd wat mevrouw Boom van de leidende principes vindt.

Mevrouw Boom: Die leidende principes vinden wij in het raadsvoorstel beter. En deze zwakken af.

Mevrouw Schnabel: En zou ik daar nog een korte vervolgvraag... Want u gaf net aan, wij vinden dit een menselijke maat. Wij verstaan eigenlijk wat anders onder menselijke maat. En in navolging daarvan vinden we ook dat die principes beter zouden moeten uitgelegd worden in de leidende principes, omdat we blijkbaar allemaal iets anders verstaan onder menselijke maat. Vindt u dan dat dat de kwaliteit, zoals u ook in het begin van uw woordvoering aangaf, moet verhogen? Zou juist het feit dat je het eenduidiger maakt de kwaliteit verhogen?

Mevrouw Boom: Daar is iedereen verschillend in. En daarom hebben we zoveel verschillende partijen. Wij vinden hem niet duidelijker worden, de tekst. Wij vinden de originele tekst duidelijker qua, wat is wel en wat is er niet mogelijk. Vandaar.

De voorzitter: Dank. De heer Schalken nog een keer.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, nog een vraag aan de VVD op ons laatst ingediende amendement, voor de muziek uit. Een amendement waarin we eigenlijk aangeven dat wat ons betreft, samen met de mede-indieners, het niet zo kan zijn dat wat onder vervolg staat in het afwegingskader in het besluit wordt meegenomen. Dat zijn zaken waar we nog over komen te spreken. Die we eigenlijk op dit moment hier nu nog niet kunnen vaststellen. Wat ons betreft kan het niet zo zijn dat we dat nu wel vaststellen met het besluit dat we nu nemen, want dat is onderdeel van het raadsbesluit wat voorligt. En vinden we dat we er hoogstens kennis van kunnen nemen.

Mevrouw Boom: Die vind ik nog moeilijk om te interpreteren. Ik wil eerst even alle beraadslagingen afwachten en de wethouder afwachten.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar GroenLinks. Wie mag ik het woord geven. Mevrouw Kruger, gaat uw gang.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dank u wel. De herijking Wmo. Vele sessies zijn er geweest. En zoals GroenLinks ernaar kijkt, is deze herijking een overbrugging naar het later vaststellen van de Integrale Visie op het Sociaal Domein. Eigenlijk een vingeroefening naar de vele keuzes die we straks moeten gaan maken, omdat de geldboom dreigt om te vallen. Een moedige stap van de wethouder om nu bijvoorbeeld kiezen tussen wassen en strijken of alleen strijk of alleen wassen. En dat is nog een klein leed, denken wij. Financieel levert het niet veel op. Wel een grote ontlasting van de personele inzet, waarvan we weten dat deze op veel gebieden ontoereikend is. VVD heeft net ook al deze opmerking gemaakt. Daarom is het belangrijk dat we echt gaan herijken. Zien hoe het anders kan. Het amendement eenduidig leidende principes van de PvdA, SP en Partij voor de Dieren kunnen we daarom ook op deze manier niet steunen. En ik zal uitleggen waarom. Het normaliseren is eruit geamendeerd.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Safranti. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Als ik GroenLinks zo hoor, dan denk ik herijken, dat is prima. En wij staan daar zeker ook voor open. Alleen je gaat geen voorzieningen schrappen om het te gaan herijken.

En dat hoor ik uit uw verhaal, dat u het fijn vindt om te herijken, maar in die tussentijd maakt u gewoon keuzes van de voorzieningen. Kijk, voorzieningen, daar is in de discussie natuurlijk net heel uitgebreid gesproken. Is maatwerk, keukentafelgesprekken. Alleen ik ga ervan uit dat GroenLinks niet gaat schrappen op de voorzieningen van de Wmo.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik denk dat de heer bedoelt nu de was- en strijkservice. En er wordt nu een keuze gemaakt om het strijken te laten vervallen. Ik geef heel duidelijk aan dat dat niet een financiële bezuiniging is of dat het financieel iets gaat opleveren. Wel gaat het opleveren een personele bezuiniging, omdat we weten allemaal hoe krap de personele bezetting is. En wij hebben ook vanuit de was- en strijkservice te horen gekregen dat ze het werk gewoon niet aankunnen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

Mevrouw Kruger: En als dan het strijken eraf valt, dan kunnen ze het wel beter aan. Moeten we gaan kiezen tussen meer mensen kunnen helpen met wassen of dat er minder mensen geholpen kunnen worden, omdat er nou eenmaal ook gestreken moet worden. Dat is een keuze die nu voorligt en die wij dan op die manier toch ook wel durven te maken. Waarbij ook gezegd is, de VVD gaf het ook al aan, maatwerk staat altijd voorop. En in deze manier is het altijd nog mogelijk om ook een strijkservice of een strijk te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, even hoor. Want het verbaast mij een beetje, het antwoord wat mevrouw Kruger geeft van GroenLinks, dat de was- en strijkservice mede komt doordat er geen personeel is. Dat zou betekenen dat we op alle voorstellen die nu voor komen te liggen, er is overal krapte op de arbeidsmarkt, dan zouden we ook niet meer kunnen bouwen, omdat we geen bouwvakkers hebben. Hoe kijkt u daar dan tegenaan?

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik kan dat mevrouw Stolk haarfijn uitleggen. Ik bedoel, er is inderdaad een arbeidskrapte op alle fronten, ook op het bouwen. Maar daar hebben we het hier nu niet over. Het gaat mij er niet om dat er geen was- en strijkservice kan zijn. Het gaat er alleen om dat de inhoud van die was- een strijkservice... En wij hebben ook contact gezocht met de was- en strijkservice zelf. Die zegt, het zou ons heel erg ontlasten als we niet meer ten alle tijden hoeven te strijken.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

Mevrouw Kruger: En dan kan nog toch met details komen, voorzitter, dat de mensen ook gezegd hebben, als we het keurig opvouwen en niet gewoon vanuit de droogtrommel de waszak ingooien, dan ziet het er nog redelijk uit. Dan hoeven mensen het niet per se te strijken. Mocht het nodig zijn dat dat de levensvreugd van iemand zo beperkt dat hij een ongestreken overhemd heeft, en dat kan, dat geloof ik direct, dan is daar altijd nog de mogelijkheid toe. Maar niet meer vanzelfsprekend.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Toch nog even een vervolgvraag. Want het strookt niet met de werkelijkheid, volgens mij. Het is toch ook gewoon een bedrijf, die was- en strijkservice? En volgens mij krijgen ze ook subsidie. Maar je hebt toch ook zoiets als bedrijfsrisico? Daar moeten we dan toch ook naar kijken. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Mevrouw Kruger: Voorzitter, zoals mevrouw Stolk dat zegt, lijkt me dat een ontzettend goede uitspraak. Alleen er is gewoon te weinig personeel. En dan kunnen we wel zeggen van, is een bedrijfsrisico. Dan moeten degenen die werken in plaats van 8 uur per week op hun contract bij wijze spreken overuren gaan maken en 24 uur per dag gaan werken. Ik bedoel, dit is een discussie die denk ik niet zo relevant is voor het gegeven. En er is gewoon te weinig personeel.

De heer Safranti: Voorzitter.

Mevrouw Kruger: In die zin, het personeel kan het werk niet aan. En om dan te kiezen tussen wassen en strijken, waar hebben we het eigenlijk over? Of alleen wassen, waardoor heel veel mensen geholpen kunnen worden. Dan zou onze keuze toch wel eenvoudig zijn.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wat we met elkaar in het amendement voorstellen, is dat het van een algemene voorziening, waar iedereen gebruik van kan maken, naar een maatwerkvoorziening gaat, waar maar een beperkt aantal mensen gebruik van kunnen maken. En juist die mensen die dat echt nodig hebben. Wat dat aangaat, is niet zo dat we het personeel overladen met werk. We besluiten alleen beter een duidelijkere keuze te kunnen maken in wie dat echt nodig heeft en wie misschien minder.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dat is precies ook wat wij zeggen. Alleen benaderen we het vanuit een andere kant. Dat we gaan het niet meer automatisch aanbieden, maar op het moment dat iemand het nodig heeft, is maatwerk altijd te leveren.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Als het over personeel gaat, is dat toch niet aan ons om daarover na te denken? Dat is toch aan de organisatie zelf?

Mevrouw Kruger: Ik blijf in herhaling vallen. Ik geef gewoon aan dat er aangegeven is dat het niet meer haalbaar is. En dat we op deze manier kunnen proberen om het voor zoveel mogelijk mensen toch bereikbaar te houden.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Mevrouw Schnabel heeft mijn vraag al gesteld eigenlijk, voorzitter. Want ik kan niet begrijpen van GroenLinks dat zij een voorziening gaan schrappen, omdat een organisatie geen mensen of mankracht kan leveren. Dan denk ik, dat is niet het probleem van de burger die het juist nodig heeft op dat moment. En ik zou GroenLinks in dit geval willen vragen om nog er goed over na te denken.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dank u wel dat ik de ruimte krijg om er nog goed over na te denken. Ik heb net al in mijn kleine stukje inleiding, die ik heb mogen geven, aangegeven dat dit relatief klein leed is voor de keuzes waar we straks voor komen te staan. En wij pretenderen zeker niet om een voorziening te schrappen, slechts een gedeelte van die voorziening, waarbij het altijd nog mogelijk is om dat toch in te brengen. En ik denk dat ik nu gewoon, als de voorzitter mij toestaat, verder ga met mijn woordvoering, tenzij er nog vreselijk stevige interrupties te maken zijn.

De voorzitter: Ik zou niks liever willen, maar er zijn nog interruptie.

Mevrouw Kruger: Waar hebben we het over?

De voorzitter: Zal ik die aankondigen, mevrouw Kruger. Vindt u dat goed? Fijn. De heer Portier, gaat u gang.

Mevrouw Kruger: Ik mag? Hartstikke goed.

De voorzitter: De heer Portier. Het is ook fijn als u af en toe even naar de voorzitter luistert, mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Sorry. Er wordt ook zoveel rondom me heen gezegd.

De voorzitter: Snap ik.

Mevrouw Kruger: Ik word wat ouder. Dan moet ik toch misschien maar zo'n apparaatje gaan aanschaffen.

De voorzitter: Misschien goed om dan even een oproep te doen. Zullen we even allemaal luisteren naar degene die het woord heeft? Dat is in dit geval even de heer Portier. Gaat u gang.

De heer Portier: Voorzitter, ik schrok een beetje van de woorden van mevrouw Kruger, dat dit nog maar klein leed is vergeleken bij wat ons straks te wachten staat. Betekent dat als er straks grotere bezuinigingen komen, GroenLinks ook weer klakkeloos akkoord zal gaan met het verslechteren van de kwaliteit van de voorzieningen? En u heeft het over personeelstekorten. Kijk, we hebben altijd geld voor externe consultants, managementlagen, woordvoerders, et cetera. Het is natuurlijk geen wonder dat als je enorm veel bullshit banen creëert dat je uiteindelijk geen mensen meer hebt voor het uitvoerende werk. Maar gaat u straks akkoord met veel grotere bezuinigingen.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Portier, even voordat u verder gaat. De heer Portier, ik begrijp uw standpunt. En u bent ook consistent als het bijvoorbeeld gaat over communicatie. Maar ik vind de term bullshit banen niet van... Dat wil ik hier eigenlijk niet horen. Daar doet u mensen mee tekort. En dat is een duiding die hier niet in de Raadzaal thuis hoort. Maar ik snap uw punt. Mevrouw Kruger, gaat uw gang.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik snap ook heel goed het punt van de heer Portier. En ik ben eigenlijk, ondanks de taal... Die hoor ik al niet eens, want ik ben wel wat gewend. Dank voor die opmerking, mijnheer Portier. Want wij zien als GroenLinks zeker niet... En ik zeg het niet voor niks dat er heel veel keuzes moeten gemaakt worden. Als u zo meteen mij de gelegenheid geeft om mij nog iets meer van mijn woordvoering, daar komt dat ook juist in naar voren. Omdat ik denk dat het echt ook anders kan. En dat we straks misschien niet voor hele scherpe keuzes hoeven komen te staan, maar dan moeten we er wel anders mee omgaan. En daarom is het best wel mooi om te zien dat nu de keuzes die we moeten gaan maken, of de keuzes die gemaakt zijn door het college, waarbij ik het ook niet altijd helemaal eens ben op de manier waarop het dan geformuleerd wordt. Ik denk, dat zijn wel dingen die de ene partij wel erin kan doen, de andere partij niet. En het wordt gewoon weer allemaal terug geamendeerd. Ik weet niet hoe we straks echte keuzes moeten gaan maken. Ik heb wel een idee. En als u me toestaat, dan kan ik daar misschien iets over zeggen.

De voorzitter: Ik zie nog twee interrupties. En als we die gehad hebben, stel ik voor dat mevrouw Kruger haar betoog vervolgt. De Heer Gündogdu en mevrouw Pichel.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Kruger, over de was- en de strijkservice. Het college stelt voor om een doorrekening van deze maatregel te laten doen. En eigenlijk zeggen de indieners van dit amendement, laten we ook de variant, zoals wij die nu voorstellen, laten doorberekenen. Wat is uw principiële bezwaar tegen het voorstel van het college, als die van de indieners van het amendement?

Mevrouw Kruger: Voorzitter, als we het hebben over het doorrekenen, dan heb ik daar helemaal geen principiële of wat voor bezwaren dan ook tegen. Maar dat is een klein onderdeel van het amendement. En ik heb aangegeven op welk punt wij wel bezwaar hebben. Daarom zou ik tegen het amendement zijn.

De voorzitter: Dank. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Wellicht, als mevrouw Kruger verder mag gaan met haar betoog, geeft ze al antwoord op mijn vraag. Maar ik ga hem toch even stellen, want dan kan mevrouw Kruger verder gaan of ze heeft meer tijd. Want mijn vraag is... Mevrouw Kruger had net aangegeven dat het uitgangspunt anders is. En dat wanneer men het wel nodig zou hebben, de strijkservice, dat daar een manier is hoe dat dan wel zou kunnen. Wat is dan die manier en waar wordt dat dan op gebaseerd? Hoe ziet mevrouw Kruger dat dan voor zich?

Mevrouw Kruger: Voorzitter, als ik dan op details moet ingaan, dat zie ik voor me dat de enkeling die het echt heel erg waardeert om zelfs dan alles gestreken te hebben of alleen het hoognodige, dat dan de was- en strijkservice daar zeker toe bereid is. En misschien zelfs wel, want dat zijn we gewend van de mensen die juist in dat soort plekken werken, om dan een half uurtje extra te blijven. Ik bedoel, het gaat gewoon om het feit dat het moet gebeuren of niet moet gebeuren. En ik bedoel, ik geef er nu een antwoord op, ik heb daar nog niet een kant en klaar idee over en hoe ik het zie. Dit zijn zulke details. Ik vind het prachtig hoor om daar met zijn allen over te discussiëren, maar dat laat ik eigenlijk graag liever over aan de werkgevers, de hulpverleners en dergelijke, die altijd heel creatief zijn om dat op te lossen.

De voorzitter: Helder. Mevrouw Kruger, vervolgt u uw betoog. En kijk ik daarna nog even of er iets resteert.

Mevrouw Pichel: Nog een kleine aanvulling. Kleine vervolgvraag. Mag dat?

De voorzitter: Omdat u al een interruptie had, mag dat. Gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Dat heeft er voornamelijk mee te maken dat mevrouw Kruger zegt van, als ze het echt nodig hebben, dan kan het bedrijf kijken of dat kan, of dan zullen ze daaraan toegeven. Maar hoe doen zij dat dan als het beleid is dat dat niet meer mag of niet meer de bedoeling is? Waar baseren zij dat dan op om dat dan toch te doen? En ik snap dat dat ook weleens vanuit de goedheid van iemands hart zou kunnen komen. Dat heb ik ook weleens meegemaakt. Alleen dan zal waarschijnlijk het antwoord vaker nee zijn, omdat het niet de regel is. En dat is uiteindelijk wat natuurlijk dit amendement wel doet, om toch bij de regel al te zeggen dat de uitzondering die mevrouw Kruger benoemt om dat al aan de voorkant wat meer vanuit beleid vast te leggen.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik kan daar zeker ook nog een antwoord op geven. Er staat niet dat het niet meer mag. Er staat alleen dat het niet meer aangeboden wordt aan de voorkant. En dat is een verschil.

De voorzitter: Gaat u verder nu.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik ga verder. Het herijken. Ik moet even kijken waar ik gebleven was hoor. GroenLinks vindt het ook daarom belangrijk dat we echt straks gaan herijken. Zien hoe het anders kan. Daar was ik mee bezig, over het amendement. Sorry hoor. Eenduidig leidende principes van de PvdA, SP, Partij voor de Dieren, die kunnen we niet ondersteunen en wel hierom. Het normaliseren is eruit geamendeerd. We zijn het mogelijk eens dat het beter geformuleerd had kunnen worden. We denken dat er bedoeld wordt, en dat horen we straks van de wethouder of dat ook zo is, dat er vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid gekeken gaat worden. En dat we dan eerst kijken naar wat er allemaal mogelijk is en daarna naar het probleem wat iemand heeft. Waarbij we ons ernstig moeten afvragen wie er eigenlijk het probleem heeft, de persoon zelf of wij als maatschappij die niet om kunnen gaan met wat er aan de hand is?

Normaliseren is niet het ombuigen naar het gemiddelde gedrag, waarbij we ons vragen, bestaat dit eigenlijk wel? Wel gaan we het VN-verdrag Gehandicapten uitvoeren, waarbij het duidelijk is dat ziekte en handicap bij het leven horen. En dat we dan doen wat nodig is om te ondersteunen waar nodig. En natuurlijk met de menselijke maat. Dit was mijn eigen woordvoering, voorzitter. Ik zie dat ik al dwars door de tijd heen ben. Ik kan nog heel kort even zeggen over de amendementen, als u me toestaat. En anders ga ik daar straks wel op in.

De voorzitter: Als u een soort stemverklaring gaat afleggen, zou ik zeggen, bewaart u die dan tot bij de stemverklaringen.

Mevrouw Kruger: Dan hou ik het nog even spannend hoe wij tegenover de andere amendementen staan. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we naar Beter voor Dordt. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Kort in aanvulling op de amendementen die we al hebben ingediend. Dit onderwerp is natuurlijk al uitgebreid in de commissie gesproken. Ook mijn collega heeft uitgebreid het woord daar gehad. En ik ben zelf niet bij die bespreking aanwezig geweest. Maar kijkend naar het aantal amendementen en de laat aangeleverde aanvullende en aangepaste stukken, vindt Beter voor Dordt eigenlijk dat het onderwerp nog onvoldoende rijp aan de raad is voorgelegd. Het CDA heeft een amendement ingediend wat wij mede indienen. En daarmee wachten we ook de bespreking verder af en hoe daar de wethouder op reageert. En verder dienen wij ook een amendement mee in, dat betrekking heeft op de keuzevrijheid voor dagbesteding. Dat komt straks aan de orde, of dat is ingediend. Want natuurlijk ga je niet onnodig verder weg je dagbesteding invullen, wanneer het dichterbij net zo leuk is. Wij gaan ervan uit dat er altijd een goede motivatie ten grondslag ligt aan de keuze voor een bepaalde dagbestedingslocatie. Ik wil het eigenlijk hierbij laten en even de reactie van de wethouder op de amendementen afwachten.

De voorzitter: Dank u zeer. De heer Gündogdu heeft een vraag. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, ter verduidelijking over het amendement verantwoordingsvrij versus vrij besteedbaar. We hebben gisteravond uitvoerig in de fractie besproken van, wat betekent dit concreet? Maar ons werd dat niet helemaal helder. Want we gaan dat straks wel communiceren naar degenen die daar gebruik van maken, maar wat bedoelt u daarmee? Misschien is dat ook een vraag naar het college. Maar wij begrijpen dit niet.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, als ik daar op mag reageren. Het is wellicht een wat technische aanpassing van de tekst. Bij vrij besteedbaar zou je kunnen denken dat je het aan weet ik veel wat kunt uitgeven. Maar het is wel nog altijd zo dat je bij dit bedrag, dat je dat zeker ook nog moet aanvragen en dat verantwoordingsvrij beter de lading dekt dan vrij besteedbaar.

Het is eigenlijk een vrij technische aanpassing, maar het is ook een benaming zoals die ook in andere steden, bijvoorbeeld in Rotterdam en in andere grote steden wordt gehanteerd bij dit vrij besteedbare of verantwoordingsvrije bedrag.

De voorzitter: Dank. Ik zag nog een interruptie van mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af waarom Beter voor Dordt, die het amendement heeft ingediend over negatief of positief... Ik snap de insteek. Dat heeft u toegelicht. Maar waarom is het omgaan met tegenslag, of het stond er ietsje anders oorspronkelijk... Maar waarom wilt u dat er echt uit hebben?

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, volgens mij heb ik net ook aangegeven dat het eigenlijk al natuurlijk is dat we mensen ondersteunen bij het accepteren van tegenslagen en dat die bij het leven horen. En dat dat wat ons betreft ook niet iets is wat in een leidend principe hoort te staan. Als ik een ander voorbeeld neem, bijvoorbeeld in het onderwijs, ga je aan de voorkant toch ook niet aan studenten meegeven dat ze wel ook moeten accepteren dat het zo kan zijn dat ze de opleiding zonder diploma verlaten.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De heer Schalken-den Hartog: Wij vinden dat gewoon een rare zin, die wat Beter voor Dordt betreft niet in het leidende principe hoort te staan.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dit voorbeeld komt bij mij binnen. Die snap ik. Ik ga alleen nog wel even na of dit voorbeeld ook hier van toepassing is. Dank u wel.

De voorzitter: Dan mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik vind het een mooie opmerking die de heer Schalken maakt, waarbij ik ook tegelijkertijd denk van, waarom zouden studenten niet gewaarschuwd worden voor het feit dat het mogelijk weleens anders zou kunnen zijn? Waarom moeten we altijd uitgaan van het slagen. Het inpassen in de mooie en goede maatschappij, die we zogenaamd met elkaar hebben. Mijn vraag is, waarom kunnen we ziekte en handicap niet omarmen in plaats van te zeggen van, dat moeten we zo niet benoemen?

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Als ik daarop mag reageren, is het zeker iets wat we moeten doen. Maar wat Beter voor Dordt betreft kan dat geen onderwerp van een leidend principe zijn. Natuurlijk, met het opvoeden van je kinderen, geef je ook van alles mee dat het ook weleens kan tegenvallen. Maar het is toch niet het leidende principe en het uitgangspunt waarmee je dat naar voren brengt.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, nog een vraag. Ik denk dat wij daar dan toch enigszins van mening verschillen. Ik snap denk ik wel waar het vandaan komt.

En misschien is het ook nog iets te vroeg om te praten over normaliseren en over het uitgangsprincipe van ziekte en handicap. Maar waarom moeten wij uitgaan van dat alles maar normaal is, dat iedereen kan lopen enzovoort. Waarom stellen we niet ziekte en handicap, die er gewoon zijn, centraal en organiseren we daar onze maatschappij om? Ik zeg niet dat het zo moet, maar het is wel een idee van hoe het ook anders kan.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, als ik daar nog een keer op mag reageren, denk ik dat we hier in die discussie niet uitkomen. Maar ik vind het wel heel bijzonder, waarbij GroenLinks altijd uitgaat van de kracht van mensen en van de mogelijkheden, dat ze hier nu akkoord gaan in een leidend principe waarin de beperkingen de nadruk krijgen.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Dat is een reactie waard, denk ik. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Jazeker. Want zeker gaan wij uit van de kracht van mensen. En zoals u het nu formuleert, gaat u ervan uit dat als je ziek bent of een ziekte hebt of een handicap dat je niet kracht kan hebben. Je hebt andere kwaliteiten, je hebt andere krachten en dat is wat wij graag wat meer benadrukt willen zien als alleen maar kijken naar wat iemand niet kan. Maar je moet wel dat ene ook kunnen omarmen.

De voorzitter: Dank u wel. Was dat ook uw termijn de heer Schalken, of had u nog meer? Dank. Dan gaan we naar de VSP-fractie. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, mooie discussies allemaal, maar ik begin toch iets anders dan de heer Schalken. Ik wil de wethouder en het ambtelijke apparaat toch wel danken voor alle tijd en energie die in de herijking van de Wmo is gestoken. Want daar is heel veel tijd in gaan zitten. We hebben heel veel commissies gehad, zelfs met rode en groene kaartjes. Dat kan ik me nog goed herinneren. Dat daar niet veel tijd in gestoken is, daar ben ik het niet helemaal met de heer Schalken eens. Wij hebben twee amendementen mede ingediend. Dat gaat over het doelgroepenvervoer en het pgb-budget, het vrij besteedbaar inkomen. Het hangt er een beetje vanaf ook, wat ons betreft, wat de antwoorden vanuit het college zullen zijn. Wil ik toch nog eventjes richting mevrouw Kruger aangeven, als u mij dat toestaat, voorzitter. Ik kan me nog herinneren vorig jaar dat wethouder Heijkoop en het college bij de FrisFacilitair aanwezig was. Dat was een mooie start. Het bedrijf zou alleen maar uit gaan bouwen. En we zouden dat meer in de breedte gaan inzetten. Wij vinden het wel teleurstellend dat na een jaar dat nu eigenlijk een beetje geschrapt gaat worden. In die zin dat er maatwerk geleverd gaat worden. Wat ons betreft blijft die strijkservice gewoon staan en is dat voor ons wel een belangrijk ding. Je zou dat gewoon bij de huishoudelijke ondersteuning op kunnen nemen. Daar heb je allerlei termen voor. Maar daar wil ik het voor nu even bij laten. Wij kunnen instemmen met de herijking van de Wmo. Tot zover even, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. Steek ik over naar de ChristenUnie/SGP. De heer De Heer.

De heer De Heer: voorzitter, we steunen in algemene zin de herijking van Wmo. Een aantal zorgen die er nog waren in de commissie, zoals de menselijke maat en aandacht voor de meest kwetsbare groep, die zijn weggenomen of komen nu aan bod in verschillende amendementen. En onze reactie daarop. Amendement negatief of positief. Dat tegenslagen erbij kunnen horen in het leven, dat hoeft er wat ons betreft niet uit. En verder wat ons betreft te veel op detail, dit amendement. En we achten deze voor nu overbodig. Het amendement verantwoordingsvrij ook in detail, maar wel één die veelzeggend is en met goede onderbouwing. Een prima suggestie die we in principe zouden willen steunen. Het amendement voor de muziek uit van Forum. Geen steun daarvoor. Wat ons betreft, is het prima dat, los van de uiteindelijke inhoud, nu wordt benoemd waar we naartoe werken, een integrale verordening. En dat maakt het misschien alleen maar een sterker, samenhangend geheel uiteindelijk. Het amendement keuzevrijheid.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken, bij interruptie.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel. U verwijst naar het amendement van Forum. En daar staat Beter voor Dordt ook bij. En dat is een amendement waarmee we aangeven dat wat bij vervolg staat, misschien val ik nu in herhaling, dat dat eigenlijk tekst is die je nu niet vaststelt, omdat je daar ook niet vast kunt stellen, omdat je daar ook met elkaar nog niet over gesproken hebt. Het is wel heel bijzonder dat u zegt van, dat maakt ons eigenlijk niet uit. Kunt u daar nog een reactie op geven?

De heer De Heer: Voorzitter, het lijkt ons, met de aanloop die we met elkaar aan het nemen zijn richting een aantal van dit soort plannen, geen probleem om het nu te benoemen. Wat ik al zei, de inhoud staat daar verder nog niet in. Daar gaan we het nog met elkaar over hebben. Als we later van de wethouder horen dat dat inderdaad een probleem kan opleveren, dan horen we dat graag. Wat ons betreft is het een prima om die woorden nu te gebruiken in de aanloop daarnaartoe.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer De Heer: Wat betreft het amendement keuzevrije dagbesteding. We zijn hier in de commissie wel echt gerustgesteld op dit punt door de wethouder. Passend is echt het kernwoord hier. Een passende locatie, zoals we hebben begrepen, betekent ook dat wensen en mogelijkheden mee kunnen worden genomen in de bepaling van de locatie. En wat ons betreft is dat een geruststelling die genoeg is. Het amendement, de was- en strijkservice. Is al veel over gezegd. En zoals we ook eerder in de commissie hebben genoemd, wie betaalbaar en uitvoerbaar wil blijven moet toch ook ergens pijn lijden. En te midden van alle opties, alle plussen en minnen, is dit wat ons betreft toch een redelijke aanpassing. En daarmee ook geen steun voor het amendement. Het amendement de leidende principes. Wat ons betreft is dit alles het resultaat van een zorgvuldig en een goed proces. Kunnen we ook wel echt achter die leidende principes staan. Tegelijkertijd zijn punt twee en drie, zoals ik ook met het CDA heb besproken, wel tekstuele verbeteringen.

Mocht het amendement zich alleen daartoe beperken, dan zouden we die mogelijk ook kunnen steunen. Tot slot het amendement vrij besteedbaar bedrag. Hier zijn we eigenlijk nog een beetje over in dubio. Wat we willen voorkomen, is dat maar een heel klein bedrag wordt bespaard en dat de pgb-gebruikers met een grote administratie worden opgezadeld voor kleine bedragen. Daar is namelijk ooit het hele vrije besteedbare bedrag voor bedacht. Daarnaast, we horen graag een bevestiging van de wethouder dat na het afschaffen van mogelijk die vrije ruimte wel alle relevante bonnetjes, ook die van bedankjes en uitjes, gewoon kunnen worden ingediend. We wachten graag de reactie af, maar we zijn geneigd om dit amendement te steunen omdat de winst minimaal is en de last voor de doelgroep mogelijk erg groot. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de CDA-fractie. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik ga de amendementen maar in volgende af. Amendement 1, de leidende principes. Zoals zojuist gezegd is, zitten we hier op een lijn met de ChristenUnie/SGP. Punt twee en drie zouden we graag onderschrijven. Punt één niet, omdat we dat echt in de kern aangetast vinden.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, bij interruptie.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik ben benieuwd, mevrouw Van Vugt geeft aan dat dat in de kern is aangetast, wat is dan precies in de kern een aantasting?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik pak hem er even bij. In het nieuwe voorstel is weggelaten dat normaliseren de grondhouding is. En op zich is dat dan weer wel verwoord in wat als nieuw voorstel is gedaan. Maar we zien dat als een uitwerking van de grondregel, normaliseren is de grondhouding. Die zin zouden wij er echt in willen houden.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, mag ik een kleine aanvullingen daarop doen? Wat wij eigenlijk hebben gedaan, is dat we normalisering vertaald hebben in gewone mensentaal. En dit is onze gedachte bij wat normalisering is. Mocht dat niet zo zijn of mochten andere partijen daar anders tegenaan kijken, dan zijn we daar heel benieuwd naar.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die neem ik even mee. En ik denk ondertussen verder. Dan ga ik door naar 2, de was- een strijkservice. We zien het strijken niet als een noodzakelijk iets om mee te kunnen doen in de maatschappij. En dat is wel waar de Wmo op gericht is. Dan de dagbesteding. Als CDA hopen dat deze motie overbodig is en dat met de dichtstbijzijnde passende locatie ook echt bedoeld wordt dat het past bij de wensen van degene die de dagbesteding... Daar gebruik van maakt. We horen graag van de wethouder hoe het woord passend eventueel nogmaals wordt uitgelegd en binnen welke kaders dan een afweging gemaakt wordt. Amendement 4, daar zijn we uiteraard voor. Dan 5, negatief of positief. Hierover twijfelen we nog. En dat kwam daarnet denk ik in mijn vraagstelling al naar voren.

De verbetering vinden we echt de eerste zin, want de oorspronkelijke tekst geeft aan dat er niet meer naar de inwoner en diens probleem wordt gekeken. En dat is er in elk geval uitgehaald. Alleen dan in het tweede deel, de tegenslagen vallen weg. En daar denken we nog even over na. Dan 6, verantwoordingsvrij besteden. Dat is wat ons betreft om het even. We horen nog graag van de wethouder of hier nog wel consequenties aan vastzitten. En dan A7. Ik weet even niet meer waar die over gaat. Ik kijk eventjes.

De voorzitter: Voor de muziek uit.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voor de muziek uit. We horen graag van de wethouder of dit inderdaad wel of niet al valt vast te stellen. We weten nog even niet wat we hiermee moeten. Bedankt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Toch nog even over die was- en strijkservice. Het verbaast mij een beetje van het CDA, wat ik net al aangaf, het werd met heel veel egards binnengehaald vorig jaar. En ook uw partij was juist een voorstander van die was- en strijkservice. Wat maakt nu dat u het vorig jaar heel belangrijk vond dat mensen mee kunnen doen in de maatschappij en ook, ik geloof mijnheer, hoe heet hij, Schalken gaf dat aan, dat het best wel belangrijk is hoe mensen eruitzien. En dat dat best wel iets doet, waardoor ze ook mogelijk binnen blijven zitten, omdat ze zich niet volledig mee voelen doen. Ik zal hem nog even samenvatten. Wat is nu het verschil met vorig jaar van het CDA en de keuze die het CDA nu maakt?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik mag erop reageren, denk ik. Ik denk het dat langer geleden is dan vorig jaar, want ik herinner me dit niet. Natuurlijk is dit heel vervelend voor mensen die het gewoon echt heel belangrijk vinden om netjes met gestreken kleren voor de dag te komen. Maar wat ik heb begrepen, ook uit de bespreking, is dat het valt niet volledig weg. Je kan altijd nog er een beroep op doen, als het voor jou wel heel belangrijk is. Overigens, dit is ook een mooi punt wat bij dat vrij besteedbaar bedrag van de pgb nog ingeschoven zou kunnen worden. We moeten ergens overal schaven. En dan hebben wij ervoor gekozen dat we dit wel toelaatbaar vinden.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik kan nu heel flauw doen. Ga ik ook even doen. Met de jaarrekening hebben we best wel wat centjes overgehouden. We hadden eigenlijk geen keuzes hoeven te maken, want om zoveel geld gaat het nu niet. Maar nogmaals, wat is nu het CDA van toen en nu dat u de keuze nu maakt om het niet te doen?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Het CDA van nu is in elk geval dat we de keuzes maken voor de dingen die wij het meest belangrijk vinden.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik ben klaar. Ik had amendement 7 al gehad.

De voorzitter: Dan bent u klaar. Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Er is al veel over gezegd. We begrijpen inderdaad dat er heel veel werk is gaan zitten in de herijking. Maar we vinden het op dit moment, ook gezien alle amendementen die zijn ingediend, nog niet voldragen genoeg. En dan wil ik nog kort ingaan op het amendement over de leidende principes, want daar hebben we het met elkaar een aantal keer over gehad. Wat wij eigenlijk hebben gedaan, is dat we het gewoon helder hebben gemaakt. En we horen bijvoorbeeld GroenLinks zeggen, we denken dat er bedoeld wordt. En daar zit precies ook onze lastigheid in, juist in die meerduidigheid. Want meerduidigheid bijvoorbeeld in kunst is prima, maar in beleid, zoals dit, moet je gewoon allemaal hetzelfde begrijpen, als in hetzelfde verstaan onder dat wat er geschreven is. En onder normalisering verstaan wij, we kijken naar de inwoner diens ontwikkelingsmogelijkheden en die zorg die nodig is. En volgens mij delen we, als ik het goed heb gehoord, dat uitgangspunt met elkaar. Vragen wij ons af, waarom dan dat niet op te nemen? En we hebben de huidige principes de afgelopen dagen ook voorgelegd aan de professionals rondom ons heen. En aan de hand van hun feedback hebben we dit ook op deze manier aangepast. En dat is ook de basis. We willen gewoon eenduidigheid. Om heel kort nog in te gaan op de was- en strijkservice. Daar is natuurlijk al ontzettend veel over gezegd. Het laatste wat ik daar graag nog over wil zeggen is, wij begrijpen gewoon niet zo goed wat het verschil is tussen maatwerk leveren als het echt niet anders kan, of zoals wat wij met de andere partijen voorstellen een consulent die inschatting laten maken. En in laten schatten van, dit kan echt niet anders. Je bent echt niet in staat om te strijken. Dan is er de mogelijkheid dat jouw kleding gestreken wordt. En dat blijft voor ons niet duidelijk. En dan om heel kort de verschillende amendementen langs te gaan. Geen inperking keuzevrije dagbesteding hebben we meegetekend met de SP. Wij denken inderdaad dat het goed is dat cliënten zelf kiezen waar ze zich thuis voelen, waar ze bekenden kennen en contacten hebben. Het amendement over verantwoordingsvrije ruimte binnen de pgb van Beter voor Dordt, dat gaat over verantwoordingsvrij in plaats van vrij besteedbaar. Wat we daar lastig aan vinden, we snappen het wel, maar het kan niet overal voor ingezet worden. Je zult toch voor dat verantwoordingsvrij... Je kan het bijvoorbeeld niet aan je kleinkinderen geven, dat zij daar een bedrag van sparen. En dat veronderstelt verantwoordingsvrij wel. En vrij besteedbaar is dan net wat meer afgekaderd daarin.

De voorzitter: De heer Portier, bij interruptie.

De heer Portier: Voorzitter, is mevrouw Schnabel ervan op de hoogte dat verantwoordingsvrij gewoon het begrip is dat ook de Sociale Verzekeringsbank hanteert? Die zeggen ook van, kijk bij een gemeente of ze wel of niet een verantwoordingsvrij bedrag hebben.

Mevrouw Schnabel: Zoals we het hier kennen, is natuurlijk vrij besteedbaar. En wij vinden die term vrij besteedbaar passender, ik vergis me altijd, dan verantwoordingsvrij. Vandaar.

En dan is er nog het amendement van het CDA over vrij besteedbaar bedrag binnen de pgb. Die steunen we volledig. Vinden we ook heel goed dat daar een amendement voor is ingediend. En dan hebben we als laatste, als het goed is, amendementen muziek vooruit. Die hebben we meegetekend en ondersteunen we ook volledig, omdat we denken inderdaad dat we het daar nog in de commissie verder over moeten hebben.

De voorzitter: Dank. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Gaat uw gang, de heer Venderbos.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, dank u wel. Tijdens de commissievergadering herijken Wmo van 12 september heeft de Partij voor de Dieren aangegeven in grote lijnen positief tegenover de herijking van de Wmo te staan. Wel hadden wij enkele vragen. Onder andere over de eigen bijdrage van de minima. Naar kennis genomen te hebben van de vergaderstukken, inclusief de memo beantwoording technische vragen. Naar aanleiding van de commissie van 12 september kunnen wij instemmen met het raadsvoorstel en stemmen wij in met alle ingediende amendementen. Dank u.

De voorzitter: Dank. Ga ik naar DENK. De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, herijking en maatwerk is op zijn plaats. We zijn nu acht jaar verder en er gebeuren zoveel dingen in de wereld en in Nederland. Vergrijzing en ziektes nemen toe. Daarom is het juist het moment om te gaan herijken. Wel hebben we een aantal vragen rondom deze casus. Welke gevolgen heeft de herijking voor de huidige wachtlijsten op dit moment? Heeft de herijking personele en organisatorische consequenties? En tot slot, kan men met dit herijken de kwaliteit en de continuïteit van de zorg waarborgen? Wat betreft de amendementen. A1 en A2 zijn wij voor, want die hebben we ook medeondertekend. A3 zijn wij voor. A4 hebben we ook mede ondertekend. Daar zijn we ook voor. A5, A6 en A7 lijken ons erg sympathiek, maar we wachten even de reactie van het college af. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. Ik ga naar Gewoon Dordt. Nee, die is er natuurlijk niet. Op Ons Eiland. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Gewoon Dordt, Op Ons Eiland. Kijk. Voorzitter, het mag geen publiek geheim zijn, maar ik zit niet zo in de materie als het gaat om Wmo. Daar ben ik heel eerlijk in. Maar in ieder geval wel de stukken gelezen en nog wat commissievergaderingen terug bekeken. In ieder geval moet ik wel het college toegeven dat de menselijke maat en maatwerk veelvuldig voorkomt. En dat zijn voor ons de leidende principes, als het gaat om de herijking van de Wmo. In ieder geval, voorzitter, wij hebben een amendement, voorstel van het CDA gezien. Dat hebben we goed doorgenomen en wij kunnen daarmee instemmen. Vandaar dat we dat hebben mee ingediend. En dat geldt ook voor het amendement van de SP, de keuzevrijheid. En voor de rest, voorzitter, we wachten de reactie af van het college rondom de diverse amendementen. Dan gaan we een eindoordeel opmaken en dat ook kenbaar maken middels een stemverklaring. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar de SP-fractie. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, er gaat natuurlijk enorm veel geld om in de zorg. En als we daar de mogelijke bezuinigingen tegen afzetten, dan gaat het echt om peanuts, die wel echt grote gevolgen kunnen hebben voor de mensen die daardoor getroffen kunnen worden. En de vraag is van, hoe is het mogelijk dat na 47 jaar bezuinigingen op de zorg, ik refereer even naar het omzetten van vaste banen in de thuiszorg in alfhulp door het kabinet Den Uyl, dat we nog steeds zo enorm veel geld uitgeven. En mijn analyse is dat dat ook te maken heeft met dat voorheen we thuiszorgorganisaties hadden die gewoon deden wat er gedaan moest worden. Die zelfstandig bekeken van, wie heeft er hulp nodig? Waar is die hulp nodig? Waar kan die het meest effectief ingezet worden? Dat er sprake is van marktwerking, van indicatiebureaus, van aanbestedingen. En dat er gewoon meer en meer en meer geld in overhead is gaan zitten. En dat dat de zaak is die het zo ontzettend duur maakt. En ik blijf er ook bij, even los van het feit of je wel of niet een bepaald sociologisch begrip wil hanteren voor een bepaald soort banen, dat er gewoon, op het moment dat je enorm veel mensen werkzaam hebt in de overhead, dan zijn er natuurlijk minder mensen beschikbaar om het uitvoerende werk te doen. Zeker als dat werk in de overhead ook nog veel beter betaald wordt. Even op een aantal van de concrete amendementen ingaan. Wat betreft het vervoer naar de dagbesteding. Niemand gaat voor zijn lol 20 minuten, 25 minuten langer in een busje zitten om naar een dagbesteding te gaan als een dagbesteding dichterbij even goed is of net zo goed aansluit bij de behoefte en de mensen die ze kennen. Wat dat betreft is het wat ons betreft echt een maatregel die grote gevolgen kan hebben voor de mensen die naar de dagbesteding gaan, terwijl het weinig zal bijdragen aan de bezuinigingen. En als er dan gesproken wordt van, er zijn misschien te weinig chauffeurs, hou dan ook eens op met de aanbesteding van dat soort vervoer. En daar wilde ik het even bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar Forum. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u, voorzitter. Er is al heel veel gezegd. Ik kan het heel kort houden. In algemene zin steunen wij de herijking Wmo. Er zijn nu ook een aantal amendementen die we mede indienen en steunen. Even voor de duidelijkheid, A5, A6, A6 en A2 hebben we meegetekend. En A3 en A1 zouden wij kunnen steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik ga naar de Fractie van Waardhuizen. De heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk zou mijn collega de woordvoering doen, maar we hebben wel een en ander doorgenomen. Ik kan wel zeggen dat wij met geen een amendement in gaan stemmen. Waarom niet? Wij zijn van mening dat de herijking een mooie opzet is naar de toekomst. Is hier al eerder gezegd van, in de toekomst zullen we toch moeten gaan bezuinigen. En op het moment dat we nu allerlei amendementen gaan aannemen, leidt dat tot kostenverhogende aspecten op sommige fronten. En wij vinden het plan wat nu voorligt voldoende basis bieden, met name op het maatwerk, om met vertrouwen te kunnen kijken naar de toekomst en die toekomstige bezuinigen een goede invulling te kunnen geven.

De voorzitter: Hartelijk dank. De Fractie van Leeuwen is er natuurlijk ook niet. Hebben we daarmee de eerste termijn van de raad gehad. En dan wil ik graag het woord geven aan wethouder Van Benschop. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. Om te beginnen wil ik hier toch nog maar eens uitspreken dat ik blij ben dat er in ieder geval veel aandacht is en veel zorg voor onze inwoners. Die zorg delen we. En ik ben daarom ook blij dat het in ieder geval vijf keer in een commissievergadering is besproken. Drie keer beeldvormend, twee keer oordeelsvormend. Maar ook dat er nu weer voldoende aandacht is voor dit onderwerp in de raad. En dat blijkt ook uit het aantal amendementen wat voorligt, een aantal vragen die gesteld zijn. Ik stel voor dat ik ze gewoon een-voor-een even langsloop, om ze van een reactie te voorzien. Amendement A1, de eenduidige leidende principes. Wij ontraden dit amendement, omdat normaliseren is de grondhouding. Dat is het eerste punt van de leidende principes. Het is een uitgangspunt geweest in de Startnotitie Integraal Beleidsplan Sociaal Domein, waar uw raad zelf mee in heeft gestemd. Dat normaliseren de grondhouding is. Wij hebben graag dat we dat in het amendement houden, want wij ondersteunen namelijk niet alleen professionele zorg, wij ondersteunen ook de informele zorgverleners. Als het gaat om mantelzorgers, als het gaat om andere vormen van ondersteuning. De wijziging in het amendement maakt hem ook nog eens minder compleet. Wat betreft het tweede punt.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Ik wilde graag daar een hele korte vraag over stellen, over normalisering. Bent u het dan niet met ons eens... Of althans laat ik het zo vragen, wat verstaat u onder normalisering?

Mevrouw Van Benschop: Met het risico dat we de discussie over normaliseren weer opnieuw start. Want deze discussie hebben we natuurlijk ook gevoerd bij het Integraal Beleidsplan, ook weer bij de herijking Wmo in de commissies. Waar het over gaat, is dat we niet alles een probleem maken. We proberen te kijken naar iemands kracht. Naar iemands eigen ontwikkelmogelijkheden. Hoe kunnen we iemand zo goed mogelijk ondersteunen om op eigen kracht mee te blijven doen aan de samenleving? En wat het nieuwe dictum zegt, is als informele ondersteuning vanuit het eigen netwerk niet mogelijk is, zetten wij professionele zorg in. Daarmee schrap je een heel deel van normaliseren. Want het kan namelijk ook zijn dat je met behulp van mantelzorgers prima kunt functioneren, maar dat de mantelzorger lichte ondersteuning nodig heeft. Vandaar dat wij dat eerste punt willen houden, zoals wij hem hebben geformuleerd. Het tweede punt kunnen we wel mee leven. Kijk, ik snap dat het een amendement is, maar ik wil gewoon even de punten langslopen. Het tweede punt kunnen we mee leven, omdat het eigenlijk alleen iets zegt ook over die 2026. Wij laten dat nog wat open. In het amendement wordt dat wat steviger neergezet. En punt drie, de menselijke maat is de norm, is wat ons betreft echt een uitgangspunt.

En daarmee willen we juist blijven benadrukken dat op het moment dat onze kaders of onze beleidsregels, zoals we ze hebben vastgesteld, ervoor zorgen dat iemand niet op een fatsoenlijke manier of een manier die wij goed genoeg vinden, ondersteund kan worden, dan is de menselijke maat de norm. En dan moet de professional daarvan af kunnen wijken. Ook daarvan zeggen we, we willen hem liever houden, zoals wij hem hebben geformuleerd. Amendement A2. Daar is een hoop over te doen, over de was- en strijkservice. En een heel klein beetje achtergrond. Deze voorziening is opgezet met de gedachte dat die aan twee kanten het mes zou snijden. Aan de ene kant zouden we een voorziening, die eerst in de maatwerkvoorziening HO zat, eruit halen, waardoor er meer tijd overblijft voor de HO, voor de huishoudelijk ondersteuner, om het huis schoon te maken. Platgeslagen. En aan de andere kant zouden we mensen vanuit de bijstand, met een uitkering aan het werk kunnen helpen bij FrisFacilitair, om die dienst dan ook daadwerkelijk te gaan draaien. En het blijkt gewoon dat ook daar personeelskrapte een grote rol speelt. Er zijn niet genoeg mensen om het werk allemaal te verrichten. Het gaat steeds meer wringen. En het was een maatwerkvoorziening. En dat betekende per definitie, even niet meer kijken, dat iemand die een indicatie krijgt voor huishoudelijke ondersteuning ook gebruik kan maken van de was- en strijkservice. Wij hebben daarvan gezegd, maak het een algemene voorziening. Dan is het namelijk mogelijk om daar een eigen bijdrage voor te vragen. En we halen de strijkservice eraf, omdat die namelijk niet voor iedereen noodzakelijk is. Vanuit de VVD werd al benoemd, ook daar moet maatwerk mogelijk blijven. Het is natuurlijk wel mogelijk, op het moment dat er een huishoudelijke ondersteuningsindicatie is, en blijkt echt dat dat strijken noodzakelijk is, dan kan dat vanuit de HO gewoon opgepakt worden. Dan gaat het alleen niet meer via de weg waarbij de toegang voor iedereen geregeld is.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Van Benschop: Ik heb nog een technisch punt.

Mevrouw Schnabel: Technisch.

Mevrouw Van Benschop: Dan kunt u daar misschien op reageren, want ik heb eigenlijk een vraag ook aan de PvdA.

Mevrouw Schnabel: Ik weet nu niet wat ik...

De voorzitter: U heeft een interruptie. Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Dat is ook precies volgens mij wat we in het amendement zeggen, namelijk dat we die indicatie opnemen bij de Wmo en dat dat dan een maatwerkvoorziening blijft. Geen algemene voorziening. En dat de consulent oordeelt vanuit haar professionaliteit, dit is nodig voor deze persoon. Het niet voor iedereen beschikbaar te stellen, maar op te nemen bij de Wmo-indicatie.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, het is nu een maatwerkvoorziening. De was- en strijkservice is al een maatwerkvoorziening. En wij stellen in de herijking voor om het een algemene voorziening te maken. Aan de ene kant, omdat we zeggen, we kunnen op die manier een eigen bijdrage vragen aan mensen, als ze gebruik willen maken hiervan. Op het moment dat je een HO-indicatie hebt, kun je dat doen voor het gereduceerde tarief van vijf euro. Op het moment dat je geen HO-indicatie hebt, staat het je ook vrij om gebruik te maken van de wasservice, maar dan betaal je de kostprijs. En in dit amendement wordt gevraagd om de gebruikskosten vast te stellen op de kostprijs per was- en strijkzak. Mensen gaan hier dan niet voor betalen als het een maatwerkvoorziening is. Mensen mogen geen eigen bijdrage betalen. Wij mogen hem niet vragen voor maatwerkvoorzieningen. Dan blijft alles zoals het was. Dan betalen mensen 19,50 euro aan abonnementstarief per maand. En dan maakt iedereen per definitie gebruik van de was- en strijkservice, als ze dat willen. En dat is waarom we het een algemene voorziening wil maken. Daarmee zorgen we ook dat het meer kostendekkend wordt. Want als ik met geen HO-indicatie gebruik wil maken van die wasservice, dan kan dat ook. Betaal ik alleen wel de kostprijs. Wij ontraden dit amendement.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Ik probeer de wethouder te begrijpen, maar ook tijdens de commissie heb ik dat proberen te doen. Als ik als burger gebruik wil maken van een Wmo-voorziening, dan vraag ik dat aan Of dat huishoudelijke hulp is of wat dan ook. Ik ga er gewoon vanuit dat een klantmanager Wmo dat niet achter zijn bureau dat afhandelt, maar gewoon een keukentafelgesprek voert en dan mij doorvraagt wat voor maatwerk ik allemaal nodig heb, welke voorzieningen ik allemaal nodig heb. En bij de ene zal die was en strijk nodig zijn en bij de andere weer niet. Daarom heb ik het elke keer over het maatwerk. Laten we dat tijdens zo'n keukentafelgesprek ook kenbaar maken of het wel of niet noodzakelijk is, of je wel of niet zo'n voorziening nodig hebt, ja of nee.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, de hele beweging rondom de herijking Wmo is de beweging naar de voorkant. Is meer gebruik maken van algemene voorzieningen en minder gebruik maken van maatwerkvoorzieningen. Dat is namelijk, omdat het kostenbesparend is. Maar het is ook nog eens een besparing op de werkdruk bij de sociale dienst, want die hoeven geen indicaties af te geven. De hele beweging die we met elkaar, als het goed is in ieder geval, voorstaan, die we ook in het Integraal Beleidsplan hebben vastgesteld, we gaan meer doen aan de voorkant, in het voorveld, in de algemene voorzieningen. Op dit moment is dit een maatwerkvoorziening. Dan werkt het inderdaad, zoals de heer Safranti nu schetst. Komt er een keukentafelgesprek. Wordt er gekeken. Krijg je een indicatie. Kun je er gebruik van maken. En je betaalt zelf het Wmo-abonnementstarief. Wordt het een algemene voorziening, dan moet je, of moet je niet, maar dan kun je er een eigen bijdrage aan hangen als gemeente. Dan zeg je, wij gaan deze algemene voorziening voor iedereen beschikbaar stellen, maar we vragen wel een eigen bijdrage.

En daarvan hebben we gezegd, dan geven we wel de mensen die recht hebben op die HO-indicatie de korting, waardoor ze daar vijf euro voor betalen en niet de kostprijs, zoals alle andere inwoners. Dit is wel de fundamentele discussie die je voert over, gaan we wel of niet meer algemene voorzieningen aanbieden? En dat is de discussie die wel een paar keer gevoerd hebben. En van daaruit is ook het voorstel gedaan om dit een algemene voorziening te maken.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van Benschop: Amendement A3 gaat over de dichtstbijzijnde passende locatie. Het enige wat ik kan doen, is nog een keer benadrukken dat met passend bedoeld wordt dat het niet iets is dat we zeggen, je moet allemaal binnen twee kilometer naar de dagbesteding. We kijken, wat is de meest passende vorm van dagbesteding? En dan gaat het om de meest dichtstbijzijnde. Zodat mensen die naar de zorgboerderij gaan en dat binnen Dordt kunnen, bij wijze van, dat niet in, noem eens wat, Groningen, dat is overdreven, maar Gorinchem gaan doen.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

Mevrouw Van Benschop: En daarmee verwacht, op basis van de gegevens van nu, Stroomlijn dat de individuele ritten met dertig procent kunnen worden verkort. In nieuwe gevallen, want dat staat er ook in. We gaan niet voor de huidige gevallen aanpassen. Het gaat om nieuwe gevallen. En een efficiëntieslag van tien procent. Dat is behoorlijk, als je ziet, en de vragen die ik bij het afgelopen vragenhalfuur weer gekregen heb, ook vanuit de VSP over mensen die te laat worden opgehaald, dat die efficiëntie er nog niet is, grijpen we alles aan wat passend is, wat niet te hard ingrijpt op het leven van mensen, om wel die effectiviteit omhoog te kunnen brengen.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, toch een vraag aan de wethouder. Maar het gaat er bij ons niet in dat mensen nu zouden kiezen voor een voorziening die verder weg ligt, terwijl ze ook dichterbij op dezelfde manier en met hetzelfde plezier een dagbesteding kunnen doen. Voorzitter, ik kan me niet voorstellen dat mensen voor hun lol een uur extra in een vervoermiddel gaan zitten om ergens te komen.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, er is natuurlijk geen dagbesteding hetzelfde. Het gaat erom wat we passend beschouwen of niet. En dat gesprek voer je met degene die naar de dagbesteding gaat. Maar op dit moment is het weldegelijk zo dat mensen verder weg naar een dagbestedingslocatie gaan, terwijl er dichterbij een vergelijkbare locatie is. Dat gebeurt weldegelijk.

De heer Schalken-den Hartog: Maar, voorzitter, nog een keer. Het kan toch niet zo zijn en ik kan het me ook echt niet voorstellen, dat mensen een locatie verder weg kiezen wanneer er een meer nabije locatie dezelfde voorziening en met dezelfde faciliteiten en met dezelfde prettige begeleiders... Er moet toch wel wat achter zitten. Je gaat toch niet voor je lol verder weg naar een dagbestedingslocatie?

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, dan komen we weer op dezelfde discussie, wat is passend? En dat is iets waar wij van voorstellen om dat samen tussen degene die de indicatie vaststelt en de cliënt die komt vragen om de dagbesteding, om daar een afweging in te maken. En dat kan in sommige gevallen betekenen dat... Ik wil geen karikatuur maken van voorbeelden, maar ik heb ze nu even niet paraat op de feitelijkheden. Maar er zijn natuurlijk altijd verschillen tussen dagbestedingslocaties. De zorgboerderij in Sliedrecht heeft andere accenten dan de zorgboerderij in Gorinchem. Maar vinden we het gerechtvaardigd dat we dan zeggen, u wil gebruik maken van de diensten van de zorgboerderij. Wij gaan daar van alles bijhalen. En daarom wil u graag naar Gorinchem. Dan gaan we dat doen, ondanks dat we daardoor in effectiviteit met personeelstekorten op de Drechthopper gewoon problemen oplopen.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, toch nog een keer. Als we het hebben over een voorbeeld van een zorgboerderij. Dan heb je wellicht voor iemand die dat zoekt een zorgboerderij in Dordrecht en je hebt er een Gorinchem. Maar iemand gaat niet voor zijn lol kiezen voor een zorgboerderij in Gorinchem. Daar ligt vaak iets achter van bijvoorbeeld een vaste begeleider die ervoor zorgt dat het prettiger is voor die persoon. Of het in de nabijheid zijn van mensen die die persoon al kent, waarvoor ze voor die andere zorgboerderij kiezen. Dat doen ze echt niet alleen maar, omdat ze dan langer in de bus mogen zitten.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, maar dan kan ik de heer Schalken best wel geruststellen. Het is namelijk niet dat we de keuzevrijheid beperken en zeggen, u mag niet meer naar die andere dagbesteding. Wij vergoeden alleen de kosten tot de dichtstbijzijnde passende dagbestedingslocatie. Als er dan vervolgens gekozen wordt om alsnog heel ver weg te gaan, dat kan wel, alleen dan moet iemand daar zelf een bijdrage aan leveren. Het is niet dat mensen er niet meer kunnen komen. Alleen wij verwachten weldegelijk dat op het moment dat je zegt, we gaan met elkaar kijken wat voor u een passende locatie is en dat is niet per definitie de vrije keuze laten en helemaal opengooien, maar wel het gesprek daarover voeren, dat dat tot andere keuzes zal leiden. Maar ik denk dat dit een fundamenteel, tenminste dat dit echt een heel politieke aangelegenheid is, waar we op de inhoud in ieder geval met feiten niet tot elkaar komen te.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, de wethouder schetst een heel mooi beeld van degene die vanuit de Wmo spreekt met de cliënt, alsof er een gelijkwaardig gesprek is van, wat zou voor jou het beste passen? Het is natuurlijk zo dat als gezegd wordt van, dit vinden wij van jou passend, dat je heel sterk in je schoenen moet staan om te zeggen van, maar daar ken ik een heleboel mensen.

Maar dat is veel duurder. En dan kost het misschien meer tijd om er te komen. In zo'n gesprek leg je een enorme druk, zal ik maar zeggen, op de cliënt om maar akkoord te gaan met iets waar hij eigenlijk helemaal niet happy mee is, om maar het gesprek goed af te ronden.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, punt één, ik ga er absoluut niet vanuit dat onze Wmo-consulenten op die manier met onze inwoners omgaan. Maar daarnaast staat natuurlijk altijd nog de mogelijkheid open om een onafhankelijk cliëntondersteuner mee te nemen naar het gesprek. En als mensen zich daar comfortabeler bij voelen, moeten ze dat ook zeker doen. Maar de gedachte dat onze Wmo-consulenten mensen onder druk zouden zetten, omdat ze dan een goedkopere oplossing kunnen vinden die laat ik aan u.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Portier: Hier wil ik wel op reageren, want de Wmo-consulent staat zelf ook onder druk. Want er is een personeelstekort bij Stroomlijn. Ze moeten mensen naar de locaties dichterbij zien te krijgen. En gaat het gesprek met de cliënten aan. Ik zeg niet dat mensen uit kwade wil, zeker, absoluut niet, handelen. Maar ik weet gewoon hoe dit soort dingen in de praktijk gaat.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik zag nog in het interruptie van de heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Het gaat natuurlijk nog steeds heel erg over het woord passend. En ik snap ook wel de zorgen van de heer Schalken en de heer Portier die ze uitspreken. En tegelijkertijd denk ik te hebben begrepen, en daar zou ik ook de reactie van de wethouder nog even willen horen, als het gaat om dat passend dat ook het, je thuis voelen is een breed interpreteerbaar begrip, maar het hebben van bekenden of contacten. Ik kan me voorstellen dat er cliënten zijn waar dat gewoon heel erg essentieel voor is voor hun welbevinden dat bepaalde contacten of bepaalde bekenden die ze hebben op die locatie dan ook aanwezig zijn. Mag ik dan van de wethouder horen of dat daar ook bij hoort? Of we dat meenemen in het uiteindelijk bepalen van wat passend is?

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, dat raakt eigenlijk direct aan het volgende amendement, wat ik er dan maar even bij pak. Dat is amendement A5 van Beter voor Dordt, dacht ik, die daar een aanpassing doet ook op één van de leidende principes. En daar wordt het woord positieve gezondheid eigenlijk omgedraaid. En dan wordt er gezegd, even kijken, daar waar dit zijn of haar gezondheid positief kan beïnvloeden. En daar wil ik wel een winstwaarschuwing afgeven, want positieve gezondheid betekent dat je verder kijkt dan alleen de medische kant van gezondheid. Dat kijkt ook naar de sociale kant, naar je welzijn. En dat is een veel breder principe dan het positief beïnvloeden van je gezondheid. Als je op die manier kijkt naar het woord passend, in combinatie met één van de leidende principes, dat namelijk is positieve gezondheid, dan is dat uiteraard iets waar ook naar gekeken wordt.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

Mevrouw Van Benschop: Dan ga ik gelijk even...

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dan toch nog even een opmerking met betrekking tot die keuzevrijheid. Wat mevrouw Van Benschop geeft aan dat het zeker nog mogelijk blijft dat mensen dan toch nog voor een andere locatie kiezen, maar dat verschil moeten ze zelf bijleggen. Maar dat is niet iedereen gegeven, dat hij dat kan doen. Dan betekent het echt een beperking van die keuzevrijheid. Als je zelf niet de middelen hebt om inderdaad die extra kilometers zelf te betalen, dan is het een beperking in je keuzevrijheid.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, ik ga gewoon concluderen dat we het hierover niet eens worden. Wij hebben vanuit het college gemeend om hier een herijking van de Wmo neer te leggen, waarmee we de zorg bereikbaar, die vind ik eigenlijk nog bijna belangrijker dan betaalbaar, maar in ieder geval bereikbaar houden voor de inwoners die dat het hardste nodig hebben. Dan moet je keuzes maken, dan moet je ingrijpen, want we weten dat dat nu niet altijd het geval is. Er zijn wachtlijsten voor de huishoudelijke ondersteuning van minimaal tien weken. Er zijn mensen die te laat opgehaald worden met de Drechthopper. Er zijn allerlei problemen aan de gang. En die problemen worden steeds groter. We moeten keuzes maken. Ik sta hier niet deze keuzes te verdedigen, omdat ik die keuzes leuk vind. Ik sta hier deze keuzes te verdedigen, omdat ik hoop en denk en geloof dat deze keuzes ervoor gaan zorgen dat we die meest kwetsbare inwoner blijven ondersteunen. En dat we die de zorg geven en de ondersteuning die ze nodig hebben om mee te kunnen doen. Maken we dan keuzes die raken aan mensen hun leefwereld en die inderdaad impact hebben? Uiteraard. Word ik daar blij van? Nee. Maar we moeten iets doen. En ik denk dat we hiermee een pakket neer hebben gelegd waarbij we in ieder geval de impact zoveel mogelijk beperken aan de ene kant in de negatieve zin en de impact en de positieve zin zo groot mogelijk maken.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog. Dank.

Mevrouw Van Vugt- Roose: Voorzitter.

Mevrouw Van Benschop: Dan ga ik naar het amendement A5, negatief...

De voorzitter: U hebt nog een interruptie. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die had ik net al. Toch nog even over amendement 4. Kunnen wij de verzekering krijgen als raad dat de afweging niet alleen wordt gemaakt door de Wmo-consulenten en bestuurders die daar boven staan, maar dat de wensen van de cliënt weldegelijk worden meegenomen? Gewoon een heel helder antwoord daarop zou ons echt geruststellen.

Mevrouw Van Benschop: Sorry, voorzitter, ik heb hier staan dat A4...

De voorzitter: A4 is vrij besteedbaar bedrag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Degene waar we het net over hadden. De dagbesteding.

De voorzitter: A3, geen inperking keuzevrije dagbesteding.

Mevrouw Van Benschop: Dan wordt de vraag gesteld of er gekeken wordt met de cliënt wat de meest passende dichtstbijzijnde locatie is.

De voorzitter: En of de belangen van de cliënt daar in worden meegewogen.

Mevrouw Van Benschop: Ja, absoluut. Dan wel eventjes A4, het vrij besteedbaar bedrag. Ook dit is weer zo'n keuze in, hoe ga je aan de ene kant keuzes maken die echt wel mensen raken, maar aan de andere kant ook de fundamentele keuze om de zorg beschikbaar en betaalbaar te houden. Ik ga deze niet per definitie ontraden, omdat ik ook wel zie dat dit een heel gevoelig punt is, waarvan de raad eigenlijk al bijna in meerderheid heeft gezegd, wij vinden dit belangrijk. Ik laat het daarom aan de raad. Maar het is wel, de enige winstwaarschuwing die ik geef, dat als we ervoor kiezen om dat vrij besteedbaar bedrag, wat we waarschijnlijk straks een verantwoordingsvrij bedrag noemen, te handhaven, dan zijn we wel in ieder geval één van de twee, de enige gemeente in de regio die dat doet en dat kan. Maar we hebben daarbij ook de afspraken met de sociale dienst dat de gemeente die afwijkt van de standaard, degene is die de extra uitvoeringskosten daarvan moet betalen.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

Mevrouw Van Benschop: Maar dat is meer gewoon wat ik mee wil geven. Dat is het.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Want ik was inderdaad benieuwd. We zagen de memo over dat de steden of de dorpen in de Drechtsteden inderdaad ook het vrij besteedbaar bedrag van hun pgb hadden ingeleverd. En ik heb een rondje gebeld. En niemand is ervan op de hoogte. Of het is erdoorheen geglipt, net als toen bij ons gebeurd is met... Maar zij waren allemaal niet op de hoogte van het feit dat dat vrij besteedbare bedrag binnen de pgb bij hun weg was.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, ik kan niet met honderd procent zekerheid zeggen of alle raadsleden daarvan op de hoogte waren. Ik weet alleen dat er in vijf van de zeven gemeenten een herijking Wmo is vastgesteld en dat hij daarin weg is gehaald. Ik geef alleen aan, het maakt ook niet uit voor ons op zich. Ik geef alleen aan dat de gevolgen kunnen zijn dat als er extra uitvoeringskosten gaan zijn, en die gaan er zijn, omdat we anders beschikken dan de andere gemeenten, dat er uitvoeringskosten bijkomen die wij zelf moeten dekken.

Mevrouw Schnabel: Mag ik nog een kleine vraag stellen daaropvolgend? In de herijking staat heel duidelijk dat we onze eigen kleur kunnen moeten bepalen. En dat we dat nu ook kunnen.

En in dat verband snap ik het argument niet helemaal dat we ook moeten kijken naar de omliggende steden binnen de Drechtsteden. Want wij kunnen onze eigen keuze maken als het gaat om dat vrij besteedbare bedrag.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, dat kan zeker. Ik zeg ook niet dat dat niet kan. Ik geef alleen aan wat daar een gevolg van is. En dat is een van de gevolgen naar aanleiding van de afspraken die we gemaakt hebben onder de GR Sociaal, dat alle afzonderlijke gemeenten weer hun eigen lokale beleid vast kunnen stellen. En dat gebeurt hier nu ook. Maar dat betekent niet dat dat zonder gevolgen blijft. Dat is op zich ook logisch, dat als de sociale dienst differentiatie moet gaan aanbieden in de dienstverlening, dat kost geld. En wie gaat dat betalen? Aangezien we geen Drechttraad meer hebben, maar gewoon een GR Sociaal, gaat de gemeente die voor de meerkosten zorgt die ook dekken. Het is geen argument van mij.

De voorzitter: Als u terug wilt naar de Drechttraad, dan hebben we die over een jaar of vijf weer terug. Maar dit is wel het gevolg van die beleidskeuze inderdaad. De heer Portier, gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, even een voetnoot bij de gigantische uitvoeringskosten hiervan. Het verantwoordingsvrije bedrag wordt uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank. Op het moment dat een cliënt dat aanvraagt bij de Sociale Verzekeringsbank kijkt de Sociale Verzekeringsbank, heeft de gemeente zo'n regeling? In dat geval krijgt de cliënt dat budget. Wat dat betreft denk ik dat we de uitvoeringskosten hiervan op ongeveer nihil kunnen schatten.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, in de techniek zit het anders dan dat de heer Portier van de SP nu aangeeft. Maar, weet je, ik denk dat het gewoon duidelijk is. Het gaat ook niet om tonnen. Het gaat erom dat het een fundamentele keuze is, wil je dit vrij besteedbaar bedrag wel of niet nog handhaven? Als je dat wil, dan zitten daar mogelijk uitvoeringskosten aan. Of tenminste, die zitten eraan voor de sociale dienst. En die dekt de gemeente Dordrecht dan.

De voorzitter: De heer De Heer, gaat uw gang.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Wat ik wel lastig vind, is dat eerst het punt was de rechtsongelijkheid. Daar hebben we het nu eigenlijk helemaal niet meer over. Is ook best een hoop over gezegd, omdat in twijfel trekken of dat een goed argument is in dit geval. Alleen die uitvoeringskosten die staan nu bovenaan. Maar waar hebben we het dan over? Is daar een gedachte over te delen van, over wat voor bedragen hebben we het dan? Want anders is dat een soort afschrikmiddel om te zeggen van, we willen het toch behouden, want misschien megahoge uitvoeringskosten. Daar willen we natuurlijk ook niet mee verrast worden.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De heer De Heer: We willen een idee daarover hebben.

Mevrouw Stolk: Aanvullen daarop.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Dat vrij besteedbaar budget geef je toch al. En of je dat aan A of aan B geeft, volgens mij zijn die kosten nihil wat de heer Portier aangeeft.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, ik wil even de suggestie wegnemen dat dit een argument is voor het college om het vrij besteedbaar budget af te schaffen. Dat is niet zo. Ik heb eigenlijk juist aangegeven dat ik hoor dat er een meerderheid is in de raad om dit wel te doen. Ik laat het ook oordeel raad. Ik geef daarbij alleen aan dat dit een van de consequenties kan zijn. Als ik opnieuw het betoog moet houden waarom het college dit een goed idee vindt, wil ik dat ook doen. Ik hoor hier naast me, nee. Want ik hoor al dat er een meerderheid is. Ik denk dan, dan geef ik u gewoon nog even mee wat er nog een mogelijke consequentie is. Zal niet om tonnen gaan. Echt niet. Maar het is geen argument van het college om het niet te doen vanwege de uitvoeringskosten.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Maar dan zouden we toch juist moeten weten op dit moment wanneer dat gezegd wordt, ook een beetje in navolging op wat de heer De Heer zei, over wat voor bedrag dat we het dan hebben? Want nu is het inderdaad een afschrikmiddel geworden. Ik kan me voorstellen als we als meerderheid besluiten dat dat blijft dat we nog steeds willen weten wat dat bedrag is.

Mevrouw Van Benschop: Deze maatregel is nooit een alleen financieel gedreven maatregel geweest. Het gaat om het principe, wat voor keuze maak je om zorg in het algeheel wel uit te geven aan, of tenminste je budgetten allemaal uit te geven aan zorg en aan de ondersteuning of ben je bereid om een vrij besteedbaar budget uit te geven wat mensen op een andere manier kunnen besteden? Als het gaat over, even een grove schatting, rond de 100.000 euro aan vrij besteedbaar budget per jaar. Daar staat natuurlijk nooit 3 ton aan uitvoeringskosten tegenover. Dat gaat inderdaad om een minimaal bedrag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

Mevrouw Van Benschop: Ik wil alleen meegeven, omdat ik dat transparant vind, dat ik niet dadelijk terug wil krijgen, zonder dat ik daar iets over gezegd heb, dat dat mogelijk iets met de kosten doet.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Dat er uitvoeringskosten zijn, dat ga ik niet bestrijden. Maar het is natuurlijk wel jezelf rijk rekenen als er gezegd wordt, dit kan wat opleveren. Want het totaal toegekende bedrag voor pgb blijft gewoon hetzelfde.

Dit is slechts gewoon een klein stukje van die totale pgb. De winst is echt heel minimaal en levert heel veel last op voor de inwoners die van het pgb afhankelijk zijn.

Mevrouw Van Benschop: Nogmaals, voorzitter, ik kan alle argumenten van het college herhalen, maar ik denk dat het een meerderheid heeft. Ik wil het hier gewoon bij laten. Ik denk niet dat dat heel veel zin heeft. Ik laat het oordeel raad.

De voorzitter: A5.

Mevrouw Van Benschop: Ga verder. Dan het amendement A5. Even kijken hoor. Dat ging over negatief of positief. Ik ga hem ontraden, met name vanwege het probleem dat er wordt gesproken over het positief beïnvloeden van de gezondheid en niet over positieve gezondheid, terwijl dat echt iets anders betekent. Het is breder. Alhoewel ik me wel kan vinden in het toevoegen van de woorden alleen en ook, noem ik het dan maar even. We kijken niet meer alleen naar de inwoner en diens probleem, maar ook naar diens ontwikkelmogelijkheden. Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat ook een chiquere bewoording vind. Maar de rest van het amendement of de rest van de tekst mist voor ons gewoon een essentieel deel. Daarom ontraad ik hem. Amendement A6 kan ik gewoon overnemen, of tenminste die omarm ik. Als het gewenst is om het niet vrij besteedbaar maar verantwoordingsvrij te noemen, dan is dat prima. Dat heeft verder geen enkele consequentie. Dat lijkt me prima. En dan de laatste, voor de muziek uit. Wat we hebben gedaan in die nota met het afwegingskader, is dat we het goed vonden om ook de raad te schetsen wat nu het proces is, wat we met de Wmo verder nog willen doorlopen. Daar zijn nog helemaal geen besluiten over genomen. Met het vaststellen van dit afwegingskader gaat u ook geen besluit nemen over wel of niet die maatregelen. U gaat namelijk gewoon nog een besluit nemen over de integrale verordening. Wij vonden het alleen goed om de raad alvast mee te nemen, in welke richting denken we op als het gaat over, wat willen we nog verder uitwerken binnen de Wmo. Bijvoorbeeld nog meer kijken naar, wat kunnen we aan algemene voorzieningen realiseren? Met het vaststellen van dit afwegingskader stelt u niet die uitgangspunten vast. Het is meer zoals het ook in de raadsinformatiebrief altijd staat, wat is het vervolg op dit besluit? Dat het college u informeert wat we nu verder gaan doen. En vervolgens moet dat in een integrale verordening alsnog landen. En die stelt de raad vast.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan hebben we daarmee ook de eerste termijn van het college gehad. Ik kijk nog even rond of er behoefte is aan een tweede termijn van de raad.

De heer Safranti: Ik heb drie vragen gesteld, voorzitter. Die heb ik nog niet gehoord.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, ik moet zeggen dat ik die vragen me niet meer herinner, maar dat ik wel weet dat ze niet over de amendementen gingen, maar heel erg over het stuk zelf. En ik dacht dat we dat niet meer zouden doen in de raad. Maar anders moet u ze nog een keertje stellen.

De voorzitter: Want dat waren vragen die ook in de commissie al gesteld zijn.

De heer Safranti: Maar dat heeft wel hiermee te maken. Waarom? Want ik hoor de wethouder een paar keer over het personeelstekort bij Drechthopper. Bij was- en strijkservice personeelstekorten. En mijn vraag is, gaan we met deze herijking ook die continuïteit, maar ook de kwaliteit waarborgen? Dat was één. Ik hoor u ook net over tien weken wachttijd. Het heeft weldegelijk hiermee te maken, voorzitter. Gaat dit straks een positieve bijdrage leveren, ook voor de wachttijden? Dat zijn de vragen geweest die juist ook relevant zijn tijdens deze raad.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, alles wat we nu aan maatregelen nemen zou moeten bijdragen aan het beschikbaar maken, het betaalbaar maken en het bereikbaar maken van de zorg. Dat betekent niet dat we hiermee alle problemen op gaan lossen. Als we dat willen doen, dan moeten we echt hele voorzieningen schrappen en dan wordt het een heel lelijk verhaal, waar ik niet achter zou staan, maar volgens mij deze raad ook niet. Als het gaat over die effecten, dan hebben we die geprobeerd zo goed mogelijk, want je weet het nooit helemaal, voor u in de eerste bijlage bij het afwegingskader, om daar aan te geven wat deze maatregelen voor effect gaan hebben. Die stukken zitten erbij. Als het goed is, heeft u daar kennis van kunnen nemen. Maar in ieder geval, het uitgangspunt van deze maatregelen is uiteraard om daar een verbetering in aan te brengen, want we doen het niet omdat we graag de zorg willen af schalen of zo.

De heer Safranti: Dank u wel voor de antwoorden. Het is in principe heel simpel geweest om dit nog een keer even duidelijk te maken. Tot slot, Drechtraad is er natuurlijk niet meer, maar we hebben wel een Wmo Adviesraad. En natuurlijk, er zijn aanbevelingen over gedaan. U heeft daar ook rekening mee gehouden. Dat heb ik ook tijdens de commissies, maar ook in de stukken kunnen lezen. Is er naar aanleiding van die commissies nog gesprekken gevoerd met de Wmo Adviesraad?

Mevrouw Van Benschop: Jazeker, de Wmo Adviesraad heeft ons, ik kijk gelijk naar de publieke tribune, een advies gestuurd op basis van de stukken. Daar hebben we schriftelijk, want daar heeft u ook kennis van kunnen nemen van de schriftelijke beantwoording, maar daar hebben we ook een gesprek over gevoerd. Dat is een goed gesprek geweest, waarbij we over en weer argumenten hebben gewisseld. En dat hebben wij meegenomen in de beantwoording, zoals we dat gedaan hebben.

De voorzitter: Dank u zeer. Daarmee is de eerste termijn van de wethouder, van het college nu ook echt voorbij. Ik kijk even rond of er nog behoefte is aan het tweede termijn van de raad. Dat is niet het geval. Dan kunnen we overgaan tot de stemmingen. Begin ik bij de amendementen. Het zijn er natuurlijk zeven, zoals u weet. Amendement A1, eenduidige leidende principes in de nota Dordts afwegingskader herijking Wmo. Zijn daarbij nog stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen. Als u voor amendement A1 bent drukt u plus. Als u tegen bent drukt u min.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, mag ik nog een stemverklaring doen of ben ik te laat?

De voorzitter: We zijn al aan het stemmen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Niet meer dan. Jammer.

De voorzitter: Er zijn nog stemmen niet uitgebracht. Het kaartje van de heer Van der Spoel is eruit. Dan iedereen die er is toch nog maar even opnieuw op hetzelfde knopje drukken. Iedereen toch nog gewoon een keer plus of min indrukken, als u voor of tegen bent.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, als we toch nog even moeten wachten, kunnen dan toch niet stemverklaringen nog?

De voorzitter: Nee, dat kan niet. Mensen, amendement A1 is verworpen. 21 stemmen tegen, 13 voor. Voor de fracties Beter voor Dordt, DENK, Forum, Op Ons Eiland, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid, SP en VSP. En de overige leden van de fracties tegen. Dan gaan we naar amendement A2, was- en strijkservice zijn noodzakelijk. Zijn er nog stemverklaringen? Zijn er stemverklaringen? Ik herhaal. Nee? Dan gaan we stemmen. Amendement A2. Plus is voor en min is tegen. Voor de zekerheid toch nog maar een keer dezelfde stem uitbrengen. Mag ook een ander. Maar we zijn ook met 34. 22 stemmen tegen, 12 stemmen voor. Daarmee is amendement A2 verworpen. Voor waren de fracties Beter voor Dordt, DENK, Forum, even kijken, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid, SP en VSP. En de over fracties tegen. Dan gaan we naar amendement A3. Geen inperking keuzevrijheid dagbesteding. Zijn daar stemverklaringen? Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Omdat de wethouder in onze ogen voldoende heeft bevestigd dat er rekening wordt gehouden met de wensen van de cliënt, zullen wij tegen dit amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen op A3. Voor is plus, tegen is min. A3 is verworpen. 21 stemmen tegen, 13 stemmen voor. Voor de fracties Beter voor Dordt, DENK, Forum, Op ons eiland, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid, SP en VSP. En de overige fracties tegen. Dan gaan we naar amendement A4. Vrij besteedbaar bedrag pgb van CDA, Partij van de Arbeid, Beter voor Dordt, Forum, Partij voor de Dieren, Forum. Forum voor staat er twee keer in. Fractie van Leeuwen, maar die is er niet. SP, DENK, VSP en Op Ons Eiland. Ik kijk even rond of er stemverklaringen zijn? Zo niet, dan gaan we stemmen. Voor is plus, tegen is min op amendement A4. Het amendement is aangenomen. 26 stemmen voor, 8 stemmen tegen. Tegen de fracties VVD en Fractie van Waardhuizen. De overige fracties voor. Dan gaan we naar amendement A5. Negatief of positief, van Beter voor Dordt. Ik kijk even rond of er nog anderen zijn die een stemverklaring hebben. Niet het geval. Gaan we stemmen. Voor is plus, tegen is min. Amendement is verworpen. 18 stemmen tegen, 16 stemmen voor. Voor waren de fracties Beter voor Dordt, CDA en DENK, Forum, Op Ons Eiland, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid, SP en VSP. En de overige fracties tegen. Gaan we naar amendement A6. Verantwoordingsvrij besteden. Ook van Beter voor Dordt. Zijn er nog stemverklaringen? Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Ik had begrepen dat het omarmd is. Gaan we het dan toch in stemming brengen?

De voorzitter: Hij is niet ingetrokken, dus ja. U kunt gerust tegen zijn of voor zijn, wat u wilt. Andere stemverklaringen nog? Dan gaan we stemmen. Voor is plus, tegen is min op A6. Amendement is aangenomen. 31 voor en 3 tegen. Tegen fractie PvdA en Van Waardhuizen. En de overige fracties voor.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, voordat u naar amendement 7 gaat. Ik was net even buiten deze zaal, voordat de stemming begon. Gezien de woorden van de wethouder met betrekking tot amendement 7, voor de muziek uitlopen, waarbij de wethouder nadrukkelijk aangaf dat we eigenlijk wat in het vervolg staat niet als vastgesteld moeten zien, zullen we dat amendement intrekken.

De voorzitter: Dan gaan we hem niet in stemming brengen, want dan is hij ingetrokken. En dan gaan we stemmen over het voorstel zelf. Zijn er nog stemverklaringen? De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, gezien het afwijzen van voor ons essentiële amendementen zullen wij tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Wij gaan ook tegenstemmen, omdat we het inderdaad nog niet voldragen genoeg vinden en omdat onze amendementen ook niet zijn opgenomen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Dan gaan we stemmen op het voorstel. En dat is het geamendeerde voorstel, want A4 en A6 zijn aangenomen. Dan gaan we nu stemmen. Voor is plus, tegen is min. Voorstel is aangenomen met 30 stemmen voor en 4 tegen. Tegen de fracties Beter voor Dordt, Partij van de Arbeid en de SP. En de overige fracties voor. Dank u wel. Dan gaan we naar agendapunt 22.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, mag ik even een verzoek doen tot vijf tot tien minuten pauze?

De voorzitter: Gaan we dat middelen. Gaan we om vier uur verder. Vergadering is geschorst tot vier uur. De vergadering is heropend. Denk goed om na een verhit debat even op adem te komen. Dat komt misschien het volgende debat weer ten goede. Prima voorstel om even te pauzeren.

22. Vaststellen Uitgangspuntennotitie Mobiliteitsplan Dordrecht 2040 – Raadsvoorstel

De voorzitter: We zijn nu bij agendapunt 22. Het vaststellen van de Uitgangspuntennotitie Mobiliteitsplan Dordrecht 2040. En daar heb ik een bijzonder voorstel bij. U heeft over dit voorstel in de commissie meerdere keren gesproken. Eerst beeldvormend op 12 september en daarna op 26 september en 3 oktober oordeelsvormend.

En tijdens die laatste commissie is besloten dat het stuk ter bespreking doorgaat naar de raad en dat dat zich beperkt tot moties en amendementen, gericht op de veertien uitgangspunten, waarbij een spreektijd van twee minuten wordt gehanteerd. En ik constateer dat er veel moties en amendementen zijn. In totaal tien amendementen en zes moties zijn er aangekondigd. We gaan straks zien of die ook allemaal komen, maar dat lijkt me wel voor een groot deel in ieder geval. Omdat we alleen daarover spreken, stel ik voor dat we deze toch weer eerst kort toelichten en indienen. Alleen in de commissie is ook gesproken over de vraag wat we vandaag in de gemeenteraad zouden moeten vaststellen. En het college vraagt in haar voorstel de hele Uitgangspuntennotitie vast te stellen. En in de commissie is echter besproken dat alleen de veertien uitgangspunten vastgesteld zouden moeten worden. Niet de hele notitie, maar alleen die veertien uitgangspunten. En de wethouder heeft aangegeven daar ook goed mee te kunnen werken en daarmee voldoende input te hebben voor de volgende stap, het opstellen van de Mobiliteitsvisie. In de commissie is dan ook afgesproken dat hiertoe een amendement wordt ingediend, om het besluit wat u vandaag neemt te beperken tot die veertien uitgangspunten en niet tot die hele notitie. Het amendement is aangekondigd vanuit de CDA-fractie. En dat gaat eigenlijk in over waarover we besluiten. En waar ook de andere amendementen, die er nog komen, en moties op worden ingediend. Het voorstel wat ik met de griffier heb bedacht, is om eerst dat amendement te behandelen. Dan weten we welk voorstel er ligt. En dat we dan daarna de overige amendementen en moties bespreken. Het zijn er twee want ditzelfde geldt ook voor Op Ons Eiland. Want dat amendement ziet ook op waarover we het hebben. Dat geldt voor het amendement van het CDA en het amendement van Op Ons Eiland. Die bouwen nog een tussenstap in, namelijk eerst een verkeersstructuurplan en daarna een aangepast voorstel met uitgangspunten ten behoeve van het Mobiliteitsplan. Mijnheer Gündogdu, gaat uw gang?

De heer Gündogdu: Voorzitter, ik begrijp de redentatie, maar het voorstel zoals wij het amendement met de collega's van Fractie van Waardhuizen, vervolgens DENK en de VSP, Gewoon Dordt willen indienen, dat gaat naar ons inziens veel verder, namelijk dat we dit stuk niet vaststellen. Ik verwacht dat we dit als eerste in bespreking nemen.

De voorzitter: Dat klopt. Dat betekent dat we als eerste uw amendement in stemming zullen brengen. Dan dat van de CDA-fractie. En dan weten we waar we het over hebben vandaag. En alle andere amendementen en moties komen dan aan de orde. Dat is het voorstel wat ik wil doen, omdat je anders in een heel erg ingewikkeld debat krijgt en we ook amendementen bespreken waarvan je niet weet op welk voorstel die thuis horen. Gaat uw gang.

De heer De Feijter: Voorzitter, even technisch. Normaal hebben we het ook over een voorstel. En de amendementen die op dat voorstel komen, brengen we eerst in stemming voordat we het geamendeerde voorstel in stemming brengen. Zou dan voor dit ook niet het geval zijn dat de eerste subamendementen, die op dit amendement zijn aangekondigd, moeten bespreken en die moeten vaststellen, voordat we het geamendeerde amendement in stemming kunnen brengen?

De voorzitter: Ik snap wat u vraagt. Een andere route zou dat zijn. Maar wij kiezen voor een iets overzichtelijker route, namelijk er ligt een voorstel, eigenlijk is iedereen het erover eens dat dat voorstel net aangepast zou moeten worden of misschien, afhankelijk van het amendement van de heer Gündogdu, wat grover moet worden aangepast. Dan weten we waar we het over hebben. En dan komen de amendementen of moties op. Dat zou je kunnen zien als subamendementen, maar dan is het voorstel al wel geamendeerd. Snapt u? Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik had er ook al over gemaaild natuurlijk. Ik vind dit echt een super gekke gang van zaken. En ik denk dat dat een minderheid is die er hetzelfde over denkt. Maar ik vind wel dat u als voorzitter nu ook stuurt en dat vind ik zeer spijtig. Alleen ik ga hem dan wel onthouden als er andere dingen zijn waarvan ik denk dat het wel fijn is dat we dan eerst even daar een amendement over aannemen. Ik vind het echt een lelijke gang van zaken.

De voorzitter: Waarvan akte. Er wordt op geen enkele manier gestuurd. Ik doe u een voorstel om de wil van de commissie zo goed mogelijk in de raad tot uiting te brengen. Ik zie niet in waar ik stuur, want u kunt stemmen wat u wilt.

Mevrouw Koene: Voorzitter, u stelt voor om eerst die amendementen in stemming te brengen. We zijn gewend om eerst beraadslagingen te doen en dan pas te stemmen over amendementen en een voorstel.

De voorzitter: Voor alle duidelijkheid, ik wil u niet beraadslagingen onthouden over deze twee amendementen. We behandelen eerst deze twee amendementen, inclusief beraadslagingen, wat mij betreft, over die amendementen. Dan wordt daar over gestemd. En dan weten we wat de basis is op basis waarvan we verder gaan met andere amendementen en moties. Dat is het idee. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, steun in ieder geval voor het voorstel dat u doet. Ik denk dat we de hoofdamendementen, zal ik maar even zeggen, het voorstel van Op Ons Eiland en het voorstel wat door een brede groep in de raad ondersteund wordt, dat dat een soort ordevoorstellen eigenlijk zijn van, wat is eigenlijk wat we gaan bespreken? Wat dat betreft denk ik dat het inderdaad veel duidelijkheid kan geven om het zo te doen.

De voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik wil daar toch heel even op terugkomen, als dat mag.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Het was een voorstel volgens mij wat gedaan werd in de commissie. En ik weet niet wie dat nu allemaal gesteund hebben. En ik heb volgens mij ook begrepen dat de griffie, mede met de heer Van der Kruijff dat voorstel, dat amendement heeft opgesteld.

De voorzitter: Even voor de duidelijkheid, het is een idee wat inderdaad in de commissie opkwam. En we weten allemaal niet precies hoe iedereen daartegenaan kijkt. En daarom is ook het idee dat we daar eerst met elkaar nog even over van gedachten wisselen. Dan daarover stemmen. En dan weten we de basis. En het staat elke fractie vrij die een amendement of een motie wil opstellen om daarbij de hulp van de griffie in te schakelen. Dat is niks nieuws. Ik zag de heer Van der Meer nog.

De heer Van der Meer: Voorzitter, er was inderdaad in de commissie behoefte om het over de uitgangspunten te hebben. En daar zit dat amendement op. Prima om daar eerst over te praten, zoals u voorstelt. Daarna worden er subamendementen besproken, die dat amendement weer kunnen wijzigen. En het lijkt mij correct om aan het eind van de discussie dan opnieuw over dat eventueel gewijzigde amendement te stemmen, want dan stemmen we over de totale set van uitgangspunten.

De voorzitter: Uiteraard wordt over ieder amendement gewoon gestemd. Dat geldt altijd. Alleen de vraag is even op basis waarvan je de discussie met elkaar aangaat over die amendementen.

De heer Van der Meer: Maar, voorzitter, het zou kunnen dat er subamendementen worden aangenomen, waardoor vervolgens fracties vinden dat het amendement niet meer gesteund moet worden. Mijn verzoek is om dat aan het eind dan opnieuw in stemming te brengen.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff, gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Mag ik een poging doen om het toe te lichten? Want ik was ook degene die het voorstelde in de commissie. Het begon ermee dat onze Agendacommissie op het goede advies van de griffie heeft voorgesteld de commissiebespreking te doen over deze veertien punten.

De voorzitter: Mag ik even aandacht voor de heer Van der Kruijff, want ik hoor veel geroezemoes. Gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Dan is het ook goed dat we over deze veertien punten gaan besluiten. Vandaar het amendement waar de meerderheid van de commissie het mee eens was, wat ik bereid ben in te dienen, niet noodzakelijk als CDA standpunt inhoudelijk, maar wel als procedurevoorstel. Wat de heer Van der Meer aangeeft, gaat vanzelf gebeuren. Als we een amendement aannemen, wat ook nog via heel veel andere amendementen gewijzigd wordt, wordt aan het eind altijd nog het geamendeerde voorstel in stemming gebracht. En dat was zijn vraag. En volgens mij gebeurt dat.

De voorzitter: Zo is het. Maar dan gaan we niet het amendement waar we al voorgestemd hebben opnieuw in stemming brengen. Dat zou raar zijn. Maar dat gaat eigenlijk automatisch. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, mag ik een ordevoorstel doen? Ik constateer dat over uw voorstel er iets verschil van mening is. Laten we daar dan eerst over stemmen.

De voorzitter: Laten we dat doen. Het voorstel wat ik net heb gedaan, breng ik in stemming. Wat mij betreft doet u dat met handopsteken, want dat staat niet voor in het systeem. Wie is ervoor om het op deze manier te doen?

Mevrouw Kruger: Kunt u nog een keer, voorzitter, herhalen hoe we het gaan doen?

De voorzitter: Dan gaan we straks eerst twee amendementen indienen en bespreken. Dat zijn de amendementen van Op Ons Eiland en van de CDA-fractie. Dat zijn amendementen die zien op waar we het bij de inhoudelijke bespreking over gaan hebben. Die amendementen kunnen worden toegelicht. En daar kunnen we ook nog van gedachten over wisselen. Dan gaan we stemmen. En dan weten we welke van deze twee amendementen het wel of niet haalt. Dan gaan we vervolgens de bespreking in met het geamendeerde voorstel. En dan kunnen alle amendementen en moties worden ingediend en besproken. Die kunnen ook van invloed zijn op de uitkomst. En vervolgens brengen we het geamendeerde voorstel uiteindelijk in stemming. Kunt u zich daarin vinden? Als u daar voor bent, wil ik graag uw hand in de lucht zien. Dat is een dikke meerderheid. Wie is daar tegen. Mevrouw Stolk. Waarvan akte. Dan gaan we het zo doen. Dan stel ik voor dat de heer Gündogdu als eerste zijn amendement toelicht en indient.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Welgeteld twee minuten. Ik ga starten. Als er een onderwerp is waar ik enorm mee ben begaan, en volgens mij heel veel andere collega's hier in deze raad, dan is dat de bereikbaarheid van onze stad. We zijn enorm begaan natuurlijk met de ontwikkelingen in onze stad, want dat blijkt maar weer eens ook, voorzitter, doordat de uitgangspunten van de Mobiliteitsvisie zoveel stof doet opwaaien. Alleen al de veelheid van amendementen en moties, voorzitter, die wij vandaag gaan behandelen, onderstreept dit ook. Wij allen willen dat er nog meer inzicht in de betekenis van deze uitgangspunten voor de toekomst van onze stad zichtbaarheid geeft. Wij zijn van mening, voorzitter, met de collega's die dit amendement mede indienen, dat we op dit moment nog niet in positie zijn als raad om dit allemaal te overzien. Wat betekenen concreet deze veertien uitgangspunten en de effecten daarvan voor in de toekomst? Voorzitter, wij willen een dringend appel doen op deze hele raad. Als er nog zoveel vragen en onduidelijkheden bij uw leven, zijn wij dan in staat om fundamentele keuzes op dit moment te maken? Daarom, voorzitter, hebben wij het besluit van dit voorstel gewijzigd en wensen wij van harte dat de gemeenteraad dit amendement zal omarmen, waarbij we zeggen, neem alsjeblieft nu geen besluit, maar ga op basis van verkeersmodellen langs wat dit concreet betekent voor onze stad. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Het amendement wat u indient, dat noemen we amendement A8. En dan ga ik naar de heer Van der Kruijff voor amendement A9.

De heer De Feijter: Voorzitter.

De voorzitter: Dit gaat net goed. Dit is alleen nog het indienen.

De heer De Feijter: Ik heb even een ordevoorstel. Wat betreft het amendement van Op Ons Eiland betreft het mijns inziens in ieder geval een destructief amendement. Dat het eigenlijk het tegenovergestelde van het raadsvoorstel zelf beoogt. En zou het daarmee überhaupt niet in stemming moeten worden gebracht.

De voorzitter: Wilt u het wel of niet in stemming brengen?

De heer De Feijter: Omdat de optie eigenlijk ook is om gewoon tegen te stemmen, tegen het raadsvoorstel.

De voorzitter: Dat snap ik, dat u dat zegt. Maar het is natuurlijk aan iedere fractie om dat op de eigen manier te verwoorden. Het staat de heer Gündogdu en de zijnen vrij om het op deze manier te doen. De heer Van der Kruijff, gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, het amendement wat het CDA indient, is niet per se amendement inhoudelijk van het CDA, maar het is een procedureel amendement naar aanleiding van de commissie, zoals u al heeft toegelicht. De tekst die erin staat is een-op-een overgenomen uit de tekst van het raadsvoorstel. En daarop zullen ook wij als CDA later nog amenderen. Dat geeft al aan dat wij ook niet het een-op-een overnemen op deze manier. Maar het is wel een goed uitgangspunt. Ik zal het op die manier aanbieden, namens de commissie. De meerderheid, in ieder geval.

De voorzitter: Hartelijk dank. En het amendement wat nu wordt ingediend door de heer Van der Kruijff is amendement A9. Eigenlijk een orde amendement. Dan kijk ik even rond om deze in bespreking te geven. Dan hebben we het alleen over de amendementen A8 en A9. Ik kik even of de VVD-fractie daarop wil reflecteren. Gaat uw gang, de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. We hebben veel waardering voor het werk van raadslid Gündogdu. Het is te zien dat hij er veel tijd in heeft gestoken. In de kern komt zijn amendement erop neer om nu geen uitgangspunten vast te stellen, maar eerst meer onderzoek te doen. Dat is op zichzelf begrijpelijk, want er zijn natuurlijk heel veel verschillende factoren die met mobiliteit samenhangen. Onze woningbouw heeft hij natuurlijk nadrukkelijk genoemd. Maar er zijn nog veel meer zaken die een rol spelen. En het is van belang natuurlijk om al die factoren in je achterhoofd te houden. Maar het is denk ik ook simpelweg wel goed om te beseffen, ook die factoren zijn steeds in verandering. De dienstregeling van de NS heeft natuurlijk invloed op ons openbaar vervoer. En die kan straks in december er weer anders uitzien dan dat hij er nu uitziet. En hoe begrijpelijk de gedachte ook is om daar nog verder onderzoek naar te doen, het lijkt ons niet verstandig om de besluitvorming uit te stellen. Het is immers zo dat de wereld en onze stad niet blijft wachten tot de gemeenteraad een keertje een besluit heeft genomen. Niet beslissen betekent dat we de boot missen. We moeten investeren in de bereikbaarheid van onze stad. En daar hoort ook bij dat de gemeenteraad een beslissing neemt over deze uitgangspunten. Dan het technische amendement, opgesteld door de griffie en ingediend door de heer Van der Kruijff. Dat is denk ik een goede. Denken wij dat dat goed is, want daarmee beperken we ons tot die uitgangspunten. En daar valt best wat over te zeggen.

Die gaan we misschien ook vandaag nog een beetje aanpassen. En dat onderliggende stuk moet dan vervolgens ook aangepast worden als we de uitgangspunten aanpassen. Vandaar dat het heel verstandig is om het nu alleen te hebben over die uitgangspunten.

De voorzitter: Dank u zeer. GroenLinks-fractie. Er is nog een vraag als eerst, van de heer Gündogdu. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Ik weet zeker ook dat mijnheer Kuhlmann enorm is begaan met dit onderwerp. Bedankt overigens voor de complimenten. Voorzitter, wel een concrete vraag. Ook met uw amendementen, die u straks gaat indienen, vraagt u zich af wat concreet de veertien uitgangspunten zouden kunnen betekenen voor de mobiliteit in onze stad. En u begrijpt de intentie van het amendement, zoals wij die samen indienen. Maar wat weerhoudt u ervan om niet het proces te frustreren. We gaan ook niet mijnheer Van der Linden pesten. We gaan ook geen auto's pesten. Maar juist even de tijd te nemen, zodat we goed gefundeerde te overziende maatregelen kunnen laten inbedden in de Mobiliteitsvisie 2040. Wat houdt u daarvan tegen om nog een aantal maanden daar de tijd voor vrij te maken?

De heer Kuhlmann: Je kunt uiteindelijk heel veel onderzoek doen. En er zijn steeds veranderende omstandigheden, maar uiteindelijk moeten ook knopen worden doorgehakt. We zijn bezig met een stad in ontwikkeling, de wereld. Dordrecht staat niet stil. En wij denken dat het heel belangrijk is dat de raad de uitgangspunten vaststelt. Dat wij de richting geven. Als we dat namelijk niet doen, dan geven we in feite de wethouder en zijn ambtenaren een vrijbrief om het zelf maar te bedenken, want de projecten gaan wel door. Vandaar dat we het belangrijk vinden om toch vandaag daar een besluit over te nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar GroenLinks. De heer Van der Meer, gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Het amendement van Op Ons Eiland stelt voor om de uitgangspunten niet vast te stellen. En de belangrijkste reden die daarvoor wordt aangegeven, is dat we willen groeien als stad. En dat daardoor er veranderingen op zullen treden in mobiliteitsgedrag. De heer Kuhlmann heeft al aangegeven dat er allerlei andere oorzaken kunnen zijn van verandering in mobiliteitsgedrag. Modellen blijken lang niet altijd goed te voorspellen wat er uiteindelijk gaat gebeuren. Maar een ding is wel duidelijk, denk ik, namelijk dat als we niet in de richting van dat STOMP-principe, en in feite zijn de uitgangspunten een vertaling van dat STOMP-principe, als we niet in die richting gaan en wel groeien naar 140.000 inwoners, dan loopt het hartstikke vast in de stad. Alleen al uit het oogpunt van congestie en ruimtebeslag. Nog afgezien van de andere redenen die daarop zijn. Daarom zijn wij absoluut niet voor het niet vaststellen van deze uitgangspunten. En zijn wel heel benieuwd naar de concrete uitwerking daarvan

De voorzitter: Dank u zeer. Dan ga ik naar Beter voor Dordt. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Kort.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Sorry, er wordt hier water ingeschonken. Dan zie ik u niet. De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Dank u wel, voorzitter. Ik kan zo mooi praten met mijn buurman. Voorzitter, de aanname dat wij ons zorgen maken vanwege de groei met 10.000 woningen oftewel 20.000 inwoners, dat klopt niet. Ook u bent het met mij eens dat wij eigenlijk niet weten wat deze uitgangspunten concreet gaan betekenen voor de stad. Dat is koffiedik kijken. Maar allerm minst de waarschuwing wat in 2020 is afgegeven door een onderzoeksbureau bij de vaststelling van de Omgevingsvisie. Die geeft al aan dat er op basis van een woningbouwtoename van 3.500 woningen in deze stad, dat er een enorme verkeerschaos gaat ontstaan. Bent u het dan niet met mij eens, voordat wij deze uitgangspunten nu kunnen vaststellen, dat we enigszins inzage krijgen wat met de kijk op 2040 en het aantal groei van de inwoners dan wel bedrijven dan wel aantal woningen, dat we enige inzage krijgen, zodat we kunnen duiden wat concreet die uitgangspunten betekenen voor de ontwikkeling van deze stad.

De heer Van der Meer: Voorzitter, als ik daarop mag reageren.

De voorzitter: Zeker.

De heer Van der Meer: Ik ben het helemaal met de heer Gündogdu eens dat er problemen kunnen ontstaan als wij verder groeien. Dat betekent voor ons simpelweg dat de model shift, zoals dat vaak heet, en dat mag ik van mevrouw Koene niet zeggen, maar het STOMP-principe, laat ik het zo zeggen, nodig is om ervoor te zorgen dat dat gedrag, het mobiliteitsgedrag zoveel mogelijk zo kunnen veranderen dat die problemen oplosbaar zijn.

De heer Gündogdu: Voorzitter, nog een laatste reactie. Het gaat ons niet zozeer om het STOMP-principe. Want er is ook een amendement, volgens mij het BUMP-principe, die straks nog aan de orde komt. Het gaat alleen maar om, wat betekent concreet de uitwerking daarvan op basis van huidige data naar de toekomst toe kijkend dat we enige feeling hebben met waar we het over hebben, waar we als deze raad een blauwdruk gaan geven naar de komende decennia. Dat is het enige verzoek. En een oproep aan het college om daar een aantal maanden de tijd voor te nemen. Ik begrijp niet waarom u het daar niet mee eens kunt zijn.

De heer Van der Meer: Ons enige verzoek is aan het college om na te gaan denken over hoe het mobiliteitsgedrag zo goed mogelijk veranderd kan worden. Want dat is nodig om de ontwikkelingen die we willen als stad mogelijk te maken.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we nu toch echt naar Beter voor Dordt. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Allereerst gaan wij mee in het amendement, zoals het in de commissie is besproken, wat door de heer Van der Kruijff net is ingediend. Met betrekking tot het amendement van onder andere Op Ons Eiland, snappen wij dat wel. Maar moet je op een gegeven moment ook wel uitgangspunten vaststellen als vertrekpunt. En dat wil wat ons betreft niet zeggen dat in de uitwerking van die uitgangspunten ook nog de punten mee worden genomen in de uitwerking, zoals Op Ons Eiland die vraagt. Wat betekent dit over tien jaar? Wat betekent het over vijftien jaar? En moeten we ook met elkaar duidelijk zijn dat dat uiteindelijk kan betekenen dat we bij het volgende moment, waarop we meer de invulling vaststellen, alsnog andere keuzes maken. En met het vaststellen van de uitgangspunten en het niet meegaan in het amendement, zoals het nu door onder andere Op Ons Eiland is ingediend, willen wij niet zeggen dat we ook niet mee in zullen stemmen met amendementen die er nu komen of amendementen die we natuurlijk ook mee indienen. Maar denken wij dat het, los van de wens van Op Ons Eiland, die wat ons betreft ook nog in de uitwijking mee kan worden genomen, die data die dan beschikbaar komt, dat we nu wel een bepaalde richting moeten geven en toch deze uitgangspunten wellicht gewijzigd geamendeerd moeten vaststellen.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Wat ik me afvraag, uitgangspunten vaststellen is één, maar dit is tot op de vierkante millimeter zo ongeveer dingen vaststellen waarvan nog zou kunnen blijken dat je daar eerst iets anders voor moet bedenken, een andere oplossing voor moet hebben. Bijvoorbeeld de tweede parkeervergunning afschaffen. Dan moet je wel eerst zorgen dat die auto's ergens kunnen blijven. De grote lijnen, de uitgangspunten, de A, B, C, D die zijn op zich zo slecht nog niet. Maar juist alles wat daaronder komt, die veertien, dat is de reden waarom wij zo iets hebben van, doe dit niet. Ga eerst eens zorgen dat je je zaken op een rijtje hebt. Wat vindt mijnheer Schalken daarvan?

De heer Schalken-den Hartog: Volgens mij probeerde ik namens Beter voor Dordt aan te geven dat de uitgangspunten, zoals die er liggen, wellicht dadelijk geamendeerd alsnog wel het vertrekpunt kunnen zijn voor de uitwerking. En de data, waar onder andere ook met het amendement om wordt gevraagd van, wat betekent het op bepaalde onderdelen voor 2030, 2035, die kunnen prima nog meegenomen worden in de verdere uitwerking. Maar dan hebben we wel een vertrekpunt vastgesteld.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan kunnen we door naar de VSP-fractie. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, wij zijn mede-indiener van het amendement van Op Ons Eiland. En ik kan dat niet beter verwoorden dan dat de heer Gündogdu heeft gedaan. Daarbij sluiten we ook aan bij wat mevrouw Koene net aangeeft. Dat steunen we. En ik kan me nog herinneren, we hebben ooit een raadslid gehad, als je gezien de overdaad aan moties en amendementen kijkt, dat raadslid zei van, als je een diarree aan moties en amendementen hebt, moet je je afvragen of dit beleidsstuk eigenlijk wel verteerd is door de gemeenteraad. En daar wil ik het heel even bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zat even te broeden wat u eigenlijk zei, maar ik snap het. Dan ga ik naar de ChristenUnie/SGP-fractie. Gaat uw gang, mijnheer De Feijter.

De heer De Feijter: Dank u wel, voorzitter. Laat ik allereerst beginnen met, wat ik zojuist zei was meer een technisch dingetje, maar uiteraard ook alle lof voor de tijd die Op Ons Eiland, de heer Gündogdu en zijn fractie duidelijk hebben besteed aan het amendement. Op dit moment, de heer Gündogdu heeft het specifiek over nog een tussenstap nemen, we denken eigenlijk dat die Uitgangspuntennotitie, zoals die voor ons ligt, al een tussenstap is tussen de Startnotitie en het Mobiliteitsplan, wat onze kant op komt. Wij denken dat het op dit moment echt politieke sturing vraagt. En daarom zullen wij het niet gaan steunen. Dan wat betreft het technisch amendement, wat namens het CDA is ingediend, dat zullen wij steunen.

De voorzitter: Dank u zeer van de CDA... Er is nog een vraag. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Mijnheer De Feijter, bedankt voor uw woorden. Mijnheer De Feijter, ook in een amendement, wat straks overigens ingediend gaat worden door u, vraagt u of verzoekt u het college om een onderzoek te doen naar, ik meen, elektrische bakfietsen en oplaadpunten. Maar dat geeft ook maar eens aan dat datgene wat u vraagt, dat wilt u uitgewerkt zien. Maar zou het voor u niet makkelijker zijn om eerst inzicht te krijgen van het effect daarvan, van de mogelijke locaties voor die bakfietsen, zodat u vervolgens heel scherp met het college de discussie aan kunt gaan of dat wenselijk is vanuit uw partijperspectief of niet?

De heer De Feijter: Voorzitter, ik denk dat een hele goede vraag is van de heer Gündogdu. En ik denk dat het juist op dit moment een stukje politieke focus aanbrengen van ons vraagt. Ik wil inderdaad graag weten, mijn fractie wil graag weten, en de mede-indieners ook, op welke locaties kan dit goed? En daarom vragen we ook het college om dit mee te nemen in het Mobiliteitsplan. We krijgen het ook nog terug. En daarna kunnen we er keuzes over nemen. In die zin is dat eigenlijk exact ook wat we hier mee doen. Het lijkt mij een beetje tijdsverspilling, zeker in deze tijden van arbeidskrapte, om ambtenaren duizend en één dingen te laten onderzoeken, om vervolgens door de gemeenteraad te laten afschieten. Ik denk dat het handiger is als we eerst politieke focus aanbrengen in, deze kant willen we op. En ga dan eens de opties onderzoeken, hoe komen we daar precies?

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Het is nimmer de bedoeling van de indieners van dit amendement om wie dan ook, die zogenaamd verlegen zit om werk, aan de slag te houden. Absoluut niet. Onze vrees is, we hebben een enorme ambitie, zoals u, zoals deze hele raad naar de toekomst toe dat we gefundeerde beslissingen kunnen nemen. En derhalve een tussenstap inbouwen. Niks meer, niks minder. Want die uitgangspunten, als we die vaststellen, dat betekent dat het college langs die koers straks met een Mobiliteitsvisie komt. En ik vraag me af of u dan nog de gelegenheid hebt om nog aanpassingen te kunnen doen op basis van de data van op dat moment het voorstel.

Dat u dat zich wel realiseert. Ik ben benieuwd of u dat zich realiseert

De heer De Feijter: Ik realiseer me het heel goed. En zoals ik eerder ook al aangaf, het Mobiliteitsplan komt nog in een apart raadsvoorstel naar ons toe. En daar kunt u net zo goed weer een amendement op indienen, ook weer met moties komen. Ik denk dat daar nog alle ruimte is voor ons als raad om daar nog iets over te vinden.

De voorzitter: Dank u zeer. We gaan naar de CDA-fractie. Ik denk dat het duidelijk is wat u beoogt. Gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Kortheidshalve kan ik me denk ik wel aansluiten qua inhoudelijke argumenten, zoals VVD, GroenLinks, Beter voor Dordt en ChristenUnie/SCP dat net verwoord hebben. Ik wil daar nog wel een ding aan toevoegen. We hebben hiervoor ook met elkaar een Startnotitie Mobiliteit vastgesteld. En in die Startnotitie zijn al deze stappen met elkaar afgesproken en hebben we dat ook als raad vastgesteld. En daar staat echt, raad stelt uitgangspunten vast. Stond weliswaar april 2023. We zijn wel een half jaartje later. Daarna wordt de Omgevingsvisie aangevuld. En daarna wordt het definitieve programma vastgesteld. Dat hebben we met elkaar vastgesteld, dat proces. En daar lopen we nu. Ik ben een beetje verbaasd over de verbazing. En tegelijkertijd, we stellen uitgangspunten vast en het geeft richting aan het college om een programma uit te werken. En van dat programma mogen we nog van alles vinden, inclusief als we de uitwerking zien dat we denken, misschien was het toch niet zo'n goed uitgangspunt. Maar wat we dan niet mogen, is verbaasd zijn over de uitwerking van het college als het in de richting van deze uitgangspunten gaat. Wij denken dat het een helder schema is om het zo te gaan doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik bepaal zelf wel waar ik verbaasd over ben of niet. Het is natuurlijk zo dat je prima met uitgangspunten kan instemmen. Maar laat het college dan ook komen met een notitie of een raadsvoorstel wat ook een uitgangspuntenvoorstel is. En niet met een stuk wat veel groter is en waar we dan krampachtig van gaan doen. Om vervolgens te gaan kijken van, laten we het maar niet zo bespreken, want dan gaat het allemaal van links naar rechts. Jongens, kom op. Ik bedoel, prima, wat er voorligt, hadden we gewoon kunnen bespreken en dan ook dingen op mee kunnen geven. Nu worden dan die uitgangspunten eruit gehaald. Die had het college er al uit moeten halen. We hadden het, wat dat betreft, sowieso al anders moeten hebben.

De voorzitter: Dank. Volgens mij kunnen we door naar de PvdA-fractie. Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Even kijken. Het amendement van het CDA, of althans het raadsbrede amendement ondersteunen we natuurlijk. Het amendement van Op Ons Eiland. We begrijpen het wel. We hebben ook ongeveer een amendement in dezelfde strekking.

Maar wat wij voorstellen, is niet een extra tussenfase in te zetten, maar het gewoon te betrekken bij het Mobiliteitsplan, zodat we geen vertraging oplopen. Wij kunnen hem niet in deze vorm steunen, juist vanwege het feit dat het vertraging met zich meebrengt.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Toch wel even een vraag aan mevrouw Schnabel. Ik heb die motie inderdaad in concept ook gezien. Maar ook de vraag aan u. U doet een oproep straks middels een motie, om gezondheidselementen van de Mobiliteitsvisie in beeld te brengen. Maar als u instemt met deze veertien uitgangspunten, dan betekent het niet dat datgene wat u vraagt ook concreet weer terugkomt. We weten niet of er überhaupt onderzoek gaat plaatsvinden. Maar u vraagt concreet om een onderzoek. En wij vragen op voorhand van, wees ervan bewust dat je ook gezondheidselementen betreft bij deze Mobiliteitsvisie. Of u daarvan bewust bent, dat was mijn vraag.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ja, daar zijn we ons inderdaad van bewust. En we nemen aan dat het aan het begin van het jaar weer opnieuw in de commissie komt. En we denken in die zin dat het goed is om het er dan bij te betrekken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar de Partij voor de Dieren. De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren kan zich voor een groot deel aansluiten bij de woordvoering van VVD, GroenLinks en partijen die in die lijn spraken. De Partij voor de Dieren denkt niet dat het mogelijk is om de brede principes die we vandaag gaan vaststellen door te rekenen op het detailniveau dat Op Ons Eiland zoekt. Als we bijvoorbeeld kijken in die principes, dan staat er iets als, we creëren buurthubs. Hoe je het effect daarvan op het verkeerssysteem van Dordrecht wil doorrekenen, zonder dat dat nader is uitgewerkt, dat vinden wij heel lastig voorstelbaar. En we denken dat als we zo'n onderzoek wel zouden gaan doen op dit moment dat dat een schijnzekerheid biedt, En dat die principes eerst nadere uitwerking behoeven.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Mag ik dan een voorbeeld geven? In de bijlage bij dit amendement heeft u ook kunnen lezen dat de ontwikkeling van de StadsAs, zoals die nu wordt genoemd, per etmaal een verkeersbeweging met zich meebrengt van 21.000 vervoers- of verkeersmodaliteit. Die gegevens hebben we. En het is niet maar even op een bierviltje zomaar berekend. Wij hebben al enig inzicht wat dit betekent. Ik ben ook benieuwd of dat u op een ander standpunt brengt.

De heer Groenewege: Nee, voorzitter, want wij delen ook de mening van de PvdA dat we geen vertraging willen brengen in het proces. Maar ik ga even verder waar ik gebleven was.

We vinden dat Op Ons Eiland en de mede-indieners te veel een technocratische benadering kiezen, waar wij de uitgangspunten voor het Mobiliteitsplan ook vooral als een politieke afweging zien, als een politieke keuze. Hoe willen wij dat de mobiliteit in Dordrecht eruit komt te zien? Dat is eigenlijk de vraag die voorligt. En dat is geen technische vraag. Wij zien de vele moties en amendementen die zijn ingediend ook als een gezonde democratische procedure. En we delen niet het oordeel van de VSP erover. Eigenlijk zouden we willen dat de raad vaker zo betrokken is bij voorstellen die hier passeren. Dan het amendement van het CDA. Dat steunen we. De Uitgangspuntennotitie van het college was 34 pagina's vol tekst. En dat biedt geen duidelijke sturing voor concrete uitwerking in het Mobiliteitsplan. En wij denken dat 14 concrete uitgangspunten dat op een betere manier doen. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan ga ik naar DENK. De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Ook voor ons is het een ingewikkelde situatie geweest. Maar ik sluit me sowieso aan bij de woordvoering van Op Ons Eiland en VSP en zeker een stukje van Gewoon Dordt. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Hartelijk dank. Gewoon Dordt, mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Kan je nagaan, voorzitter, als iemand al aansluit bij iets wat ik nog niet gezegd heb. Dat is helemaal leuk.

De voorzitter: U heeft een vrijbrief van de heer Safranti. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Het ging meer om de opmerking wat u had gemaakt, mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik ben er blij mee hoor, mijnheer Safranti. Voorzitter, zoals ik daarnet al zei, we hebben in de basis de punten A, B en C en D staan. En daar hadden wij nog tot op zekere hoogte mee kunnen leven. Er staan nu concrete punten. Er zijn veertien punten. Die punten stel je een heleboel dingen mee vast al. En een heleboel collega's denken nu dat we daar later dan eventueel nog dingen op kunnen wijzigen. Dat is dan gewoon klaar. Want dan wordt er gezegd zo van, maar we hebben de uitgangspunten al vastgesteld. Dat is een winstwaarschuwing die ik wil geven. Maar we gaan het niet halen. Geeft verder niet. We zullen natuurlijk sowieso het amendement wat ingediend is door mijnheer Van der Kruijff niet steunen en ons eigen amendement wel. En we zullen dadelijk in de discussie over de mobiliteit of over de Uitgangspuntennotitie zelf nog wel even terugkomen.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan de SP-fractie. Nee, ik vergis me. Op Ons Eiland mag eerst zelf.

De heer Gündogdu: Wat mooi, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, er is in de afgelopen, pak hem beet, drie kwartier een en ander al uitgewisseld. Wederom, voorzitter, het is meer een zorg die wij uitspreken. Zorg omdat wij die ambitie hebben naar de toekomst toe. We willen deze stad een schone, leefbare, gezonde stad over laten aan onze kinderen.

En datgene waar wij nu over beslissen, en dat is echt onze overtuiging als indieners van dit amendement, dat is een enorme blauwdruk, een soort hypotheek op de toekomst van deze stad. En wil niet zeggen dat wij geen politieke keuzes kunnen maken. Dat kunnen wij uiteraard. Maar wij willen fundamentele politieke keuzes kunnen maken op basis van data. Natuurlijk, de stad verandert. Er zijn zoveel ontwikkelingen en zoveel variabelen. Maar geef ons inzage in, pak hem beet, een aantal van deze uitgangspunten en wat dat concreet betekent voor de komende X-aantal jaren, met de wetenschap dat die stad enorm groeit. Want, voorzitter, als we bijvoorbeeld de keuze maken om het autoverkeer enigszins te laten vertragen in deze stad, want dat is een van de uitgangspunten, dat betekent ook dat fijnstof vermeerdert, geluidsoverlast toeneemt en filevorming optreedt. Dat kunnen we nu al inzien. Geef ons de gelegenheid, en dat zou het college enorm sieren, om daar inzicht in te geven, zodat we die discussie met elkaar kunnen voeren. Want, voorzitter, zojuist is al genoemd een diarreë aan moties en amendementen. Ik heb zelden een voorstel gezien met zoveel amendementen en moties. Het college zou ook zich achter de oren moeten krabben van, is dit het goede proces geweest, zoals we die hebben gevoerd. Ik wil het hierbij laten, voorzitter.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, vraag aan Op Ons Eiland, de heer Gündogdu. Hij zegt van, de toename van autoverkeer kan problemen opleveren. Daar zijn wij het volledig over eens. Dat leidt tot de vraag, hoe we dat zo goed mogelijk kunnen voorkomen. De vraag aan de heer Gündogdu is of hij een concreet uitgangspunt als voorbeeld kan geven wat belemmerend is voor de gewenste ontwikkeling, wat dat betreft, in de stad.

De heer Gündogdu: Voorzitter, over het autoverkeer even dan voort filosoferend. Volgens de gegevens van CROW hebben we op dit moment in Dordrecht om en nabij 54.000 voertuigen. En op basis van aannames die er worden gedaan, betekent 10.000 woningen erbij dat we minimaal 10.000 auto's erbij gaan krijgen voor de komende jaren. Het is even auto's. Ik heb het even niet over de fietsers en voetgangers, et cetera. Dit is een concreet uitgangspunt, wat ik zojuist op schetste, 10.000 auto's erbij met enorm veel verkeersbewegingen erbij. We zetten, en dat is een van onze angsten, straks misschien de stad helemaal lam. En dat willen we juist zien te voorkomen door nu al inzicht te krijgen van, aan welke knoppen zouden wij kunnen draaien? Dat weten we niet. We geven uitgangspunten mee aan het college. En het college gaat daar vervolgens mee aan de slag. Maar dat station straks zijn we gepasseerd dat wij nog gaan knoppen kunnen draaien, want dit worden de leidende principes, zoals dat eerder ook is genoemd, deze uitgangspunten. Daar gaat het college op verder borduren.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Nog even een reactie daarop. De uitgangspunten zijn de knoppen waar je aan kan draaien. Dat moet in detail ingevuld worden. Maar die zijn er in samenhang op gericht om precies dat probleem wat de heer Gündogdu hier nu neerlegt, omdat zoveel mogelijk te voorkomen. Kijk, het is volkomen duidelijk dat als dat verkeersgedrag doorgaat zoals het nu is, dat we in de problemen komen. Verandering daarvan is nodig. Deze uitgangspunten geven knoppen om daaraan te draaien. En de uitwerking zullen we kunnen en moeten beoordelen als raad, met de vraag of dat in voldoende mate gebeurt.

De heer Gündogdu: Voorzitter, nog een laatste reactie.

De voorzitter: Heel kort, want dan constateer ik dat u het toch niet helemaal eens wordt.

De heer Gündogdu: Laatste reactie. Kijk, het is niet zozeer dat we nu de uitgangspunten ter discussie stellen, maar het proces... Geef dan eens even inzicht, best college, wat deze veertien uitgangspunten betekenen op basis van een aantal modellen. Ik vraag ook niet of wij vragen ook niet dat we allemaal wiskundigen aan het werk moeten zetten. Absoluut niet. Maar we hebben in het verleden daar kennis van genomen. We hebben ook dit instrument ingezet bij de Oranjelaan en de Merwedestraat en wat dat concreet betekent, zodat de gemeenteraad in stelling kon komen om bewuste keuzes te maken.

De voorzitter: Dank u zeer. Gaan we nu naar de SP-fractie. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, steun voor het amendement van het CDA. Daar ben ik snel mee klaar. Als je gaat kijken naar het amendement van Op Ons Eiland en aangesloten partijen, dan zie ik dat zij uitgaan van een vaste verhouding tussen het aantal auto's en het aantal inwoners. En de enige conclusie die je daaruit kan trekken, is van, of we moeten die doelstelling van 140.000 inwoners ter discussie tellen, maar dat doet u niet, of je gaat ervan uit 20 procent meer huis betekent 20 procent van het groen en de open ruimte van onze stad opofferen en platwalsen met asfalt. Want u gaat ervan uit dat het gedrag van mensen niet beïnvloed kan worden. Dat is in ieder geval alles wat uit uw amendementen spreekt. Voor de rest is er een ongegrond vertrouwen in de modellen. We hebben jarenlang modellen gehad voor woningbouw, waarbij het RIGO aangaf, het ingeschakeld onderzoeksbureau, veel te veel sociale huurwoningen in de Drechtsteden. We moeten alleen nog maar dure huizen bouwen, want anders blijf je met al die onnodige sociale huurwoningen zitten. Dat is wat eruit modellen komt, als je gewoon de verkeerde uitgangspunten neemt. En dat gebeurt al heel snel. Wat mij betreft weer een tussenstap inbouwen, dat is eigenlijk al te veel. Wat mij betreft had vanuit de Omgevingsvisie het college al direct over mogen gaan op een concreter Mobiliteitsplan. Maar laten we nu inderdaad spreken over de uitgangspunten en die met elkaar vaststellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer.

De heer Gündogdu: Voorzitter, mag ik daar even kort op reageren?

De voorzitter: U denkt dat u de heer Portier na dit betoog nog gaat overtuigen?

De heer Gündogdu: Mijnheer Portier maakt er natuurlijk een karikatuur van. En zo ken ik hem ook. En op zich is daar niks mee. Maar, voorzitter, ik ken mijnheer Portier ook wat langer. En hij is zich er weldegelijk van bewust dat die aanname van 10.000 woningen, betekent 10.000 auto's, dat is gewoon een gegeven op basis van landelijke modellen en die naar de toekomst zijn berekend. Een tweede is, en terecht dat u dat ook aangeeft, als we deze uitgangspunten verder uitwerken, betekent dat inderdaad ook, en dan maken we het even groter dan dat het nu is, maar of we die ambitie van 140.000 inwoners nog willen handhaven? Of we nog die 10.000 woningen willen handhaven? En dan scheidt u terecht die vraag, waar ik op dit moment geen antwoord op heb, en waarschijnlijk het college ook niet.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Om te beginnen heb ik altijd grote vraagtekens gezet bij dat uitgangspunt van 140.000 inwoners, juist vanwege de toegenomen drukte, vervuiling, et cetera. Maar u heb ik daar nooit vraagtekens bij horen stellen. Ten tweede, als je ervan uitgaat dat er echt een vaste verhouding is tussen het aantal inwoners en het aantal auto's, dan ga je er eigenlijk vanuit dat je het gedrag van mensen niet kan beïnvloeden. En dan heeft eigenlijk deze hele discussie geen zin. Dan moet je eigenlijk alleen maar praten over van, waar vinden we de plekken om het extra asfalt aan te leggen dat we dan kennelijk nodig hebben.

De voorzitter: Dank. Dan ga ik naar Forum voor Democratie. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Om niet in herhaling te treden, sluit ik me gemakshalve aan bij de woordvoering van de heer Kuhlmann van de VVD en de heer Schalken van Beter voor Dordt. Met een kleine aanvulling of eigenlijk een vraag. Ik heb hier ook uitgebreid met de heer Gündogdu over gesproken. En ik begrijp zijn bezwaren. Mijn vraag zou dan elk eigenlijk zijn aan de wethouder, of er een soort bevestiging kan zijn dat dit soort elementen ook gewoon wel mee worden genomen in de uitvoering. Ik vind het weldegelijk belangrijk dat er uitgangspunten worden vastgesteld. Maar ik kan me ook voorstellen dat niet per se de onderzoeken, maar wel het idee en het gedachtegoed wat er achter zit om dat gewoon mee te nemen in de uitvoering en daar weloverwogen naar te kijken.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik ga naar Fractie van Waardhuizen. De heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Als mede-indiener van het amendement kan ik alleen maar zeggen dat wij heel lang hebben nagedacht of we daarover mee moesten doen, omdat voor ons de crux zit in het niet vaststellen. En we hebben er uiteindelijk toch voor gekozen om mee te doen met het amendement, omdat die zorg die mijnheer Gündogdu heeft uitgesproken bij ons ook heel sterk leeft. En daarnaast hebben we ook nog gezien, zoals de VSP heeft aangegeven, dat er heel veel amendementen zijn ingediend, waardoor wij wel de mening zijn toegedaan van, is dit nu het moment om dit stuk zo vast te stellen?

Omdat die zorg blijkbaar niet alleen bij ons zit, maar ook bij andere partij, op basis van al die amendementen. En natuurlijk heb ik, ook met name Partij voor de Dieren, horen zeggen van, ik wil dat in deze gemeenteraad dat op veel bredere basis zou gebeuren. Dan denk ik juist niet dat we goed bezig zijn. Je zou twee kanten op kunnen gaan. Je zou enerzijds kunnen zeggen, hartstikke goed dat al die amendementen er zijn. Daar kan de wethouder mee aan de slag. Maar je zou ook kunnen zeggen van, dit allemaal kennende, zou je dat stuk dan niet wat beter bij moeten stellen? Want je hebt toch een bepaalde tijd nodig om die punten te verwerken. En kan je dan niet beter met een ander voorstel komen? Wat ook een extra motivatie was voor ons, was het feit dat we in de commissie twee keer heel breed hebben gediscussieerd. En vorige week eigenlijk de discussie was van, wat gaan we nu doen met het voorstel? Brengen we hem helemaal in? Brengen we de punten in? Hoe gaan we hem knippen? Wij zijn wel voorstander van de mobiliteit, want we zien gewoon bewegingen in onze stad die nodig zijn om te kijken naar die mobiliteit. Alleen onze zorgen zijn op dit moment mede gebaseerd op al die amendementen. Zo groot dat we ervoor hebben gekozen om dit amendement mede in te dienen.

De voorzitter: Dank u zeer. Misschien goed om nog wel even te herinneren dat een ingediend amendement natuurlijk nog geen aangenomen amendement is. Maar dat had u zelf ook wel bedacht, denk ik. Dan gaan we tot slot naar het college, want de Fractie van Leeuwen is er niet. Ik geef het woord aan de wethouder om te reageren op de amendementen A8 en A9.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Dat ga ik doen. Allereerst het amendement A9 van het CDA als schrijftsteller. Dat sluit natuurlijk helemaal goed aan bij de conclusie die we vorige week hebben getrokken na de commissievergadering. Dat is natuurlijk hartstikke mooi. Dan amendement A8. Dit is een beetje de film terug, want we hebben in maart een Startnotitie vastgesteld. En die is vastgesteld onder andere naar aanleiding van een aantal presentaties, waarbij we zeiden, er is beleid vastgesteld. 140.000 woningen willen we bouwen. Dat is leuk. Fijn zeg. Het moet groen, kwalitatief, enzovoorts. Vanuit mobiliteit, wat niet als opgave is gedefinieerd, maar wat natuurlijk wel nodig is om dit überhaupt mogelijk te maken, hebben we ook gekeken, wat is er eigenlijk voor nodig? U weet nog allemaal 1 getal, 30 hectare extra parkeerruimte in de stad. 30, oftewel, als je niks doet, kan, los van de vragen die de heer Portier sowieso heeft over die vraag van 140.000 inwoners, gaat het gewoon niet lukken. Dat kun je alleen realiseren als je anders kijkt naar mobiliteit. En toen kwam het woord STOMP op. Je kan alleen maar die 140.000 inwoners krijgen als je er niet voor kiest om andere stukken van de stad te ontwikkelen, alles binnenstedelijk wil doen. Dat kan je alleen maar doen als we ons anders gaan bewegen. Dat is het uitgangspunt. Met die opdracht ben ik aan de slag gegaan. En ik heb ook geconstateerd tussen maart dit jaar en volgend jaar tweede kwartaal, als er een heel dik onderbouwd stuk ligt, is dit een dik jaar. Dat is best veel. Het helpt ons enorm als wij zo compact mogelijk op twee A4'tjes een beetje meer duiding kunnen krijgen, hoe gaan we dat doen? Ietsje meer STOMP of ietsje minder STOMP, of een iets grotere S, of een iets grotere P. Wat daarbij helpt, is natuurlijk ook veel moties en amendementen om nog helderder te krijgen, dit moet ietsje beter of dat moet ietsje minder.

Wat dat betreft heel blij dat we dit kunnen voorzien van een besluit op dit moment. En ook heel blij met de discussie die we nu gaan krijgen over alle amendementen en moties. Daarmee zou ik amendement 8 nadrukkelijk willen ontraden. Met een opmerking erbij. Want het is natuurlijk ook zo dat we heus wel een aantal modellen hebben die we kunnen gebruiken om dingen te kunnen onderbouwen. Dat hebben we ook nodig. Niet in alle detail wat u vraagt. Deze week komen er twee agenderingsverzoeken naar u toe, voor twee bijpraatmomenten over de ontwikkeling van het Mobiliteitsplan. En we kunnen best in een van die momenten een korte presentatie geven over een aantal dingen die we gaan zien gebeuren, als wij op basis van deze uitspraken de stad verder gaan ontwikkelen. Dat kan natuurlijk sowieso. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u zeer. Helder. En nog een vraag van de heer Gündogdu. En dan gaan we stemmen hoor, want dan hebben denk ik voldoende tijd aan de orde besteed. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Inderdaad, voorzitter. Voorzitter, de portefeuillehouder geeft aan, dit is de film terugdraaien. Die mening deel ik uiteraard niet. Maar waar ik wel benieuwd naar ben, u zegt op basis van deze veertien uitgangspunten gaan we straks richting de Mobiliteitsvisie komen. En u kunt nog heel veel inbrengen. Wat ik niet begrijp, u moedigt nu de gemeenteraad aan om zoveel mogelijk amendementen en moties in te dienen. En in de commissie had u volgens mij een andere houding aangenomen. Wat blijft er van uw originele voorstel dan nog over? En kunt u dat zelf als college nog wel omarmen?

De heer Van der Linden: Waar ik behoefte aan heb, is aan duiding. Als wij alleen de Startnotitie hadden gebruikt om een Mobiliteitsvisie uit te werken, wat had gekund, want we hadden de opdracht, dan weet ik niet wat er volgend jaar gebeurd zou zijn. Misschien had u dan wel gezegd van, dit is veel te weinig STOMP, want er moet veel meer gefietst en veel meer ov zijn. Of er moet veel minder auto komen. Hadden we niet geweten. Op basis van wat we hier bespreken, en wat mij betreft kan het ook zonder amendementen, want dan weet ik het ook, maar het mag ook met amendementen en moties, want dan weet ik het nog scherper. Heb ik een uitspraak van de raad. En ik vertel het u even, u bent het hoogste orgaan van de stad. Ik voeg me naar uw wensen, wat dat betreft. Daarmee kunnen wij een beter afgestemde Mobiliteitsvisie maken. Nul moties en amendementen was ook goed geweest, want dan hadden we hem helemaal raak getroffen met de veertien punten. Maar ik zie een aantal aanvullingen waarvan ik denk, die passen er zo in. En een aantal gaan we straks in debat iets van vinden.

De voorzitter: Dank u zeer. Zullen we gaan stemmen over de amendementen A8 en A9? Zijn er nog stemverklaringen. Denk het niet nodig. Is voldoende aan de orde geweest, maar als er behoefte aan is, dan kan dat. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, korte stemverklaring bij amendement 8 en ook naar aanleiding van de reactie van de wethouder op dit amendement. Wij gaan er ook eigenlijk vanuit Beter voor Dordt vanuit dat bij de uitwerking van deze uitgangspunten, een aantal zaken die worden gevraagd in het amendement, dat die ook meegenomen worden in de uitwerking, zodat het ook voor ons daarmee...

En dat we daar een meer verantwoorde keuze kunnen maken van wat dadelijk voor wordt gelegd. Met dat in ons achterhoofd zullen wij niet met dit amendement meestemmen.

De voorzitter: Anderen nog? Amendement A8 hebben we het dan over. A8 is het amendement van onder andere Op Ons Eiland. Geen stemverklaringen? Dan gaan we stemmen. Als u voor bent drukt u plus. Als u tegen bent dan drukt u min. Amendement is verworpen. 26 stemmen tegen, 9 stemmen voor. En voor waren fracties DENK, Gewoon Dordt, Op Ons Eiland, Van Waardhuizen en VSP. En de overige fracties tegen. Dan amendement A9, ingediend door de CDA-fractie. Nog stemverklaringen? Is niet het geval. Gaan we stemmen. Als u voor bent plus. Als u tegen bent min, Amendement is aangenomen. 27 stemmen voor en 8 stemmen tegen. Tegen Gewoon Dordt, Op Ons Eiland, Van Waardhuizen, VSP. En de overige fracties voor. En daarmee is amendement A9 aangenomen. En hebben we het vanaf nu over de veertien uitgangspunten. Dan constateer ik dat we het daarover gaan hebben. Daar zijn dan weer subamendementen en moties op voorbereid. En ik stel u graag in de gelegenheid deze kort toe te lichten en in te dienen. En dan krijgt iedereen daarna de gelegenheid om hier in de gebruikelijke volgorde op te reageren. Laat ik gewoon even alle fracties aflopen, want er liggen er veel, ik weet niet of dat alles is, om te kijken of er amendementen of moties zijn. Ik begin bij de VVD-fractie. Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Moet ik even het juiste ding pakken. Wij dienen een amendement in samen met de VSP, BvD, SP, Fractie van Waardhuizen, DENK, Forum en Op Ons Eiland over bewonersparkeren, omdat we oog willen houden voor de bewoners van de binnenstad met een auto. We moeten goed in de gaten houden of de balans in evenwicht blijft. Het aantal bewonersparkeerplaatsen dat verdwijnt op straat met de toename van het aantal bewonersparkeerplaatsen in nieuwe en bestaande parkeergarages. En vandaar dit subamendement om dat goed te monitoren.

De voorzitter: Dank u wel. Die mag u inderdaad bij de griffier inleveren. Dan kijk ik of GroenLinks moties of amendementen heeft. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben drie amendementen. Het eerste gaat over de beschikbaarheid van ov en deelvervoer. In het kader van STOMP is openbaar vervoer en deelmobiliteit, de betaalbaarheid natuurlijk heel belangrijk, zoals in de uitgangspunten staat, voor mensen met een kleine beurs. Maar uiteraard is ook de beschikbaarheid voor iedereen van belang. En het amendement beoogt die beschikbaarheid in het uitgangspunt toe te voegen. Het tweede gaat over de veiligheid voor het langzaam verkeer. Het stimuleren van fietsen, wat in STOMP is geïmpliceerd, vergt, behalve doorgaande routes en parkeren en oplaadmogelijkheden, natuurlijk ook veiligheid. Daarom stellen we voor aan uitgangspunt drie toe te voegen dat op wegen die gebruikt worden door zowel langzaam als autoverkeer zoveel mogelijk dertig kilometer wordt ingevoerd als maximumsnelheid. Door het verbreden van fietspaden kan dat wellicht meestal zonder obstakels te realiseren, waardoor de aanrijtijden van hulpdiensten niet hoeven te worden beperkt. Het derde subamendement gaat over de doorgaande fietsroutes. In uitgangspunt twee staat dat ongelijkvloerse kruisingen daar deel van uit moeten maken. Dat kan inderdaad soms een oplossing zijn.

Maar ze zijn, denken wij, vrij duur. Wellicht niet altijd planologisch en stedenbouwkundig aantrekkelijk. En kunnen ook een hinderpaal vormen voor gebruikers die moeilijk hellingen op of af kunnen. En daarom vinden we dat het uitgangspunt verbreed zou moeten worden naar andere opties, zoals voorrang voor fietsers en fietsvriendelijke rotondes, om daarmee doorgaande fietsroutes goed te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Deze drie mogen ook worden ingediend, waarbij amendement bereikbaarheid deelvervoer A11 wordt. Amendement veiligheid langzaam verkeer A12. En doorgaande fietsroutes A13. En het amendement dat de VVD heeft ingediend, dat heet amendement A10. Subamendement, moet ik zeggen. Dan ga ik naar Beter voor Dordt. Heeft u nog eigen amendementen of moties?

De heer Schalken-den Hartog: Wij dienen wel amendementen mee in, maar niet zelf.

De voorzitter: Mede, maar niet... Precies. VSP-fractie, heeft u nog eigen amendementen of moties? Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank. Ik zat een beetje in de knoop. Ook ons subamendement stoplicht langer op rood dienen wij samen in met VVD, Beter voor Dordt, DENK, Fractie van Waardhuizen. Fractie van Leeuwen is het niet. Dat kan niet. Forum voor Democratie en Op Ons Eiland. Stoplicht niet langer op rood. Gelukkig zijn er meer fracties in de raad dat dit veel te ver gaat. Met alle begrip voor autoluwe maatregelen in stedelijk gebied schiet deze maatregel, wat ons betreft, haar doel iets wat voorbij. Wil je het veelgebruikte argument van autootje pesten voeding geven, dan moet je dergelijke maatregelen gaan nemen. En wat denk je als die auto's langer moeten wachten wat dat voor CO2-uitstoten geeft? Willen wij dat? De VSP vraagt zich ook af of dit juridisch wel kan standhouden. Niet doen, zeggen wij. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan ga ik naar de ChristenUnie/SGP-fractie. Heeft u nog moties of amendementen?

De heer De Feijter: Jazeker, voorzitter. Wij dienen een motie in samen met de Partij voor de Dieren en met GroenLinks over openbare fietsoplaadpunten. De verkoop van het aantal elektrische fietsen is flink gestegen de afgelopen jaren. En de dekking wat betreft oplaadpunten is zeer ondermaats hier in Dordrecht. En dat terwijl elektrische fietsen het mogelijk maken voor veel oudere mensen en voor mensen die slecht ter been zijn om langer mobiel te blijven. Vandaar dienen wij een motie in om te onderzoeken welke locaties geschikt zijn voor het toevoegen van openbare fietsoplaadpunten. En we willen graag de uitkomsten van het onderzoek laten betrekken in het Mobiliteitsplan 2040.

De voorzitter: Hartelijk dank. Is de motie openbare fietsoplaadpunten. Die noemen we motie M5. En ik had even nog niet genoemd het amendement van de VSP en anderen. Dat is amendement A14. Dank. Dan ga ik naar de CDA-fractie. Heeft u nog amendementen of moties? Gaat uw gang, de heer Van der Kruijff?

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Wij dienen een amendement en een motie in. Het amendement gaat over expliciet besluit over het STOMP-ontwerpprincipe.

Het klinkt misschien als een open deur als je veertien uitgangspunten vaststelt die daarvan afgeleid zijn, dat je dan ook nog het overkoepelend principe moet vaststellen. Maar dat lijkt ons voor de zuiverheid en ook richting de stad wel helderder om te doen. Temeer ook omdat wij in de commissiebespreking wel merkten dat een aantal fracties toch niet volledig dat omarmt. We zijn dan ook wel benieuwd of dat aangenomen... Dat het aangenomen wordt, geloven we wel. Maar in welke mate? Voorzitter, en dan onze motie. Die heet, onderzoek of gewenste doorstroming en ruimte gecreëerd kan worden door eenrichtingsverkeer. De aanleiding hiervoor is dat we allemaal merken dat we in onze buitenruimte op een heel aantal plekken te weinig ruimte hebben voor alles wat we willen. Doorstroming, auto's, veilige al dan niet vrijliggende fietspaden, looproutes, groen parkeren, noem maar op. En dat vinden we als CDA dat je in je denken een grotere stap moet maken door ook ruimte te willen creëren, bijvoorbeeld door het instellen van eenrichtingsverkeer. Daarmee komt er meer ruimte op de wegen kwijt voor al die doelstellingen. Dat meteen als uitgangspunt vaststellen, gaat wellicht nu wat ver. Maar wij zouden wel graag zien dat het college dat meeneemt in de uitwerking naar het Mobiliteitsplan en of dat een oplossing biedt voor al die uitgangspunten die we hier met elkaar gaan vaststellen. En die motie dien ik nu graag in.

De voorzitter: Hartelijk dank. Die motie heet motie M6. En het amendement wat u indient over het expliciet besluit over het STOMP-ontwerpprincipe, dat is subamendement A15. Die mag u indienen. Dan kijk ik naar de Partij van de Arbeid. Heeft u eigen moties of amendementen?

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een motie. Onze motie gaat over fijnstof en geluidsbelasting. We zien dat het aantal huishoudens in de toekomst toeneemt en dat het autoverkeer groeit. En ons inziens tast dat ook de gezondheid door fijnstof en overlast door geluidshinder aan. En om daar duidelijk inzicht in te verkrijgen op het moment dat we volgend jaar het Mobiliteitsplan 2040 gaan vaststellen, willen we graag deze motie indienen, zodat we daar op dat moment dan meer inzicht in hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee is dat motie M7. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Heeft u nog amendementen of moties?

De heer Groenewege: Zeker, voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel. De Partij voor de Dieren heeft drie moties op dit onderwerp. En we beginnen bij de bakfiets, want we zien die bakfiets kort genoemd in de Uitgangspuntennotitie. Ik citeer. "Logistiek per bakfiets wordt steeds meer gemeengoed," zo stelt het college. En dat is hartstikke mooi, want bakfietsen zijn een duurzame en uitstootvrije manier om goederen of kinderen te vervoeren, waar je normaal een auto voor nodig hebt. Maar het is lastig om de bakfiets als volwaardig alternatief voor de auto te gebruiken in Dordrecht. Er is nauwelijks parkeerruimte beschikbaar in de binnenstad en bij de stations. En aan een deelbakfiets heeft het college ook nog niet gedacht.

In onze moties STBOMP ook ruimte voor de bakfiets, mede ingediend door ChristenUnie/SGP, roepen we het college op om dit te onderzoeken en de uitkomsten daarvan mee te nemen in het Mobiliteitsplan. En in de richting van de heer Gündogdu wil ik zeggen, dat is een ludieke titel. We willen niet daadwerkelijk het STOMP-principe vervangen door het STBOMP-principe. Het lijkt ons goed als daar nog eens goed naar gekeken wordt. Dan ontvlechten, voorzitter, dat is een mooi woord om te beschrijven dat bijvoorbeeld fietsroutes en autoroutes los van elkaar door de stad bewegen en elkaar zo min mogelijk kruisen. Dat komt de doorstroming van beide vervoersmiddelen ten goede. En ook belangrijk, de veiligheid van fietsers. Ontvlechten wordt al volop toegepast in Dordrecht. Denk bijvoorbeeld aan de fietsroute vanuit Dubbeldam naar de binnenstad, langs Landgoed Dordwijk. Een groot stuk daarvan ligt los, waardoor fietsers en automobilisten geen last van elkaar hebben. De Partij voor de Dieren vond het dan ook een beetje vreemd, voorzitter, dat ontvlechten geen onderdeel lijkt te zijn van de uitgangspunten voor het Mobiliteitsplan. Het lijkt ons goed als daar nog eens goed naar gekeken wordt. Waar liggen nog kansen om routes van verschillende vervoersmiddelen van elkaar te ontvlechten? Vandaar onze motie, onderzoek waar Dordrecht kan ontvlechten, die we ook samen met de ChristenUnie/SGP indienen. En voorzitter, ik sluit af met luchtkwaliteit. Ik citeer. "De lucht boven Dordrecht is 74 dagen per jaar te smerig om in te ademen." Dat stond vorige week vrijdag in het AD. Dit bleek uit nieuwe cijfers van TNO. TNO constateert ook dat de verbetering van de luchtkwaliteit de laatste jaren stagneert. Vooral fijnstof blijkt een probleem te zijn. 80 procent van de gezondheidsschade door luchtverontreiniging is toe te schrijven aan fijnstof. In Dordrecht sterven ieder jaar gemiddeld ruim 60 mensen vroegtijdig, doordat ze zijn blootgesteld aan fijnstof. En die fijnstofverontreiniging wordt voornamelijk ook lokaal veroorzaakt. Daarom adviseert TNO een lokale bronaanpak voor fijnstof. Cruciaal noemt TNO die. Mooie inspiratie voor dit college, vinden wij, aangezien het college in het coalitieakkoord heeft aangegeven dat schone lucht van levensbelang is. In de Uitgangspuntennotitie, die we vandaag voor kennisgeving gaan aannemen, lezen we wel het een en ander over schone lucht, maar het blijft wachten op de eerste concrete maatregel van dit college om de luchtkwaliteit te verbeteren. Gelukkig zijn we bij de Partij voor de Dieren niet te beroerd om een voorzetje te geven. Een aantal steden heeft, om de grootste vervuilers en de vieste auto's uit hun stad of uit hun binnenstad te weren, een milieuzone ingesteld. En wij denken dat het nuttig zou zijn om eens te onderzoeken of dat in Dordrecht ook zou helpen en wat de mogelijkheden zijn. Vandaar onze motie onderzoek milieuzones. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, mag ik even verhelderingsvraag stellen aan de heer Groenewege?

De voorzitter: Ja, maar dit is echt alleen nog maar het indienen van de motie.

Mevrouw Pichel: Het is even een verhelderingsvraag over wat hij net zei over de motie. Kan ook wachten hoor.

De voorzitter: Ik stel voor dat u dat straks in debat doet. Vindt u dat goed? Dan houden we het echt even sec bij het indienen. De motie STBOMP is motie M8. Ik ben gek op bakfietsen trouwens. Ik weet niet of u me weleens hebt zien fietsen door de stad? M9, onderzoek waar Dordrecht verder kan ontvlechten. Dat is M9. En onderzoek milieuzones, M10. Dan gaan we naar DENK. Heeft u nog eigen moties of amendementen?

De heer Safranti: Wel mede ingediend, maar niet zelf moties of amendementen.

De voorzitter: Helder. Ga ik naar Gewoon Dordt. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Nee, Gewoon Dordt, de heer Gündogdu. Wat zeg ik? Gewoon Dordt, mevrouw Koene. Gaat uw gang. U had zo'n innige samenwerking op dat amendement. Mevrouw Koene, gaat uw gang. Helder. Dank u wel. Dan de heer Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Voorzitter, u ziet natuurlijk aan mijn gezicht dat ik enorm teleurgesteld ben van de uitkomst van de stemming van zojuist. Maar we piekeren niet, we gaan door. Wij hebben een tweetal amendement met de collega's van VSP en de VVD mede ingediend. Daar gaat u straks ons natuurlijk over horen. En uiteraard hebben we wel een mening over de diverse moties en amendementen. Maar dat verneemt u straks.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan ga ik naar de SP-fractie. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, een amendement en een motie. Om te beginnen, parkeren doe je in garages. Als mensen naar ons de stad komen om te winkelen, het museum te bezoeken of om op de publieke turbine bij deze raad te zitten, dan hebben we het liefst dat ze geen rondjes door de stad gaan rijden op zoek naar een plekje op straat. Wij denken dat alleen maar parkeertariefdifferentiatie daarvoor niet genoeg is. En dat we gewoon moeten zeggen, parkeren op straat is voor bewoners en hun bezoekers en mensen met een gehandicaptenparkeerkaart. Daar dienen we een amendement voor in. En voor de rest hebben we een motie. We hebben een prachtig natuurgebied, dat heet De Biesbos. Als je daar vanuit de stad naartoe wil fietsen, dan moet je door een wirwar van weggetjes, halve voetpaden, soms weer gewoon de autoweg op. En daar willen we gewoon een einde aan maken. En dat lijkt ons een prachtige aanvulling op de uitgangspunten die er al zijn. Vandaar de motie fijner fietsen en wandelen en de hond uitlaten langs het Wantij. En die dien ik dan bij deze in. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Die motie is motie M11 en het amendement over de garages is A16.

De heer Portier: En die is samen met de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Precies. A16, het amendement, is met de Partij voor de Dieren. Dank. Dan kijk ik nog even naar Forum voor Democratie. Heeft u nog moties of amendementen?

Mevrouw Pichel: Nee, voorzitter.

De voorzitter: Dank. Fractie van Waardhuizen, de heer Stam.

De heer Stam: Nee.

De voorzitter: Ook niet. Dan hebben we volgens mij het overzicht. Dan hebben we het over de amendementen...

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Ik heb een ding vergeten bij het indienen, namelijk dat ik ook een aantal mede-indieners had. En dat is niet zo netjes.

De voorzitter: Zegt u het maar. Dat gaat over amendement A15, denk ik.

De heer Van der Kruijff: Amendement A15 dienen we samen in met GroenLinks. En de ander is motie M6, over het eenrichtingsverkeer. Dat dienen we samen in met GroenLinks, Partij voor de Dieren en ChristenUnie/SGP.

De voorzitter: Dank voor deze aanvulling. Het staat natuurlijk op de amendementen en moties, maar dit is dan ook maar even gezegd.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik heb een soortgelijk verzuim. Amendement A11 en A12 worden samen met de Partij voor de Dieren ingediend. En amendement A13 samen met de SP.

De voorzitter: Waarvan akte. Dank u wel. Staat ook keurig op de amendementen en moties vermeld. Hebben we dan volgens mij alle amendementen en moties compleet. Dan kunnen we ze in bespreking geven. Er komt keurig vanuit de griffie nog een overzichtje in het systeem, waarop alle nummers ook staan vermeld, zoals ik ze net ook heb genoemd. Dan heeft u dat ook nog eventjes. Dan begin ik bij de VVD-fractie. En dan verzoek ik u echt zich te beperken tot de ingediende amendementen en moties. De heer Kuhlmann, gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Als een ik ordevoorstel mag doen. Er ligt een flink aantal moties en amendementen ook nu nog voor ons. Meer eigenlijk dan we voor ogen hadden bij de commissiebehandeling, toen we twee minuten hadden afgesproken. Ik hoop dat u enigszins coulant wilt omgaan met die twee minuten.

De voorzitter: Dat had ik al bedacht, met dien verstande dat we natuurlijk ook al wel twee minuten hebben besteed aan A8 en A9 per fractie. Maar ik snap het als daar iets coulance in moet worden betracht. Maar u heeft het natuurlijk wel zelf vastgesteld. Om dat meteen op te rekken naar vijf. Maar ik zou zeggen, gaat uw gang en dan komt het vast goed.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. We vinden mobiliteit een groot goed. Het is een essentieel onderdeel van onze vrijheid en letterlijk de motor van menselijk contact. De Dordtse VVD is voor het verbeteren van bereikbaarheid van onze stad en onze wijken per fiets, per auto, te voet en natuurlijk met het ov. We zetten in op alle vormen van vervoer, omdat de bewoners van onze stad onze mede-Dordtenaren zelf het best weten welk vervoermiddel voor hen op welk moment het beste past. We zitten daarom ook niet zo dogmatisch in die prioriteitstelling. STOMP kan wat ons betreft net zo goed TROMS of SPOTM heten, zolang elke vorm van mobiliteit maar aan bod komt. Eén ding staat voor ons echter als een paal boven water, als je de P van privéauto weghaalt, dan heb je geen STOMP-principe, maar een stom principe. En dat is ook de reden waarom we het amendement van het CDA niet zullen steunen.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, de VVD zegt, mensen moeten zelf hun afwegingen maken wat voor vervoermiddelen ze gebruiken. En hoewel ik in de letterlijke zin het daarmee eens kan zijn. Maar is de heer Kuhlmann ook niet met mij van mening dat de keuzes die mensen maken ook maatschappelijk effect hebben. Als heel veel mensen individueel de keuze nemen om bijvoorbeeld de auto te nemen, dan is het effect dat iedereen in de file en stilstaat. Bent u niet van mening dat je ook als maatschappij moet bedenken van, wat zou de meest wenselijke keuze zijn die voor iedereen goed uitpakt?

De heer Kuhlmann: Ieder houdt natuurlijk rekening met de effecten van zijn keuze. Als je in de file staat, is dat niet leuk. Ik denk in de basis dat mensen dat prima zelf kunnen doen. Wij geloven dat mensen zelf een goede keuze kunnen maken.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: U zegt dat zo, maar u weet ook dat op een beetje mooie zaterdag er lange files staan voor de parkeergarages in de binnenstad. Visstraat, Drievriendenhof. Blijkbaar kiezen mensen er toch voor om lang in de file te gaan staan voor die parkeergarages. Vindt u dat een wenselijke keuze?

De heer Kuhlmann: Je kunt vraagtekens zetten bij de locatie van die parkeergarages. Maar op zichzelf dat mensen ervoor kiezen om... De één kiest om op de fiets te gaan, dat zijn er ook heel veel, er zijn mensen die met het ov gaan, er zijn mensen die per boot naar onze stad komen en er zijn mensen die de auto pakken. Allemaal prima keuzes.

De heer De Feijter: Voorzitter.

De voorzitter: De heer De Feijter.

De heer De Feijter: Is de heer Kuhlmann zich er ook van bewust dat soms die vrijheid kan worden beperkt, ook door keuzes van anderen? In die zin dat de vrijheid van bijvoorbeeld een oudere fietser die een bepaalde overstreek spannend vindt of de drukke autoweg spannend vindt, dat daarmee eigenlijk de keuze voor auto's de vrijheid van ga ik wel of niet met de fiets wordt beperkt. Als u begrijpt wat ik bedoel.

De heer Kuhlmann: Ik hoor wat u zegt. Ik vind het een hele gekke tegenstelling om op die manier te brengen. Het is natuurlijk zaak dat we onze wegen op een veilige manier inrichten. En wat ons betreft gaat dat prima samen. Dat is iets waar we al jarenlang voor staan, dat je veilige wegen hebt waar je prettig kunt fietsen en waar je ook prima met de auto overheen kan. Het is wat ons betreft niet een of, of, het is al die vormen van vervoer spelen een belangrijke rol.

De voorzitter: Gaat u verder, heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. We kunnen ons in grote lijnen vinden in de voorgestelde uitgangspunten, maar er zijn twee onderdelen waar wat ons betreft een correctie noodzakelijk is om te voorkomen dat het uitdraait op autootje pesten. De eerste heb ik al genoemd. Dat is het amendement rondom bewonersparkeren. De tweede is het amendement wat we samen met VSP, BvD, Fractie van Waardhuizen, DENK, Forum en Op Ons Eiland indienen, om te voorkomen dat de automobilist in onze stad we expres langer laten wachten bij de verkeerslichten. De verkeerslichten zijn bedoeld om het kruisende verkeer veilig en efficiënt af te handelen. En wanneer je automobilisten opzettelijk langer laat wachten voor het rode licht, leidt dat tot verstopping van ons wegennetwerk. Een auto die langer moet wachten voor het rode licht, veroorzaakt ook meer uitstoot. En het is een slecht idee om automobilisten expres langer voor het rode licht te laten staan. Vandaar dit amendement om deze fout te corrigeren.

De voorzitter: Bij interruptie, van de heer Groenewege. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Ik ben wel benieuwd waar de VVD de uitspraak op baseert die eerder deze vergadering de heer Gündogdu ook al deed, dat een auto die langer stilstaat bij het rode licht meer uitstoot veroorzaakt. Want dat is natuurlijk een heel simplistische benadering. In het grotere geheel zal het rijden met een auto door de stad minder aantrekkelijk zijn als auto's langer moeten stilstaan voor stoplichten. De reistijd met de fiets bijvoorbeeld wordt relatief gezien korter als auto's langer moeten stilstaan bij het stoplicht. En wellicht zullen dan ook meer mensen voor alternatieve vervoerswijzen kiezen, waardoor de uitstoot juist afneemt. Heeft de VVD daar geen rekening mee gehouden?

De heer Kuhlmann: Voorzitter, ik weet dat het de voorkeur heeft voor de Partij voor de Dieren om onze stad het liefst zoveel mogelijk vast te laten lopen, om mensen zo lang mogelijk te laten wachten bij het stoplicht en dan daarmee zeker in de spits zorgen dat alles vastloopt. Die vorm van autopesten is niet de onze. En daarom kiezen we daar ook niet voor.

De heer Groenewege: Voorzitter, daar moeten we natuurlijk op reageren als Partij voor de Dieren. Het is niet de Partij voor de Dieren die ervoor kiest om de stad vol en vast te laten lopen met auto's. De VVD kiest daarvoor. We zijn een ontwikkelende stad, Dordrecht. Er komen inwoners bij. Maar we zijn ook een verdichtende stad. En als je dan de mogelijkheden voor auto's alleen maar verruimt, dan zal je zien dat de straten vollopen met auto's en vastlopen met auto's. En dat is de route die de VVD kiest in dit amendement. En daar staat de Partij voor de Dieren niet voor.

De heer Kuhlmann: Dat wil ik verre van ons werpen. Het is niet het verruimen van mogelijkheden, het is gewoon behouden hoe een stoplicht ingesteld hoort te zijn. Namelijk voor een goede en efficiënte afwikkeling van al het verkeer. Niet om de ene vorm te benadelen ten opzichte van de andere vorm.

De heer Portier: Voorzitter.

De heer Kuhlmann: Dat is waar we voor staan.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: Ik zag eerst de heer Portier. Gaat u gang.

De heer Portier: Voorzitter, de stad Rotterdam heeft jarenlang gedaan wat de heer Kuhlmann en de VVD voorstaan, namelijk de stad volledig inrichten op zoveel mogelijk auto's de stad in. Als er een plek is waar je een uur tot anderhalf uur nodig hebt om van een buitenwijk in het centrum te komen met de auto, dan is het Rotterdam wel. Maar ik wil ingaan op een opmerking. De heer Kuhlmann zegt dat we expres auto's langer voor het rode stoplicht zouden willen laten wachten. Waar heeft hij dat gelezen in de uitgangspunten?

De heer Kuhlmann: Waar we dat gelezen hebben? Dan moet ik even de tekst van het amendement erbij pakken. Dat zit erin, de auto langer laten stilstaan voor het verkeerslicht. Dat staat in uitgangspunt drie nu. Althans, zoals voorgesteld wordt door het college. Dat is natuurlijk een vergissing.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De heer Kuhlmann: En dat moet gecorrigeerd worden.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik zag de heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik wil toch aanhaken op een zinsnede van de heer Kuhlmann zelf. Hij zegt, waar het voor een efficiënte afwisseling van het verkeer.

Die zin. Als het voor een efficiënte afwisseling van het verkeer wel het resultaat is dat het licht wat langer op rood staat voor een auto, bent u het er dan wel mee eens? Want er stond namelijk wel een zin voor, dat je het alleen doet waar het nuttig en nodig is. Dat het een gevolg kan zijn. En er staat nergens trouwens voor straf en pesten. Dat is het frame wat u maakt, maar dat staat echt helemaal nergens.

De heer Kuhlmann: Of je iets wel of niet kwalificeert als straf en pesten? Kijk, als een hele hoop nare dingen over je uit worden gegooid, dan kan daar allerlei mooie labels overheen geplakt worden, maar dan blijft het natuurlijk wel straf en pesten.

De heer De Feijter: Voorzitter.

De heer Kuhlmann: Uiteindelijk gaat het er gewoon om, zijn die verkeerslichten bedoeld om het verkeer goed af te wikkelen? Voor wat betreft fietsers hebben we natuurlijk nu al die Schwung app, waardoor mensen niet op een knopje hoeven te drukken, maar het verkeerslicht eigenlijk al weet dat je eraan komt. Ik denk dat op die manier worden slimme technieken toegepast. En de beleidskeuze om auto's expres langer te laten wachten, zoals die nu verwoord staat in het voorstel onder uitgangspunt drie, dat is er eentje die fout is en die gecorrigeerd moet worden. Dat is alles wat we voorstellen, wat dat betreft.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan de heer De Feijter.

De heer De Feijter: Dank u wel, voorzitter. Het gaat nu al een aantal keren over het efficiënt afhandelen van het verkeer. Ik ben eigenlijk wel benieuwd wat de heer Kuhlmann verstaat onder efficiënt afhandelen van het verkeer. Is dat dat de meeste hoeveelheid personen op tijd kunnen komen op hun werk, naar de kerk, naar een voetbalclub? Want in dat geval vraag ik me af de heer Kuhlmann er ook van op de hoogte is dat een auto de plek inneemt van minimaal zes fietsers. En door meer auto's te stimuleren, dat daardoor de VVD juist de partij is die Dordrecht laat vastlopen.

De heer Kuhlmann: Ik zit te denken wat ik daar nu weer mee aan moet. Laten we beginnen met, want u noemde net de mensen die naar de kerk gaan, volgens mij helaas, de winkels zijn op zondag niet open. Het is heel rustig op die zondagmorgen. Dat zal allemaal wel goed komen. Juist als je kijkt naar de spits, dan gaat het er natuurlijk om, om iedereen zo makkelijk, zo snel mogen er doorheen te laten gaan. Zo zijn die stoplichten natuurlijk ook bedoeld. En het heeft echt geen zin om mensen expres langer stil te laten staan. En ik denk dat de africhting van de stoplichten, zoals die nu zijn, dat dat prima is.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan ga ik naar de heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik werd getriggerd door verschillende woorden. Onder andere dat pesten natuurlijk. Maar is het niet precies andersom? Want het expres mensen laten wachten, dat ervaar ik als Dordtenaar, die zowel wandelt als fietst als ook weleens de auto neemt, precies andersom. Ik sta bij een stoplicht op de fiets of een zebepad. Ik sta heel erg lang te wachten dat die auto's doorgaan.

Het is vandaag nog mooi weer, maar ik geloof dat eind deze week toch de herfst echt gaat inzetten. Dan krijgen we met de huidige klimaatverandering vijf maanden herfst voor de boeg, met regen, met wind. Ik denk ook aan mensen die iets ouder zijn, iets minder ter been, die staan daar maar te wachten in de regen, want die auto's moeten voorrang hebben. Op het moment dat ik zelf in de auto zit en ik moet tien seconden langer wachten voor rood, ik heb de verwarming aanstaan, ik heb een leuk muziekje aanstaan, hoe erg is dat? Ik zou meer zeggen dat deze motie een beetje voetgangertje en fietsertje pesten is. En ik denk dat we een juiste keuze moeten maken en daar voorrang moeten geven. En die automobilist kan best tien seconden langer wachten. Big deal.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, dat is natuurlijk grote onzin wat er nu wordt gezegd. De huidige instelling van de stoplichten, van de verkeerslichten is natuurlijk niet bedoeld om voetgangers of fietsers te pesten. En mijn vertrouwen in ons college, en in het bijzonder wethouder van verkeer, is wel zodanig dat hij de verkeerslichten niet op het moment zo zijn afgesteld. Ik vind het een hele gekke manier om dat ze zo te stellen.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Indien een paar seconden langer wachten voor een auto wordt geframed als autootje pesten, dan is een volle minuut wachten voor een fietser of een voetganger en een omaatje die wil oversteken en dat in tweeën moet doen, omdat hij binnen tien seconden alweer op rood staat, dat is een meervoud van pesten.

De heer Kuhlmann: We kunnen het hier heel lang over hebben. Ik zou zeggen, loop gewoon eens door onze stad, reis door onze stad. En dan zult u zien wat u nu schetst, is echt een karikatuur.

De heer Den Hartog: Voorzitter, ik zou graag opgenomen willen hebben dat met name de voorstelling van mijnheer Kuhlmann een karikatuur is.

De voorzitter: Misschien moet u eens een keer samen op de fiets. Maar in de auto niet zonder reden toch, mijnheer Safranti? Even kijken. Kunnen we door, heer Kuhlmann? Ja? Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Even kijken. Ik wil even een paar amendementen eruit lichten en moties die we even willen behandelen. Het subamendement van GroenLinks en anderen over langzaam verkeer. Het aanvullen van uitgangspunt drie met een pleidooi voor zoveel mogelijk dertig kilometer per uur in onze stad is ongewenst. En de hulpdiensten hebben zich daar ook heel duidelijk over uitgesproken in de commissievergadering van 14 juni 2022. Ik kan me nog goed herinneren, de ambulancedienst gaf het glashelder aan, bij hun werk telt elke seconde. En als we een deken van dertig kilometer per uur wegen over onze stad leggen, dan kost dat simpelweg mensenlevens. Zo is dat aangegeven en daar moeten we, denk ik, rekening mee houden.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De heer Kuhlmann: Natuurlijk moet er ruimte blijven voor maatwerk om in specifieke straten waar het nodig is om dertig kilometer per uur in te voeren. Maar een pleidooi voor zoveel mogelijk dertig kilometer per uur in heel de stad is ongewenst en ook niet in lijn met het raadsbesluit van 13 september 2022, waarin dit voorstel werd verworpen.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: De heer Kuhlmann verwijst naar een sessie met de hulpdiensten. Daarin heeft hij, als hij goed geluisterd heeft, ook gehoord dat het belangrijkste bezwaar van de hulpdiensten gelegen is in de obstakels op de weg. In het amendement wordt juist ruimte geschapen om dertig kilometer in te voeren, verbrede fietspaden aan te leggen en daardoor zonder obstakels die lagere snelheid in te voeren. Brengt hem dat niet tot een andere visie?

De heer Kuhlmann: Nee. Wij vinden het heel belangrijk dat de ambulance, de brandweer, de politie gewoon op tijd kunnen komen waar ze moeten zijn. Dan met uw permissie, voorzitter, ga ik door.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Portier nog.

De heer Kuhlmann: Pardon.

De heer Portier: Nog even over die hulpdiensten. Op het moment dat er geen obstakels zijn. Kijk, politie en hulpdiensten kunnen altijd de sirene aanzetten en harder rijden dan de maximumsnelheid. Maar het is wel zo dat als de snelheid beperkt wordt, ze misschien veel minder vaak hoeven uit te rukken, met name de ambulancediensten. Hoe ziet u dat?

De heer Kuhlmann: Het is natuurlijk van belang dat we het verkeer veilig inrichten. En u kent de Dordtse VVD. Wij komen met allerlei voorstellen en ideeën om dat goed te doen. Wat we alleen niet een goed idee vinden, want mensen kunnen ook, waar het gaat om een hartaanval, om allerlei andere redenen, een ambulance nodig hebben of de brandweer of de politie. Die aanrijtijden vinden we gewoon heel belangrijk. Wat dat betreft heeft u ons op dat vlak niet overtuigd. Als het mag, voorzitter, ga ik door. De motie van de Partij voor de Dieren voor wat betreft milieuzones. Wij vinden het echt een verwerpelijke gedachte als onze stad, onze wijken alleen nog maar toegankelijk zouden zijn voor een elite die zich dure, nieuwe elektrische auto's kan veroorloven. We vinden het belangrijk dat onze stad en onze wijken ook toegankelijk blijven voor mensen die in een oudere auto rijden. Wij zitten daarom niet te wachten op de milieuzones die de Partij voor de Dieren voorstelt en vinden het onderzoek daarnaar totaal overbodig.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ik ben dan wel heel benieuwd welke alternatieve oplossingen de VVD te bieden heeft om het luchtkwaliteitsprobleem op te lossen, als milieuzones al een brug te ver zijn.

De heer Kuhlmann: Waar het gaat om de luchtkwaliteit zijn er natuurlijk verschillende maatregelen. En ik vind het een beetje gek om nu heel erg te kijken naar wat er dan in onze binnenstad of in onze stad dan gebeurt door een autootje of een brommertje, terwijl ondertussen op de rivier komen de grootste schepen voorbij. Laten we dan daar eerst eens naar kijken, voordat we mensen het heel moeilijk maken om met hun autootje gewoon de stad in te rijden.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Een typische afleidingsmanoeuvre. Maar TNO heeft zelf gesteld dat de meeste uitstoot van fijnstof lokaal veroorzaakt wordt. Als wij een schonere lucht willen in Dordrecht, dan zullen wij lokaal maatregelen moeten nemen om te zorgen voor minder uitstoot. En een milieuzone kan een heel effectieve manier zijn om die grootvervuilers, want die oude auto's stoten veel meer uit dan moderne, te beperken. En als de VVD daar niet aan wil, dan hoor ik nog steeds graag welke andere maatregelen zij lokaal genomen ziet.

De heer Kuhlmann: Ik blijf erbij, misschien maar een beetje dan wat kort door de bocht te zeggen, wij zijn niet zo'n elite partij als de Partij voor de Dieren. Wij vinden het wel belangrijk dat de stad ook toegankelijk blijft voor mensen die niet beschikken over zo'n dure, nieuwe elektrische auto. Dan met uw permissie, voorzitter, wil ik als laatste nog de motie voor de Partij voor de Dieren bespreken over het ontvlechten. Dat ontvlechten klinkt heel onschuldig, maar komt in feite neer op het meer en meer afsluiten van straten voor autoverkeer. En natuurlijk moet er in specifieke gevallen ruimte zijn voor maatwerk, maar wij vinden het niet wenselijk om als uitgangspunt te gaan hanteren dat er zoveel mogelijk straten moeten worden afgesloten voor autoverkeer. Een onderzoek in die richting is wat ons betreft ook niet nodig.

De heer Groenewege: Voorzitter. Hallo.

De voorzitter: De heer Groenewege. Ik zag het lampje niet branden door het tegenlicht. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel. Ik blijf bezig. Ontvlechten is niet het afsluiten van straten voor autoverkeer. Het betreft ook niet alleen autoverkeer. Het betreft ook niet alleen fietsverkeer. Ontvlechten betekent dat je routes in de stad reserveert voor verschillende modaliteiten die elkaar dan niet tegenkomen en elkaar dan ook niet hinderen. Eigenlijk heeft het autoverkeer er voordeel van dat fietsers in een tunnel onder de N3 doorgaan en niet die N3 gelijkvloers kruisen. Daar heeft u als autorijder ook profijt van, want anders zou u steeds moeten stoppen. Het ontvlechten is ook in het voordeel van modaliteiten die de VVD na aan het hart liggen.

Ik snap het commentaar van de heer Kuhlmann niet. En ik wil de VVD oproepen om dit standpunt te heroverwegen.

De heer Kuhlmann: Waar het gaat om, het is wel goed dat u het noemt, die ongelijkvloerse kruisingen, daar wil ik zo nog even op terug komen. Zo'n tunnel onder de N3, daar is natuurlijk niemand tegen. Alleen als je praktisch kijkt naar gewoon de straten waar we als onze stad invloed op hebben, daar zal geen... Tenminste, ik vermoed niet dat de Partij voor de Dieren of uw bondgenoten met een voorstel zullen komen voor een straat waar je alleen maar met de auto doorheen mag rijden. Als het om de praktische uitvoering van deze maatregel, die u voorstelt, gaat, zal het gaan om straten die je dan afsluit voor autoverkeer. En nogmaals, in specifieke gevallen valt daar best over te praten. Dit is niet een geloofsartikel van dat dat nooit zou kunnen, maar aan de andere kant om het als uitgangspunt te hanteren voor heel de stad, dat is wat ons betreft niet een wenselijke richting.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Toch nog even heel precies. Wij hebben er bewust geen amendement van gemaakt, omdat we het ook niet per se als uitgangspunt in die lijst van uitgangspunten wilden parkeren. We hebben het expres gedaan als onderzoeksmotie om het college de ruimte te geven, kijk nog eens naar de mogelijkheden en hoe kunnen we dit een plek geven in het Mobiliteitsplan. Dat is een correctie op wat de heer Kuhlmann zei, het komt niet als uitgangspunt erin terecht. Ook niet als onze motie wordt aangenomen.

De voorzitter: Dank. Dat is duidelijk. Gaat u verder, heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Want daar werd ik net even op geattendeerd, dat is denk ik een goede, voor wat betreft die doorgaande fietsroutes van GroenLinks. Wij vinden het onverstandig om afbreuk te doen aan de ambitie voor ongelijkvloerse kruisingen door het uitgangspunt hierop te amenderen. Op de doorgaande wegen en ontsluitingswegen zijn ongelijkvloerse kruisingen vaak de beste oplossing voor een efficiënte afwikkeling van het autoverkeer en een veilige doorgang van langzaam verkeer. Gelijkvloerse kruisingen op doorgaande wegen en ontsluitingswegen zijn bewezen onveiliger dan ongelijkvloerse kruisingen. Er komen gewoon meer ongelukken op voor.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik begrijp het argument. Natuurlijk zijn ongelijkvloerse kruisingen, als je alleen naar de veiligheid kijkt, een prima oplossing.

Als we ook naar kosten, naar planologische inrichting, naar toegankelijkheid voor mensen die moeite hebben met hellingen, kijken, dan kom je in heel veel situaties wellicht tot andere conclusies. Bent u dat niet met mij eens?

De heer Kuhlmann: Voorzitter, natuurlijk is het van belang om rekening te houden met de toegankelijkheid. En ongelijkvloers hoeft natuurlijk niet per definitie te betekenen dat de auto op het Maaiveld blijft en de fietsen er onderdoor gaat. Dat kan ook andersom. Het lijkt ons vooral, als je dit nu gaat amenderen en afbreuk doet aan die ambitie, dat is een hele dure... Die ongelijkvloerse kruisingen, natuurlijk sowieso is dat een dure oplossing. Ook als je het gewoon laat staan, zoals het nu in de uitgangspunten staat en niet dat amendement volgt van GroenLinks, is het natuurlijk niet zo dat morgen of overmorgen of over vier jaar onze stad bezaaid is met ongelijkvloerse kruisingen. We vinden het alleen wel van belang om het gewoon te houden zoals het is, want het is een heel onhandig signaal, ook richting mogelijke co-financiers van ongelijkvloerse kruisingen om in die uitgangspunten van het Mobiliteitsplan al gas terug te nemen op ongelijkvloerse kruisingen. Juist omdat ze per saldo de meest veilige oplossing zijn.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Over die veiligheid hebben we het al gehad, voorzitter. De oplossing die de heer Kuhlmann suggereert, om dan de auto maar er onderdoor te laten gaan en die hellingen te laten nemen, is natuurlijk nog duurder dan fietsers. Hij ziet zelf ook het probleem van de kosten en zegt van, het zal niet overal ongelijkvloers kunnen, want dat kost te veel. Precies daarom stelt dit amendement voor om ook andere opties in de beschouwing te betrekken, als uitgangspunt voor het nadenken over hoe we die doorgaande fietsroutes maken.

De heer Kuhlmann: Nog heel kort daarop. Dit gaat natuurlijk ook om de ambities die je hebt. Ondanks dat het een dure oplossing is, we hebben het wel op een aantal plekken in de stad. En ik kan zo een aantal locaties noemen waarbij het goed zou zijn als we dat ook zouden hebben. Dat is niet van vandaag op morgen geregeld, maar als we nu al bij voorbaat gaan terugkrabbelen op die ambitie, wat mij betreft, wat ons betreft is dat niet een verstandig signaal. Maar u denkt daar anders over. Als het goed vindt, voorzitter, nog een laatste om even te noemen. En voor het overige sta ik natuurlijk open voor interrupties van de amendementen die ik dan misschien niet heb genoemd, of moties. De motie van ChristenUnie/SGP voor openbare fietsoplaadpunten. Daar ben ik even benieuwd, voor wie is dit idee bedoeld? Een elektrische fiets heeft, hangt een beetje van het model af, een accucapaciteit, daar kun je zo'n vijftig tot honderd kilometer mee fietsen. Met andere woorden, wie met zijn elektrische fiets vanuit Stadspolders of Sterrenburg naar onze binnenstad komt, die heeft na zo'n ritje echt nog geen lege accu. En dan vraag ik me af, is dit plan bedoeld voor elektrische fietsers uit Utrecht of Antwerpen? Dat is een beetje... Is dit niet een oplossing op zoek naar een probleem?

De voorzitter: Dank u zeer.

De heer De Feijter: Voorzitter.

De voorzitter: Dat roept om een reactie. Gaat uw gang.

De heer De Feijter: Uiteraard. Zoals ik in de moties verwoord, Dordrecht heeft natuurlijk als regiostad ook een regiofunctie. Veel voorzieningen van Dordrecht ook. Er zijn genoeg modellen waarbij je vijftig tot zeventig kilometer inderdaad ermee kan fietsen. Er zijn ook modellen die daaronder zitten natuurlijk. Het is vooral belangrijk denk ik om het te faciliteren, dat het een optie is. Vooral ook, omdat we natuurlijk die mobiliteitstransitie richting duurzamere mobiliteit... Die opgaven ligt er. En dan vind ik belangrijk om het zo makkelijk mogelijk te maken voor mensen. Daarnaast zou je ook kunnen denken aan mensen die inderdaad op doorreis zijn, onze mooie stad bezoeken, geld uitgeven hier in de binnenstad, daarmee de ondernemers ook steunen. En het lijkt me belangrijk om ook hen te faciliteren hierin.

De heer Kuhlmann: Ik vind het eigenlijk een beetje een gek antwoord. Een optie bieden zonder te weten wie daar dan gebruik van gaan maken. Je kunt duizend en één opties bedenken. We kunnen ook een speciale parkeerplaats creëren voor, laten we zeggen, de auto en de caravan van Bassie en Adriaan. Maar hoe vaak die hier naar Dordrecht komen, vraag ik me af. En hetzelfde geldt denk ik hier een beetje.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de fractie GroenLinks.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter. Excuus.

De voorzitter: U heeft nog een interruptie?

Mevrouw Schnabel: Ja, een korte.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik heb namelijk onze motie over fijnstof niet voorbij horen komen. En ik was benieuwd naar de opvatting van de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Natuurlijk heeft de Dordtse VVD die. Mobiliteit en bereikbaarheid hangen samen met allerlei andere beleidsterreinen. Met een bloeiende economie, met eenzaamheid bestrijden. Als er geen mobiliteit is, kun je elkaar niet bezoeken. Met de hulpdiensten. En ook met de luchtkwaliteit en geluidsoverlast en nog met duizend andere beleidsterreinen. Die zijn allemaal belangrijk. En wat ons betreft, hebben we ook een beleidsstuk waarin al die zaken samenkomen, namelijk de overkoepelende Omgevingsvisie van onze stad. Het Mobiliteitsplan is niet die Omgevingsvisie. We hebben er al een hele kluif aan als we ons beperken tot aan de mobiliteit. Wat ons betreft gaan we dan niet nog allerlei andere onderwerpen erbij halen. Vandaar dat we niet heel sympathiek naar deze motie kijken.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, mag ik daar kort op ingaan? De heer Kuhlmann geeft zelf aan zich zorgen te maken over gezondheidsgevaaren in het centrum, wanneer bijvoorbeeld ambulances niet op de juiste plek kunnen komen.

En dat vindt hij belangrijk dat daarover nagedacht wordt. Maar dat gaat natuurlijk ook op over gezondheidsproblemen die ontstaan door bijvoorbeeld fijnstof in de lucht. Want achttien procent van de mensen die vlak langs de snelweg woont heeft... Of althans, er is achttien procent verminderde longcapaciteit als je vlak langs de snelweg en in de binnenstad woont. En ik kan me voorstellen dat de heer Kuhlmann zich ook daar zorgen over maken kan.

De heer Kuhlmann: Dat zijn ook belangrijke onderwerpen. Net zo goed als dat ook geldt voor een bloeiende economie, waarin je natuurlijk die mobiliteit voor nodig hebt. Net zo goed als dat geldt voor eenzaamheidsbestrijding. Net zo goed als dat geldt inderdaad voor dat de ambulance op tijd kan komen. Wij komen ook niet met moties of amendementen om al die onderwerpen ook in het Mobiliteitsplan te stoppen. Wat ons betreft is de plek daarvoor de Omgevingsvisie. En zo kijken we ook hiernaar. Het is niet dat de luchtkwaliteit en de geluidsbelasting geen belangrijke onderwerpen zijn. Dat zijn het wel. Net zo goed als al die andere onderwerpen. Alleen het is al een vrij groot onderwerp. Als we alles erbij betrekken, dan hebben we nog een paar dagen nodig, ben ik bang.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, nog een laatste.

De voorzitter: Natuurlijk. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik ben toch wel van mening, en ik hoop de heer Kuhlmann ook, dat de verminderde longcapaciteit van kinderen die in Wielwijk wonen langs de snelweg niet te vergelijken is met een bloeiende economie.

De heer Kuhlmann: Als hij ook voor die kinderen geldt natuurlijk dat ze graag brood op de plank willen hebben, en alle mensen in onze stad. Ook dat is van belang. En een ander voorbeeld wat ik noemde, en zo zijn er nog wel duizend andere dingen te bedenken, maar dat de ambulance op tijd kan komen, lijkt me net zo goed van belang. Het zijn allemaal belangrijke onderwerpen. Daarom komen ze ook allemaal aan bod in die Omgevingsvisie. En ik wil niets afdoen aan uw terechte pleidooi voor gezondheid, maar wat ons betreft beperken we ons nu tot waar het wat ons betreft over gaat, namelijk over die mobiliteit.

De voorzitter: Dank. Volgens mij hebben we dan de eerste termijn van de VVD wel een beetje gehad. Dank. U interrumpeert hem ook graag. Dan krijgt hij weer podium. Zo werkt het. De volgende fractie die de gelegenheid krijgt, is de GroenLinks-fractie. We hebben nog twaalf minuten. En dan hebben we de schorsing tot aan de avondpauze. Zullen we die twaalf minuten ook mee schorsen en vanavond met GroenLinks beginnen of zullen we nu GroenLinks nog de gelegenheid geven? Nu schorsen? Ja. Daar is iedereen het mee eens. Bijna iedereen.

De heer Van der Linden: Voorzitter.

De voorzitter: Gaan we dat zo doen.

De heer Van der Linden: Voorzitter.

De voorzitter: De vergadering is geschorst. Ik zie u vanavond om acht uur.

De heer Van der Linden: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter

De voorzitter: De vergadering is bijna geschorst.

De heer Van der Linden: Bijna geschorst. Ik had er natuurlijk op gerekend dat dit rond kwart voor zes afgerond kon worden. Ik ben vanwege een kleine afspraak rond kwart voor acht ben ik rond kwart over acht terug. En dat wil ik u even meegeven. Alle woordvoeringen die dan in eerste termijn worden gedaan, mis ik, tenzij er een andere agendapunt dan even iets naar voren kan worden geschoven. Maar dat laat ik aan de voorzitter over.

De voorzitter: Ik stel voor dat we daar om acht uur even naar kijken. En anders moet even een collega-wethouder een kwartiertje waarnemen. De vergadering is geschorst. We zien elkaar om acht uur. Geachte leden van de raad, de vergadering is heropend. Welkom terug. Ik hoop dat u allemaal van de maaltijd heeft kunnen genieten. We zijn gebleven bij de behandeling van het Mobiliteitsplan. Althans de uitgangspunten daarvan. En in de eerste termijn van de raad zijn we bij GroenLinks. Wie mag ik het woord geven? De heer Van der Meer, gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. De voorgestelde uitgangspunten weerspiegelen de ambitie om het STOMP-principe echt te realiseren. Daar zijn we heel blij mee en we kijken uit naar de uitwerking en realisering daarvan. Dat is nodig uit het oogpunt van veiligheid, leefbaarheid, klimaat, milieu, ruimtebeslag, enzovoort. Ook al vindt de heer Kuhlmann dat vaak te lastig om allemaal tegelijkertijd in de beschouwing te betrekken. Wij proberen dat wel en stellen ons daarom op het standpunt tot STOMP, en dan heb ik het nadrukkelijk ook over de volgorde van die letters, namelijk zoals ze er staan, voor al die zaken nodig is. We zullen daarom de amendementen van de VVD en de VSP niet steunen, want die doen afbreuk aan een verschuiving in modaliteiten die STOMP impliceert. Die verschuiving zal soms onvermijdelijk, en alleen als het onvermijdelijk is, tot beperking en ontmoediging van autogebruik moeten leiden. De moties van de Partij van de Arbeid over fijnstof en geluid, Partij voor de Dieren over ontvlechting en die van de SP over parkeren, zijn qua inhoud erg aantrekkelijk, maar wij willen daar graag ook eerst van de wethouder over horen wat daar al aan gebeurt. Ook de motie van de Partij voor de Dieren over onderzoek naar zero emission zones is prima. Al heb ik daar wel een vraag bij in de richting van de Partij voor de Dieren. Hoe ziet de Partij voor de Dieren voor zich dat het vervoer, dat toch die zones in moet, onvermijdelijk, betaalbaar kan blijven voor bijvoorbeeld bewoners, ondernemers en mensen met een beperking? Tenslotte de motie van de SP over fiets- en wandelroutes aan de noordkant van het Wantij.

Op zich zeer gewenst, want het is nu erg onduidelijk, maar er zal een fors prijskaartje aan hangen. En ik wil graag zowel van de SP als van de wethouder weten hoe die daar tegenaan kijken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik zie een interruptievraag van de heer Kuhlmann. Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Zojuist, tijdens het diner, nog even een beetje door kunnen kauwen op het pleidooi van GroenLinks om niet aan gelijkvloerse kruisingen te doen en vooral meer veiligheid op de weg te creëren door dertigkilometerzones. En toen ik daar nog even langer over nadacht, besepte ik me dat in die dertigkilometerzones het zo is dat er geen aparte fietspaden zijn. Dat je volgens de spelregels van een dertigkilometerzone heb je geen aparte fietspaden. Dan ben ik toch benieuwd hoe GroenLinks dat voor zich ziet. Ook in relatie tot hoe je kruisingen veilig maakt. Moeten we dan die fietsers gaan inzetten als een soort levende snelheidsremmers of is het misschien toch verstandiger om te kijken naar ongelijkvloerse kruisingen, waar dat kan?

De heer Van der Meer: Voorzitter, ongelijkvloerse kruisingen zijn zeker niet uitgesloten in ons amendement. En er kunnen best situaties zijn waarin die investeringen die daarvoor nodig zijn gerechtvaardigd zijn. Maar er zijn ook bezwaren tegen. Ik heb die vanmiddag al naar voren gebracht. Ik hoef dat denk ik niet te herhalen. En soms zijn er betere oplossingen. Dat is het ene amendement. Het andere amendement gaat over inderdaad die dertig kilometer introduceren op wegen waar zowel fietsers als langzaam verkeer is. Dat kan door de fietsstroken te verbreden en de rijstrook voor de auto's wat te versmallen en daardoor het plausibel te maken voor de weggebruiker dat daar ook langzamer gereden wordt. Dat is simpelweg een idee, waarvan wij het goed zouden vinden dat dat al in de uitgangspunten wordt meegewogen, wordt meegenomen. Als optie in de beschouwing wordt betrokken. Je kunt natuurlijk uit blijven gaan van de mantra's dat als de hulpdiensten nee zeggen dat het dan niet kan. Of dat als het niet fysiek onmogelijk is gemaakt om dertig kilometer te rijden, dat je dan per definitie harder mag en dat er niet gehandhaafd hoeft te worden. Maar ik denk dat we daar, uit het oogpunt van veiligheid en milieu, creatiever over na moeten denken. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Er is niks mis met creatief nadenken. En ik heb het idee dat GroenLinks dat zeker doet. Maar waar het gaat om creativiteit om de hulpdiensten later aan te laten komen of fietsers als obstakel te gebruiken op de weg, kiezen wij voor een andere route.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De heer Van der Meer: Nog heel kort, voorzitter. Wij kiezen er niet voor om de hulpdiensten later te laten aankomen. We zoeken naar oplossingen om die op tijd te kunnen laten aankomen en toch de stad qua verkeer veiliger en schoner te maken.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Eerst was de heer Van der Kruijff. Gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we hebben nog wel een vraag aan de heer Van der Meer over het amendement 13, doorgaande fietsroutes, over die ongelijkvloerse kruisingen. Wij denken dat die ongelijkvloerse kruisingen toch echt prioriteit hebben, zeker waar ze de doorgaande autoroutes gaan kruisen. En die staan ook in het voorstel, de Laan der Verenigde Naties. En zo staan er nog een heel aantal genoemd. Bent u dat met ons eens? En tegelijkertijd, als u naar de uitgangspunten kijkt en u verwijst naar punt twee, ziet u dat boven punt twee ook een kopje staat met de hoofdletter A. En daar staat al langzaam verkeer oftewel actieve mobiliteit, voetgangers en fietsers krijgt voorrang op de auto door het toepassen van het ontwerpprincipe STOMP. Oftewel, met het aannemen van deze uitgangspunten nemen we al aan dat fietsers en voetgangers voorrang krijgen op automobilititeit. Vindt u het dan niet wat overbodig en wat dubbelop om het ook nog een keertje bij nummer twee op te schrijven?

De heer Van der Meer: Zeker, voorzitter, dat uitgangspunt is ons bekend. Het is ook zeker zo dat er vast allerlei punten zijn waarop ongelijkvloerse kruisingen de beste oplossing zijn. Het enige wat wij graag willen toevoegen in het uitgangspunt is dat doorgaande fietsroutes op sommige plaatsen beter op een iets andere manier gerealiseerd kunnen worden. Het is alleen maar een verbreding van het uitgangspunt en niet het voorschrift dat alle doorgaande fietsroutes overal ongelijkvloerse kruisingen moeten hebben.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, maar ik bedoelde mijn vraag precies andersom. Is het niet dubbelop, dat is gewoon de vraag, door bij punt twee nogmaals te zeggen dat fietsers voorrang moeten krijgen, als het overkoepelend principe, wat onder 1A al staat, dat dat gewoon zo is. En een aanvulling daarop staat bij twee voor de doorgaande fietsroutes. En dan denk ik, als dat het amendement was geweest, had ik er misschien nog in mee kunnen denken. Zeker waar ze de hoofdautoroutes kruisen. Dat je daar gaat kijken naar ongelijkvloerse kruisingen. Maar daar hoor ik u niet over. Of bedoelt u dat wel?

De heer Van der Meer: Ik heb de neiging, voorzitter, om een tegenvraag te stellen. Namelijk of het algemene geformuleerde uitgangspunt van voorrang voor fietsers en voetgangers door de heer Van der Kruijff zo wordt geïnterpreteerd dat altijd en overal op alle kruisingen fietsers en voetgangers per definitie voorrang hebben. Is dat zijn interpretatie? Want ik heb het wat abstracter geïnterpreteerd.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, sowieso moet ik zeggen uitgangspunt is nooit iets wat altijd en overal uitgevoerd zal worden. Want dan had dat geen uitgangspunt geweest, maar hadden we het in een wet, in de verordening vast moeten leggen. Het is een richtinggevend iets. En wat wij vinden, is dat op hoofdroutes voor de fietsen, de fietsen voorrang moeten krijgen.

En als dat ingewikkeld wordt omdat ze autoverkeer kruisen, en die situaties kennen we allemaal, dat je dan vooral moet kijken naar ongelijkvloerse kruisingen. En in onze optiek wordt dat precies met deze uitgangspunten weergegeven. We zien de noodzaak niet tot veranderen. Maar ik ben benieuwd of u dat kunt volgen qua gedachtegang.

De heer Van der Meer: Ik denk dat ik mijn overwegingen goed gegeven heb. Er zijn situaties denkbaar waarin fietsers autoverkeer moeten kruisen of op doorgaande routes, waarin het toch, om wat voor reden dan ook, niet wenselijk is om dat met een ongelijkvloerse kruising te doen. Als gegarandeerd is dat fietsers dan voorrang krijgen, dan is het prima.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Safranti.

De heer Safranti: Mijn vraag is dan bijna vervaagd, maar ik ga het toch stellen. Want de hele avond hebben we het over onze fietsers, jullie automobilisten. Daar ben ik eigenlijk een beetje klaar mee, aan de andere kant. Maar mijn vraag gaat richting GroenLinks, puur over de hulpdiensten. Want nu krijgen we een welles nietes verhaal over de hulpdiensten. Maar is er iets dan wat ik in dit geval niet weet, of onze hulpdiensten dan niet op tijd komen? Waar gaat die discussie over, over die hulpdiensten?

De heer Van der Meer: Voorzitter, in dit dossier, ik heb dat geprobeerd te benadrukken, moeten we verschillende belangen tegen elkaar afwegen. En natuurlijk is het belang van tijdige hulpverlening superbelangrijk, maar ik blijf het toch een beetje raar vinden dat wij niet creatief willen nadenken over oplossingen. En daarom een onveiligere situatie, zowel qua lucht als qua verkeer in de stad, creëren om te zorgen dat de hulpdiensten op tijd kunnen komen.

De heer Safranti: Maar dat is dan mijn vraag, is er dan een probleem? Want wat u dan schetst, dat ze dan op tijd moeten komen. Komen ze nu niet op tijd dan? En zo niet, hoe komt dat dan?

De heer Van der Meer: Of ze nu niet op tijd komen, weet ik niet. Ik denk meestal wel, want ik heb daar nooit van gehoord dat daar een groot probleem mee is. En of ze straks op tijd komen, dat hangt ervan af hoe slim we die oplossingen maken om de stad veiliger te maken. Dan hoeven ze iets minder vaak te komen. Maar vooral hoe we dat zo kunnen doen dat ze als ze de sirene aan hebben gewoon door kunnen rijden. En dat is best te regelen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie verder geen vraag in de richting van de heer Van der Meer. Dan gaan we naar Beter voor Dordt. Geef ik het woord aan de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik zal proberen alleen maar te benoemen wat nog niet eerder aan de orde is geweest. En wat dat betreft, kunnen wij voor een deel aansluiten bij de insteek van de VVD op dit agendapunt, met betrekking tot het maken van eigen keuzes voor vervoer. Waarbij Beter voor Dordt nadrukkelijk de aanvulling doet dat we vooral mensen moeten verleiden tot het maken van andere keuzes en geen alternatieven moeten gaan forceren of opleggen.

In de commissie heeft Beter voor Dordt ook al aangegeven dat er uitgangspunten zijn die naar ons idee weinig realistisch zijn. Er zijn hier vanavond ook al een aantal amendementen over gediend. En dat gaat dan over die ongelijkvloerse oplossingen en het verwijzen naar parkeergarages als oplossing. Die ongelijkvloerse oplossingen zijn toch denk ik in veel gevallen onrealistisch. En het verwijzen naar parkeergarages, dat kun je pas inzetten op het moment dat je daar ook in ieder geval een aantal van hebt gerealiseerd, die dan als oplossing zijn voor het parkeren op straat. Ik wil nog een aantal uitgangspunten noemen waar wij een opmerking bij hebben. Er staat in de uitgangspunten dat belangrijke looproutes met doorsteekjes moeten worden gerealiseerd, om die korter te maken. Vanuit Beter voor Dordt daarbij de aanvulling dat die doorsteekjes wel goed verlicht en veilig moeten zijn. Met betrekking tot het verbeteren en verbreden van loop- en fietsroutes, kan dat wat Beter voor Dordt betreft pas wanneer er alternatieven zijn voor parkeermogelijkheden. Want er wordt aangegeven dat het ook ten koste zou kunnen gaan voor het auto parkeren. Dat kan alleen maar op het moment dat daar alternatieven voor zijn, wat ons betreft. We hebben mede het amendement ingediend met betrekking tot het langer op rood staan. Het betaalbaarder maken en houden van het openbaar vervoer en deelmobiliteit. Daarbij vanuit Beter voor Dordt nog eenmaal de aanvulling dat dat echt voor iedereen moet gelden en niet alleen voor mensen met een laag inkomen. En ik zie al dat mijn tijd voorbij is. Even kijken.

De voorzitter: Er is wat coulance hoor. Gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Eens even kijken. We hebben ook samen met onder andere de VVD en de VSP het amendement mee ingediend met betrekking tot het omvormen van parkeerplaatsen. En als laatste willen we in ieder geval nog aangeven dat het belangrijk is dat we nu in het vervolgproces vooral met iedereen, met alle partijen blijven optrekken. We hebben natuurlijk ook tijdens de commissiebehandeling onze sprekers gehad. De heer Pap en de heer Weeda. En dat zijn ook zaken die we in de verdere uitwerking zeker moeten blijven doen, goed iedereen erbij blijven betrekken.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de VSP-fractie. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: We gaan als de brandweer. Dank, voorzitter. Voorzitter, er is al heel veel gezegd. En ook over de overdaad aan moties en amendementen. Dat heb ik al benoemd. De ene partij noemt dat democratisch. Wij vinden dat het nog niet verteerd is door de gemeenteraad. Voorzitter, de voorliggende notitie is richtinggevend. Definitieve besluitvorming komt pas in 2024. Waarom niet dan een scenario uitwerken? Stel we groeien een stuk minder... Even richting de heer Portier, want die had het tegen de heer Gündogdu over van, ik heb u nog nooit horen zeggen over de 140.000 inwoners. Stel dat we een stuk minder groeien, zijn alle draconische maatregelen dan echt nodig? Bij STOMP staat de auto op de laatste plaats. Krijgt de automobilist in Dordrecht dan ook wegenbelasting terug van het college? Wat betreft de VSP kunnen wij ons gedeeltelijk vinden in het Mobiliteitsplan 2040. Maar de VSP heeft wel wat wensen en bedenkingen over dit plan. En met name over de toepassingsprincipes van STOMP. En dan vooral met de laatste letter P, de privéauto.

De P heeft, als je uitgangspunt drie leest met het voorstel om automobilisten bij verkeerslichten langer voor het rode licht te laten wachten, meer de betekenis gekregen, en we noemen hem nog maar een keertje, we zijn toch aan het pesten vandaag, autootje pesten. En we gaan nog even verder met autootje pesten. Uitgangspunt twaalf heeft een voorstel om de komende jaren in de binnenstad en in gebiedsontwikkeling Spuiboulevard op straat 500 parkeerplaatsen om te vormen naar ruimte voor groen, lopen en fietsen. Niks mis mee. Want de Uitgangspuntennotitie zet in op het niet verder laten groeien van het autogebruik. Met een groeiambitie naar 140.000 inwoners is dit verre van de realiteit, want het is een inbeelding om te denken dat de Dordtenaar in de toekomst geen gebruik meer zal maken van de auto. Er zal daadwerkelijk een ruimtelijk probleem ontstaan als het streven blijft om het inwonersaantal van Dordrecht te laten groeien naar 140.000 inwoners. Mag je aannemen dat het gemiddeld autobezit per huishouden op hetzelfde niveau blijft, wat een realistisch gegeven is. Het is een illusie om te denken dat de Dordtenaar in de toekomst geen gebruik meer zal maken van de auto. Vergeet niet dat soms autobezit geen vrije keuze is, maar bittere noodzaak. Laten we ook niet vergeten van de Nederlanders naast salaris ook een leaseauto van de zaak ontvangt, wat een stuwend effect heeft op het autobezit. Bij ongeveer één op de tien huishoudens met een auto van de zaak leidt dit tot een extra auto. Dat vraagt ook om een ander auto parkeerplan. Maar dat betekent wel dat de toename van de bewoners die een parkeerplek nodig hebben in overeenstemming moet zijn met de groeiambitie. Omdat ook landelijk gezien het autobezit nog steeds groeit, alleen onder jongeren zien we een lichte afname, denk ook maar even aan de mensen die niet in onze samenleving mee kunnen, hetzij met een fiets of wandelend. Maar buiten dat willen wij de auto voorlopig niet uit ons straatbeeld. Een extra opmerking vanuit de VSP.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: Als we spreken over de fietsers, maar ook de ouderen of mensen die op een e-bike zitten of een scootmobiel of andere vervoersmiddelen, zal daar rekening mee gehouden moeten worden. Ik hoorde een interruptie, of niet?

De voorzitter: Volgens mij kwam die uit de hoek van GroenLinks. De heer Den Hartog, gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Ik ben even in verwarring. Ik heb namelijk de stukken gelezen, dacht ik, de goede stukken. Maar misschien dat het verkeerd staat in het RIS. Maar ik heb helemaal nergens gelezen dat de auto verbannen wordt, verboden wordt ergens. Het is een heel absurdistisch verhaal wat ik hoor. Waar gaat dit over? Het is enkel dat er een aantal dingen voorliggen in het STOMP-principe, voorrang geven aan stappen en trappen. Maar echt nergens wordt gesproken dat de auto geweerd moet worden. Ik ben erg benieuwd wat ik gemist heb.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, volgens mij probeert de heer Den Hartog al heel de dag een beetje karikaturen te scheppen, richting zowel de VVD als ons. Als je kijkt naar het STOMP-principe, komt de auto gewoon op de laatste plaats. En wij weten, GroenLinks en de Partij voor de Dieren zijn juist voor meer fietsers, meer wandelaars. En daar zijn wij niet op tegen.

Alleen wij zeggen, die auto kan je voorlopig niet uit het straatbeeld wegdenken. Dat zou je wel willen misschien, tenminste vanuit partijen die ik nu genoemd heb, maar vanuit onze partij is dat weldegelijk niet het geval. Daarvoor heb ik ook in het begin van mijn betoog gezegd, wij staan gedeeltelijk achter het STOMP-principe. Maar dan met name de P is daar voor ons ook een belangrijke rol in, omdat wat ik net aangaf, mensen die niet mobiel zijn, die geen gebruik kunnen maken van een fiets of anderszins. En als je geen goed openbaar vervoer in je stad hebt. En laat ik daar wel heel even duidelijk over zijn, dat is de laatste tijd alleen maar afgenomen. Ook als je kijkt naar de 65-plussers. Normaal gesproken was gratis met de bus voor 65-plus. Dat is nu nog alleen maar voor de mensen met een laag inkomen. Als je dit soort dingen op termijn in wil voeren, dan zou je ook een heel fijnmazig openbaar vervoer moeten hebben. En wat dat betreft, ligt dat er nog niet. En we zien alleen maar dat het opstroopt in de stad. Alleen maar files. Het loopt overal vast.

De heer Den Hartog: Voorzitter. Kijk, als het over dat laatste gaat, het openbaar vervoer, die staat in STOMP ook voor die P. Daar vinden we elkaar helemaal. Maar dit is natuurlijk wel een afleidingsmanoeuvre, want het is niet ik die er een karikatuur van maak, maar het is natuurlijk zeggen dat auto's worden weggepest of dat ze uit het beeld moet. Dat is natuurlijk de karikatuur. Want er is helemaal geen enkele partij, nul, geen enkele partij hier die dat voorstelt. Dat is de karikatuur. En als u zegt dat u voor STOMP bent, dan zijn we er al. Dat begint met de S en daarna de T. En die O komt daarna, dat ben ik met u eens. Daar zijn wij ook erg voor. Als het gaat om die wat oudere Dordtenaar, ik ken heel veel mensen die een weg in tweeën moeten oversteken, want dat voetgangerslicht staat maar vijf seconden op groen. En dan moeten ze op de vluchtheuvel zich nog een minuut lang laten natregenen in de gure herfststorm, omdat de auto's niet vijf seconden moeten wachten. En als we het hebben over opstoppingen, ik ken wel een paar opstoppingen, maar die worden niet door de stoplichten... Dat wordt door bijvoorbeeld de parkeergarage Drievriendenhof veroorzaakt en niet door een stoplicht. Ik rij zelf ook auto. Dat heb ik zo-even ook gezegd. Die opstopping is echt miniem. Maar die voetganger, die heel lang moet wachten, dat is de realiteit, ook voor uw achterban.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, de heer Den Hartog zegt dat hij er geen karikatuur van maakt. Ik maak er geen karikatuur van, maar u doet dat zelf door dit zo op deze manier te benoemen. Wij kennen ook mensen die over moeten steken. En natuurlijk heb je mensen met beperkingen. En natuurlijk wil je dat die mensen snel naar de overkant gaan. Maar om dan te zeggen, dat is ook uw achterban. Natuurlijk is dat onze achterban. Maar u doet net of onze achterban niet kan lopen of niet kan fietsen en niet kan autorijden. Kom op zeg.

De heer Den Hartog: Sterker nog, en dat willen wij ook als GroenLinks natuurlijk graag stimuleren, dat ook mensen op seniorenleeftijd gewoon actief blijven deelnemen. En niet als het ware gedwongen wordt die auto in te stappen, omdat het nu fietsertje en voetgangertje pesten is.

De voorzitter: Dank. Ik constateer dat u het gewoon niet helemaal eens gaat worden. Ik vind het een heel leuk debat, maar ik denk dat het niet eindigt in een overeenstemming. Maar u mag nog een keer reageren.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik wilde eigenlijk een uur vol praten. De heer Kuhlmann heb ik net adembenemend naar zitten luisteren. Die was aardig op dreef. Ik denk, ik ga hem proberen te toppen, maar dat lukt me volgens mij niet. Nee hoor, voorzitter, dat is maar gekheid. Hier komen we inderdaad niet uit. Als je goed openbaar vervoer hebt, dan wil ik daar best nog wel een keer over praten met u. Dat gratis openbaar vervoer 65-plus weer terugkomt en dat er goed openbaar vervoer is en alles bereikbaar is voor iedereen. Ik heb weleens gezegd, wat mij betreft mag het naar het Benelux-model. Dat gewoon al het openbaar vervoer gratis is. Dan is zo'n STOMP-principe... Dat zou fantastisch zijn om uit te voeren. Maar zover zijn we helaas nog niet. En dat kost ook heel veel geld. En politiek, dat weet u ook, is keuzes maken. Er ligt nu een keuze voor waarvan wij zeggen, zolang er geen goed openbaar vervoer is en geen keuzevrijheid... Wij zijn niet echt van een hele betuttelende overheid. Soms moet dat weleens. Dat ben ik met u eens. Maar zolang we nog niet alles goed geregeld hebben, staat dat hele STOMP-principe echt nog in de kinderschoenen. Maar, voorzitter, voordat ik de drie kwartier vol praat, wil ik...

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Er is nog een interruptie van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: En nog één, volgens mij. Maar dank, voorzitter. Ik ben heel blij eigenlijk met het betoog van de VSP. Want ik hoor heel veel enthousiasme voor alternatieven voor de auto.

Mevrouw Stolk: Natuurlijk.

De heer Groenewege: Voor het ov, voor fietsen en voor wandelen. Maar ik ben dan ook zo verbaasd dat mevrouw Stolk zo hard op de rem trapt bij een voorstel dat juist die transitie wil versnellen. Waarom loopt mevrouw Stolk en de VSP niet mee met deze transitie naar alternatieven voor de auto? Want mevrouw Stolk zei in haar betoog, het loopt helemaal vast. Dat heeft ze letterlijk gezegd. En dat is wat er gebeurt als we vasthouden aan dit autobezit in een verdichtende stad, dan loopt het helemaal vast. Want er is niet meer ruimte, maar wel meer auto's. En dat is de route die mevrouw Stolk nu kiest. Waarom kiest zij er niet voor om de alternatieven te stimuleren door achter dit raadsvoorstel te gaan staan?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, wat ik al zei, zolang er geen goed openbaar vervoer is, zolang er geen parkeergarages zijn, zolang er geen... Ik wilde nog iets zeggen, maar dat ben ik nu even kwijt. Zolang dat er niet is, gaan wij daar gewoon niet mee akkoord. En als je dadelijk je openbaar vervoer goed op orde hebt, dan pas kan je gaan zeggen van, hoe wil je je stad verder invulling gaan geven? We kunnen nog niet eens huizen bouwen. En we hebben nu al een Mobiliteitsplan die overal... Dit Mobiliteitsplan is ingesteld op die 140.000 inwoners. We mogen blij zijn als we 4.000 woningen gaan bouwen.

Dat gaan we nog niet eens redden. En we gaan alles er al omheen bouwen, terwijl het eigenlijk andersom zou moeten zijn.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Mag ik een vervolgvraag stellen?

De voorzitter: Ja, dat bedoelde ik eigenlijk. De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel. Ik hoor mevrouw Stolk zeggen, zolang dit er nog niet is. En met dit bedoelt ze dan alternatieven voor de auto. Maar mevrouw Stolk zit hier zelf in de raad. Zij bepaalt zelf waar het college op gaat sturen. Zij bepaalt zelf of het college harder aan de slag gaat met het ontwikkelen van alternatieven voor de auto of ruim baan aan de auto geeft. En zij kiest voor ruim baan aan de auto, terwijl zij ook de vooruitgang kan inzetten. Waarom kiest zij daar niet voor? Dat is mijn vraag.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, daar is de heer Groenewege altijd een kei in om je woorden in de mond te leggen die je eigenlijk niet zegt. Wij kiezen er niet voor. Je zit nou eenmaal in een oppositie. En dan heb je toch negen van de tien keer een beetje het nakijken. Wij bepalen hier niet. We zitten nu alles overnieuw te doen. We zitten urenlang te vergaderen. En dadelijk wordt er een klap gegeven en dan is het weer gedaan. Weet je, wij zitten niet helemaal voor in de auto om te bepalen hoe het moet, want dan hadden we gratis openbaar vervoer 65-plus, dan hadden we goede wegen, dan hadden we de bereikbaarheid beter gedaan. En zo kan ik nog wel een paar dingetjes opnoemen op het gebied van mobiliteit. Dat is er nog niet. Zal je moeten doen met de middelen die je nu hebt. Ik zeg niet, we staan niet achter het STOMP-principe. Ik heb gezegd, we staan gedeeltelijk achter het STOMP-principe. En we gaan er ook niet voorliggen. Dat zeg ik ook heel eerlijk. Alleen nu even niet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zag ik nog een interruptie. De heer Van der Meer, gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Een klein vraagje aan de VSP. Begrijp ik uit dit betoog dat het amendement om beschikbaarheid van ov en deelvervoer op niveau te brengen, dat u dat gaat steunen als uitgangspunt voor het mobiliteitsbeleid?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, als daar gratis openbaar vervoer 65-plus bijkomt, dan steunen wij dat van harte. Maar dat hebben wij er nog niet in gezien. Ik zou niet weten waarom we dat nu zouden moeten steunen. U zit in het college. U heeft alle kaarten op de borst gehad en die heeft u neer kunnen leggen. En daar zat dit niet bij. Ik zou niet weten waarom we dit nu wel moeten doen. Deelvervoer, op dit moment zijn we daar helemaal nog geen voorstander van.

Als je kijkt bijvoorbeeld naar de scooters, ik vind nog steeds die deelscooters een doorn in het oog. Ze gooien ze overal in de plantsoenen. Laat staan dat we het dadelijk voor elkaar gaan krijgen met deelauto's. Dat zien wij nog niet.

De voorzitter: Dank u zeer. Dat was uw termijn ook, of had u nog meer?

Mevrouw Stolk: Nee.

De voorzitter: Gaat u nog even door.

Mevrouw Stolk: Ik ga nog even verder, als dat mag, voorzitter.

De voorzitter: Zeker.

Mevrouw Stolk: Ik was gebleven bij, en ook weersomstandigheden spelen daarbij natuurlijk mee. Daar had de heer Den Hartog het ook over. Dat hebben wij ook even benoemd. Dat betekent ook dat er goed openbaar vervoer in onze stad moet zijn, zodat onze binnenstad en onze wijken goed bereikbaar blijven, zolang er geen andere middelen zijn om daar te komen. Ten overvloede, blijven wij consequent bij ons standpunt dat ov 65-plus gratis moet zijn. En daarom hebben wij samen met de VVD een amendement ingediend.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar de ChristenUnie/SGP-fractie. De heer De Feijter, gaat uw gang.

De heer De Feijter: Dank u wel, voorzitter. Dat voorstel is eigenlijk belangrijk om twee punten. Allereerst omdat Dordrecht groeit. En dat betekent dat we beter moeten nadenken over de ruimte, hoe we die indelen. En daarvoor is een mobiliteitstransitie nodig, omdat gewoon fiets, voetganger, openbaar vervoer veel efficiënter gebruik maken van dezelfde ruimte waar normaal een auto zou rijden. Ten tweede moeten we deze mobiliteitstransitie ook inzetten, omdat we het milieu minder willen belasten. Daarvoor is deze mobiliteitstransitie ook nodig. Daarnaast biedt het ook extra ruimte voor vergroening. Wel hebben wij altijd aandacht gevraagd als ChristenUnie/SGP dat de kwetsbaren in het verkeer of mensen die zich kwetsbaar voelen in het verkeer ook deze mobiliteitstransitie moeten kunnen meemaken. En ik ben heel blij dat mevrouw Stolk van de VSP zojuist oudere mensen die slecht ter been zijn ook benoemt. Een van de drijfveren achter ons motie om meer openbare fietsoplaadpunten in de stad te onderzoeken. Op welke plek dat een goed idee zou zijn.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang. Bij interruptie, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, mooi dat de heer De Feijter, als ik het goed zeg, dat ook noemt. Maar wat mij wel een beetje verbaast, en dat heeft me eigenlijk vanaf het begin al verbaasd toen wij met de twee amendementen gingen stemmen, daar hoorde ik een aantal partijen zeggen, weet je, we gaan geen onderzoeken doen met het vaststellen van dit Mobiliteitsplan.

Maar vervolgens het amendement van Op Ons Eiland is verworpen. Het andere amendement is aangenomen. Dat hadden we al een beetje zitten rekenen. We hebben die subamendementen gemaakt. En het eerste de beste wat u doet, is een motie indienen om een onderzoek. Legt u dat eens uit waarom u niet het amendement heeft gesteund?

De heer De Feijter: Dit is een heel concreet voorstel wat onze motie doet. En waar het amendement van Op Ons Eiland en anderen om vroeg, dat gaat over iets heel anders. Ik denk dat wij op dit punt echt een politieke keuze moeten maken. En ik denk, wij hebben goede ambtenaren hier in Dordrecht. Het is niet alsof die opnieuw het wiel aan het uitvinden zijn. Er zijn zat voorbeelden van steden waarin deze mobiliteitstransitie al is ingezet. En die ook als inspiratie hebben gediend voor de uitgangspunten tot dusver. En die ook zullen helpen. En natuurlijk zal er meer onderzoek gedaan worden naar deze uitgangspunten. Maar ik denk dat het op dit punt een politieke afweging vraagt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Dat is wel apart, want ik hoor de heer aan het begin van de avond zeggen met de amendementen, laten we niet te veel onderzoeken doen, want dat geeft een enorme druk op de ambtenaren. Hoe legt u dat dan tegen dat amendement af?

De heer De Feijter: Dank u wel, voorzitter. Dit is een beetje hetzelfde waar u zojuist de heer Groenewege van betichtte. Heel goed of een kei in het leggen van woorden in de mond die iemand niet heeft gezegd. Ik heb niet gezegd dat het een slecht idee is om onderzoek te doen. Ik heb niet gezegd, laten we allemaal geen onderzoeken doen. Wat ik heb gezegd, laten we die onderzoeken focussen op bepaalde dingen. Laten we eerst die politieke afweging maken. U heeft zelf ook een verkiezingsprogramma gehad. Daar stond waarschijnlijk ook niet in, de VSP denkt dat wat betreft mobiliteit we eerst eens onderzoek moeten gaan doen. Nee, u heeft bepaalde politieke overtuigingen. Die heeft u in uw verkiezingsprogramma gezet. En laten we eerst eens langs die lijnen bepaalde keuzes maken, focus aanbrengen. Laten we die uitgangspunten vervolgens goed gaan onderzoeken. Duidelijk blijktbaar.

De voorzitter: Duidelijk.

De heer De Feijter: Top.

De voorzitter: Of had u nog meer in uw termijn?

De heer De Feijter: Sorry?

De voorzitter: Was u al klaar met uw termijn?

De heer De Feijter: Ik ben nog niet klaar.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer De Feijter: Maar ik zal het enigszins kort houden. Dat was wat betreft onze motie. Daarnaast ook, dat zou de VVD zeker moeten aanspreken, die bij monde van de heer Kuhlmann eerder al interrumpeerde of een vraag stelde eigenlijk in zijn eigen woordvoering over onze motie, ik denk zeker als je als stad ook wil groeien wat betreft toeristen en ook de binnenstad, de economie een goede boost wil geven, dan zijn eigenlijk dit soort openbare laadpunten echt een must. Zeker als je kijkt naar andere grote steden die dat dan ook hebben. En je zorgt ervoor dat niet de hele binnenstad overstroomt met auto's, omdat je een duurzaam alternatief hebt.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De heer De Feijter: We hebben het een langere tijd automobilisten heel makkelijk gemaakt. Ze altijd overal in gefaciliteerd. En laat ik vooropstellen dat de auto helemaal niet verdwijnt, volgens het idee van de ChristenUnie/SGP. Maar laten we het nu eens fietsers gemakkelijk maken.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: De heer De Feijter begint er zelf weer over natuurlijk, over die motie voor die openbare fietslaadpunten. Nou heb ik hem net in het interruptiedebatje met mevrouw Stolk horen zeggen van, het zijn juist de ouderen die zo'n elektrische fiets hebben. Die gaan enorm profiteren van die fietsoplaadpunten. Ik ben benieuwd, laten we even onthouden, zo'n accu daar kun je zo'n vijftig tot honderd kilometer mee rijden. In welke wereld zijn er massa's ouderen vanuit, weet ik veel, Utrecht, Antwerpen en nog verder die op een elektrische fiets naar onze stad toe komen? Natuurlijk komen al die ouderen graag naar onze mooie stad, maar het aantal op de elektrische fiets, dat is echt miniem. Dan kunnen we veel beter die energie en tijd steken in dingen die wel wat bijdragen. Goede bewegwijzering, want mensen komen natuurlijk bijvoorbeeld met de trein. Of fijne parkeervoorzieningen. Al die andere dingen. Maar dit is echt een probleem, of laat ik het anders zeggen, een oplossing op zoek naar een probleem wat er volgens mij niet is.

De heer De Feijter: Voorzitter, daar ben ik het roerend mee oneens. Twee punten daarover. Ik denk dat ten eerste de heer Kuhlmann zich daar ielijk in kan vergissen hoeveel mensen van oudere leeftijd, maar niet eens een oudere leeftijd, ook mensen die nog geen senior zijn, zulke afstanden fietsen. Dat gebeurt geregeld. En ten tweede, als je die mogelijkheid ook niet biedt, dan gaan ze ook niet komen. En we zeggen juist door dit voorstel aan te nemen, we willen die transitie inzetten. We willen naar een duurzamere vorm van mobiliteit en een vorm van mobiliteit die minder ruimte in beslag ook neemt. Zeker in zo'n mooie historische binnenstad als Dordrecht, fietsen nemen gewoon veel minder beslag in. Leggen een veel minder groot beslag op de ruimte dan auto's.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Heel kort. Als u de suggestie zou willen opwekken alsof er daar nu helemaal geen gelegenheid is, dat is natuurlijk onzin.

Er zijn natuurlijk bij de jeugdherberg, bij allerlei verschillende locaties in onze stad precies voor dat type bezoeker, waar denk ik er niet zo gek veel zijn, maar wel gelegenheden voor. De vraag is, moeten we daar heel veel voor investeren om door onze hele stad openbare laadpunten te maken? Daar is natuurlijk denk ik even heel goed om stil te staan, voor wie doen we dat dan eigenlijk?

De heer De Feijter: Voorzitter, ben ik even mijn punt kwijt.

De voorzitter: We vallen ook een beetje in herhaling.

De heer De Feijter: Dat is voor een deel wel. Ik had nog een heel goed tegenargument, maar die houdt de heer Kuhlmann dan nog even tegoed.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Dan zie ik een interruptie van de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Vanuit Beter voor Dordt ook een vraag aan de ChristenUnie/SGP. De ChristenUnie/SGP wil heel graag ouderen en senioren tegemoetkomen. Zijn wij wel benieuwd of we die ouderen en die senioren meer tegemoet komen met het aanbieden van oplaadpunten voor elektrische fietsen of voor een gratis openbaar vervoervoorziening.

De heer De Feijter: Ik denk dat het niet helemaal fair is om die twee tegenover elkaar te zetten. Wat betreft gratis ov, dat is ook weer een politieke afweging geweest. We hebben nou eenmaal geen geldboom. En wat de ChristenUnie/SGP betreft, vinden wij het een betere politieke afweging of in ieder geval eentje die wij ook onder andere hebben gemaakt om dan te zeggen, we bieden gratis ov aan, aan mensen die dat echt absoluut niet kunnen betalen. Er zijn een hoop ouderen in Nederland en in Dordrecht die niet zoveel geld ook hebben. Die vallen daar nog steeds onder. Er zijn ook een hoop ouderen in Nederland en in Dordrecht die wel genoeg vermogen hebben om het ov te kunnen betalen.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer De Feijter: Dan nog even terugkomend op...

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, ik heb nog een korte vervolgvraag.

De voorzitter: Houd u hem even vast. Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Een vervolgvraag. U zegt, er zijn ook genoeg ouderen die wel voldoende te besteden hebben. Maar bent u niet met ons ook van mening dat wanneer er gratis of goedkoper openbaar vervoer is voor de seniorendoelgroep, dat we ze dan kunnen verleiden door de auto te laten staan en het openbaar vervoer gebruiken, zodat we ook de binnenstad ontlasten van extra autoverkeer.

De heer De Feijter: Ben ik het helemaal mee eens. En als de heer Schalken daar ook voorstander van is, dan zou ik hem zeker aanraden om ook voor het voorstel te gaan stemmen. Waar een van de uitgangspunten is, we maken ov en deelvervoer betaalbaarder. Dat lijkt mij een heel goed idee.

De heer Schalken-den Hartog: Maar, voorzitter, dat staat in het voorstel, alleen betaalbaarder maken voor mensen met een kleine beurs. En het gaat Beter voor Dordt betreft erom dat we het graag betaalbaarder willen maken voor iedereen, zodat het een goed alternatief is voor iedereen. Ook mensen die wel voldoende inkomen hebben.

De heer De Feijter: Waarvan akte. Tot slot nog heel eventjes terugkomend op wat de heer Kuhlmann zei.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De heer De Feijter: Het doel van de motie over openbare oplaadpunten is niet om opeens de hele stad te bezaaien met overal oplaadpunten. We hebben het al vaker gehad over karikaturen. Dat is niet de intentie van deze motie. De intentie is meer te kijken, op welke punten zou de dekking van wat betreft openbare oplaadpunten... Waar schort dat er nog aan en waar kunnen we dan wat toevoegen, dat het ook echt waarde heeft. Wij pleiten er helemaal niet voor om zinloos wat palen neer te zetten die vervolgens niemand gebruikt. Maar daarom ook dit onderzoek en niet direct zeggen, gooi er daar eentje neer. Een goed voorbeeld zou bijvoorbeeld kunnen zijn, de nieuwe fietsenstalling aan de achterzijde wijzigt de kant van het station wat wordt gebouwd. Ik kan me goed voorstellen dat mensen op de fiets naar het station gaan, zijn vergeten de batterij op te laden, de accu op te laden, snel daar weer aan de opladen zetten en aan het einde van de dag terugkomen uit hun werk, is dat ding vol. Dat lijkt mij ideaal. En daarmee faciliteer je mensen die die duurzamere keuze maken.

De voorzitter: Dank u zeer. De heer Kuhlmann mag daarop reageren. En de heer Van der Kruijff staat nog even in de wacht.

De heer Kuhlmann: U probeert creatief allerlei scenario's te bedenken. Wie gaat er met de accu, terwijl die bijna leeg is, dat stukje vanuit, weet ik veel, Stadspolders of Sterrenburg naar het station toe te fietsen? Iemand die een beetje ervaring heeft met een elektrische fiets, heeft die accu natuurlijk al eerder opgeladen. Ik vind het een nogal denkbeeldig scenario. Maar ga maar verder.

De heer De Feijter: Bedankt voor de toestemming, via de voorzitter, aan de heer Kuhlmann.

De voorzitter: Dank voor uw toestemming inderdaad. Mijnheer Van der Kruijff stond in de wacht. Gaat uw gang.

De heer De Feijter: Overigens denk ik wederom dat de heer Kuhlmann zich hierop verkijkt.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik zal proberen niet in karikatuur en overdrijvingen te belanden, maar gewoon een feitelijke vraag te stellen. Want de heer Kuhlmann begon natuurlijk overal in de stad en de heer De Feijter zegt dan, maar bijvoorbeeld in de fietsenstalling. Begrijp ik goed dat uw voorstel is dat u denkt, eigenlijk zouden we dat vooral in fietsenstallingen moeten doen. Net zoals dat we in autoparkeergarages een oplaadpunt voor elektrische auto's vaak hebben, zou je in fietsenstallingen oplaadpunten voor elektrische fietsen moeten hebben. Dat is best een denkbare lijn. Zo schrijft u het alleen niet op. En moet dat dan ook gratis zijn? Dat is het voor auto's namelijk niet. En een andere vraag. Want als je eenmaal van die oplaadpunten hebt, kunnen daar natuurlijk elektrische fietsen aan opladen. Maar voor je weet staan er ook fatbikes, staan er ook elektrische scooters, staan er ook andere elektrische voertuigen die erin kunnen. Is het uw bedoeling die ook allemaal te faciliteren daarmee?

De heer De Feijter: Bedankt voor de vragen de heer Van der Kruijff, via de voorzitter. Ik denk dat het zeker een goed denkbare mogelijkheid is dat we ze vooral in fietsenstallingen zetten. Minder in de openbare ruimte. Een fietsenstalling is vaak, of althans soms ook openbaar. Maar dat is precies iets wat ons ook goed lijkt om te onderzoeken. Wie weet blijkt wel uit het onderzoek dat het om allerlei denkbare redenen helemaal niet goed is om die overal zomaar op straat neer te zetten en dat ze beter in fietsenstallingen kunnen. Ik weet overigens dat er een beperkt aantal ook in fietsenstallingen inmiddels staat. Langs die lijn zou dat goed kunnen. Een ander voorbeeld zou bijvoorbeeld kunnen zijn bij Kinopolis. Heb je ook de parkeergarage natuurlijk met een gedeelte waar fietsen staan. Dat soort plekken. Als mensen uit de regio van wat verder weg een filmpje willen pakken hier, dan is dat een hele mooie plek denk ik daarvoor. En dan was ik geloof nog wat vraag vergeten. Gratis. Sorry.

De heer Van der Kruijff: Mijnheer de voorzitter. Ik had twee vragen. Gratis inderdaad en of er ook anderen, bijvoorbeeld fatbikes of elektrische scooters allemaal... Dat we het daar ook voor moeten gaan doen.

De heer De Feijter: Zoals de heer Van der Kruijff ook in het dictum heeft kunnen lezen van de motie hebben wij het woord gratis er niet in opgenomen. Wat ons betreft maakt dat ook deel uit van het onderzoek. Daarover doet deze motie nog geen uitspraak in die zin. En over de andere vervoersmiddelen, die er ook aan zou kunnen staan, die laat ik nog een beetje in het midden of dat wel of niet wenselijk is. Ik kan me voorstellen, dit zijn de vervoersmiddelen die u noemt, zijn natuurlijk ook duurzamere vormen van mobiliteit die ik niet direct per definitie wil ontmoedigen. Misschien is het wel een goed idee dat die daar ook gebruik van kunnen maken. Maar misschien zijn er ook redenen te bedenken om dat niet te gaan doen.

De voorzitter: Dan de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Aansluitend op dit laatste punt, opmerking van de heer De Feijter. U schetste zojuist een beeld, bij wijze van spreken, de elektrische auto versus de elektrische fiets.

In uw motie, zou u er ook voor willen pleiten, met de wetenschap dat we om en nabij 400 laadpunten voor elektrische auto's tekort komen in deze stad, om tegelijkertijd ook te bezien of er laadpunten voor elektrische auto's in de stad zouden kunnen komen, versneld, in dat onderzoek?

De heer De Feijter: Dank u wel voor de vraag. Ik denk dat oplaadpunten voor elektrische auto's... En ik weet wat dat onder andere VVD hier al eerder ook aandacht voor heeft gevraagd. Waarschijnlijk zullen er inderdaad meer bij moeten komen. Ik zie dat wel echt als een apart onderwerp. Niet iets wat we nu bij deze motie moeten betrekken.

De voorzitter: Gaat nu verder.

De heer De Feijter: Dan was ik aangekomen bij de moties en amendementen van de andere partijen. Even kijken, A15. Dat is van het CDA over expliciet STOMP toevoegen. Wij denken dat dat het echt wat duidelijker maakt, door dat expliciet erbij te benoemen. Wij zijn er voorstander van. In die zin hebben we het natuurlijk een soort van impliciet al vastgesteld met de Startnotitie en wordt het ook nog eens veranderd in de Omgevingsvisie. Maar we denken wel dat dit ook de plek is waar hij ook nog eens expliciet zou moeten worden benoemd. Zeker ook omdat de rest van de uitgangspunten daaruit volgen. Dan A13 van GroenLinks en SP en misschien anderen, weet ik even niet uit mijn hoofd, doorgaande fietsroutes slash ongelijkvloerse kruisingen, waar hij over ging. Wij zijn daar geen voorstander van om het op die manier te amenderen. Wij denken inderdaad, net als GroenLinks, dat waar fietsers en ander verkeer elkaar kruisen, dat de fietser en langzaam verkeer, zoals ook in de uitgangspunten is geformuleerd, zo mogelijk voorrang moet krijgen. Daar zijn wij ook voorstander van. Wij denken dat dat op sommige plekken, zeker op ontsluitingswegen, waarvan we hebben gezegd, hier bundelen we het autoverkeer en geven de auto voorrang. Wij zouden dat jammer vinden als dat voorrang wat we geven aan de auto ten koste gaat van de fietser of de voetganger. En dat lijkt ons een beetje fietsertje pesten. Dat is flauw. Maar dat lijkt ons wel jammer als het daar ten koste van gaat. En op dat soort punten zou een ongelijkvloerse kruising echt een oplossing kunnen bieden. En wij denken niet dat het de intentie is van de wethouder om nu overal op elke vijftig of dertig weg een ongelijkvloerse kruising aan te leggen. Wij hebben geen steun op dit moment voor dat subamendement. Ik licht er nog even een aantal uit, want ik ben ook al door de tijd heen.

De voorzitter: U bent al ruim door de tijd heen.

De heer De Feijter: Excuus.

De voorzitter: En u kunt ook misschien ervoor kiezen om voor een te kiezen voor een stemverklaring straks.

De heer De Feijter: Ik wil er nog in ieder geval even één... Er zijn een aantal natuurlijk waarbij we mee hebben getekend. Die vinden we sowieso belangrijk. Zeker wat betreft het ontvlechten en meer parkeerplaatsen voor de bakfiets onder andere bieden.

En het onderzoek naar eenrichtingsverkeer hebben we meegetekend. En dan is er nog eentje die door een groot aantal partijen al was ondertekend. Geen extra rood voor automobilisten. Hier zijn we fel op tegen. Vooral aangezien we niet kunnen zeggen met zijn allen, we gaan het STOMP-principe toepassen, maar we vinden niet dat het consequenties zou moeten hebben. Dat vind ik een beetje wegstijgen voor de keuzes die je hebt gemaakt. Wij zeggen helemaal niet, we gaan autootje pesten. Wat de ChristenUnie/SGP betreft, dat heeft VSP ook al gezegd, sommige mensen zijn aangewezen op de auto.

De heer Safranti: Voorzitter.

De heer De Feijter: Die wil je niet pesten. De auto zit ook in het STOMP-principe, zoals de woordgrap van de heer Kuhlmann geregeld aantoont, anders is het een stom principe. Die zit er zeker bij. Maar wij denken niet dat dat ten koste moet gaan van de fietser.

De voorzitter: Dank u zeer. De heer Safranti.

De heer Safranti: Ik begin me een beetje te ergeren, voorzitter. Want dat heb ik net begin van de avondsessie ook aangeven, laten we alsjeblieft ophouden met fietsers pesten, automobilisten pesten. Want dat woord hoor ik constant. En dan denk ik, om wie gaat het? Het gaat allemaal over onze eigen burgers. En laten we niet van wij en jullie en fietsers, automobilisten. Laten we dat alsjeblieft een beetje normaal oppakken.

De heer De Feijter: Ik denk dat dat een heel terecht punt is van de heer Safranti. Het was een beetje met een knipoog, maar u heeft helemaal gelijk. Het gaat om Dordtenaren die gewoon van A naar B willen. En dat is wat we voor ogen moeten houden en wat de ChristenUnie/SGP ook met die bril op naar dit voorstel heeft gekeken. Tot zover.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan ga ik naar de CDA-fractie. De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, laat duidelijk zijn, we hebben het hier over schaarse ruimte in Dordrecht. We hebben een hoop ambities en we gaan groeien. En dan vergt het echt om prioriteiten te stellen hoe je daarmee omgaat, ook voor wat betreft het verkeer. En dat is wat we vandaag doen, richtinggevend met onze uitgangspunten. En dan kun je niet zeggen dat er niets moet veranderen. En daar zijn we het allemaal denk ik wel over eens. En wat we ook zien, een aantal partijen zei het al, dat het nu al, en zeker in de toekomst als we gaan groeien in Dordrecht, vastloopt. Ik noemde in de interruptie op de heer Kuhlmann al de files die voor de parkeergarage staan. Maar we weten ook allemaal wel andere plekken waar het af en toe vaststaat. En als je op de fiets gaat, weet je ook waar je vastloopt dan wel waar het gevaarlijk is. Er moet echt wat veranderen. En dan zijn wij het er zeer mee eens, zeker in onze binnenstad, maar ook in de wijken, dat je gaat stimuleren dat mensen zich op een schone manier, duurzame manier en veilige manier gaan verplaatsen boven de auto. Maar dat wil niet zeggen dat mensen die van de auto afhankelijk zijn of daar gebruik van moeten maken dat niet meer kunnen.

Sterker nog, als wij naar de uitgangspunten kijken, en ik begin maar eens bij de auto, dat zal u misschien verrassen, dan zie je dat daar ook uitgangspunten staan die daar aandacht voor hebben. Er staat bij punt C, autoverkeer wordt zoveel mogelijk gebundeld en krijgt prioriteit op belangrijke verkeersaders. Dat zou echt winst zijn, want ook daar loopt het nu al vast af en toe. Dit bevordert de doorstroming. Ook dat zou winst zijn. Waar hier een karikatuur wordt gemaakt van, we staan allemaal voor het stoplicht met stinkende uitlaatgassen, hier staat als uitgangspunt dat we dat proberen te voorkomen. Overigens een hoop benzineauto's slaan dan vanzelf af, als ze stilstaan. Voorzitter, en als je zo verder gaat, vind je wel meer van die punten. Er staat ook dat we proberen onnodige autoverplaatsingen te voorkomen. Er staat niet voor niets het woord onnodig bij. Dat betekent dat als het wel nodig is dat je met de auto gaat, om welke reden dan ook, dat het gewoon blijft kunnen. En even verderop staat over de binnenstad, slimmer organiseren van auto parkeren maakt ruimte vrij in de stad. Dat willen we graag allebei. Er staat niet, we maken auto parkeren onmogelijk, maar we willen het slimmer organiseren. En minder blik op straat. Wie wil dat niet? Volgens ons, als je naar deze uitgangspunten kijkt, lees je echt op alle punten voldoende aandacht ook voor de auto. Al staat de P misschien achteraan in die vijf letters, maar echt voldoende zinvolle aandacht voor de auto terug. En als ik dan het af tranentrekkende betoog van de VVD hoorde over auto's, ik zal het woord niet meer gebruiken na de heer Safranti, denk ik, dan zijn we echt terug in de jaren 80. Toen hadden we het nog over auto's, zoals op het Scheffersplein en op het Statenplein en de hele binnenstad vol. En dat willen we toch echt niet meer. Zeker toen het voorbeeld erbij werd gehaald van Bassie en Adriaan, wist ik zeker dat we weer terug waren in de jaren 80. En dat moet je niet willen. We moeten vooruit. En wij denken dat deze principes goed vooruitgaan. En wij zijn helemaal niet onder de indruk van alle hoeveelheid moties en amendementen die zijn ingediend. Er zijn weinig amendementen die deze uitgangspunten op zijn kop zetten. Volgens mij is er een breed draagvlak in de raad. Ik zal niet zeggen unaniem, maar wel breed. En de moties zijn bijna allemaal niet tegen dit voorstel ingaand, maar erop aanvullend en versterkend. Het valt wel mee met hoe deze raad hier tegenaan kijkt. We proberen het met elkaar alleen beter te maken. Voorzitter, dat gezegd hebbende, wil ik op een paar moties en amendementen ingaan. Wat betreft de bewonersparkeerplekken, amendement van de VVD, wij vinden ook dat je moet monitoren hoe dat met bewoners parkeren op straat gaat. Alleen wat wij jammer vinden, is dat gemonitord wordt tegen het huidige aantal parkeerplekken. Want dit beleid is er juist op gericht dat er minder geparkeerd gaat worden en dat er minder auto's komen. Je zou het vooral moeten monitoren op de knelpunten die al dan bestaan.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik maak toch bezwaar tegen het beeld, zoals de heer Van der Kruijff dat schets, dat het alleen zou gaan om het huidige aantal parkeerplaatsen. Want het is iets meer dan dat. Het omvat twee elementen. Aan de ene kant inderdaad de ontwikkeling van de groei van het aantal alternatieve plekken in parkeergarages. En daarbij ook de ruimte die ontstaat door de afname van tweede parkeervergunningen.

De natuurlijke beweging wanneer je die niet meer verstrekt aan nieuwe bewoners. En daar staat tegenover het aantal plekken dat je nodig hebt. En die balans, om die goed te vinden, je kunt, even kort gezegd, natuurlijk best die 500 plaatsen schrappen op het moment dat er aan de ene kant ruimte ontstaat, omdat er minder tweede parkeervergunningen zijn. Op een natuurlijke manier. En aan de andere kant, omdat er meer plekken zijn in garages. Maar als je dat rücksichtsloos nu meteen doet, zonder dat die ruimte is ontstaan, dan komen bewoners in de binnenstad in de knel. Dat is van belang om dat goed te monitoren, dat die twee bewegingen gelijk opgaat.

De heer Van der Kruijff: Ik heb geen vraag gehoord, voorzitter.

De voorzitter: Het is een stellingname waar u wel of niet op kunt reageren.

De heer Van der Kruijff: Het is een herhaling van wat de heer Kuhlmann ook is zijn eerste termijn heeft gezegd. In die zin niet zo nieuw. Er staat gewoon in dat amendement, ergens bij de overwegingen, dat het gelijke tred moet houden met de afname van het aantal bewonersparkeerplekken. En ook in het voorgestelde punt twaalf staat dat de toename van de nieuwe bewonersparkeerplekken op alternatieve locaties gemonitord moeten worden.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, beiden. Het staat er duidelijk in. Twee elementen. De afname van de tweede parkeervergunningen en de ruimte die daardoor ontstaat en de toename van de alternatieve plekken, die heb je aan de ene kant. En door die twee bewegingen, ontstaat er ruimte om op straat plekken te schrappen. Het gaat om die balans. Als u het alleen heeft over plekken die erbij komen in garages, dan kan ik niet anders concluderen dat u niet leest wat er staat.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik heb het van A tot Z gelezen, maar ik lees het toch anders. Dan moet de heer Kuhlmann het misschien toch duidelijker formuleren in zijn amendement. Voorzitter, ik ga door naar een aantal, ik zal niet allemaal doen, andere amendementen. Wat betreft veilig verkeer, motie dertig, is al veel over gepraat in deze raad. Het CDA is helemaal niet zo'n tegenstander van dertig kilometer per uur in de binnenstad. Maar wij weten dat er ook aan vast hangt dat je dan de weginrichting moet veranderen, wil het OM gaan handhaven. En wij zien die wegveranderingen niet voor ons op de doorgaande routes. En zolang dat in Den Haag niet opgelost is, dat kunnen wij hier niet, vinden we niet dat we lokaal dertig moeten gaan instellen zonder de bijbehorende weginrichtingsveranderingen door te gaan voeren. Over doorgaande fietsroutes heb ik bij interrupties al iets gezegd, voorzitter. Ik zal nog een paar punten aanstippen wat betreft fijnstof en milieu en milieuzones. Daar is ook over gepraat. En natuurlijk is het zo, als je het over mobiliteit hebt, dat je ook naar het milieu kijkt. Tegelijkertijd het milieu. Tegelijkertijd hebben wij ook het idee als je naar de mobiliteitsuitgangspunten van vandaag kijkt, dat het vooral gaat over weginrichting en gebruik voor ruimtelijke ordening. En natuurlijk moeten we kijken naar fijnstofproblematiek, naar geluidsproblematiek, maar wij zouden dat eigenlijk een keer in breder perspectief als commissie, misschien ook wel naar aanleiding van de informatie van de raad, heeft de Partij van de Arbeid wat over gevraagd, gewoon eens apart bespreken. Want het gaat niet alleen over verkeer.

Het gaat ook in samenhang met de A16, de A15, de N3, de binnenvaart die langs ons heen gaat, de industrie die we om ons heen hebben. Om in samenhang te kijken van, wat voor ingrepen dan als Dordt we zouden kunnen doen.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Een vraag hierover. Ik ben het helemaal met het CDA eens dat we breder moeten kijken naar luchtkwaliteit dan alleen milieuzones en dan alleen verkeer. Zoals ik al zei, roept... Welke organisatie was dat ook weer? Uit mijn hoofd weet ik dat niet. Dat was TNO. TNO roept op tot een lokale bronaanpak van fijnstof. En dat is breder dan alleen verkeer. Maar ik neem aan dat dat het CDA er niet van belet om vandaag te stemmen voor een onderzoek naar een milieuzone. Want dat kan de wethouder dan mooi meenemen in het Mobiliteitsplan. En dan kan je het altijd nog later hebben over aanvullende maatregelen. Klopt dat?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, wij hebben niet het idee dat je ze moet verbinden. Als je kijkt naar de huidige voorstellen, gaan die vooral over ruimtegebruik. We hebben ook niet het idee, of je wel of niet een milieuzone instelt, dat het iets verandert aan de weginrichting of fietspaden of autowegen, et cetera, anders als dat je bepaalde borden neerzet wie er wel of niet in mag met zijn auto, gezien de vervuiling. Het heeft niet de urgentie voor de weginrichting. Het heeft wel urgentie vanuit gezondheid. We zouden het echt integraal vanuit gezondheid separaat vanuit mobiliteit willen bespreken. En als we daar een keer een agenderingsverzoek voor moeten doen om ons voor te laten lichten, kunt u me daar zeker voor benaderen.

De heer Groenewege: Voorzitter, dat zullen we zeker doen. Maar het CDA geeft aan, een milieuzone heeft urgentie qua gezondheid en toch stuurt het CDA nu op het uitstellen van een milieuzone. Die twee dingen kan ik niet met elkaar rijmen. Kan het CDA dat nog eens toelichten?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, u doet een aanname dat dit tot uitstel leidt. Het hoeft niet tot uitstel te leiden als wij binnenkort daar hier met elkaar over gaan praten. Dan niet over milieuzones, maar ook wat we willen voor binnenvaart, ook wat we willen voor anderszins wat allemaal vervuiling en geluidsoverlast geeft. We hebben meer van die dossiers hier in Dordrecht, die je integraal zou kunnen bekijken. En dat willen we graag doen.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Van der Kruijff: Dat over die punten. En vervolgens een laatste punt, voorzitter, dat is de motie van de SP over fijn fietsen en wandelen langs het Wantij. Dat is best een aardig idee, maar het is een beetje jammer dat de SP daar niet een maand geleden mee kwam, toen we het fietsuitvoeringsprogramma bij ons hadden. Toen ging dat over fietsen en niet over wandelen, maar dan gaat het over een uitvoeringsprogramma. En nu hebben we het over uitgangspunten voor een Mobiliteitsplan.

En dat vinden we echt niet de drager waar je opeens een operationeel uitvoeringsvoorstel doet waar het college iets mee moet gaan doen.

De voorzitter: Dat roept bijna als vanzelfsprekend een reactie op van de heer Portier. Gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, even naar de motie kijken, dan vragen om een onderzoek om te kijken naar de mogelijkheden, zodat het uiteraard dan in het uiteindelijke Mobiliteitsplan meegenomen kan worden. Want we zijn bang dat het anders gewoon vergeten gaat te worden en helemaal niet meer aan de orde komt. We vragen met deze motie gewoon aandacht om deze mogelijkheid te bekijken. En uiteraard moet het dan in het uiteindelijke plan opgenomen worden. Als blijkt uit een onderzoek dat het totaal onmogelijk is, dan zullen we ons daarbij neerleggen. Maar wij hopen dat het toch echt wel mogelijk is en dat het dan in het uiteindelijke uitvoeringsplan opgenomen kan worden.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, uw bedoeling is mij wel helder. Wij vinden alleen niet bij een Mobiliteitsplan een individuele wandel- of fietsroute thuishoort. Dat hadden we echt vorige maand met elkaar moeten doen. En trouwens die gelegenheden komen er toch zat. Dan kunnen we alles tegen elkaar afwegen wat we aan fietspaden, wandelpaden et cetera willen aanleggen. Want dat vinden wij wel, als je deze voorstellen doet, moet je ze ook afwegen tegen andere fietspaden en wandelpaden die je zou willen en welke je dan het belangrijkste vindt. Dat ontbreekt nu volkomen, die afweging.

De voorzitter: Dank u zeer. We gaan naar mevrouw Schnabel, namens de Partij van de Arbeid. Gaat uw gang?

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. We sluiten ons graag aan ook bij de woordvoering van CDA. We willen graag nog kort ingaan op de auto. Het geeft de mogelijkheid om ver en veel te reizen. En het geeft enorme vrijheid en comfort. Dat vinden wij ook. En tegelijkertijd brengt het autoverkeer ook veel nadelen met zich mee. Niet iedereen beschikt over een auto. Benzine- en dieselauto's stoten veel CO2 uit. En alle auto's produceren bij elkaar ook veel fijnstof. De auto neemt veel ruimte in de stad in en laat daardoor weinig ruimte voor zaken, zoals groen, wandelen en spelen. De auto zorgt er ook voor dat je ver komt, maar tegelijkertijd ook dat je weinig beweegt. Meer gebouwde parkeerruimte is zeer kostbaar en al snel kost dat rond de 50.000, 60.000 euro per plaats. De kosten toerekenen aan autobezitters vinden wij op zich een redelijk uitgangspunt. Al betekent dat snel dat alleen mensen met een stevig inkomen een auto kunnen veroorloven. De noodzaak om de nadelen van het autoverkeer te ondervangen en tegelijk mobiliteit voor iedereen beschikbaar te houden, is op hoofdlijnen voor ons vertaald in de uitgangspunten, zoals ze geformuleerd zijn in het CDA amendement. En wat betreft ons zijn er enkele fracties die toch wel hun oog sluiten voor de ernstige nadelen van het autoverkeer. En dan met name betreft de aantasting van de gezondheid door fijnstof en overlast door geluidshinder. En wij hebben daarom een motie ingediend om daar een duidelijk inzicht in te verkrijgen op het moment dat we volgend jaar het Mobiliteitsplan 2040 gaan vaststellen. Dat is de reden van onze motie.

Dan willen we graag nog, er is al heel veel gezegd, ingaan op de moties en amendementen die we steunen. Het STOMP-principe steunen we. We vinden het goed dat dit expliciet als uitgangspunt genomen wordt. Even kijken. Het amendement fijner fietsen en wandelen. We zijn het inderdaad met het CDA eens dat dit meer thuis hoort in het uitvoeringsplan, maar we zijn er tegelijkertijd ook warm voorstander van. En daarom steunen we het graag. Even kijken. En dan is nog het amendement veilig...

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff, bij interruptie.

De heer Van der Kruijff: U begon zo aardig dat u het met ons eens was. En vervolgens steunt het toch. Bent u het dan niet eens met ons argument dat je zo'n initiatief zou moeten afwegen tegen andere wensen die er zijn voor wat betreft fiets- en wandelroutes in plaats van dat je er nu eentje uitlicht en zegt, die moeten we gaan doen, zonder te weten wat je daarvoor moet laten? Want je kunt je geld maar één keer uitgeven.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wat we daarin lastig vinden, we vinden namelijk dit idee gewoon een heel goed idee, omdat we Park XXL een hele dure aangelegenheid vinden. En we vinden dit een hele mooie route. In principe ben ik het met CDA eens dat dit meer in het uitvoeringsplan hoort, maar we dragen het wel een warm hart toe.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Even kijken. En dan is er nog de motie voor onderzoek naar milieuzones van Partij voor de Dieren. Wat we daar lastig in vinden, en we hopen daar misschien ook dan nog meer uitleg over te krijgen, maar dat we de prioriteiten niet helemaal zien. Omdat we vinden dat je juist zou moeten ingrijpen in gebieden zoals Crabbehof, Wielwijk en Krispijn. En op dit moment toch vooral de focus ligt op de binnenstad. En dat vinden we jammer. En in die zin kunnen we het vanwege de prioriteiten niet steunen. En dan hebben we nog, even kijken, het...

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Voor wat betreft de mogelijke steun van PvdA voor die milieuzones, en dan zeker in de wijken die mevrouw Schnabel nu noemt, Crabbehof, Krispijn, Wielwijk, dan ben ik toch benieuwd hoe de PvdA... Ik had het toch altijd in mijn hoofd als nog een soort van arbeiderspartij. Althans, dat beeld blijft toch een beetje hangen. Hoe is dat te rijmen met dat dan uitgerekend die wijken, voor wat betreft de PvdA, alleen maar toegankelijk zouden zijn met peperdure nieuwe elektrische auto's? Bij deze volkspartij gaat dat in elk geval niet echt lekker erin, kan ik zeggen.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Het is fijn dat de VVD zich een volkspartij inderdaad noemt. Daar zijn we heel blij mee. Wat we horen en ook zien, is dat bijvoorbeeld in een wijk als Wielwijk, daar is echt een enorme overlast aan fijnstof.

Althans, in de vorm van dat mensen die daar wonen, en daar hebben we het net ook al kort over gehad, dat daar gewoon verminderde longcapaciteit is, omdat ze dicht bij de snelweg zitten. En wij vinden het goed dat daar de prioriteiten liggen.

De heer Kuhlmann: Nog een punt. Ik hoop dat u zich realiseert dat juist de mensen die daar wonen dat dat mensen zijn die zich niet zo'n hele dure auto kunnen veroorloven en vaker in een wat ouder model rondrijden, waarvan u ze kennelijk zegt dat dat een goed idee als ze die wijk niet in mogen. Dat is dan zo.

Mevrouw Schnabel: Om daar nog heel kort even op in te gaan. Er zijn heel veel mensen daar die geen auto hebben. Het argument wat de heer Kuhlmann aanvoert dat daar allemaal mensen nadeel van zullen ondervinden, dat zou beter te ondervangen zijn met openbaar vervoer.

De heer Kuhlmann: Nou komen we met de Dordtse VVD regelmatig in verschillende wijken. Ik kan u vertellen in Krispijn, in Wielwijk en in Crabbehof, ook daar zijn veel auto's van bewoners op de straat te vinden. Niet altijd de nieuwste modellen. Maar als u denkt dat daar geen auto's te vinden zijn, zou ik zeggen, ga er een keertje kijken.

Mevrouw Schnabel: Daar ga ik alleen nog even kort op in. Dat is ook niet wat we zeggen. We zeggen niet dat daar geen auto's zijn. We zeggen alleen dat er veel mensen zijn die geen auto hebben. En om verder te gaan, dan hebben we nog de motie van het CDA over eenrichtingsverkeer. We gingen er eigenlijk vanuit dat dit gebeurt en ook de bedoeling is. En we begrepen niet helemaal dat dit dan nog niet van toepassing is. We steunen het onderzoek van harte. En dan zijn er nog een aantal moties die we niet steunen en waarvan we ook het commentaar van de wethouder willen horen. Maar waar we in ieder geval al kort iets over willen zeggen, is parkeren doe je in garages. Dat is het amendement van de SP. We vinden dat heel kostbaar als je dit systematisch zou doorzetten. En we vinden niet dat je dit als hard uitgangspunt zou moeten nemen. Want voor de prijs van parkeerplaatsen kun je ook bijvoorbeeld een mooie fietsbrug bouwen.

De voorzitter: De heer Portier, bij interruptie.

De heer Portier: Voorzitter, mevrouw Schnabel heeft het over een enorm kostbare voorziening. Maar beseft ze wel dat een flink deel van onze begroting gesteund wordt door de opbrengst uit de parkeervoorzieningen die we als stad hebben. In verre van kostbaar te zijn, verdienen we als de stad heel veel aan in deze parkeergarages.

Mevrouw Schnabel: Jazeker. Het is alleen dat als we er meer van bouwen, dat dat natuurlijk ook meer gaat kosten. Even kijken.

De heer Portier: Voorzitter, maar op het moment dat iedere euro die je er insteekt 1,50 euro oplevert, uiteraard niet als je er oneindig van blijft bouwen, want dan krijg ik ze niet meer vol, dan is het gewoon goed voor de financiën van de stad.

Mevrouw Schnabel: Dat zou heel fijn zijn. En dan horen we daar graag ook de wethouder over.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Schnabel: En wat betreft de bakfiets, meer stallingsruimte. We vinden ook dat dat iets is wat bij de uitvoering hoort. En het trappen valt voor ons ook onder bakfietsen. We denken dat dat daarmee ook gedekt is. En dan zijn er nog een aantal andere moties die ingaan op ontvlechting en op doorgaande fietsroutes. Wat we daar lastig aan vinden, is dat we dat te absoluut geformuleerde amendementen vinden, omdat het natuurlijk per punt afhankelijk is over hoe je het beste kan omgaan met de openbare ruimte. En dat vraagt complexiteit. Daar wachten we ook eventjes de reactie van de wethouder op af.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Er zijn een aantal dingen van de PvdA die ik niet snap. Maar laat ik op eentje inzoomen. De te absoluut geformuleerde motie over ontvlechten. Wat is er absoluut geformuleerd aan een motie die het college oproept om te onderzoeken welke locaties wellicht geschikt zouden zijn om te ontvlechten? Daar is niks absoluut geformuleerd aan. Dat laat alle ruimte bij het college om per locatie een afweging te maken. Kan de PvdA nader toelichten wat hun bezwaar is?

Mevrouw Schnabel: Excuus. U heeft helemaal gelijk. Ik noemde een verkeerde, wat was het, motie. We vinden inderdaad om daarop in te gaan... Want we dachten dat dit al gebeurde en dat het ook staand beleid was. En we wilden even de reactie van de wethouder afwachten. Excuus.

De voorzitter: Dank. Dat was uw termijn? Ja, mevrouw Schnabel? Mevrouw Schnabel? Dat was uw termijn?

Mevrouw Schnabel: Ja, zeker.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren is te spreken over de veertien uitgangspunten die ten grondslag gaan liggen aan het nieuwe Mobiliteitsplan. We delen het enthousiasme van wethouder Van der Linden over het STOMP-principe, waarbij duurzame vervoerswijzen zoals wandelen, fietsen en het openbaar vervoer prioriteit krijgen. Paradoxaal genoeg is het ook voor automobilisten zelf beter dat andere vervoerswijzen prioriteit krijgen. Een stad die alle ruimte biedt aan auto's, zoals sommige partijen in deze raad willen, staat binnen de kortste keren vol met auto's en vast met auto's. In je auto is er dan geen doorkomen meer aan. Hoe meer auto's, hoe minder mobiliteit. De Partij voor de Dieren zal de amendementen van de VVD en van de VSP dan ook niet steunen. Tegenover alle andere amendementen en moties staan we positief, behalve de motie van de SP die oproept tot een doorgaande fietsroute aan de noordzijde van het Wantij.

Fietsen door het groen. Leuk, zal de SP hebben gedacht. Maar wat blijft er van het groen over als je er een doorgaand fietspad doorheen trekt. Ook wil de SP met deze motie Natuurvriendenhuis De Kleine Rug ontsluiten. Nu een besloten hostel midden in het groen, waar je alleen met een bootje kan komen. Voorzitter, ik heb vanochtend met De Kleine Rug gebeld. Ze waren volledig verrast door dit voorstel van de SP. En zitten er ook niet op te wachten, omdat het hun eigen rustige plekje verpest. Ook zien ze vele praktische bezwaren. Er zou een dure, hoge brug moeten worden aangelegd over de Westergoot naar het haventje. Waterbedrijf Evides wordt niet blij van de drukte langs hun spaarbekken, waar mensen nu alleen met toestemming mogen komen. En de smalle strook tussen het Wantij en het spaarbekken, waar dit fietspad zou moeten komen volgens de SP, wordt door Staatsbosbeheer beheerd als stiltegebied waar bijzondere vogels voorkomen. Voorzitter, u snapt dat de Partij voor de Dieren niet kan instemmen met dit ondoordachte voorstel van de SP. En sterker nog, we zijn teleurgesteld dat de SP dit voorstel überhaupt heeft ingediend. De SP heeft altijd haar mond vol over participatie, over burgers aan de voorkant betrekken. Maar ze dienen een motie in over Natuurvriendenhuis De Kleine Rug, zonder daarmee contact te hebben gezocht. En daarbij heeft de SP in haar verkiezingsprogramma staan, ik citeer. "Het Wantij wordt erkend als een belangrijke ecologische verbinding tussen de Merwede en de Biesbos. De natuurlijke oevers worden hier zoveel mogelijk behouden of hersteld." Einde citaat. En wat doet de SP met deze motie? Er een doorgaande fietsroute doorheen trekken, dwars door het groen waar je nu niet eens kan komen als mens.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Portier.

De heer Groenewege: Verrassend.

De heer Portier: Voorzitter, het overgrote gedeelte van de route dat in de motie benoemd wordt, heeft betrekking op wat nu eigenlijk grasvelden zijn langs het Wantij, tussen de flats en het water. Het is een totale karikatuur om te doen alsof dat een gigantisch belangrijk natuurgebied zou zijn. Er is nu ook al een mogelijkheid om te fietsen. Alleen zitten fietsers en voetgangers daar regelmatig in de weg. Dan wat betreft het spaarbekken. We hebben alleen gekeken van, kijk naar wat daar mogelijk is. We hebben niet gezegd van, daar moet nu per se die fietsroute komen. Er wordt met een kanon op een muggen geschoten, in de woordvoering van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Voorzitter, ik lees opnieuw voor. "De natuurlijke oevers van het Wantij worden zoveel mogelijk behouden of hersteld." Het omgekeerde is nu het voorstel van de SP. En ik heb alle praktische bezwaren van Natuurvriendenhuis De Kleine Rug genoemd. De SP kan beweren dat dit maar een onderdeel is van hun motie, maar het is er wel een onderdeel van. En als wij hier als raad mee instemmen, dan geven we het college deze onmogelijke opdracht. En de Partij voor de Dieren wil de raad oproepen om dat niet te doen. Ik had nog een aantal vragen gehoord...

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Het kan natuurlijk een leuk spel zijn om een beetje de SP te bashen. En wij zijn ook zeker nog benieuwd naar het oordeel van het college over deze motie. En dat vind ik echt een beetje gek om dat zo te stellen. Wat de heer Groenewege zojuist deed, is te stellen alsof het in niemands belang is als zo'n fietspad wordt aangelegd, dat er niet is geluisterd. Als het zo is, en dat wil ik best van u aannemen als u gebeld heeft met de mensen van dat Natuurvriendenhuis, dat die het misschien niet zo'n aardig idee vinden. Dat betekent natuurlijk niet dat er nog heel veel andere Dordtenaren kunnen zijn die profijt kunnen hebben van zo'n fietspad. Nogmaals, ik ben erg benieuwd naar het oordeel van het college hierover, maar het beeld wat u schetst alsof niemand erop zit te wachten, dat lijkt me gek en doet ook denk ik niet recht aan de tijd en energie die de SP heeft gestoken in deze motie.

De heer Groenewege: Voorzitter, ik weet niet waar de heer Kuhlmann heeft gehoord dat ik beweerde dat niemand erop zit te wachten, want volgens mij heb ik dat niet beweerd. Ik heb gezegd dat het Natuurvriendenhuis er niet op zit te wachten. Ik heb gezegd dat het Natuurvriendenhuis een aantal praktische bezwaren naar voren heeft gebracht. Ik heb gezegd dat de SP het Natuurvriendenhuis, die het betreft, niet heeft betrokken. En dat is het. Dan wilde ik ingaan op een aantal vragen die ik heb gehoord. Er werden wat vragen gesteld over openbare fietsoplaadpunten. Dat is een motie die wij mede indienen als Partij voor de Dieren. En dat doen we mede omdat het een onderzoeksmotie is. We willen graag dat het college eens nader kijkt van, wat is de meerwaarde en waar kunnen die komen? En wat dat betreft wil ik me ook aansluiten bij het betoog van de heer Gündogdu van eerder vandaag, dat het goed zou zijn om een aantal aspecten van het Mobiliteitsplan beter tegen het licht te houden. Ik denk dat dat heel verstandig is. Wat ik niet deel met de heer Gündogdu en waarom ik tegen zijn amendement heb gestemd, is dat we die veertien uitgangspunten op die manier moeten benaderen. Want daarvoor vind ik ze te vaag. Maar zo'n concreet idee als waar kunnen fietsoplaadpunten worden gerealiseerd, is iets wat je prima in onderzoeksvorm als opdracht aan het college kan meegeven. En dat willen we met deze motie, samen met ChristenUnie/SGP en, bij mijn weten, GroenLinks doen. Ik vind het ook zorgwekkend dat de raad zo lacherig doet over luchtkwaliteit. En daarom steunen we ook de motie van de PvdA over dit onderwerp. En wellicht komen we met een agenderingsverzoek, in samenwerking met het CDA. Maar dan moeten we maar eerst eens zien hoe dit loopt vandaag. Ik wil ook reageren op een vraag van de PvdA, direct aan mij gesteld, over onze motie over milieuzones. De PvdA stelde namelijk dat ze moeite hebben met de focus die wij hebben op de binnenstad. Nou moet ik zeggen dat ik dat commentaar niet begrijp. Want in de motie wordt helemaal niet gesteld waar de milieuzone zou moeten komen. Sterker nog, het is een heel open motie die het college oproept om te onderzoeken waar hij zou kunnen komen. Of dat in de binnenstad is of elders. Volgens mij ligt dat helemaal open en is daarmee de weg vrij voor de PvdA om voor deze motie te stemmen. Een laatste vraag die aan mij is gesteld, is een vraag van GroenLinks over de betaalbaarheid van het vervoer als we een milieuzone instellen.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti, bij interruptie.

De heer Safranti: Toch even over die milieuzone. Waarom zou je in een wijk waar weinig auto's zijn, en als we naar grotere steden kijken, ook een beetje in vergelijking met de gemeente Dordrecht, dan zijn de milieuzones met name in de binnenstad. Mijnheer Groenewege geeft aan, dat benoemen we juist niet in de motie. Mijn vraag is, waar ligt die voorkeur dan wel? Is dat de binnenstad of een andere wijk of een gebied in Dordrecht?

De heer Groenewege: Voorzitter, wat de Partij voor de Dieren betreft, doen we het in de hele stad. Maar waar we over stemmen, is deze motie. En daarin geven we geen locatievoorkeur aan. We geven het college de opdracht om eens te kijken waar het kan. En wat de meerwaarde is van een milieuzone, is dat je de luchtkwaliteit verbetert. Dat is de meerwaarde van de milieuzone. Of je hem in de binnenstad instelt of in Crabbehof of waar dan ook, die mensen die daar wonen knappen ervan op. Dat is de meerwaarde van een milieuzone.

De heer Safranti: Voorzitter, even ter aanvulling. U komt met de motie. U heeft iets kunnen constateren of signaleren en u wilt dat dat onderzocht wordt. Dan ga ik er wel vanuit dat u ongeveer weet welk gebied qua luchtkwaliteit achteruit is gegaan of achteruit gaat. Heeft u daar ook nog naar gekeken?

De heer Groenewege: Zeker. In heel Dordrecht is de luchtkwaliteit beroerd. Er zijn verschillende kaartjes. Ik heb ook in de motie gelinkt naar een kaartje, die u zelf kunt openen, waarop u kunt zien hoe het met de luchtkwaliteit in Dordrecht gesteld is. Het is trouwens, wat u eerder zei, niet waar dat alle milieuzones zich beperken tot de binnenstad. Want bijvoorbeeld de milieuzone die gaat over brommers in Den Haag, die beslaat de hele gemeente Den Haag. Dat is ook nog een optie waar je voor zou kunnen kiezen.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Groenewege: Een laatste vraag. Dat ging erover, als we een milieuzone instellen, hoe zorgen we er dan voor dat mensen nog betaalbaar die zone kunnen binnenrijden? En de Partij voor de Dieren zet in op betaalbare alternatieven voor mensen die geen privéauto kunnen betalen. Want die mensen bestaan nu al. Laten we wel beseffen dat het geen probleem is dat we introduceren als we een milieuzone instellen. Het probleem dat er mensen zijn die zo arm zijn dat ze nu al geen privéauto kunnen betalen, is gewoon een actueel probleem. Daar moet je nu al rekening mee houden. En daarom zet de Partij voor de Dieren ook in op betaalbaar deelvervoer. Daarom steunen wij en hebben wij mede ingediend de motie van GroenLinks over betaalbaar deelvervoer. Maar ook ov, ook fietsen, ook wandelen vinden we in dat licht belangrijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de eerste Safranti van DENK.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, misschien is het wel een herhaling, maar heel veel partijen hebben natuurlijk wel de nodige discussie gehad vanavond rondom de fietser, maar ook rondom de automobilist.

Alleen wil ik wel onderstrepen dat wij de woordvoering van VVD en met name ook VSP onderschrijven en ons ook daarin herkennen. Zeker als het gaat om de groeiambities die we hebben voor de komende periode en dat auto niet altijd een luxe is, maar soms ook wel een noodzaak. Dat heb ik dan ook volgens mij van een aantal partijen gehoord, die wil ik nog benadrukken. Wat ik ook goed vond van de VVD, was dat zij aangaven dat wij juist niet alleen voor de fietser of voor de automobilist, maar ook gewoon voor de burger toegankelijk moeten maken, of ze met de trein komen, bus komen, boot komen. We moeten wat breder kijken dan alleen de fietser en de automobilist. Tot slot, burgemeester of voorzitter. Sorry.

De voorzitter: Ik luister naar beide.

De heer Safranti: Een autoluw binnenstad. Wij zijn daar zeker niet tegen. Alleen volgens mij heeft mevrouw Stolk het daar ook over gehad, laten we dan wel aan alternatieven denken. Laten we dan wel met alternatieven komen. Natuurlijk, we willen gaan groeien, maar laten we ook nu al gaan kijken hoe we dat straks kunnen gaan inrichten. En dat is volgens mij ook een van de belangrijkste punten. Er is natuurlijk ook gesuggereerd vanuit mijn bureaus over ov, 65-plussers of gratis of goedkoper, live verbinding. Er zijn heel veel alternatieven waar we nu al over kunnen nadenken. Maar zolang we dat niet voor elkaar gekregen hebben, denk ik dat dat lastig zal worden om een autoluwe binnenstad te krijgen. Nu richting de amendementen en de moties. A10 zijn we natuurlijk voor, omdat we ook mede hebben ingediend. A11, daar twijfelde ik. Alleen daar ga ik nu wel voorstemmen. A12 en A13, daar twijfel ik nog steeds, maar ik wil daar tegenstemmen. A14 gaan we voorstemmen. A15 zijn we ook positief. A16 wil ik op de reactie van de wethouder wachten of van het college. Moties. M5 zijn we tegen. Motie M6. Volgens mij heeft de wethouder tijdens de commissie aangegeven dat dit voor de gemeente Dordrecht een hele lastige post zou zijn. Dat weet ik nog me te herinneren dat deze vraag ook daar is gesteld en dat de wethouder had aangegeven dat dat een enorme klus zou zijn als wij dit straks in Dordrecht willen gaan doen. In principe ben ik er tegen, maar als de wethouder daar anders over denkt, dan hoor ik dat graag. 7, daar heb ik nog steeds mijn twijfels. Ik ga ook nog even de reactie van de wethouder over horen. M8, M9 en 10. Ik vind ze wel sympathiek. M11 stem ik voor. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank. Dat waren meteen ook de stemverklaringen. Dan gaan we naar Gewoon Dordt. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Voorzitter, dank. Het is best wel bijzonder dat wij toch wel heel sterk zoiets hebben, ook door de gang van zaken, van, wat moeten we met dit verhaal? En dan wel vanuit een soort bewustzijn, als je naar dat STOMP-principe kijkt bijvoorbeeld, dat ik dan bedenk van, ik doe aan stappen, ik doe aan trappen, ik gebruik heel veel het ov, ik heb een abonnement op een deelauto. En ik heb geneens meer een eigen auto. Dat is niet zielig, maar dat is gewoon ook een bewuste keuze. En toch zijn er een heleboel mensen die wel een auto hebben en die twee auto's hebben of misschien zelfs wel drie auto's hebben. En wij vinden dat je hoe dan ook moet zorgen dat iedere voordeur in de stad bereikbaar blijft met de auto. Betekent overigens niet dat hij voor je deur hoeft te staan, maar je moet wel in de buurt kunnen parkeren.

En zolang er geen alternatieven zijn... Want dan kan je gaan zeggen van, we gaan die tweede parkeervergunning afschaffen. Allemaal hartstikke nobel. Maar het is een soort wensdenken waar je bijna niet tegenop qua naïviteit. Je zal eerst moeten zorgen dat er voldoende alternatieve plekken zijn. En bijvoorbeeld een parkeergarage aan de aan de Grote Markt willen aanleggen, terwijl wij bijvoorbeeld Wolwevershaven hadden geopend. De Grote Markt, voordat dat gerealiseerd is, ben je vele jaren verder. En in de tussentijd kan je gewoon weet ik veel waar je auto zetten die je wel nodig hebt om bijvoorbeeld naar je werk te gaan. Maar als de meerderheid dat wil, en dat schijnt het geval te zijn, dan kunnen we daar ook niet zoveel tegen doen. En waar we dan ook nog wel aandacht voor willen vragen, is al dat gepromoot. Bakfietsen moeten een plek hebben. Noem allemaal maar op. Ik heb een gewone ouwe Gazelle fiets. Die weegt een ton, zo ongeveer. Ik kom bijna niet vooruit. Ik word aan alle kanten ingehaald door elektrische bakfietsen vooral, elektrische fietsen. Ik word ingehaald door mensen die gemiddeld twintig jaar ouder zijn dan ik. Er gebeurt van alles en nog wat waardoor dat verkeer wat we nu zo aan het promoten zijn steeds onveiliger wordt. En dan denk ik bij mezelf van, is dat dan de inzet? Is dat dan onze redding? Dat denken wij van niet.

De heer Groenewege: Voorzitter.

Mevrouw Koene: En mijn buurman wil wat zeggen.

De voorzitter: Zeker. De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Ik vraag me af of bakfietsen, want er zijn ook gewoon niet elektrisch bakfietsen, de reden zijn dat mevrouw Koene ervaart dat het verkeer onveiliger wordt. Meent zij dat echt dat het bakfietsen zijn die haar een onveilig gevoel geven in het verkeer?

Mevrouw Koene: Zeker. De ervaring is, en zeker als je in de ochtend, als een heleboel mensen op de bakfiets hun kind naar school brengen, dan gebeurt er van alles en nog wat waarvan ik dan denk, jongens, je kind, je kinderen die je erin hebt zitten, leer ze misschien ook eens dat er gewoon een bepaalde etiquette nog in het verkeer is. Want dat gaat allemaal als een jekko voorbij. Serieus. Kijk, als je op de fiets zit, dan is dat al een lastige, maar als jij gewoon als voetganger ergens loopt, er wordt gewoon echt bijna... Ze gaan zo snel. Er wordt bijna geen rekening mee gehouden dat er ook nog langzame verkeersgebruikers zijn. Ik vind het best wel gek. Ik weet, mijnheer Groenewege zit nu heel hard na te denken of hij het zinvol vindt om nog wat te zeggen. Ik geloof het niet.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

Mevrouw Koene: Maar ik geef het even aan als ervaring vanuit mij, vanuit ons.

De voorzitter: Dank.

Mevrouw Koene: Waar wij het in de fractie ook over hebben gehad.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Ik zie nog een interruptie van de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter. Ik begrijp heel goed dat al die verschillende verkeersmodaliteiten en snelheden door elkaar problemen met zich meebrengt. Dat pleit bijvoorbeeld voor op een aantal plekken ontvlechting. Dat betekent voor regulering. Betekent denk ik ook op sommige plekken minder autoverkeer, want die kunnen ook onveiligheid realiseren. De vraag is van, betekent dat dat we bepaalde vervoersmodaliteiten eigenlijk moeten uitsluiten? Of gaan we het inderdaad proberen te regelen door de mix in een goede richting te duwen en de snelheden waar nodig te beperken?

Mevrouw Koene: Dat is het aardige, voorzitter, want je kan de snelheid van auto's beperken naar 30 kilometer per uur en vervolgens rijdt de gemiddelde elektrische fiets bijna 35. Als we dan iets aan die snelheid gaan doen, laten we dan ook gewoon zorgen dat er tegelijkertijd, want een van de punten in een van de uitgangspunten, is dat we ook inzetten op het informeren van mensen hoe je bijvoorbeeld voor duurzaam vervoer kan kiezen enzovoort. Gedragsverandering. Dan moeten we daar ook flink op inzetten. Dat betekent niet dat je zomaar klakkeloos jouw gang kan gaan. Weet je, wij zeggen dan, ik zal het niet precies zeggen zoals ik het zeg... Er zijn ook een heleboel mensen die brengen bij wijze van spreken hun kinderen naar school. Die gooien de auto dubbel neer of die gooien de bakfietsen half over de stoep of wat dan ook. En vervolgens rijden ze bij wijze van spreken een ander gewoon bijna te pletter, doordat er gewoon altijd haast is en noem maar op. Er moet heel wat gebeuren in het gedrag van verkeersgebruikers om gewoon zich tot elkaar te kunnen verhouden.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Als ik nog even kort mag reageren. Daar zijn we het helemaal over eens, dat er een heleboel verkeersgedrag ongewenst is en meer etiquette nodig is om dat op een goede manier te doen. De vraag is, heeft dit consequenties voor de uitgangspunten van het Mobiliteitsplan, zoals we dat formuleren? En zo ja, welke?

Mevrouw Koene: Ik kan hem niet aan een van de uitgangspunten specifiek koppelen, voorzitter. Maar de veertien die er genoemd zijn, kijk, dat heb ik in het begin al gezegd, als we het houden bij de vier uitgangspunten, de A, B, C, D, dan kunnen we daar nog in meegaan, omdat we dan nog ruimte zien en voelen om met de tijd te kijken aan de hand van ook wat je aan alternatieven kan bieden hoe je met dit soort dingen omgaat. Als ik die veertien punten bekijk, dan zijn er een aantal punten waar we wel steun voor zouden hebben, maar de meeste niet. Van de veertien punten zijn er tien waarvan wij denken van, die kunnen we geeneens steunen. Als we dat gaan doen, dan nemen we onszelf als stad niet echt serieus. Maar wat ik al zei, prima, want wij gaan dat hartstikke verliezen. Maar het is wel, zoals wij ertegenaan kijken.

De voorzitter: De heer Groenewege. En dan gaan we door, want ik merk dat alle interrupties als kort worden aangekondigd, maar inmiddels is het toch al half tien geweest. De heer Groenewege, gaat u gang.

De heer Groenewege: Dank u wel. Ik begrijp de zorgen van mevrouw Koene wel ietsje beter nu. Maar wat ik niet begrijp, zij heeft allerlei ideeën voor hoe de gemeente om zou moeten gaan met nieuwe elektrische fietsen, speed pedelecs, elektrische fietsen die haar inhalen. Waarom geeft zij die ideeën niet mee aan het college in een motie of in een oproep? Want ze heeft veel kritiek, maar er komt voor de rest niks constructiefs. Waarom heeft mevrouw Koene, heeft Gewoon Dordt geen motie ingediend die het college oproept om meer rekening te houden met nieuwe ontwikkelingen op fietsgebied bijvoorbeeld, of op elektrisch fietsgebied?

Mevrouw Koene: Sorry, voorzitter. Kijk, kritisch mag je altijd zijn natuurlijk. Dat is de heer Groenewege zelf ook. Je kan van alles en nog wat meegeven, maar het is een soort karretje wat nou eenmaal rijdt en waarvan ik eigenlijk denk dat er weinig op in te brengen is. Daarnaast vind ik het niet meer dan normaal dat je als gemeentebestuurder ervoor zorgt dat mensen zich ook veilig kunnen verplaatsen. En dat is iets waarvan ik het vertrouwen heb eigenlijk in de wethouder dat hij dat gewoon meeneemt. Ik bedoel, dat hoeft ik niet speciaal in een motie te verwoorden. Ik bedoel, ik hoeft ook niet te gaan vertellen hoeveel stoeptegels ergens moeten liggen. Ik bedoel, ik vind dit gewoon echt op grote lijnen iets waar een wethouder voor staat en waar hij voor moet zorgen. In die zin voel ik me niet geroepen om daar dan een specifieke motie op in te dienen. Wat betreft de moties en amendementen, voorzitter. En dan rond ik graag af. Er zijn drie amendementen die we steunen. Dat zijn A10, A13 en A14. En de rest steunen we niet.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan steken we over naar de heer Gündogdu. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. We sluiten ons volledig aan bij de woordvoering van mevrouw Stolk. Het is me uit mijn hart gegrepen de woorden die zij in dit gremium heeft uitgesproken zojuist. Voorzitter, en ook een woord van dank richting alle collega's die heel begaan zijn met dit onderwerp en zoveel mogelijk moties en amendementen hebben ingediend. We zullen natuurlijk kijken wat dat allemaal opbrengt. Maar in ieder geval, ik wil voor de verandering eens even een tweetal vragen stellen aan de wethouder wonen en de wethouder ruimtelijke ordening.

De voorzitter: Willen beide wethouders even de oren spitsen en uit de winterslaap komen.

De heer Gündogdu: Voor de verandering. Ter inleiding, voorzitter. Wij hebben, en ik ga heel ver in mijn gedachte, inmiddels jaren geleden een bepaald uitgangspunt vastgesteld met betrekking tot de woningbouwambitie en ook prijssegmenten afgesproken met elkaar, of we het ermee eens zijn of niet. Maar op basis van die prijssegmenten hebben we gezegd, we gaan 10.000 woningen bouwen, koop, huur. En daar staan we nog steeds achter. Wat ik me afvraag, nu gaan we een deel van deze woningen, dat is in de koop duurdere segment... En daarvan weten we, op basis van onderzoeken, dat ze acht verkeersbewegingen per dag geeft.

En op het moment dat wij vasthouden aan die prijssegmenten, met de wetenschap dat dat acht vervoersbewegingen, autoverkeer overigens, per etmaal geeft, gaan wij nog steeds dan wel vasthouden aan die uitgangspunten van de Woonvisie, als het gaat om de prijssegmenten? Of komt daar wellicht verandering in? En dan kijk ik even naar de wethouder wonen, want we willen namelijk 10.000 inwoners erbij en dat zijn niet allemaal Dordtenaren, gaat hij de stad ook anders positioneren, met de wetenschap dat wij het STOMP-principe hier in deze stad omarmen? De vraag voor wethouder ruimtelijke ordening. Voorzitter, wij hebben op basis van cijfers dat als we het hebben over koopduurwoningen, nog steeds nieuwbouw, hebben we in de bebouwde kom, buiten 19^e-eeuwse Schil en centrum, twee parkeerplaatsen per woning nodig. Staat parkeernorm ter discussie naar de toekomst toe, met de wetenschap, dit is zojuist ook genoemd, dat wij niet overal asfalt willen leggen? En of daar inmiddels in het college ook een bepaald voorstel richting de gemeenteraad gaat komen.

De voorzitter: Ik vraag de beide wethouders straks daar heel kort op te reageren, want het is wel erg off topic en ook niet echt te liëren aan een motie of een amendement, wat wel afgesproken is.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Iemand interrumpeerde. De heer Den Hartog, gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Gündogdu. Want de heer Gündogdu zei, het STOMP-principe natuurlijk. Dat heb ik best vaak gehoord vanavond. Dan zijn er ook een aantal moties en/of amendementen die eigenlijk daar tegenin gaan. Ik zou graag willen weten van de heer Gündogdu of hij het STOMP-principe omarmt? En indien ja, of hij dat wil laten doorklinken in het stemmen straks.

De heer Gündogdu: Mooi. Voorzitter, ik ben daar altijd heel helder in geweest. En volgens mij kan de wethouder dat ook beamen. Wij omarmen het STOMP-principe. Dat is het probleem niet. Maar de uitgangspunten om te komen tot dit STOMP-principe, daar hebben wij ernstige twijfels aan. En ik zal straks bij mijn stemverklaring ook laten weten, ik heb dat bewust even niet gedaan, of ik voor een amendement mee instem of tegen instem. In ieder geval twee amendementen die de collega's van de VSP en de VVD hebben opgesteld, dat hebben we ook mede ingediend.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Hartog, gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Ik hoor natuurlijk wat u zegt. Alleen ik hoor vooral, ja maar. En ik heb toch altijd geleerd dat ja maar eigenlijk nee betekent. Klopt dat?

De heer Gündogdu: Nee, dat klopt niet. Eens met het STOMP-principe, niet met de uitgangspunten zoals die nu voorliggen, onder goede onderbouwing.

De voorzitter: Dank. Dat was de bijdrage van Op Ons Eiland. Gaan we naar de SP-fractie. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, als partij omarmen wij het STOMP-principe. De verdienste van het afgewezen amendement A8 is dat geschetst werd wat voor ramp ons gaat overkomen als we de ontwikkelingen niet proberen te beïnvloeden, maar gewoon door laten gaan in ongeremde groei van het autogebruik. Tegelijkertijd wil ik zeggen dat er geen absolute tegenstelling is tussen automobilist, fietser en voetganger. Hoewel niet iedereen kan fietsen en omgekeerd niet iedereen een auto heeft of altijd een auto ter beschikking heeft. Voorzitter, sommige mensen hebben nog steeds een auto nodig. Het openbaar vervoer in ons land is helaas door bezuinigingen en marktwerking nog steeds onder de maat. Daarnaast hebben we mensen met een beperking die een auto nodig hebben. Het is ook vanuit die achtergrond dat wij de motie steunen voor het monitoren van het parkeren. Het helpt overigens wel als parkeren in de binnenstad alleen maar voor bewoners is en uiteraard voor mensen met een ontheffing of mensen met een gehandicaptenparkeerkaart. Niet enthousiast zijn wij vanuit dat principe over de milieuzones. Die hanteren vaak de verkeerde criteria. Grotere SUV's met een enorm verbruik krijgen vaak een A-label, want ze zijn zuinig in hun klasse. Terwijl een oude Fiat Cinquecento met een verwaarloosbaar verbruik dan geweerd wordt uit dezelfde zones. Om die reden waren wij ook geen voorstander van de milieuzone voor transport en busjes in de binnenstad. Als we fijnstof terug willen dringen, dan richten wij meer op algemeen terugdringen van het autogebruik en een andere keuze waar dat maar mogelijk is voor fietsen, lopen, openbaar vervoer. En daarnaast zijn we nog steeds voor een zone van tachtig kilometer op de wegen rond Dordrecht. Verder wil ik wel zeggen dat ook automobilisten belang hebben bij het bevorderen van alternatieve vormen van vervoer. Dat zorgt voor minder opstoppingen en meer duidelijkheid. Bijvoorbeeld als je weet dat je niet op straat kan parkeren in de binnenstad. Je gaat onmiddellijk naar een parkeergarage. Dan hoef je geen rondjes te rijden, een half uur lang op zoek naar een vrije parkeerplaats. Dan sta je binnen tien minuten gewoon in de garage. Dan even over rood licht en de angst van sommige partijen voor rood licht. Een verkeerslichtinstallatie heeft nooit alleen maar rood licht. Rood licht voor de één betekent groen licht voor de ander. Als je meer prioriteit wil voor fietsers en voetgangers, dat betekent automatisch minder prioriteit voor automobilisten. Het is oneerlijk om iets anders te suggereren. Wat betreft het doorrijden van fietsers en de verkeerslichtinstallatie zien wij trouwens meer in bewegingsdetectie dan in een Schwung app die mensen op hun telefoon moeten installeren om door te kunnen rijden. Voorzitter, bij het bevorderen van fietsen is er niet één oplossing die overal werkt. Wat doorlopende routes betreft, soms is ongelijkvloers echt inderdaad de aangewezen oplossing. Maar laten we eens even teruggaan naar de discussie rond het Weizigtpark, waar mensen dachten dat voor veiligheid het nodig was om helverlichte acht meter lange asfaltbanen aan te leggen, zonder enige boom in de buurt, zodat je altijd goed in het zicht fietst. Wat betekent ongelijkvloerse kruising, dat een fietser een tunnel in moet duiken, die vaak maar matig verlicht is en waar mensen volledig aan het zicht zijn onttrokken. De verkeersveiligheid wordt dan bevorderd ten koste van sociale veiligheid. Ongelijkvloers is zeker niet overal een oplossing die werkt of inpasbaar is. Je moet ook op sommige plekken kijken naar rotondes, voorrang van fietsers, et cetera. Rotondes kunnen trouwens ook een vervanger zijn voor stoplichten.

En dan is er voor niemand meer rood licht. Dan tenslotte nog even over de fietsroute, die wij vragen om te onderzoeken vanuit de Biesbosch naar de binnenstad of vanuit de binnenstad naar de Biesbosch. Tevens een verbinding van de binnenstad naar de Staart en tussen de Staat en de Stadspolders. Even over GroenLinks, die vraagt naar de kosten daarvoor. Dat is een van de zaken die je zou moeten onderzoeken. En als je weet hoeveel iets kost, dan kun je het ook afzetten, ook even als antwoord op het CDA, tegenover andere mogelijkheden of andere fietsroutes. Tenslotte nog even een compliment voor de Partij voor de Dieren voor de moeite die ze hebben gestoken in het bashen van de SP, door het verkiezingsprogramma te bestuderen, De Kleine Rug te bellen et cetera. Ze hebben overigens niet gebeld met de mensen in de Staart, waar vele actieve bewoners het weldegelijk een goed idee vinden. Tenslotte vind ik het wel heel bijzonder dat de Partij voor de Dieren de kunstmatige rand van een kunstmatige spaarbekken gelijkstelt aan een natuurlijke wantijoever. En daarbij wilde ik het laten. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar Forum voor Democratie. Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik merk dat men hier heel veel over wil zeggen. Dat heb ik niet echt.

De voorzitter: Voortaan begin ik met u.

Mevrouw Pichel: Dank u. We hebben natuurlijk amendement A9, waar de meeste mee hebben in ingestemd. En daarin staat in de toelichting om de bespreking in de raad niet alle kanten op te laten gaan. Dat is mislukt. En met betrekking tot amendementen en moties hebben wij daar ook... Hij is gewoon dichtgegaan, zolang heeft het geduurd. Zijn er twee die wij meetekenen met de VVD, A10 en A14, als het goed is. En gelukkig kan ik daarop leunen op de woordvoering van de heer Kuhlmann van bijna vijf uur geleden. Dat doe ik bij deze dan ook. En voor de overige amendementen en moties ga ik luisteren naar de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot de Fractie van Waardhuizen. De heer Stam.

De heer Stam: Dank wel, voorzitter. Eindelijk. We hebben al het nodige gezegd in de commissievergaderingen over het Mobiliteitsplan. Daar willen wij nog steeds aan vasthouden. We hebben twee moties ingediend met VVD en VSP en wat andere partijen. Dat zijn ook de enige moties waar wij mee zullen instemmen. We hebben nog wel zorg, die we al eerder hebben uitgesproken, gaat over het parkeren van fietsen. Of dat over e-bikes gaat, gewone fietsen of bakfietsen, maakt ons niet uit. En we hebben zorg over de oplossing en de facilitering van de bewoners van de binnenstad, door het verdwijnen van een aantal parkeerplekken. En die moties hebben wij mede ingediend, omdat wij graag willen dat die doorstroming in de stad ook komt. Wij ondersteunen dat STOMP-principe wel. En ik fiets, ik loop en ik zit in de auto. En bij elke beweging heb ik weleens de vraag van, dit kan sneller, dit kan anders. Die vraag is, kijk goed naar die doorstroming. Als u goed geluisterd heeft, heb ik het ov nog niet genoemd, want daar heb ik wel hele grote vraagtekens bij.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De heer Stam: Die vraag hebben we ook al eerder bij het college neergelegd. Wij zijn er niet van. De concessies lopen via de provincie. Ga alsjeblief in overleg met ze om dat te doen. Want het is nu kwalitatief uitermate teleurstellend. En daar mag u zelf de afkorting bij kiezen. We hebben nog wel een vraag.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Groenewege. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Heb ik het goed begrepen dat de Fractie van Waardhuizen bezorgd is over parkeerplekken voor fietsen, maar tegen een motie gaat stemmen over parkeerplekken voor fietsen?

De heer Stam: Op dit moment wel, voorzitter. Wij zijn van mening, en daar sluit ik aan bij de woorden die mevrouw Koene van Gewoon Dordrecht heeft gebruikt, ons college is niet gek. Dit zijn uitgangspunten. Er wordt natuurlijk verder gewerkt aan deelplannen. En op dat moment aan de gemeenteraad worden die weer voorgelegd. En dat zijn voor ons de momenten waar we verdere vragen kunnen stellen. Ik vind een aantal amendementen die nu zijn ingediend gewoon te vroeg, waardoor wij hebben besloten van, we gaan daar geen steun aan verlenen.

De heer Groenewege: Maar, voorzitter, als het antwoord is, het college is niet gek, dan kunnen we met zijn allen naar huis. We zitten hier toch om punten mee te geven aan het college die het college kan meenemen in de uitwerking van het Mobiliteitsplan?

De heer Stam: Voorzitter, dat klopt. En de ene doet dat via moties en de andere doet dat via amendementen. En u heeft net gezegd dat je dat ook als oproep mee mag geven aan het college. Wij geven het mee als oproep aan het college.

De voorzitter: Waarvan akte. Dat was ook uw termijn?

De heer Stam: Ik heb nog een kleine vraag aan de wethouder.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Stam: Of het mogelijk is dat wij jaarlijks een update krijgen of de voorgenomen groei die we als stad hebben, gekoppeld kan worden aan de ontwikkelingen van het Mobiliteitsplan en of die nog parallel lopen.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we overschakelen naar wethouder Rik van der Linden. Gaat uw gang. En ik wil de wethouder eigenlijk verzoeken om vooral de vragen te beantwoorden en de amendementen en moties van een korte duiding te voorzien. En de raad verzoeken, u heeft een uitgebreid debat met elkaar gehad, om niet al te veel debat met de wethouder te gaan voeren, want die geeft gewoon een duiding op de moties en amendementen. Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik geef een duiding op de moties en amendementen. En om even drie dingen te zeggen over wat we nu hebben gedeeld de afgelopen vijf uur, en het stond ook in het voorstel, het STOMP-principe is niet iets absoluuts. Er is of helemaal STOMP of er is helemaal geen STOMP. Het is een ontwikkeling. En daar gaan we heel lang over doen. Daar gaan we misschien wel tien, vijftien jaar over doen. Tweede opmerking, STOMP is niet overal hetzelfde. Op de ene plek is het vooral stappen en trappen. Er zijn ook plekken waar je heel erg langdurig nog of misschien wel de rest van de tijd die wij kunnen overzien de auto nodig gaat hebben. De lettergrootte varieert echt per wijk, varieert ook in de tijd. Zo kun je ook kijken naar de veertien uitgangspunten. En zo wil ik ook kijken naar de moties en amendementen. En nog één ding over die veertien uitgangspunten. Een aantal van u heeft daar veel over gezegd van, dat is eigenlijk wel fijn. Ik vind het ook fijn om iets meer focus aan te kunnen brengen in die hele grote opgave die we hebben. Een Mobiliteitsvisie voor zo'n lange tijd, die ook zoveel van de stad omvat, moet je een beetje kunnen focussen. En dit debat heeft daarbij sowieso al geholpen. De moties en de amendementen. Ik begin bij de amendementen. Amendement 10, voldoende bewonersparkeerplekken. Er wordt iets tussen gevoegd in het uitgangspunt dat begint met, we monitoren. Inderdaad, we monitoren de afname van bewonersparkeerplekken enzovoorts. Kijk, dat is natuurlijk altijd heel goed om het in beeld te houden. We weten nu op dit moment dat ondanks het feit dat veel mensen echt wel capaciteitstekorten ervaren er elke nacht honderden plekken leeg staan in deze stad, in de garages. Er is capaciteit. En die moeten we gaan verschuiven. En daar moeten we op ontwikkelen. Dit amendement zou daar best wel kunnen helpen om die monitor te maken en nog wat scherper te krijgen, waarbij we zien dat we eigenlijk al veel meer plekken hebben dan dat we nu bijvoorbeeld door die tweede vergunning uitsterfconstructie weghalen. Ik geef deze motie oordeel raad. Amendement 10, oordeel raad. Amendement 11, beschikbaarheid deelvervoer. Het is een kleine aanscherping van de tekst. In plaats van, we maken openbaar vervoer en deelmobiliteit betaalbaarder voor mensen met een kleine beurs, wordt het openbaar vervoer en deelmobiliteit voldoende beschikbaar en goed betaalbaar. Ook oordeel raad, wat mij betreft. Dit is ook niet digitaal. Dit is een ontwikkeling die je op gang brengt. Daar kan dit amendement prima bij helpen. Amendement 12, veiligheid langzaam verkeer. Dat gaat natuurlijk over de dertig kilometer. Daar is meer mee gemoeid dan alleen maar een wegversmalling. Daar zijn drempels mee gemoeid. Daar is mee gemoeid waar je op kan handhaven. We hebben al heel veel gedeeld met elkaar. Dat ambulance, brandweer en politie eigenlijk zeggen van, op een aantal plekken zou het nog kunnen, maar op de meeste die we nog hebben, moet je echt harder kunnen rijden dan vijftig. Ze mogen zelfs twee keer zo hard, maximaal tachtig meen ik in de bebouwde kom. Dat moet je ook kunnen doen, ook als je in de binnenstad moet zijn. Die zou ik willen ontraden. Amendement 13, doorgaande fietsroutes. Even kijken. Oordeel raad. Amendement 14, geen extra rood voor automobilisten. Het is een heel duidelijk amendement. Kijk, als je nu kijkt naar VRI-regelingen, je zet er VRI neer, omdat er heel veel kruisend verkeer is, soms snel, soms langzaam, soms allebei. Betekent dat je soms een deel even wat minder mogelijkheid geeft door te rijden en daarna een ander deel weer minder voorrang geeft. Dat is wat we altijd al doen. Dat doen we al tientallen jaren. En soms draaien we iets aan die knop en soms... Bij sommige kruispunten hebben we dynamische VRI's, die ook rekening kunnen houden met de verkeersstromen.

Daar gaan we natuurlijk mee door, want die stad beweegt en er gebeurt van alles. Wat u hier aan aangeeft, wat de indieners hier aangeven, is dat ze het nadrukkelijk niet willen doen in het kader van STOMP. Is soms een beetje moeilijk te splitsen, want drukte moet je op regelen. U heeft zelf, de heer Kuhlmann, geregeld aangevraagd voor de groene golf. Een groene golf is groen voor het ene deel en rood voor een ander deel. Die balans ga je altijd zoeken. Ik zou deze willen ontraden. Ik snap hem wel. U kiest dan, als u hem aanneemt, voor ietsje minder STOMP op plekken waar je met meer of minder rood goed kan sturen op STOMP. Ik zou het jammer vinden, maar ik zie ook een heleboel kopjes boven het amendement. Ik ontraad hem. Amendement 15, expliciet besluit over STOMP-ontwerpprincipes. Vind ik eigenlijk wel een charmante suggestie. Die geef ik graag oordeel raad. Mij lijkt het heel verstandig om hem ook zo expliciet even op te nemen. Amendement 16, parkeren doe je in de garages. Die vind ik te absoluut. Ik denk dat ook bezoekers bijvoorbeeld op Stadswerven of op een andere plek, die ietsje minder dicht bij een garage is, ze best even aan moeten kunnen wippen bij hun familie als ze 's avonds willen eten of even iets willen afgeven. En dan even bellen dat ze langer blijven zitten enzovoorts. Die wil ik ontraden. Voorzitter, de heer Portier vraagt het woord. Ik ben door de amendementen heen.

De voorzitter: Gaat uw gang, heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, het voorbeeld van de Stadswerven gaat niet op, want dat valt niet in de binnenstad. En voor het overige, ook bezoekers worden in dit amendement gewoon gefaciliteerd. Want iedereen die het autovrije of het autoluwe gebied, hij wordt wat ons betreft uitgebreid, binnen wil rijden, die kan een ontheffing aanvragen. Die valt dan onder, wat er genoemd wordt, de mensen met een ontheffing.

De heer Van der Linden: Toch zou ik hem willen ontruimen. Dank u wel. Motie 5. Even kijken. Motie 5, openbare fietsoplaadpunten. We hebben er al een aantal. Het is geen enkele moeite om te onderzoeken waar er nog meer nodig zouden kunnen zijn. En ik ben het mevrouw Koene eens, ik word ook de laatste tijd ontzettend veel ingehaald, niet alleen door mensen die veel ouder zijn, maar ook door mensen die veel jonger zijn. En die zitten dan allemaal op een elektrische fiets. En daar word ik ontzettend chagrijnig van. Maar ik word ook ouder. Het wordt allemaal ietsje trager. Lach er maar om. Even kijken. Die geef ik oordeel raad, motie 5. Motie 6, eenrichtingsverkeer. De heer Safranti verwees even naar het commissiedebat. Je moet goed nadenken over plekken waar je wel of niet met eenrichtingsverkeer aan de slag wil. Je ziet natuurlijk ook weleens dat als je ergens eenrichtingsverkeer doet, dat kan tot gevolg hebben dat er veel harder gereden wordt, omdat je geen tegenligger meer verwacht. We kunnen hem goed oppikken, in het kader van de ontwikkeling van het Mobiliteitsplan. Dat wil niet zeggen dat we ontzettend veel kansen denken te zien waar het nu zou kunnen, maar we kunnen hem heel goed in behandeling nemen en meenemen bij... Want dat hebben we even afgestemd. Daar zegt de tekst niet heel duidelijk wat over, maar het rapporteren doen we dan in het Mobiliteitsplan. Die geef ik oordeel raad. Motie 7, fijnstof en geluidsbelasting. Die zou ik willen ontraden. Niet omdat we denken dat fijnstof en geluid niet belangrijk zijn. Wel omdat wat er nu gevraagd wordt best technisch elkaar ook... Of eigenlijk ook een beetje in tegenstrijdigheid is met elkaar.

Er wordt gevraagd om in 2040 en '50 te kijken hoeveel fijnstof en geluidsbelasting er is, uitgaand van de huidige ontwikkeling van het autoverkeer. Een van de doelen van STOMP is juist om die ontwikkeling om te buigen. Het is heel moeilijk om dan te zeggen, als we nu zoveel auto's hebben, hoeveel geluid en fijnstof produceren die in 2050. Dat is eigenlijk niet te doen, ook wetende dat je in 2050 een heel ander wagenpark hebt, wat veel stiller is. Elektrisch rijden is stiller qua motor. Qua banden geeft het wel weer behoorlijk wat geluid. Kortom, eigenlijk niet uitvoerbaar op deze manier. Ik kom zo even terug op de milieuzone. We kunnen best bij een van de twee agenderingsmomenten, die we nog gaan kiezen, iets meer discussie gaan hebben met elkaar over fijnstof en geluid in de stad natuurlijk. Maar de motie zelf zou ik willen ontraden. Motie 8.

Mevrouw Schnabel. Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Fijn dat de wethouder aangeeft dat dat wel onderdeel van het gesprek kan zijn, als ik het goed begrepen heb. Dat is dan een toezegging op dat gebied om het in ieder geval daarover te hebben in de commissie.

De heer Van der Linden: Ja. En dan ga ik ervan uit dat we het dan gaan hebben over de dingen die we kunnen weten op dit moment. We hebben prima rapportages over fijn stof. We hebben ook de jaarlijkse of twee jaarlijkse geluidsbelastingkaarten. Daar zit veel informatie in waar we iets mee kunnen. Waar we ook van kunnen afspreken, daar moet het beter of daar gaat het al best goed. Motie 8 gaat over de STBOMP. Ik dacht heel even dat het ging over een Oost-Europese hardrockband, maar dat bleek niet het geval. Ik heb wel gezien dat de Partij voor de Dieren al een hele tijd illegaal parkeert in het Stadskantoor met een bakfiets.

De heer Groenewege: Voorzitter, daar hebben wij toestemming voor gevraagd. Dat is helemaal niet illegaal.

De heer Van der Linden: Wie heeft daar toestemming voor gegeven? Op grond waarvan, voorzitter? Precies. Kortom, hoog tijd voor een motie ruimte voor de bakfiets. Dat is duidelijk. Dit kunnen we gewoon goed meenemen. Die zou ik oordeel raad willen geven. Maar een prima idee om natuurlijk... We zien allemaal dat fietsen verandert. Fietsen wordt op veel meer manieren gedaan dan twintig jaar geleden. En bakfietsen hebben zeker een functie, met name op plekken waar de ruimte niet zo groot is voor ander vervoer, maar je wel veel wil vervoeren. Goed om dat mee te nemen. Motie 9 was de milieuzone. Sorry, heb ik het weer niet goed opgeschreven. Motie 9 is ontvlechten. Ontvlechten doen we al heel lang. Maar als u er behoefte aan heeft om dat nog wat sterker te benadrukken, dan vind ik dat een prima idee. Die geef ik oordeel raad. Motie 10, de milieuzones. Dat is een beetje ingewikkelder. Het eerste stuk, onderzoek doen. We kunnen u best helpen met een stuk, een RIB waarschijnlijk dan, waarin we aangeven hoe een milieuzone eruit kan zien, waar je op zou moeten kunnen letten, welke categorieën van transport je hebt om onderscheid in maken. En ook een opvatting zouden kunnen laten zien over hoe je dat over de stad kan doen of niet.

Om via een motie te zeggen, weet je wat, we gaan hem ook invoeren, want u vraagt om opties in het Mobiliteitsplan om ook in te voeren, dan komen er wel een paar dingen extra bij kijken. Het is A veel meer werk, want we moeten een aantal dingen uit gaan zoeken dan over hoe je het juridisch mogelijk maakt, wat je daarvoor nodig hebt enzovoorts. Er komt ook bij een politieke opvatting over of je het bijvoorbeeld sociaal maatschappelijk wenselijk vindt. Er komt ook iets bij over... Dat zijn eigenlijk de twee voornaamste overwegingen. De motie zelf zou willen ontraden, vanwege die consequenties. Ik wil best, gehoord wat u heeft gewisseld, toezeggen dat we de komende maanden een RIB'je maken over wat er mogelijk zou kunnen zijn op dit thema. En dan kunt u zelf kijken of u die wil agenderen of niet. Motie 11.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ik ben erin getraind om te vragen of dit als toezegging wordt genoteerd. Bij deze de vraag.

De heer Van der Linden: Ik zeg toe dat we de komende...

De voorzitter: Hij staat al genoteerd. Wat u ook toezegt.

De heer Van der Linden: Kijk, de griffier is echt een zelfsturend team. U krijgt bakfietsplaatsen en toezeggingen gewoon door haar genoteerd. Dat is geregeld de komende maanden.

De voorzitter: De griffier luistert gewoon goed naar u. U heeft net iets toegezegd.

De heer Van der Linden: Zeker. Motie 11, fijner fietsen en wandelen en de hond uitlaten langs het Wantij Die ga ik ontraden en wel hierom. Het is natuurlijk best een goede gedachte om na te denken over de vraag, hoe kun je zo'n mooie route als langs het Wantij per fiets beter toegankelijk maken? En dat kunnen we ook best laten uitzoeken. Alleen we weten, en u weet dat zelf ook als u er vaak komt, een stukje is al verhard, een stukje is voornamelijk gravel, een stukje is lastig, andere stukken moet je een brug over, enzovoorts. Als we dan een voorstel uit gaan werken, wilt u ook waarschijnlijk dat er iets mee gebeurt. En dan heb je het over miljoenen. Hij zit ook niet in een gebiedsprogramma, wat dat betreft. Hij zit ook niet in het fietsplan. Eigenlijk omdat we weten, zonder dat er heel veel middelen beschikbaar komen, kunnen we hem niet zomaar uitvoeren, vind ik het een beetje zonde van de tijd om er dan wel aan te gaan rekenen en tekenen. Daarom wil ik hem ontraden. Dank u wel, voorzitter. Dat was hem.

De voorzitter: De heer Portier heeft nog een interruptie.

De heer Portier: Om te beginnen denk ik dat de moeilijkheden voor deze paden zwaar overdreven worden, want de ruimte is er gewoon. Zeker tot aan het spaarbekken. Even de discussie over het spaarbekken achterwege gelaten. Dan heb je ook geen brug nodig.

Eén van de dingen die je zou moet kunnen onderzoeken is ook van, of je subsidie kan krijgen. Tenslotte gaat het wel over een route naar een nationaal park toe.

De heer Van der Linden: Een route naar een nationaal park. Dan moet je hem wel heel veel doortrekken. Dan heb je het over nog meer geld. Kijk, ik wil best als technische vraag noteren, zijn er denkt u... Denkt het college dat er mogelijkheden zijn om zoiets als een fietsroute van de binnenstad naar de Biesbosch subsidiabel te maken? Dat is een technische vraag die ik best wel even wil uitzoeken. Maar anders dan wordt het wel een heel bewerkelijk item, denk ik. Ik blijf hem ontraden.

De voorzitter: Dank. Waren er nog vragen die u moest beantwoorden?

De heer Van der Linden: Er was een vraag. Kunt u die nog even een keer herhalen?

De heer Stam: Voorzitter, ik zou hem wat platter vertalen. Ik heb gevraagd of het mogelijk is om jaarlijks een update te krijgen van de plannen die we hebben die ten grondslag liggen aan het Mobiliteitsplan, woningbouwgroei. Of we daar jaarlijks een update van kunnen krijgen of de mobiliteit nog parallel loopt met die voorgenomen groei. Om het heel plat te zeggen, we moeten iets van 10.000 woningen bouwen. Maar wat blijkt over 10 jaar als we maar 4.000 woningen bouwen? Wat heeft het dan voor invloed op het Mobiliteitsplan? Of we moeten er 10.000 bouwen en het worden er 14.000. Wat dan? Heb je weer een ruimtegebrek. Ik snap best dat dat lastig is, maar kunnen we daar een update van krijgen?

De heer Van der Linden: Ik denk dat we in deze raad en ook de raden die na '26 hier gaan zitten, met de dan zittende colleges, zich steeds weer gaan verhouden tot, hoe gaat het met de woningbouwopgave? En ook, hoe gaat het met de banengroei en hoe gaat het met ons profiel en hoe gaat het met mobiliteit? Ik vind het nu heel moeilijk om te zeggen, als er 4.000 huizen bijkomen, dan betekent dat dat voor het Mobiliteitsplan. En 8.000 betekent het dat. Ik denk dat het ook heel erg met het gebied samenhangt. U ziet het gebied Maasterras is qua inrichting veel complexer dan een ontwikkeling in onze Spuiboulevard, waar we al fundamentele keuzes hebben gemaakt, die heel erg helpend zijn bij het ontwikkelen straks van die woningen. Ik durf namens de hele raad wel toe te zeggen, namens heel de Dordtse politiek, we gaan het hier nog heel vaak over hebben, ook over de relatie tussen huizenbouw en mobiliteit. Maar ik kan daar geen monitor op zetten op die manier dan.

De voorzitter: Dank. Dan kijk ik nog even, dank wethouder Van der Linden, in de richting van wethouders Heijkoop en Burggraaf. Want er is nog een vraag gesteld vanuit de heer Gündogdu, die in de lijn ligt ook van de heer Stam, maar wel een beetje buiten de orde is. Misschien goed om, als het kan, daar heel kort in een of twee zinnen op te reageren. Wethouder Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, ik vat de vraag samen als, in hoeverre je in je ruimtelijke ordening rekening houdt met die mobiliteitsuitgangspunten en met de groei van de stad. Kijk, we kiezen er met elkaar natuurlijk nadrukkelijk voor om het grootste deel van de woningbouwopgave langs die Spoorzone, de StadsAs te doen.

Die gerelateerd is aan ov-vervoer. Daarmee programmeer je al de woningen dichtbij alternatieve vervoermiddelen. En het tweede, als het gaat over de buitenwijken, kijk, u heeft vorige periode een ontwikkelperspectief en bestemmingsplan op een Amstelwijk vastgesteld. En daarin is ook nadrukkelijk uitgangspunten opgenomen als aantrekkelijk voetpaden, fietspaden waarmee je sneller bij voorzieningen komt dan met de auto, flexibele parkeernormen. Voor de middenzone is ook een lagere parkeernorm, omdat de ontwikkelaar daarin ook deelmobiliteit heeft meegenomen. In dat soort ontwikkelingen zie je dat er ook met die mobiliteit al rekening gehouden wordt. En ik ben zelf meestal op het moment dat de eerste paal of de oplevering is, dan spreek ik met de bewoners. En dan vraag ik altijd, wat maakte dat jullie naar deze wijk komen? Dan hoor je ook terug dat dat bewoners zijn die zeggen, wij vinden het juist zo fijn dat je veel meer de openbare ruimte hier hebt of de ruimte in de wijk om de kinderen te kunnen spelen, het groen, et cetera. Je merkt ook vervolgens dat je de bewoners trekt die daar bewust voor kiezen en daardoor ook automobiliteit minder belangrijk vinden. Op die manier kan je ook in je ruimtelijke ordening denk ik de afstemming goed vinden.

De voorzitter: En wethouder Heijkoop geeft me net aan dat hij de beantwoording van wethouder Burggraaf uitstekend vindt. Kijk ik even rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn in de raad. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Mag ik twee minuten schorsing vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dat mag. Ik ga eerst kijken of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Of is dat afhankelijk van de schorsing? Dat is niet afhankelijk. Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Dan schorsen we voor twee minuten. Gaat u zitten, alstublieft. De vergadering is heropend. Ik kijk even naar de heer Van der Meer. Heeft de schorsing opgeleverd wat u wilde? Stilte graag. Het woord is aan de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Inderdaad, voorzitter.

De voorzitter: Dan komen volgens mij bij de stemming aan. Gaan we naar amendement A10. Voldoende bewonersparkeerplekken.

De heer Noldus: Voorzitter. We zijn nog niet helemaal compleet. We verwachten nog iemand terug op haar plekje zo meteen.

De voorzitter: Dat kan zijn, maar we zijn gewoon begonnen. De heer Portier.

De heer Portier: Voordat we naar de stemmingen teruggaan. Ik heb even overlegd over de mogelijkheden van het fietspad. En ik denk dat ik gewoon met technische vragen kom. En dan trek ik bij deze de motie in.

De voorzitter: Motie M11 is dat?

De heer Portier: Klopt.

De voorzitter: Fietsen langs het Wantij. Amendementen A10, voldoende bewonersparkeerplekken. Ik kijk even rond of daar nog stemverklaringen bij zijn.

Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen op amendement A10. Het is aangenomen. 19 stemmen voor, 17 tegen. Tegen fracties CDA, ChristenUnie/SGP, GroenLinks, Partij voor de Dieren en Partij van de Arbeid. En de overige fracties voor. En daarmee is A10 aangenomen. Dan komen we bij amendement A11, van GroenLinks en Partij voor de Dieren. Subamendement. Beschikbaar deelvervoer. Zijn daar nog stemverklaringen?

De heer Schalken-den Hartog: Ja, voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Dit subamendement roept op om ov en deelmobiliteit specifiek ter beschikking te stellen en betaalbaar te maken voor mensen met een kleine beurs. Wij vinden die speciale beschikbaarheid van ov en deelmobiliteit voor een specifieke groep geen goede zaak. Ov en deelmobiliteit moeten beschikbaar zijn voor iedereen. En zullen daarom tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u zeer. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, wij zouden wat Beter voor Dordt betreft ook verder gaan dan wat hier in de motie gaat. Ook wat de heer Kuhlmann aangeeft, het liefst zien wij die beschikbaarheid voor iedereen. Maar dit is in ieder geval een klein stapje de goede richting in met betrekking tot de beschikbaarheid. Wij zullen wel voor dit amendement stemmen.

De voorzitter: Anderen?

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, wij sluiten ons gedeeltelijk aan bij de stemverklaring van de heer Kuhlmann en ook gedeeltelijk bij de stemverklaring van de heer Schalken. Wij zullen ook voor dit amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Kuhlmann. En daarbovenop nog even extra de opmerking dat dit inkomenspolitiek is. En daar houden wij niet van.

De voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? Dan gaan we stemmen op A11. GroenLinks nog? De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, wij stemmen ook voor dit amendement. Het is geen inkomenspolitiek. Het gaat juist om het toevoegen van de beschikbaarheid. De betaalbaarheid staat al in het uitgangspunt.

De voorzitter: Maar dit is een beetje het debat opnieuw doen. Het is uw eigen amendement. Amendement A11. We gaan stemmen. Voor is plus. Tegen is min.

Aangenomen. 26 voor, 10 tegen. Tegen DENK, Gewoon Dordt, Fractie van Waardhuizen en de VVD. En de overige fracties voor. Dan gaan we naar subamendement A12. Veiligheid langzaam verkeer, van GroenLinks en Partij voor de Dieren. Zijn er nog stemverklaringen? De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Wij vinden het onverantwoord om een deken van dertig kilometer door onze stad aan te leggen. Dat past niet bij de ambitie van de hulpdiensten. En het is ook niet veiliger. Vandaar dat we tegen zullen stemmen.

De voorzitter: Anderen? De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dat geldt ook voor ons.

De voorzitter: Anderen nog? Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, wij sluiten aan bij de stemverklaring van de VVD.

De voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, wij zullen voorstemmen. Het is een karikatuur om het te hebben over een deken van dertigkilometerzones. Het terugdringen van de snelheid, op een manier die geen belemmering oplevert voor hulpdiensten, en dat is wat hier uitdrukkelijk gesteld wordt in het amendement, leidt tot minder fijnstof, meer veiligheid en daardoor ook minder ongelukken, minder doden, minder gewonden. Hartstikke voor.

De voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? Dan gaan we stemmen op A12. Voor is plus. Tegen is min. Het amendement is verworpen. 26 tegen, 10 stemmen voor. Voor waren de fracties GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en SP. En de overige fracties tegen. Daarmee is hij verworpen. Gaan we naar A13. Subamendement van GroenLinks en de SP. Doorgaande fietsroutes. Stemverklaringen? Niemand? Gaan we stemmen. Voor is plus. Tegen is min. Het amendement is verworpen. 24 tegen, 12 voor. Voor waren Beter voor Dordt, Gewoon Dordt, GroenLinks, Partij voor de Dieren en de SP. En de overige fracties tegen. Gaan we naar amendement A14. Geen extra rood voor automobilisten van VSP, VVD, Beter voor Dordt, DENK, Fractie Van Waardhuizen, Forum voor Democratie en Op Ons Eiland. Ik kijk even of er stemverklaringen zijn. De heer Portier.

De heer Portier: Krijgen automobilisten wat extra's, is de VVD weer tegen. Ik zou het eigenlijk herformuleren, extra groen voor voetgangers en fietsers. Wij zijn tegen dit amendement.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Is niet het geval. Gaan we stemmen. Voor is plus. Tegen is min. Heeft iedereen gestemd? En dat levert een gelijke stemming op. 18, 18. En dat betekent dat de rest van de amendementen en het voorstel doorgaan naar de volgende raad. Het is echt zo. Mensen, stilte graag. Daar ben ik wel even aan toe. Dank u wel. Dat betekent dat bij subamendement A14 dit onderwerp vanavond even strandt.

We gaan volgende vergadering, dat zal dan 7 november zijn, verder met de stemming op dit onderwerp. Het is niet anders. We kunnen wel zeggen dat we al een heel eind zijn toch?

5. Vaststellen Startnotitie Voedselvisie – Startnotitie

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5. Het vaststellen van de Startnotitie Voedselvisie. Dit voorstel is op 26 september beeldvormend besproken in de commissie. En de commissie heeft geconcludeerd dat het als hamerstuk door kon. Partij voor de Dieren heeft bij dit voorstel toch een amendement aangekondigd. En daarmee is het een bespreekstuk geworden. En ik begreep dat het amendement samen met GroenLinks en Partij van de Arbeid wordt ingediend. Graag even kort het woord aan de fractie van Partij voor de Dieren om het in te dienen. Gaat uw gang.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, volgens mij beginnen we eerst met een klein filmpje.

De voorzitter: Ik denk dat onze techniek daar nog heel even voor nodig heeft.

[Er wordt een filmpje afgespeeld]

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, dit was een fragment uit de uitzending van Nieuwsuur van afgelopen woensdag, waarin Sjoukje Heimovaara, voorzitter van de Raad van Bestuur van Wageningen University and Research, haar bezorgdheid uitsprak over de staat van de landbouw en natuur in Nederland. Mevrouw Heimovaara geeft in een interview met voorbeelden aan dat we over moeten gaan naar een meer plantaardig voedingspatroon. We moeten meer plantaardig eten om de wereld houdbaar te voeden. Ook het Voedingscentrum vindt dat meer plantaardig en minder dierlijk voedsel belangrijk is voor onze gezondheid en het milieu. Dit wordt ondersteund door de Gezondheidsraad. De Partij voor de Dieren vindt het dan ook wenselijk dat de gemeente de transitie naar een plantaardig voedingspatroon stimuleert en onderdeel uitmaakt van de Voedselvisie. Ons amendement roept de gemeente dan ook op zich hiervoor in te zetten. En dit wordt mede ingediend door de Partij van de Arbeid en GroenLinks. Dank u.

De voorzitter: Dank u zeer. U mag het amendement indienen. Dat is dan amendement A17. En dan hebben we denk ik even nodig om die in het systeem te zetten. Of is hij bij iedereen al bekend? Kunnen we het gewoon bespreken? Ja? Dank. Dan wil ik graag even duidelijke vingers zien van de fracties die hierover willen spreken. Zijn er toch veel. Ga ik iedereen even kort langs. VVD-fractie. De heer Kuhlmann, gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Wij vinden het belangrijk dat onze stad veilig is, dat onze straten worden opgevrolijkt met gezellig groen en dat we het tekort aan huizen in onze stad bestrijden door te bouwen, te bouwen en te bouwen.

Onze stad kent veel verschillende kansen en uitdagingen, maar dat onze stad het al acht eeuwen zonder gemeentelijke Voedselvisie moet stellen, is in onze ogen niet het grootste probleem van onze stad. Verantwoordelijkheid dragen voor het bestuur van onze stad betekent echter dat je een ander ook wat gunt. En we erkennen dat er partijen zijn, zoals de ChristenUnie/SGP, die het verlangen hebben om een Voedselvisie op te stellen. En wij werken daar, zoals afgesproken, aan mee. De door het college voorgestelde Startnotitie volstaat wat ons betreft. We zullen het amendement van raadslid Venderbos om meer veganistisch te eten niet steunen. We denken als liberalen dat onze inwoners, de Dordtenaren prima zelf kunnen kiezen wat ze op hun bord willen. Wat ons betreft is er niets mis met een lekker broodje kaas, een gekookt eitje of een glas melk.

De voorzitter: Dank. Ga ik naar GroenLinks. Naar de heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Voedsel houdt verband met vele zaken. Meer dan alleen maar de zaken die genoemd worden in het amendement. Het heeft betrekking op gezondheid, op de ontwikkeling van hersenen bij kinderen, op de kans op diverse aandoeningen, waaronder kanker en hart- en vaatziekten. Maar ook met de nooit eerder voorgekomen extreem snelle opwarming van de aarde en ook nog met het gebruik van een beperkte hoeveelheid zoetwater. Vanwege al deze redenen steunt GroenLinks Dordrecht de transitie naar een meer plantaardig voedingspatroon. En mede ondertekenen we dit amendement.

De voorzitter: Hartelijk dank. Gaan we daar Beter voor Dordt. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, vanuit Beter voor Dordt kunnen we aansluiten bij de woordvoering van de VVD.

De voorzitter: Dan VSP-fractie. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ook wij sluiten naadloos aan bij de woordvoering van de VVD.

De voorzitter: Dank. De ChristenUnie/SGP-fractie.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vlees is de laatste jaren fors duurder geworden. Het prijsmechanisme zorgt er daardoor voor dat het minder geconsumeerd wordt. Ook zie ik in mijn omgeving dat steeds meer mensen, vooral ook jongeren, vrijwillig kiezen voor minder of helemaal geen vlees. Verder, voorzitter, lees ik in de Startnotitie onder het kopje duurzaamheid dat we kennis gaan verspreiden wat er aan broeikasgassen en bestrijdingsmiddelen wordt bespaard als een stukje vlees af en toe wordt vervangen door een plantaardig alternatief. Wat ons betreft is dit vrijwillig. Ook wij hechten aan vrijwilligheid. Dit is voldoende. Als mensen ervoor kiezen om meer plantaardig, prima. We denken ook dat dat in de toekomst gaat gebeuren. We zijn tegen dwang in dit opzicht. Gaan het amendement niet steunen. Dank u.

De voorzitter: Dank u zeer. CDA-fractie. De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Vanuit onze fractie kunnen we eigenlijk grotendeels aansluiten bij de woordvoering van de ChristenUnie/SGP. We denken dat dit al voldoende in de Startnotitie voorkomt, naar ons inzicht. En daarom zullen we tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wij sluiten ons heel graag aan bij GroenLinks. En daarom hebben we ook meegetekend.

De voorzitter: Dank. Partij voor de Dieren zelf hebben we net al gehoord. Ik denk dat de duidelijk is. Of wilt u nog iets toevoegen?

De heer Venderbos-Lambinon: Niets toevoegen, maar ik wil straks graag reageren op de andere partijen.

De voorzitter: Dat zou ik dat nu doen.

De heer Venderbos-Lambinon: Dat wilde ik. Het ging alleen heel snel. Iets te snel voor mijn leeftijd.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar DENK. De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, naast dat wij ook de woordvoering van de VVD ondersteunen, wil ik wel hier aangeven dat de woorden moeten en stimuleren ons wel triggert. Wij zijn ook tegen dwang. Daarom zullen wij ook tegenstemmen in dit geval.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar Op Ons Eiland. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: U slaat over mevrouw Koene.

De voorzitter: Ik zit scheel te kijken weer. Ik ga gewoon naar Gewoon Dordt. Mevrouw Koene, gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Ik weet niet wat u hebt vandaag, voorzitter. Dank, voorzitter. Wij sluiten aan bij de woorden van de heer Kuhlmann.

De voorzitter: Niet iedereen is foutloos, mevrouw Koene. De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, in het kort. We hebben al een overheid, of dat gemeentelijke of landelijke overheid is, die zich wat ons betreft te veel gaat bemoeien met ons levenswijze. En laat ons zelf de beslissing maken wat we eten en wat we tot ons nemen. We gaan hier tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat de bijdrage van de SP?

De heer Portier: Dat zou u wel willen.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, als je al een Voedselvisie zou willen hebben, dan kan ik me voorstellen dat je daar inderdaad ook meer aandacht voor plantaardig voedsel wil hebben. Maar als ik naar de hele Startnotitie kijk, dan gaat het veelal over dingen die door anderen gedaan worden. Dingen die het onderwijs al opgepakt heeft. Dingen die Duurzaamheidscentrum Weizigt al opgepakt heeft. Of zaken waar we als gemeente überhaupt geen invloed op hebben. Wat ons betreft is dit niet iets waar op deze manier de gemeente zich mee bezig zou moeten houden. Natuurlijk voor onze eigen inkoop vinden we het een heel goed idee als we dat meer duurzaam doen. Maar wat dat betreft al die verdere uitwerking, een agenda opstellen, weer met allerlei groepen gaan overleggen, honderden ambtelijke uren erin steken. Wat ons betreft liever niet. We zullen voor het amendementen stemmen van, als je al een Voedselvisie wil hebben, kan dat erin opgenomen worden. Maar we zullen tegen überhaupt het voorstel stemmen voor een Voedselvisie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Het hoogst geëerde goed in het universum is de vrije wil. Laat iedereen keuze zijn keuze zijn. Deze Startnotitie volstaat wat ons betreft. En wij zullen zo meteen nog een stemverklaring geven. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank. Fractie van Waardhuizen. Mevrouw Van Waardhuizen.

Mevrouw Simon-van Waardhuizen: Dank, voorzitter. Wij kunnen eigenlijk naadloos aansluiten bij de woordvoering van de VVD.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan kijk ik even naar de wethouder. Wethouder Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Dit is natuurlijk waar we Startnotities voor maken. U geeft kaders mee bij de uitwerking van een suggestie van een beleidsonderdeel. Dat is ook wat dit amendement beoogt. En u heeft zich voor het grootste deel wel duidelijk uitgelaten over of u dit gaat ondersteunen of niet. Kijk, dat plantaardig eten een plek krijgt in de Voedselvisie lijkt me een zekerheid, gezien de andere doelstellingen en ook gezien de andere overwegingen die er staan. De enige vraag die het amendement opwerpt, is of je dit als een zesde doelstelling moet worden meegegeven. Dat is echt aan uw raad. En daar kunt u over stemmen. En verder heb ik geen toevoegingen te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Dan kijk ik rond of er behoefte is aan een tweede termijn. De heer Venderbos.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch even reageren op een aantal opmerkingen van andere partijen. Men spreekt over dwang, terwijl het een advies is. En iedereen is vrij om zelf te bepalen of hij plantaardig wil eten of dierlijk voedsel tot zich wil nemen. Verder valt me op dat in heel veel verkiezingsprogramma's van deze partijen men als doelstelling heeft natuur, milieu en duurzaamheid. Meer plantaardig eten heeft een positief effect op natuur, milieu en duurzaamheid. Ik begrijp even twee dingen niet. Ten eerste dwang, wat helemaal niet erin voorkomt. En ten tweede zegt men in eigen verkiezingsprogramma, dat zijn onze doelstellingen. En vervolgens gaat men voorbij aan deze doelstellingen. Ik begrijp het even niet hoe dat met elkaar rijmt.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Aan wie stelt u die vraag of doet die mededeling?

De heer Venderbos-Lambinon: VVD. Die is als eerste gekomen met dwang en dat soort zaken.

De voorzitter: Dat wekt vast een reactie op van de heer Kuhlmann. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Ik had een interruptie, voorzitter.

De voorzitter: U heeft een interruptie op de vraag van de heer Venderbos?

De heer Safranti: Op het verhaal van mijnheer Venderbos inderdaad.

De voorzitter: Dat mag. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Ik heb juist van ons commissielid, tijdens de commissie, ooit begrepen dat juist deze voedingen extra en meer energie kost en juist ook het milieu aantast. En daar heeft u een heel pleidooi over gehouden. Mijn vraag is, is dit herkenbaar? Klopt die informatie ook? Dat is eigenlijk de vraag die ik wilde stellen.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, dat is niet herkenbaar voor mij. En de informatie die ik heb, is juist tegenovergesteld. Bijvoorbeeld, zoals in ons amendement staat, bij de productie van 1 kilo steak komt 34 kilo CO2 vrij, terwijl bij peulvruchten dat slechts 1 kilo CO2 vrijkomt. Ik denk dat dat zeer ten voordele is van peulvruchten.

De heer Safranti: Voorzitter, het ging met name over de sojabonen uit Zuid-Amerika, waar onderzoeken ook waren gepleegd toentertijd. En dat heeft, zover ik het weet, ons commissielid tijdens de commissie toen ook kenbaar gemaakt met cijfers. Vandaar dat ik dat even vroeg.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, dit klopt wat de heer Safranti zegt. Inderdaad is de teelt van soja in voornamelijk Zuid-Amerika zeer milieubelastend, ook inclusief het vervoer van daar naar bijvoorbeeld Nederland. Alleen meer dan tachtig procent van de wereldproductie van soja wordt gebruikt voor veevoer. Het aantal procenten dat wij in Nederland nodig hebben voor onze eigen sojabehoeft, wordt in Nederland geteeld.

Het klopt inderdaad dat de teelt van soja in Zuid-Amerika bijvoorbeeld zeer milieubelastend is, maar dat gaat allemaal naar de veevoerindustrie.

De voorzitter: Dank. Dan nog de reactie van de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Twee punten. Voor wat betreft die dwang, die hebben wij niet genoemd. Ik heb nog even teruggekeken ook. Wat we wel hebben genoemd, is dat we de keuzevrijheid heel belangrijk vinden. En ook denken dat mensen zelf die afweging kunnen maken. We vertrouwen onze stadsgenoten om daar prima zelf een afweging in te maken. Het tweede punt wat u noemde, ging over de natuur. En het klopt inderdaad dat we natuurlijk ook als VVD'ers een groen hart hebben en natuur waarderen in onze stad, in onze gemeente. Wij zien alleen geen tegenstelling tussen een ander dieet dan veganistisch eten en de natuur. Als we bijvoorbeeld kijken naar wat wij een mooi en waardevol gebied vinden, de Hel- en Zuilespolder. Een van de dingen die die polder juist leuk maken, is iedereen die dat onderwerp een beetje volgt, weet waar ik naartoe ga, zijn natuurlijk ook die koeien die daar rondlopen. Hele lekkere vleeskoeien. Dat hoort erbij. Wat ons betreft zien we daar niet een conflict of iets. Dat kan allebei.

De voorzitter: Dank.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, ik wil er toch wel even op reageren. De keuzevrijheid is er altijd. Iemand heeft altijd de keus om naar een restaurant te gaan, wat hij wil. Een Thais, Chinees of een veganistisch restaurant. Natuur en milieu. De heer Kuhlmann focust zich op ons eiland. Prachtig gebied. Alleen de natuur houdt niet op bij de grenzen van ons eiland. De natuur gaat verder. De natuur is niet alleen Nederland. De natuur is Europa en de wereld. En als we niet overstappen, voor een deel, naar een plantaardige voedingspatroon, dan gaat het ten koste van de natuur en het milieu.

De voorzitter: Tot slot de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Heel kort. Ja hoor. Naar mijn idee zitten we hier nu in de gemeenteraad van Dordrecht. Is het goed om het over de zaken te hebben die ons eiland betreffen. En die onderwerpen die u noemt, prima voor de Verenigde Naties of andere internationale fora, maar laten we ons, wat mij betreft, beperken tot wat er hier op ons eiland gebeurt.

De voorzitter: Dank. Ik zag in ieder geval dat de heer Gündogdu erg blij is met alle reclame die u voor zijn partij maakt met elkaar. De heer Safranti.

De heer Safranti: Mijnheer Venderbos vroeg net, er heeft iemand het over dwang gehad. Dat was ik. En mijn linkerbuurman, mijnheer Struijk, die had het daarover gehad. Want ik had ook aangegeven dat wij het moeten en stimuleren, dat wij eigenlijk niet pikten en dat we ook een beetje tegen zijn voor dwang.

De voorzitter: Dank. Ik kijk even of er nog behoefte is aan verdere tweede termijn. Ik denk het niet. Volgens mij kunnen we dan gaan stemmen op amendement A17. Zijn er nog stemverklaringen? Is niet het geval. Dan gaan we stemmen op A17. Het zojuist ingediende amendement van Partij voor de Dieren, GroenLinks en Partij van de Arbeid. Gaat uw gang. Amendement is verworpen. 26 tegen, 10 stemmen voor. Daarmee is het amendement verworpen. Het voorstel zelf was een hamerstuk. Kan dat het blijven of wilt u daar alsnog over stemmen? Stemmen? Ja? Het is inmiddels onthamerd. Als u om stemming vraagt, dan gaan we stemmen. Wilt u ook een stemverklaring geven? De heer Portier, gaat uw gang.

De heer Portier: In het kort. Dit gaat volgens ons ver te buiten van waar we ons als gemeente in deze vorm mee bezig moeten houden. Vandaar onze tegenstem.

De voorzitter: Andere stemverklaringen? De heer Venderbos.

De heer Venderbos-Lambinon: En omdat amendement niet aangenomen is.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, wij stemmen in met de Startnotitie Voedselvisie, waarbij we benadrukken dat we graag zien bij de uitvoering dat er voornamelijk aandacht wordt besteed aan educatie en bewustwording, in plaats van adviezen en richtlijnen. Aangezien dit laatste niet kan in beleid, maar alleen bij persoonlijke benadering. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. We stemmen in met deze Voedselvisie. We vinden gezond eten belangrijk voor iedere Dordtenaar. En de uitgangspunten sluiten daarbij aan.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog?

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Wij sluiten ons graag aan bij de woordvoering van het CDA.

De voorzitter: Anderen nog?

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dat geldt ook voor ons.

De voorzitter: Dank. Zullen we gaan stemmen op het voorstel? Voor is plus. Tegen is min. Voorstel is aangenomen. 3 stemmen tegen. Partij voor de Dieren en de SP. En de overige leden voor.

23. M1 Motie Vreemd aan de orde van de dag Staak het pletten van ratten

De voorzitter: Dan hebben we nog een viertal moties vreemd aan de orde. Als eerste van de Partij voor de Dieren en Forum, Staak het pletten van de ratten. Motie is al ingediend. Wil een van u beiden nog de motie kort toelichten?

De heer Groenewege: Zeker

De voorzitter: De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren houdt al enige tijd haar ideeën over dierenwelzijn voor zich, in afwachting van het nieuwe dierenbeleid. Het college heeft ons al meermalen op het hart gedrukt om daarop te wachten. Ik breng in herinnering de motie van de VVD en een aantal mede-indieners, eerder dit jaar, over de damherten. Toen wethouder De Jonge zei, nu is niet het moment, wacht maar tot de Dierennota. Maar zelf wacht het college nergens op. En het gaat vrolijk aan de slag met het installeren van nieuwe smart rattenvallen in Crabbefhof. Die rattenvallen hangen in het riool en schieten staven met 130 kilometer per uur af op nietsvermoedende passerende ratten. Die worden daardoor bruut geplet of afgedood, zoals de producent het noemt. En hun dode lichaam spoelt weg met het rioolwater. De Partij voor de Dieren vindt daar wat van. Maar we vinden op zijn minst dat deze dodingsmethode een grondige discussie verdient in de commissie, voordat het college deze toepast. In de Startnotitie van het dierenbeleid, die we in maart dit jaar hebben vastgesteld, staat het aanpakken van de rattenoverlast in Crabbefhof zelfs expliciet genoemd als onderdeel van het nieuwe dierenbeleid. Het college vindt zelf dat het dierenbeleid het moment is om daarover te besluiten. Maar kennelijk heeft dit college een motie nodig om zich aan zijn eigen Startnotities te houden. Vandaar onze motie vreemd aan de orde van de dag, Staak het pletten van ratten, die we samen met Forum voor Democratie indienen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik rond wie hier het woord over wil voeren. Meerdere partijen. Ik begin bij de heer Kuhlmann. Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Ratten in onze wijken, in onze straten, in de speeltuintjes, in je huis, in de slaapkamer van je kinderen zijn een serieus probleem. Ratten kunnen serieuze ziektes overbrengen en we gunnen niemand in onze stad om te worden geconfronteerd met ratten in je straat of in je huis. Wij vinden het vanzelfsprekend dat ons college, en in bijzonder wethouder Merx, maatregelen neemt ter bescherming van onze inwoners. Daar horen natuurlijk maatregelen bij als het actief opsporen en bekeuren van afvaldumping, boetes voor mensen die brood op straat gooien en wat ons betreft ook nadrukkelijk het bestrijden van de ratten. Als de wethouder het niet al had toegepast, dan hadden wij zelf opgeroepen om deze slimme val toe te gaan passen.

Bij de keuze van het welzijn en de gezondheid van onze inwoners, onze mede Dordtenaren en hun kinderen, of een langer leven voor de ratten in onze straten, kiezen wij voor onze inwoners. Dank.

De voorzitter: Dank. Dan kijk ik naar GroenLinks. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn ons ervan bewust dat de aanpak van de deze rattenplaag valt onder het Programma Schoon bij de wethouder Merx. Maar wij zien ook graag dat dit betrokken wordt bij het bespreken van het dierenbeleid. Daarom zullen we met deze motie instemmen. Ook omdat in het Programma Schoon staan een hele hoop mooie ideeën over hoe we deze rattenoverlast kunnen terugdringen. En deze val is wat GroenLinks betreft erg dieronvriendelijk. En we vragen ons ook af waarom er zo'n brute methode nodig is als er ook al heel veel andere dingen tegenover staan.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Safranti.

De heer Safranti: Ik hoor mevrouw Van Engelen heel goed. En ik begrijp dat ook wel. In Schiedam hebben ze er een diervriendelijke oplossing voor gevonden, voor de ratten, namelijk de rattenhotels. Hoe kijkt GroenLinks daarnaar?

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, ik wil de heer Safranti bedanken voor deze suggestie. Dat zal ik thuis eventjes moeten opzoeken. De laatste rattenvaai wat ik voor mijn ogen heb, is het verschrikkelijke filmpje van de smart rattenvaai, die we nu aan bespreken zijn. Maar als dat rattenhotel diervriendelijk kan, dan zeker. Maar dat zal ik eerst even willen onderzoeken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Nog een interruptie van de heer De Heer. Gaat uw gang.

De heer De Heer: Excuus, dat was geen interruptie, voorzitter. Maar ik wilde graag een reactie geven op de motie.

De voorzitter: Als er verder geen...

Mevrouw Van Engelen: Dat is jammer. Niemand?

De voorzitter: Niemand? Nee? Dan gaan we door naar de ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: Toch een interruptie? Gaat uw gang.

De heer Klerk: Ik had nog een vraag aan mevrouw Van Engelen. Tenminste, ik neem aan dat mevrouw van Engelen ook erkent dat er een probleem is met overlast van ratten. En wat voor maatregel stelt ze dan wel voor?

Mevrouw Van Engelen: Zeker, voorzitter, is dit een probleem. En het is natuurlijk vervelend dat dit voor overlast zorgt. We hebben het hier wel over de bruine rat, die voornamelijk in het riool leeft en pas naar boven komt als daarboven iets te halen valt. Verder kan die rat prima zelf overleven in het riool. In het Programma Schoon staan een hele hoop mooie ideeën om die overlast bovengronds weg te halen. En daarom denken wij dat er genoeg tijd is om dit eerst met elkaar goed te bespreken in de commissie wat we hiermee gaan doen en welke methode passend is, voordat we gelijk de 130 kilometer staven in gaan zetten op onze ratten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we nu toch echt naar de heer De Heer. Gaat uw gang.

De heer De Heer: Dank u wel, voorzitter. Uitstekend natuurlijk om hier later ook bij de Dierennota over te spreken. Maar tot die tijd steun voor de inzet van deze rattenvallen. Het rattenprobleem in verschillende wijken is echt groot. We zijn het ook aan onze inwoners verplicht om te doen wat we tot die tijd kunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan heb ik volgens mij een paar partijen overgeslagen. Beter voor Dordt.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, ik kan aansluiten bij de woordvoering van de ChristenUnie/SGP.

De voorzitter: VSP.

Mevrouw Stolk: Aansluiten bij de heer Kuhlmann en de heer De Heer.

De voorzitter: CDA.

De heer Klerk: Ik kan ook aansluiten bij hetgeen er is gezegd door de VVD. En daarbij ook nog optekend dat ook... Ik werd ook getriggerd door een ingezonden brief, bijvoorbeeld in het Algemeen Dagblad, waar ook een dierenarts erkent dat het echt een probleem is. We moeten niet het probleem gaan ontkennen. En ik denk dat we juist met deze manier van het doden van de ratten, dat dat misschien wel de meest... Het doden van dieren is nooit diervriendelijk. Maar dat het de best mogelijke manier is om dat te doen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, in aansluiting inderdaad op wat het CDA net aangaf. Wij hebben ons laten vertellen door een rattenkenners dat deze methode zo pijnlijk mogelijk is, omdat het met de snelheid waarmee het gebeurt, en dat gebaseerd op rattenonderzoek, juist die smartmethode. Wij kunnen deze motie niet steunen.

De voorzitter: Dank. Gaan we naar de Partij voor de Dieren zelf. Wilt u nog iets zeggen? De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ik merk dat de discussie zich heel erg richt op, moeten we ratten bestrijden of niet? Ik vind het heel jammer dat het zo loopt, want eigenlijk hadden we afgesproken als raad, met alle partijen die met die Startnotitie Dierenbeleid hebben ingestemd, dat we dat zouden bespreken als we het dierenbeleid bespreken. En als we een discussie willen hebben als raad over, hoe willen we rattenoverlast, als die al bestaat, aanpakken, dan lijkt het me dat we die discussie eerst goed in de commissie moeten voeren in aanloop naar bijvoorbeeld die Dierennota. Het is jammer dat het college ons op deze manier voor het blok zet, door al meteen die vallen in te zetten. Maar ik kan tellen. Dat vind ik heel jammer voor de ratten, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann, bij interruptie.

De heer Kuhlmann: Ik hoor de heer Groenewege zeggen, als er al een rattenprobleem bestaat. Ik denk dat dat wederom een teken is dat het misschien toch een beetje wat elitaire houding is. Niet alleen inderdaad mensen alleen maar met een dure elektrische auto, maar ook als je beseft dat dit probleem zich afspeelt in de armste wijken van Dordrecht. En dan dat een beetje opzijschuiven van, we vragen ons af of dit probleem bestaat. Het is een hele goede zaak dat het college deze mensen niet in de steek laat, onze stadgenoten en gewoon actie onderneemt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Stolk.

De heer Groenewege: Voorzitter. Volgens mij mag ik reageren, voorzitter.

De voorzitter: Misschien als mevrouw Stolk een aanvulling heeft op de inbreng die net is geweest. Gaat uw gang. Doet u dat meteen.

Mevrouw Stolk: Het is ook een aanvulling op wat de heer Kuhlmann zegt. Ik vind dat het college met deze rattenprocedure juist lef toont en met de aanpak ingaat en niet wacht totdat wij er nu eens iets van vinden, want dit speelt al jaren hier in de gemeente. En ik ben het eens dat dat juist ook in de wijken is waar veel armoede is. Ik ben het daarmee eens.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Voorzitter, de Partij voor de Dieren wil met alle macht voorkomen dat we hier nu een discussie beginnen over of het wenselijk is of we ratten bestrijden of niet. Wij willen niet meegaan in de dwang van het college om het daar nu over te hebben, maar vasthouden aan de Startnotitie Dierenbeleid, die stelt dat we het daar in de commissie over hebben in aanloop naar het dierenbeleid. En we vinden het niet chic dat het college in aanloop daarnaartoe nu al die rattenvallen heeft ingezet tegen de afspraak in. Daar gaat ons amendement over. En daar houden we aan vast.

De voorzitter: Prima. Dan gaan we nu naar DENK. De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik weet niet of het college mijnheer Groenewege voor het blok heeft gezet. Alleen weet ik wel dat deze wethouder deze zaak heel serieus heeft opgepakt, ook naar aanleiding van de vragen van de VSP toentertijd. Wat heeft deze wethouder gedaan? Die heeft alle betrokken partijen, verenigingen, stichtingen uit deze wijken bij elkaar geroepen en gevraagd wat er precies aan de hand is en hoe we dit ook op kunnen lossen. Het is aan het college om aan te geven of ze voor het blokken hebben gezet, ja of nee. Wat ik wel wilde aangeven, ik heb het net ook een beetje benoemd, dat wij het ook zeer erg vinden dat deze ratten natuurlijk, hoe noem je dat, ten dood moeten komen. Alleen aan de andere kant denk ik, en dat heeft de VVD ook aangegeven, en die onderstrepen wij trouwens, de woordvoering van de VVD, dat dat ook de mensen hygiëne aantast. En wij willen nogmaals pleiten voor rattenhotels. Maar dat geef ik dan mee voor de wethouder voor in de toekomst, met de stukken die er zouden moeten kunnen komen. Dat dat meer, tussen haakjes, diervriendelijker moet zijn dan misschien wat we nu hebben. D

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene, Gewoon Dordt. Nee. Dan gaan we naar Op Ons Eiland. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Bijval voor de inbreng van mijnheer Groenewege. Ik kan uw principes heel goed aannemen, want ik kan me ook nog heel goed herinneren dat de wethouder aangaf, juist als het dierenbeleid er komt, dat we over dit soort onderwerpen met elkaar in gesprek zouden treden. Ik ben benieuwd naar de reactie. Maar ik heb ook via u een vraag richting het college. Rattenbestrijding is natuurlijk niet nieuw. Dat doen we al jaren. Bent u principieel ook tegen het bestrijden van ratten, is mijn vraag aan u. En een vraag aan het college. Is het probleem nu zo acuut en zo groot problematisch dat wij niet kunnen wachten totdat het nieuwe beleid richting ons komt?

De voorzitter: Dank. Die vraag aan de heer Groenewege kan hij misschien direct beantwoorden. Volgens mij had u dat eigenlijk al gedaan.

De heer Groenewege: De visie van de Partij voor de Dieren is dat rattenoverlast net zoiets is als eendenoverlast. Rond Kasteel Crabbehof stikt het van de eenden, maar er heeft nog nooit ook maar één bewoner een melding gedaan, gemeente ga eens aan de slag met het bestrijden van die eenden, want er zitten zoveel eenden rond KasteelCrabbehof. Als ik 's avonds door Crabbehof loop, dan zie ik zomaar een eend over straat lopen. Moet je nagaan. Maar hetzelfde gebeurt wel met ratten. Als bewoners van Crabbehof over straat lopen 's avonds en ze zien een rat over straat lopen, dan is het opeens, o jee. Dan moeten we een melding maken bij Fixi. Dan moet de gemeente ingrijpen. Dan moet dat beest dood. Waarom? Het is gewoon een beest dat bij de stad hoort, net als eenden, net als egels. Dat is de visie van de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Dank u wel. De vraag aan het college zal straks worden beantwoord. Ik ga naar de SP. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, om te beginnen, denk ik, dat rattenoverlast inderdaad een probleem kan zijn als ze de huizen binnenkomen, als ze mensen gaan bijten et cetera.

En het lijkt er nu op alsof het college ervoor kiest, onder druk van allerlei berichten, om maar even snel maatregelen te nemen. En dan kunnen we laten zien dat we krachtig beleid voeren enzovoorts. Wat voor garantie is er dat het doden van een X-aantal ratten in een riool de waargenomen of ervaren overlast überhaupt af doet nemen, als er nog steeds vuil op straat ligt, als er nog steeds voedsel voor ratten et cetera te vinden is? Dat is punt één. Punt twee is, de fabrikant van deze methode zegt van, het is een snelle, pijnloze dood, want zo'n beest wordt met 130 kilometer per uur geraakt. Ook fijn voor de VVD, toch nog iets wat 130 kilometer per uur kan. Wat als een dier maar deels geraakt wordt of geschampt of wat dan ook? Is het dan nog steeds een pijnloze dood? Is er dan überhaupt wel een dood? Sterker nog, als je ratten in het riool gaat bestrijden, wordt het dan niet aantrekkelijker voor ze om juist het riool uit te komen en zich misschien meer aan het oppervlakte te bewegen. Met andere woorden, wat voor garantie is er überhaupt dat als we deze maatregelen in gaan zetten dat dat iets zou doen aan de daadwerkelijke dan wel ervaren overlast? Wat dat betreft vind ik het een zeer premature maatregel. Ik kan me voorstellen dat mensen soms bang zijn voor ratten. Zo'n lange staart en van hebben van die lelijke haren en ze zien er niet zo schattig uit als eendjes et cetera. Maar misschien moeten we ook meer doen aan voorlichting over wat dieren zijn et cetera en pas optreden als er echt overlast is die een gevaar voor mensen oplevert.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar Forum. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Voorzitter, het komt niet zo heel erg vaak voor dat Forum voor Democratie en Partij voor de Dieren het op inhoud met elkaar eens zijn. En nu dit een keer het geval is, dacht ik, dan moeten we bruggen gaan slaan. En waar wij het voornamelijk met elkaar over eens zijn, is op het proces. En daar steun ik de heer Groenewege volledig in als we het erover hebben dat er is gezegd dat we het er met elkaar over kunnen hebben, met de Dierennota. Procesmatig zijn we het daar helemaal met elkaar eens. En daarnaast is er inderdaad daadwerkelijk de vraag, is er echt sprake van een plaag? We zien filmpjes voorbijkomen waarin er wordt gesproken over een rattenplaag. En dan zien we een ratje voorbij trippelen die even komt neuzen boven water en vervolgens weer in de sloot springt. En mevrouw Van Engelen zei het ook al, die diertjes leven in de sloot.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Safranti.

De heer Safranti: Ik wil mevrouw Pichel even op de hoogte stellen dat er duidelijk sprake is van een plaag, met name in Crabbehof, Krispijn en nog een aantal wijken, zover ik het weet. Er zijn foto's, er zijn beelden, er zijn volgens mij ook collega's daar langs geweest. De wethouder heeft daar een heel onderzoek voor opgesteld. Jammer dat u aangeeft dat u niet weet of er echt sprake is van een plaag.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, ik heb niet zozeer gezegd dat er geen ratten naar de oppervlakte zijn gekomen, want dat was eigenlijk het volgende onderdeel van mijn betoog. Is er daadwerkelijk sprake van een plaag wanneer we...

En dat heb ik ook inderdaad gezien in de commissies. Daar hebben we het over gehad. Dat er voedsel ligt op straat. En dat daar ratten op afkomen. Dat is niet zo gek. Dat is niet gek als we voedsel op straat laten liggen dat ratten daar op afkomen. En ik snap dat dat overlast veroorzaakt. Dat is heel begrijpelijk. En dat is ook aan de wethouder heel goed na te geven dat daar actie op is ondernomen. Dat is ook zeker gedaan. Dat is ook geen verwijt naar het college. Alleen, nogmaals terugkomend op dat proces, is er wel iets geadviseerd aan de raad. En zijn Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie het met elkaar eens dat we dat stukje moeten volgen. En als ik echt ga kijken, waar hebben we het over, dan vraag ik me echt af of we moeten spreken over een plaag als de aanwezigheid van ratten een gevolg is van het laten liggen van voedsel. Als ik hier iets zou gaan eten en ik zou het niet opeten en ik zou weggaan en niemand komt het hier opruimen en een maand later kom ik hier weer, dan ligt dat voedsel er niet zo bij zoals ik het er achtergelaten. Dat is het gevolg van eten laten liggen. Is dat dan echt een plaag of hebben wij zelf iets veroorzaakt en moeten we daar wat aan doen? En dat is even op de letter. Maar dat is wat ik ermee bedoelde. Dat was hem eigenlijk van mij, voorzitter.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar Fractie van Waardhuizen. De heer Stam, gaat uw gang.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Bij ons komt het inderdaad niet zoveel voor dat we het eens zijn met fractie van Partij voor de Dieren. En ook in dit geval niet. Wij sluiten ons aan bij de woordvoeringen van de VVD en VSP, waarbij ik nog wel wil aantekenen dat er niet alleen sprake is van overlast in sociaal zwakkere wijken, maar ook in Oudelandshoek en ook in het voormalige Pap-terrein, waar de ratten steeds vaker over straat lopen. Ik begrijp wel het probleem van voedsel. Maar ik heb me ook laten vertellen door een rattenvanger die bij ons in de straat was van, weet u hoe vaak ratten voorplanten per jaar? Hoeveel kleine ratjes daaruit voortkomen? En op het moment dat wij nog steeds niet in staat zijn om onze straten schoon te houden, vinden wij dit een hele effectieve manier, zoals het college nu te werk is gegaan.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: De vraag is, de heer Stam, sorry, ik zat even aan uw voornaam te denken. U heeft het ook over het voortplanten. En dat begrijp ik zeker. Wat ik wel merk, we hebben altijd heel erg over de natuur en daar meer op moeten letten. Ik vind het vrij subjectief wanneer de natuur plaats moet maken voor de mens en wanneer niet. En ik ben ook geen fan van een rat. En ik hoef hem ook zeker niet, net zoals de heer Kuhlmann zegt, in mijn slaapkamer te hebben. Absoluut niet. Maar als we erop letten dat we van alles laten liggen en het dan gek vinden dat ze er zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij hebben we dan de termijn van de raad gehad. Ik kijk even naar de wethouder. Wethouder Merx gaat ervoor staan.

De heer Merx: Ik ga ervoor staan. Jazeker. Voorzitter, dank u wel. In de eerste plaats wat mevrouw Pichel zegt, voorzitter, dat is natuurlijk helemaal waar. We hebben een deskundige hier gehad in de commissie, ik denk een half jaartje geleden, die precies uit de doeken heeft gedaan waardoor rattenplagen ontstaan. En ook vertelt wat het de productie is van een rat, als het gaat over voorplanting. En dat ratten gedijen in een omgeving waar afval, etensresten op straat belanden. Of door boterhammenzakjes van schoolkinderen of wat dan ook, vuilniszakken die te vroeg worden neergezet. Het is zowel de combinatie van eten en materiaal waarmee ze nesten kunnen bouwen. En om maar aan te geven, van 1 stelletje ratten kunnen uiteindelijk in een jaar tijd 2.000 ratten voortkomen. Ik heb nu al een interruptie.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, u wijst op het snelle voortplanten van ratten. Wat is dan de zin om er een aantal te doden? Want als je ze niet dood, er zullen een aantal om het leven komen door gebrek aan voedsel. Als je ze wel dood, dan blijven die in leven. Uiteindelijk maakt het doden van een X-aantal ratten met behulp van vallen dan toch geen enkel verschil uit als ze zich zo snel voortplanten?

De heer Merx: Ja, zeker wel. Als je er maar, om het maar heel cru te zeggen, genoeg doodt. Het begint met wat de heer Stam ook zei, voorzitter, het schoonhouden van je straat. Op het moment dat je in staat bent je straat schoon te houden, dat je je afval aanbiedt op een manier zoals we dat met zijn allen hier hebben afgesproken, dan zal het rattenprobleem ook minder worden.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De heer Merx: Maar zover zijn we helaas nog niet, want het is een zeer hardnekkig probleem. Waar niet alleen wij in Dordrecht mee te maken hebben, maar heel Nederland. Maar niet alleen heel Nederland, heel Europa en ook de rest van de wereld. En het rattenprobleem is een direct gevolg hiervan. Maar ratten verspreiden ook allerlei ziektes. En ratten, op een gegeven moment worden dat plaagdieren. Het is ook geen nieuw beleid, voorzitter, zeg ik richting de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, ik wil toch echt heel graag interrumpen.

De voorzitter: Dat snap ik, maar de wethouder had nog een woord gezegd en dan hoor ik alweer een interruptie. En hij was aan het antwoorden op een andere interruptie. Maar u krijgt het woord. Mevrouw Van Engelen, gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Het sloeg namelijk op de beantwoording van de vorige interrupties. Daarom leek het mij wel efficiënt om dan gelijk de vraag te stellen. Mijn vervolgvraag eigenlijk op de beantwoording van de SP. Is gek, ik ben uw naam kwijt. De heer Portier. Wanneer houdt het dan op? Want deze rattenval werkt op een sensor. En gaan we dan zorgen dat de rattenpopulatie in toom blijft of gaan we door tot elke rat weg is en er geen ratten meer zijn in Dordrecht, omdat ze zich toch wel zoveel voortplanten.

De heer Merx: Daar kom ik zo op, voorzitter, want dat is ook een goede vraag. In ieder geval, het begint bij het afval. Op het moment dat je dat niet volledig in de hand hebt en mensen persisteren in het afval op straat gooien, op welke manier dan ook en in welke vorm, dan blijf je dit probleem houden. En dan zijn wij uiteindelijk als gemeente ervoor verantwoordelijk, en dat zijn we namelijk al jaren, om die ratten te bestrijden. En dat doen we ook al jaren. In die zin is er geen enkele wijziging van beleid. Ratten werden eerst gedood door middel van gif. Dat mag niet meer, want daar gaan niet alleen de ratten van dood, maar ook de dieren die die ratten vervolgens eten. Het mag nu alleen nog maar gebeuren met klemmen en in hoogst uitzonderlijke situatie nog met gif. Maar dat is een hoogst uitzonderlijke situatie. En wat we nu hebben als pilot, is een rattenvaak eigenlijk, maar dan op een andere plek, namelijk in het riool. Een klem die dichtslaat, gaat ook heel hard kan ik u voorspellen. En dat is met dit ding ook. En is het diervriendelijk? Het doden van een dier is niet diervriendelijk. Dat is ontegenzeggelijk waar. Alleen de manier dat deze rat heel snel aan zijn einde komt en het zelf niet eens in de gaten heeft, is dan in ieder geval een manier... Want als je een rat moet doden, dat dit dan wel een manier is die hij dan verkiest in plaats van een langzame dood, bijvoorbeeld met gif. Dat is één. Twee is, en dan kom ik op de vraag van mevrouw Van Engelen, gaan we overal in deze stad deze rattenvallen inzetten? Nee, natuurlijk niet. Want ratten, hoe vervelend het ook is, behoren gewoon in onze maatschappij. Overal waar mensen wonen, komen ook ratten voor. Alleen je moet voorkomen dat de populatie van de ratten te groot wordt en de leefbaarheid en de veiligheid en de gezondheid gaat beïnvloeden. Wij volgen zeer nauwlettend de rattenmeldingen. We gaan niet alleen de meldingen via Fixi na. We gaan ook schouwrondes houden, waar deskundigen kijken van, wat is hier aan de hand? En is hier inderdaad sprake, zijn hier sporen van een te grote rattenpopulatie? Op die plekken zetten wij dan vervolgens deze vallen in. Nogmaals, het is een pilot en het is geen verandering van beleid. Het is gewoon een andere manier van het doden van ratten, want dat doen we namelijk ook met de klemmen. En dat is eigenlijk wat ik op dit moment hier te melden heb, voorzitter. Nogmaals, geen verandering van beleid. De constatering die u heeft in de derde en de vierde bullet, daar kunnen wij ons niet in vinden. Het is ook geen dierenbeleid. Het hoort in ieder geval bij het Programma Schoon. Daar heeft het ook in gestaan. Althans niet misschien deze methode, maar wel dat we hiermee aan de slag gaan, met het verder vangen van ratten. Het rattenhotel, daar moet ik nog maar eens en keer in gaan duiken. Ik weet in ieder geval wel dat als je een rat vangt, levend, dat je hem niet zomaar elders in de natuur mag uitzetten. Dat verbiedt weer een andere wetgeving. Om precies te zijn artikel 3.34 lid 1 van de Wet Natuurbescherming. Dan zit je vervolgens met een rattenhotel vol met ratten. Wat moet je daar dan mee? Maar het is in ieder geval het uitzoeken waard, om dat eens een keer te gaan bekijken wat dat is. Kortom, ik zou graag deze motie ontraden.

De voorzitter: Ik ben blij dat u degene bent die namens het college aanbiedt om het rattenhotel in te duiken. Maar dan hoeft ik dat niet te doen, in ieder geval. Ik kijk even rond. Zijn we nog vragen aan de wethouder? Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Is allemaal niet het geval. Dank, wethouder. Dan gaan we stemmen. Motie M1. Zijn er nog stemverklaringen? Zo niet, dan gaan we stemmen. Voor is plus. Tegen is min op de motie.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik zie dat mevrouw Van Vugt even weg is. Zal ik haar kaartje eruit trekken?

De voorzitter: Motie is verworpen. 26 tegen, 10 voor. Voor waren de fracties Forum, GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP. En de overige fracties tegen.

24.M2 Motie Vreemd aan de orde van de dag Vermijd inkoop PFAS-houdende producten

De voorzitter: Dan hebben we motie M2. Vermijd de inkoop van PFAS-houdende producten. Ook van de Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie. Wie van u beiden gaat hem toelichten.

De heer Groenewege: Ik, voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel, voorzitter. Winkeliers kunnen hun pannen met PFAS-antiaanbaklaag aan de straatstenen niet meer kwijt. Dat stond afgelopen zaterdag in het AD. Mensen willen geen gezondheidsrisico meer lopen door PFAS-houdende producten te kopen. Onze burgers geven ons hiermee met hun inkoopbeleid het goede voorbeeld, maar eigenlijk is dat de omgekeerde wereld. Eigenlijk zou de gemeente het goede voorbeeld moeten geven. Voorzitter, onze hele omgeving is vergiftigd door de productie van PFAS. De Partij voor de Dieren vindt dat de overheid, in dit geval de gemeente, met haar inkoopmacht een steentje moet bijdragen aan het verminderen van de vraag naar PFAS. Alle kleine beetjes helpen. Laten we zoveel als het kan, zoveel als PFAS vrije producten beschikbaar zijn, ook daadwerkelijk PFAS vrije producten inkopen. U weet dat de Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie op dit onderwerp af en toe, zelfs meestal, lijnrecht tegenover elkaar staan. Maar deze oproep doen wij hier samen met de motie vreemd aan de orde van de dag, Vermijd inkoop PFAS-houdende producten. Dank u wel

De voorzitter: Dank u zeer. Even de handen in de lucht wie hierover willen spreken. Ook meerdere partijen. Gaan we ze allemaal even af. De heer Kuhlmann, gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. De grondgedachte van deze motie kunnen we goed volgen. Er zijn producten waar geen alternatief voor PFAS is, zoals medische toepassingen en toepassingen in de auto-industrie. Maar er zijn ook producten waar wel alternatieven zijn. Je hebt koekenpannen met en zonder PFAS. Vanwege de risico's van de huidige PFAS-productie die we in onze stad maar al te goed kennen, is het natuurlijk een goed idee om wanneer er PFAS vrije alternatieven zijn bij voorkeur te kiezen voor producten met vergelijkbare kwalificaties. En dan kiezen voor het PFAS vrije alternatief. Maar nu ken ik de heer Groenewege als iemand die strikt in de leer is. Die heel stipt te werk gaat. Misschien wel een pietje precies. En met dat in gedachten vragen we ons af of het wel praktisch uitvoerbaar blijft als we deze motie aannemen. Ieder jaar koopt de gemeente tienduizenden, misschien wel honderdduizenden artikelen en diensten in.

Van hele grote projecten tot het ijsje dat de griffier koopt voor raadsleden die op excursie zijn. Het lijkt me ondoenlijk en praktisch onuitvoerbaar om bij elke aankoop, klein of groot, een uitgebreid laboratoriumonderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijke aanwezigheid van PFAS in al onze aankopen. Nu kennen we ook onze wethouder van milieu. We weten dat zij zeer betrokken is bij dit onderwerp. En ik denk dat het college uit eigen beweging al haar best wil doen om, voor zover praktisch en redelijkerwijs mogelijk is, bij inkopen rekening te houden met de voorkeur om zo min mogelijk PFAS-houdende producten te kopen.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Even een verhelderende vraag. Want ik hoor de heer Kuhlmann net zeggen dat om hier achter te komen om allerlei laboratoriumonderzoeken te doen om te weten of er PFAS inzit. Mag ik vragen waar de heer Kuhlmann dat vandaan haalt, want een leverancier is in principe gewoon verplicht om aan te geven wat er in zijn producten zit. Daar hoeven wij geen laboratoriumonderzoek voor te doen.

De heer Kuhlmann: Dat is denk ik een iets te simpele weergave van de werkelijkheid. Als je producten koopt, dan staat er niet per se altijd op of daar wel of geen PFAS inzit. Kijk, waar het gaat om voedingsproducten zelf, daar staat natuurlijk uitgebreid wat in het voedselproduct zit. Dat moet ook. Maar hoe de verpakking eruitziet, dat staat er niet bij. En als je langs alle, ik denk dat het wel tien- of misschien wel honderdduizenden artikelen en diensten die de gemeente inkoop dat zou moeten gaan onderzoeken. Dat is echt een hele kluit. Ik vraag me af of dat praktisch uitvoerbaar is. Bij die artikelen waarbij het wel duidelijk is en waarbij je ook goede alternatieven hebt en vergelijkbare kwalificaties, vergelijkbare eigenschappen, vergelijkbare prijzen, dan is het natuurlijk logisch om voor het PFAS vrije alternatief te kiezen. Maar ik denk eigenlijk dat onze wethouder en het college uit eigen beweging daar haar best al voor wil doen. Wellicht dat de wethouder dat ook wil toezeggen.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: De heer Kuhlmann geeft niet helemaal antwoord op mijn vraag. Ik ben het in zoverre met hem eens dat het inderdaad vrij vergaand is. Daar kan ik me helemaal in vinden. Maar dan nog steeds is uw opmerking van laboratoriumonderzoek te moeten doen niet een tikkeltje overdreven?

De heer Kuhlmann: Dat ligt eraan hoe strikt je deze motie interpreteert. Wat ik al zei, de grondgedachte steunen we. Alleen zeker een beetje vanuit... We kennen de Partij voor de Dieren en de heer Groenewege als iemand die gewoon heel strikt is. En dat siert hem ook. Maar de vraag die wij erbij hebben is van, levert dat, als je dat zo strikt interpreteert, niet iets op wat onpraktisch is, omdat je van heel veel producten niet weet of daar wel of geen PFAS inzit of misschien soms maar een klein beetje.

En als je echt zegt van, dat willen we niet doen, dan is dat heel veel onderzoek en zul je in sommige gevallen ook het spul naar een laboratorium moeten sturen.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Laat ik beginnen met, het is niet juist dat er ooit laboratoriumonderzoek nodig is om te achterhalen of er PFAS in een product zit. Dat kan je opvragen bij de leverancier. En de leverancier is wettelijk verplicht om die informatie binnen 45 dagen gratis aan je te verschaffen over of er PFAS zit in het product. Dan over het etiket. Het klopt dat er meestal niet op het etiket staat of er PFAS inzit. Alleen bij cosmetica staat het er wel op. Maar het laatste punt wat ik wil maken, en dat is het belangrijkste punt, is dat de heer Kuhlmann het instrument van de stropop beter dan wie dan ook in deze raad beheerst. Hij pakt de motie van de Partij voor de Dieren, die bewust zorgvuldig en voorzichtig is geformuleerd, met zoveel mogelijk expres in het verzoek, zodat het college ruimte heeft om te bewegen, ruimte om daar een eigen afweging in te maken. En de heer Kuhlmann blaast die motie op tot epische proporties, alsof het onhaalbaar is. Alsof wij de meest belachelijke dingen vragen als Partij voor de Dieren. En op die karikatuur van die motie schiet hij vervolgens. Dat is te makkelijk. Wij hebben juist als Partij voor de Dieren bewust dat zoveel mogelijk erin opgenomen, om het college ruimte te geven om een eigen afweging te maken. En daar wil ik ook een reactie op van de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik ken die regels niet zo goed dat dan elke leverancier binnen 45 dagen dat moet aanleveren. Is gewoon heel praktisch. Kijk, je hebt voedselverpakkingen met en zonder PFAS. Volgens mij zijn er veel met. En als de gemeente broodjes bestelt of wat te eten laat brengen voor een bijeenkomst, dan lijkt me het ondoenlijk om onze lokale bakker of de cateraar te verplichten om binnen 45 dagen met een verklaring te komen. Voor zover het praktisch en redelijk uitvoerbaar is en er alternatieven zijn, zitten we denk ik heel aardig op dezelfde richting. Maar eerlijk gezegd, ik ken ons college, ik weet hoe betrokken onze wethouder erbij is, denk ik dat die motie wat dat betreft wat overbodig is. Maar ik hoor graag straks de reactie van de wethouder.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar GroenLinks. De heer Den Hartog schrikt op.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. GroenLinks Dordrecht strijdt al sinds 2010 tegen PFAS, onder welke benamingen dan ook. En deze motie is dan ook een goed uitgangspunt, waar we positief tegenover staan. Daarbij willen we wel een winstwaarschuwing geven. Het is van lang niet alle producten bekend of er PFAS inzit. En ook hebben we helaas ongevraagd en ongewild vaak geen keuze, omdat er geen alternatieve producten bestaan zonder PFAS. Dit is overigens een belangrijk argument waarom Chemours moet stoppen met PFAS, want dan worden er noodgedwongen PFAS vrije producten ontwikkeld. Kortom, het zal in de praktijk lastig zijn om PFAS winst te boeken. En ik hoor dan ook graag eerst de wethouder welke mogelijkheden er op dit gebied liggen. Dank u.

De voorzitter: Dank. Beter voor Dordt.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, wij wachten eerst de reactie van de wethouder af.

De voorzitter: Dank. VSP. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ook wij zijn het niet altijd eens met de Partij voor de Dieren, maar ik vind dit een hele slimme motie. En waarom? Omdat we roepen allemaal met zijn allen, nul uit de pijp. Het is Chemours die het doet. Het is de provincie die het doet. We vinden er allemaal wat van. En wat nu in deze motie wordt gevraagd, om zoveel mogelijk PFAS te weigeren, daar waar het mogelijk is. En het zal me even een worst wezen wat het college ervan vindt. Ik vind het belangrijker als raad wat wij ervan vinden. Wij hebben gezegd, al heel lang, raad, je hebt boter op je hoofd. Provincie, je hebt boter op je hoofd. Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, je hebt boter op je hoofd. Nu ligt er een motie voor waarin we zeggen, we kunnen nu een keer een statement maken om zo min mogelijk PFAS producten te kopen. Ik ben zeer benieuwd wat deze raad daarmee gaat doen. Wij zijn voornemens om deze motie te gaan steunen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank. ChristenUnie/SGP, gaat uw gang.

De heer Droog: Voorzitter, ook vanuit de ChristenUnie/SGP is er sterke steun voor de grondgedachte. Hoe waardevol is het niet om daar waar de mogelijkheid er is te kiezen voor het PFAS vrij alternatief? Maar wij hebben wel vragen of anders gezegd zorgen over de beschikbaarheid van die PFAS vrije producten. En voor meerdere producten zou ik daar nog zo gauw niet te snel positief op durven antwoorden. Wij wachten ook de reactie van het college erop af.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Kijk, en ik snap wat, ik ben uw naam even kwijt hoor, sorry, maar de ChristenUnie/SGP...

De heer Droog: Droog.

De voorzitter: De heer Droog.

Mevrouw Stolk: In deze motie staat, om zoveel als mogelijk te kijken daar waar er geen andere alternatieven zijn, dan geen PFAS te gebruiken. En anders, als er geen andere alternatieven zijn... Ik heb gehoord dat pacemakers, dat daar PFAS in zit en nog allerlei andere dingen. Weet je, dan heb je geen andere alternatieven. Maar zoveel als mogelijk. Wat zou de ChristenUnie daarop tegen hebben?

De heer Droog: Helemaal niets. En daarom steunen we het pleidooi ook van harte.

De voorzitter: Dank. CDA-fractie. De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Deze motie hebben we goed gelezen. En als wij het dictum lezen, dan past het hebben van een voorkeur voor PFAS vrije producten eigenlijk voor maatschappelijk verantwoord kiezen voor onze stad en ook onze inwoners. En we zien dit eigenlijk ook als een keuze waarbij je doet wat je zegt en ook zegt wat je doet. Dat je het dan niet helemaal kunt uitvoeren, omdat er producten misschien niet beschikbaar zijn, dat is eigenlijk een tweede. Het is eigenlijk het grotere verhaal van, welke richting wil je op bewegen? En ik denk dat zo'n verhaal in ieder geval bij onze CDA-fractie goed past. En ik denk dat we hiermee ook de conclusies van onder andere de GGD onderschrijven dat we als Dordtenaren te veel PFAS binnenkrijgen. En dat komt niet alleen door onze omgeving, maar ook door alle producten die we gebruiken. En het verminderen daarvan is best lastig. Maar dat betekent niet dat je die inspanning niet kan doen. En als wij als gemeente daar een bijdrage aan kunnen leveren, naast alle andere bijdrages die we op dit moment leveren aan het verminderen van PFAS blootstelling, dan denk ik dat we dat moeten doen. En dan is het hebben van een voorkeur voor PFAS vrije producten denk ik het beste wat we kunnen doen op dit moment. Dank.

De voorzitter: Dank. Mevrouw Schnabel, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. We hadden het niet beter kunnen verwoorden. We sluiten ons helemaal aan bij de woordvoering van het CDA.

De voorzitter: Dank. Partij voor de Dieren hebben we natuurlijk al gehoord op dit dossier. Heeft u daar nog iets aan toe te voegen, de heer Groenewege?

De heer Groenewege: Ja. Ik wilde nog een beetje reageren. Er hangt misschien het vermoeden... Allereerst waardering voor mevrouw Stolk, die deze motie bijna beter verdedigt dan ikzelf. Dat is al fijn. Dan de VVD doet de suggestie dat deze motie zomaar uit de lucht komt vallen en dat de wethouder wel bereid is tot het een en ander. Wij hebben ook het een en ander geprobeerd. Mijn collega Cees Venderbos heeft in de commissie gevraagd aan de wethouder of zij bereid was om te kijken naar het inkoopbeleid ten aanzien van PFAS-houdende producten. En toen heeft de wethouder gezegd, daar kom ik later op terug. Daar moeten we even induiken. En in de reactie die de wethouder heeft gegeven per mail, waar we ook uit hebben geciteerd in de motie, staat, leveranciers moeten inzicht geven, maar dit kost veel tijd en we kiezen ervoor om hen niet te veel te bevragen. Nee, VVD, de wethouder had er geen zin in. En daarom dienen we deze motie in. En ik ben heel blij dat de meerderheid positief er tegenover staat. Dank u wel.

De voorzitter: Fractie DENK. De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ook ik kan het niet beter verwoorden dan mevrouw Stolk van de VSP. Inderdaad, als we aan de ene kant wel roepen dat er gestopt moet worden met uitstoot en aan de andere kant het verder stimuleren, dat zit dan ook krom. In dit geval zullen wij de motie steunen.

De voorzitter: Dank. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Je kan bijna niet tegen zo'n motie zijn. Er staat eigenlijk niet echt iets krachtigs in. Waar mijnheer Groenewege zelf van zegt, we hebben juist zoveel mogelijk gezegd en om het college ruimte te geven, dat ik dan denk van, roep dan gewoon die wethouder op om dit te doen en dat toe te laten zeggen. Ik bedoel, moet dat dan met een motie? Maar blijkbaar wel. En dan zullen we hem steunen.

De voorzitter: Dan gaan we naar de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. In het kort. We hebben deze motie doorgenomen in de fractie en tot het oordeel gekomen de oprechtheid van het dictum, maar ook de warme intentie die dit uitstraalt. Daarom hebben wij besloten om deze motie te ondersteunen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de SP-fractie.

De heer Portier: Voorzitter, ik concentreer me gewoon even op de twee dingen die gevraagd worden in het dictum. In het inkoopbeleid PFAS-houdende product zoveel mogelijk vermijden. Geen broodje ei van ons eiland dan meer bestellen voor de lunch. En bij aanbesteding het gebruik van PFAS-houdende producten zoveel mogelijk te ontmoedigen. Het lijkt me eigenlijk vanzelfsprekend dat we deze stappen nemen. Het grote voordeel is ook dat als blijkt dat er een heleboel producten toch nog PFAS bevatten, dat we dan een actielijst hebben van, hier moet gewerkt worden aan alternatieven. Wat dat betreft kan het ook waardevolle informatie opleveren. Want eerlijk gezegd heb ik geen idee of inkoop van PFAS-houdende producten in onze gemeente een levensgroot probleem is. Dat bijna alles wat we inkopen PFAS bevat of dat het een non-probleem is. En het uitvoeren van deze motie zou daar inzicht in kunnen verschaffen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Pichel nog.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Voor een tweede keer kunnen mijnheer Groenewege en ik elkaar vinden op de inhoud. Gaat goed. En hier wil ik eigenlijk over zeggen, men roept eigenlijk met regelmaat, naar aanleiding van de dingen die ik aangeef op dit dossier, dat het de FvD niks kan schelen. Niets is minder waar, want juist vanaf het begin al maanden geleden gaf ik ook aan dat we ons ervan bewust moeten zijn dat het overal inzit. En ik werd daar heel erg op aangevallen. En als je het zou willen stoppen, dan zou je naar de hele keten moeten kijken. En het creëren van bewustwording waar het dan inzit, ook al is het zo wat mijnheer Groenewege al aangeeft, dat je het heus niet overal kunt gaan tegenhouden, maar gewoon de bewustwording van wat men allemaal aanschaft en wat we eigenlijk zelf stimuleren in de economie of in de industrie, dat we daarop gaan letten. En volledig beperken lukt echt niet, maar via bewuste keuzes zouden we zeker dingen moeten kunnen terugdringen. En we leggen tot nu toe eigenlijk alleen maar schuld neer bij een producent van de grondstoffen. Maar je merkt ook dat niet iedereen er moeite voor wil nemen om zelf verantwoordelijkheid te nemen. En ik denk dat daar deze motie ook om gaat, zover mogelijk verantwoordelijkheid nemen in de hele keten en niet alleen op een plek schuld neerleggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Fractie van Waardhuizen. Mevrouw Van Waardhuizen.

Mevrouw Simon-van Waardhuizen: Voorzitter, dank. Ik denk dat er al heel veel gezegd is over deze motie. Wij kunnen in ieder geval positief staan tegen de rol die de gemeente eventueel kan vervullen hierin. Dank.

De voorzitter: dank u wel. Dan geef ik het woord aan de wethouder. Wethouder De Jongen, gaat uw gang.

Mevrouw De Jonge: Dank, voorzitter. Ten aanzien van de motie, Vermijd inkoop PFAS-houdende producten. Vanuit onze gezamenlijke stelling dat wij geen PFAS willen in de samenleving, denk ik dat dit een heel kort debat kan zijn. En de motie roept ook op om ervoor te zorgen dat we als gemeente met de producten die we inkopen ook geen PFAS op deze wijze in het milieu laten komen. En dat vinden wij als college ook een heel goed streven. En het past ook helemaal, zoals we ons geconformeerd hebben aan het Manifest MVOI, Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Daar zit een onderdeel milieu in. En vanuit dat onderdeel zijn we nu een actieplan aan het schrijven, voor het hele manifest overigens. Maar voor dit onderdeel zijn we nu een actieplan aan het schrijven. En er is in geformuleerd dat als het uitgangspunt is om bij de inkopen altijd te vragen naar PFAS in producten en of er alternatieven zijn. Dat is eigenlijk precies wat de motie ook oproept. Daar zijn we nu mee bezig. En de kanttekening die ik daar inderdaad bij wil plaatsen, is die u zelf gemaakt heeft. Dit is echt geen eenvoudige opgave. Je kan het vragen. En je hoopt dan inderdaad dat de antwoorden komen die je wil hebben. Er wordt ook al gezegd, hoever moet je teruggaan in een keten? Dat zullen we allemaal moeten gaan uitvinden hoe dat gaat werken. Maar we hebben in ieder geval in het kader van onze verantwoordelijkheid ook daarvoor gezegd van, dit gaan wij oppakken en dit gaan wij doen.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Sorry hoor, misschien heb ik het niet goed begrepen. Maar begrijp ik het goed dat wij dit al doen en dat deze motie dan overbodig is?

Mevrouw De Jonge: Ik zeg niet dat we het al doen. Ik heb gezegd, doordat wij nu bezig zijn met een actieplan op basis van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen, dat wij hebben gezegd, in dat actieplan gaan wij inderdaad opnemen vanaf dan, als het in werking gaat, gaan wij uitvragen bij alle inkopen en aanbestedingen hoe het zit met de PFAS in de producten die zij gebruiken of ons willen leveren.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti was eerst nog. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Dan weer voor mij. Als ik dit weer hoor, dan bent u ermee bezig. We doen het nog niet, maar we zijn er wel mee bezig en we gaan in de toekomst ook hiermee aan de slag. Is het dan een soort toezegging of... Want ik wil toch gaan pijlen, wat is uw standpunt hierin dan? Dat is dan de vraag.

Mevrouw De Jonge: Het standpunt is dat wij in het actieplan gaan vastleggen dat wij gaan inkopen. Opdrachten gaan geven waarin wij uitvragen, zit er in uw producten, zit er in wat u ons gaat aanbieden, zit daar wel of niet PFAS in? Heeft u misschien een alternatief wat we kunnen gaan kiezen? Dat we echt proactief gaan uitvragen van, hoe zit het bij onze leveranciers en degenen die voor ons werken. De motie is voor mij niet nodig, want we gaan dit doen.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

Mevrouw De Jonge: Alleen het is nu nog niet van toepassing, omdat het actieplan nog vastgesteld moet worden.

De voorzitter: Maar nog even voor de helderheid, wethouder, u zegt dat we het gaan uitvragen als gemeente. Maar hier staat natuurlijk dat er ook staat dat het zoveel mogelijk moet worden vermeden. Dat is nog net een stapje verder. Zegt u daarmee dan van, de motie is overbodig, want we gaan dit helemaal uitvoeren of wilt u toch dat de motie in stemming wordt gebracht?

De heer Safranti: Inderdaad, dat is eigenlijk wat ik zei ook.

Mevrouw De Jonge: Ik heb de motie niet nodig om de actie te gaan uitvoeren om ervoor te zorgen dat wij als gemeente geen producten meer gaan inkopen waar PFAS inzit. Met de kanttekening die ik net maak, dat zal niet eenvoudig zijn, dat zal ook niet gelijk geregeld kunnen zijn. Maar de inzet is om daar vol op in te zetten, wij kopen niet meer met PFAS in.

De voorzitter: Helder. Dank. Kijk ik even naar de ...

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: Naar de heer Van Dam Timmers. Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik hoop dat de toezeggingen die zojuist werden gedaan ook netjes genoteerd worden. Maar ik denk dat het goed is om gewoon erover te stemmen, want misschien helpt het dan wel.

De voorzitter: Zijn we daaraan toe, aan het stemmen? Zijn er nog stemverklaringen? De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u.

De voorzitter: Graag nog even stilte. We zijn er bijna. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Zoals wij aangaven aan het begin van de behandeling, steunen we natuurlijk zonder meer de gedachte. We hadden in eerste instantie nog wat vragen rondom de praktische uitvoerbaarheid. Maar het is heel goed dat er op deze manier zo goed van gedachten gewisseld is. En daarmee hebben we het vertrouwen dat dit een goede motie is van de collega's en gaan wij voorstemmen.

De voorzitter: Dank. De heer Pichel. Zei ik de heer? Ik keek naar de heer Van der Kruijff en ik wist dat ik mevrouw Pichel het woord moest geven. Zo komt dat. Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Gelukkig ben ik van de partij die daar niet over zeikt. Wat was mijn stemverklaring ook alweer? Uiteraard gaan wij voor deze motie stemmen. Met daarbij de stemverklaring dat er volledig begrip is voor de moeilijkheid van deze vraag. Dat is ook de ruimte die we bieden. En ook nog een kanttekening in die zin, en dat heeft ook te maken dat ikzelf ook in de medische industrie heb gewerkt. En dat is dat we ook voorzichtig moeten zijn, en ik heb dat met mijnheer Groenewege ook besproken, dat als het niet PFAS is, maar nog net een ander stofje, dan is het net een ander stofje en dan zou het wel mogen. En dan zou het natuurlijk nog steeds ook wel een risico met zich mee kunnen brengen. Dat is ook wel iets waar we ons weer bewust van moeten zijn. Maar dat is puur een kanttekening. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Hebben we dan alle stemverklaringen gehad? Ja? Gaan we stemmen. Motie M2. Voor is plus. Tegen is min. De motie is unaniem aangenomen. We zijn er nog niet. Als dit het applaus was voor het einde van de vergadering, dan was het niet.

25.M3 Motie Vreemd aan de orde van de dag Vast aanspreekpunt voor veteranen

De voorzitter: Gaan we naar motie M3. Motie van de VVD, ChristenUnie/SGP, VSP en CDA-fractie. Vast aanspreekpunt voor veteranen. Volgens mij mag ik het woord geven aan de heer Van der Net. Gaat uw gang.

De heer Van der Net: Dank u op dit late uur, voorzitter. Zoals ik al heb gesteld in de motie, veteranen hebben zich ingezet voor vrede en veiligheid. We hebben als Nederland deze mensen naar gebieden en situaties gestuurd die hun hele leven invloed hebben. Ik heb zelf gesprekken gevoerd met een veteraan, die heeft twee Dutchbats meegemaakt als chauffeur voor een hospitaal. Deze man heeft dingen gezien die wij gelukkig nooit zullen zien. Maar door de drank en PTSS is hij alles kwijtgeraakt en kwam hij bijna op straat. Heel veel veteranen zijn ook gescheiden. Ik vind dat deze mensen meer steun verdienen. Maar vanuit de Veteranenwet is dat ook verplicht. De vraag naar structureel contact met de gemeente wordt gesteund ook door het Veteranencomité Dordt. Vandaar deze motie om het contact en hulp tussen gemeente en veteranen structureel te regelen. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gündogdu heeft een vraag. Of wilt u gewoon een eerste termijn doen?

De heer Gündogdu: Ik wil een vraag stellen.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, bedankt voor dit pleidooi. Ik ben even benieuwd, mijnheer Van der Net. Dit is een motie vreemd aan de orde van de dag. Het heeft enige urgentie. Maar zijn er dan urgente gevallen bij u bekend of bij het college bekend waarvan wij niet op de hoogte zijn? Want ik maak me toch wel zorgen.

De heer Van der Net: Ik weet niet hoe dit nu relevant is of dat het urgent is of niet. Ik wijs u erop dat de Veteranenwet gewoon aangeeft dat die zorg verplicht is. En dat ook de Ombudsman, maar ook het Veteranencomité hebben aangegeven dat ze behoefte hebben veteranen om een vaste aanspreekpunt te hebben bij de gemeente. Ik weet niet of deze vraag relevant is, voorzitter.

De heer Gündogdu: Aanvullend, voorzitter.

De voorzitter: Voordat we nu in een debat gaan. Dit was gewoon het indienen van of het toelichten van de motie vreemd. Ik zou gewoon willen kijken, wie van u wil hier het woord over voeren? En dan gaan we even het rondje af. De VVD heeft dat al gedaan. Wilt u daar nog iets aan toevoegen?

De heer Van der Net: Nee, volgens mij is het duidelijk, voorzitter.

De voorzitter: Dank. GroenLinks. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dank u wel. Wij zijn voor deze motie, want het is bekend dat er heel veel mensen, niet alleen de oude veteranen, maar ook zelfs de jonge veteranen, leiden aan PTSS. En de heer Van der Net heeft net al mogelijke gevolgen beschreven die het gevolg kunnen zijn. Oorlog voeren is verschrikkelijk. En daar zijn we uiteraard op tegen en zouden we graag anders willen zien. Maar deze mensen zijn al op het veld geweest. Verdienen de zorgplicht die er hoort te zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Beter voor Dordt. De heer Schalken.

De heer Schalken- den Hartog: Voorzitter, laten we ons, gezien de tijd, aansluiten bij de woordvoering van GroenLinks.

De voorzitter: Dank u zeer. De VSP-fractie.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, wij hebben deze motie mede ingediend. En ik sluit me ook aan bij de woorden van de heer Van der Net. Wij spreken ook veel veteranen. En die hebben behoefte inderdaad aan een stukje erkenning. Het is ook bij wet geregeld. Maar ook dat ze een vast aanspreekpunt nodig hebben. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: ChristenUnie/SGP. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, een mooie motie waarin we uitvoering geven aan waar we eigenlijk ook gewoon toe verplicht zijn. Maar los van verplichtingen, veteranen verdienen onze aandacht en steun. Daarmee willen we overigens niet zeggen dat er niets gebeurt in onze stad voor veteranen. Dan zouden we de huidige inspanning van de burgemeester ook tekort doen. Tegelijkertijd zijn we met de VVD van mening dat dit actiever kan en beter vindbaar. Deze motie maakt het makkelijker voor veteranen en hun directe gezinsleden om hulp te vragen en het gesprek met de gemeente te voeren voor wat nodig is. En om die redenen dienen we deze motie dan ook van harte mede in. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. CDA-fractie.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Wat het CDA betreft zijn er inderdaad twee dingen die onderscheiden moeten worden. De erkenning voor de veteraan en de nazorg. Met zaken als Veteranendag et cetera is de erkenning goed geregeld. Moeten we ook zeker niet mee stoppen. Maar wat de nazorg treft, is een e-mailadres, een telefoonnummer gewoon belangrijk. Ik begreep uit de beantwoording van de artikel 40-vragen dat dat nu vooral ook via de burgemeester verloopt. Maar het moet vooral een zo laag mogelijke drempel zijn om zorg te zoeken als men dat nodig vindt. En daarom vinden wij dit zo belangrijk dat we dit mede indienen.

De voorzitter: Mijn drempel is uiterst laag, zeg ik u.

De heer Klerk: Maar toch is de drempel om een burgemeester te raadplegen vaak hoger.

De voorzitter: Snap ik. Dank. Partij van de Arbeid, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. We zijn ook warm voorstander van de motie. We vinden het inderdaad goed dat er een meldpunt wordt ingericht, als die behoefte er is. En wat we ook lezen is dat er 115.000 veteranen in Nederland zijn en dat 5 op de 6 inderdaad aan PTSS leidt. Maar wat we ons tegelijkertijd ook afvragen en waar we... Want we hebben erover gelezen. Deze groep is vooral ook kwetsbaar voor vuurwerk. En mensen kunnen vaak oudejaarsavond zelf nog wel zo organiseren dat ze er vandaan blijven. Maar het zijn vooral de onverwachte knallen op straat in de week voor oud en nieuw die heftig kunnen zijn. En als het dan over nazorg gaat, dan is dat toch ook wel iets... Daarvan zijn we wel benieuwd hoe de VVD daar dan vervolgens tegenaan kijkt. Maar we zijn voorstander natuurlijk van de motie.

De heer Van der Net: Ik kan alleen maar beamen, voorzitter, dat inderdaad die knallen emoties oproept bij veteranen. En het moge duidelijk zijn dat wij inderdaad al denken dat dan het verstandig is, als er toch vuurwerk is, dat in ieder geval veteraan ergens rustig oud en nieuw kunnen doorbrengen. Maar om nu de vuurwerkdiscussie hier weer los te laten, lijkt me om deze tijd toch niet helemaal gepast. Maar ik begrijp hem wel, mevrouw Schnabel.

De voorzitter: Dank. Partij voor de Dieren. De heer Venderbos.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, dank u wel. De Partij voor de Dieren erkent inderdaad de problematiek rondom de veteranen. We begrijpen dan ook de strekking van de motie. Echter, we staan niet positief tegenover een vast aanspreekpunt, zoals een eigen telefoonnummer en een e-mailadres voor de veteranen. Wij zijn van mening dat het huidige nummer 14078 daar geschikt voor is. Betere instructies betreffende de Veteranenwet voor de telefonistes achter dit nummer lijkt ons een betere oplossing voor dit probleem.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar DENK. De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, prima. Mooie motie. Zeker ter erkenning van de veteranen. Het enige waar ik mee zat is, hebben we echt een motie hiervoor nodig? Omdat het natuurlijk ook in de Veteranenwet geregeld is, zoals mijnheer Van der Net het ook al aangaf. Als dat zo is, ja. Als dat niet zo, is dan denk ik, dan kunnen we dat natuurlijk vanuit de wet gaan regelen. Maar dat is misschien ook een vraag richting college die hierover gaat.

De voorzitter: Dank u wel. Gewoon Dordt, mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Wij vragen ons af waar het voor nodig is dat dit nu door de gemeenteraad geregeld moet worden. Dat probeerden we in een eerder stadium te kunnen vragen. Dat lukte niet. De vraag alsnog aan de indieners waarom dit hier geregeld moet worden en waarom dat niet, als het al in de wet ligt, gewoon van hogerhand wordt geregeld.

De heer Van der Net: Om de doodeenvoudige reden dat vanuit de Veteranenwet daar een zorgplicht bij de gemeente is neergelegd, voorzitter. Dat staat zo beschreven. En wat in ieder geval wij willen, is dat daar toch nu wat meer gevolg aan wordt gegeven. En de veteranen hebben zelf aangegeven dat ze daar behoefte aan hebben.

Mevrouw Koene: Dank aan de heer Van der Net. Dit wist ik niet. Vandaar mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Op Ons Eiland. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Bedankt voor de indieners van deze motie. Maar ik heb een aantal vragen. Om met de eerste te beginnen. Ik begrijp even niet het urgente karakter. En dat is niet zozeer qua deze doelgroep, maar ik heb tot op heden, en misschien is die wet nieuw, ik heb het misschien gemist, maar nooit iets vernomen dat onze veteranen blijkbaar de drempel richting hulpverlening of zorg of de stap naar de gemeente zo hoog hebben ervaren. Want dan hebben we namelijk een ander probleem. Een tweede is, voorzitter, als dit zo'n urgent en belangrijk probleem is die deze veteranen ervaren, dan lijkt het mij echt te kort door de bocht om nu middels een motie over deze belangrijke doelgroep en hun ondersteuning middels een motie te gaan stemmen. Ik zou daar wat meer informatie over willen. Want het kan namelijk ook zo zijn dat niet alleen veteranen, maar ook andere doelgroepen in deze stad problemen ervaren met hulp of de stap richting de gemeente. Ik zou dat graag ook aan het college willen stellen.

De heer Van der Net: Voorzitter, nog eventjes toch per interruptie. Het verbaast me, deze opmerking, inderdaad dat ik net heb uitgelegd dat deze mensen voor vrede en veiligheid zich hebben ingezet en dingen hebben gezien die wij gelukkig nooit hoeven te zien. En dat ik dan inderdaad van Op Ons Eiland dit te horen krijgt, misschien zijn er nog wel andere mensen. Er zijn verschillen in deze wereld. En die verschillen zijn vanuit de veteranenwet gewoon ook bij ons neergelegd, mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Via de voorzitter, de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Ik ken mijnheer Van der Net als iemand die ook heel goed is in karikatuur maken. Dat is veelvuldig gevallen vanavond of vandaag. Nee, mijnheer Van der Net, als het zo urgent is, dan zou u mij moeten overtuigen dat de drempel richting de gemeente zo hoog is dat u mij ervan kunt overtuigen dat deze actie echt nodig is. Want in mijn optiek doet u echt kort door de bocht om dit urgent en belangrijk probleem middels een motie hier ter bespreking aan te bieden.

De heer Van der Net: Kijk, ieder zijn eigen mening. Gelukkig leven we in een democratie. Ik ben het totaal niet eens met de heer Gündogdu. De veteranen hebben bij mij ook neergelegd dat dit inderdaad erg belangrijk voor ze is. En vandaar inderdaad ook de urgentie om op dit moment nu zo hier dat neer te leggen. En de burgemeester kan ook wel aangeven dat die urgentie er vaak ook wel is. En dan moet men naar de burgemeester. En nogmaals, we willen graag dit wat structureler geregeld hebben.

De voorzitter: Dank u wel. De SP-fractie, de heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, ook in mijn familie heb ik een lid gehad dat ernstige last had van PTSS vanwege de oorlog in Joegoslavië, waar hij werd ingezet. Militairen hebben daar vaak geen keuze in, of ze dienstplichtig zijn of beroeps, meestal beroeps natuurlijk die ingezet worden in het buitenland, waar ze naartoe gestuurd worden. Wat dat betreft steun voor wat de motie vraagt. Wel even een kanttekening bij een van de overwegingen, dat veteranen zich namens Nederland hebben ingezet voor vrede en veiligheid. Helaas zijn er ook vele veteranen die daar niet zelf gekozen hebben, maar die ingezet zijn in koloniale oorlogen, zoals in Indonesië of in imperialistische avonturen in Afghanistan en in het Midden-Oosten of in Joegoslavië. Dat neemt niet weg dat de militairen die daar door de staat naartoe gestuurd zijn wat mij betreft alle steun moeten kunnen krijgen die ze nodig hebben. Alleen moeten we ons wel voortaan goed bedenken, waar sturen we mensen heen of waar laten mensen naartoe sturen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, ik dank de VVD en ChristenUnie/SGP voor het naar voren brengen van dit onderwerp. VVD en CU/SGP spreken de overheid aan op haar zorgplicht en stellen dat de veteranen makkelijk toegang zouden moeten krijgen tot hulp. Beter toegang dan dat nu het geval is.

En dat met iets simpels als een telefoonnummer en een e-mailadres. Dat kunnen we natuurlijk begrijpen. En we zullen deze motie ook steunen. Onze steun komt wel met een kanttekening. Want een hulplijn aanbieden is uitstekend. Echter zullen we er zeker van moeten zijn dat de steun die daaruit voortvloeit toereikend is. En zoals de motie al aangeeft, gaat dit om mensen die zich inzetten voor niet alleen hun land, maar de mensheid. En dat gebeurt niet zonder kleerscheuren. De posttraumatische stress mag niet onderschat worden. En wat we toch merken, is dat men niet volledig in staat blijkt te zijn om dit helemaal goed te kunnen behandelen. Waarom ik hierop aanging, heeft ook te maken met een boek wat ik nog niet zo lang geleden heb gelezen. En graag wijs ik u op dit boek. Informatiemakelaar en schietschijf, geschreven door Dion Landstra. Die onderzoek heeft gedaan naar de inzet en de effectiviteit van waarnemers in vredesoperaties op de Balkan. En wat dit boek vooral aan het licht brengt, is de ernstige schade die de waarnemers hebben opgelopen. Zij fungeerde als de ogen en oren van de VN en traden ook op als bemiddelaars. Tegelijkertijd liepen zij grote risico's wanneer diezelfde VN luchtaanvallen organiseerden, waardoor deze ongewapende waarnemers werden gegijzeld, bedreigd, gekaapt en beschoten. En in dit boek vertellen de overlevenden wat dit met hen heeft gedaan. Wat u nu vraagt, is of de overheid, die hen in deze gevaarlijke positie heeft gebracht, nu ook zorgdraagt voor het verhelpen van de trauma's die zij daardoor hebben opgelopen. Wanneer iemand mij zou misbruiken, dan zou ik niet willen dat die persoon mijn wonden komt verzorgen. Wellicht na het verwerken van het trauma zou ik de dader weer onder ogen kunnen komen, maar zolang het trauma nog niet...

De heer Van der Net: Voorzitter, ik maak ernstige...

De voorzitter: U gaat midden in een zin. Maakt u eerst even uw zin af.

De heer Van der Net: Maar ik maak ernstig bezwaar tegen het woord misbruik.

De voorzitter: Maar u heeft het woord helemaal niet. U krijgt straks het woord.

Mevrouw Pichel: Wellicht na het verwerken van het trauma zou ik de dader weer onder ogen kunnen komen, maar zolang het trauma nog niet verwerkt is, zetten we het slachtoffer niet zomaar bij haar misbruiker om haar pijn te verzachten. Dat is nogal barbaars.

De voorzitter: Dank u wel. Bij interruptie, de heer Van der Net.

De heer Van der Net: Ik maak bezwaar tegen het woord misbruik. Dit zijn gewoon mensen die we vanuit onze democratie daarheen hebben gezonden. Daar was gewoon ook een meerderheid voor. En dan worden ze niet misbruikt. Dat zijn mensen die natuurlijk ook zelf gekozen hebben om inderdaad in het leger te dienen. En ik verwerp het woord misbruik, voorzitter.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. De heer Van der Net heeft natuurlijk alle recht om iets te verwerpen. Dat is prima. Het zijn alleen niet per se mijn woorden, maar dit zijn de meningen van de mensen die in dit boek hun mening hebben gegeven, die het zelf hebben meegemaakt, de veteranen, de heer Van der Net. En ik begrijp heel erg goed dat dit niet de intentie is van deze motie. Waar we ons echter wel van bewust moeten zijn, is dat een slechte daad niet zomaar uit te wissen is met een goede daad. Zonder tonen van berouw en aanpakken bij de bron zal geen enkele goede intentie de weg naar de hel kunnen tegenhouden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer. Tot slot de Fractie van Waardhuizen. De heer Stam, u krijgt het woord.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Ik krijg het woord van mijn fractievoorzitter. We waren eerst wel wat vertwijfeld, wat was de urgentie in dit geval? Is er een aanspreekpunt? Maar anderzijds is het wel een goed punt. Blijkbaar is die urgentie er wel, want het speelt al heel lang. En ik kan u misschien wel uit ervaring zeggen dat het geen pretje is om iemand in huis te hebben die aan die stoornis lijdt en vijf dagen per week nachtmerries heeft en daar uiteindelijk aan onderdoor is gegaan. Ik denk dat het hartstikke goed is om dit te doen. En ik denk, als we kijken naar de toestand in de huidige wereld, dat we ook niet onze kop in het zand moeten steken, want we kunnen binnenkort zomaar eens veel meer veteranen krijgen. Ik denk dat het hartstikke goed is dat we hier een telefoonnummer en een contactpersoon voor in het leven roepen. Of je dat via een motie doet of niet, ik denk dat het wel goed is om dat nu zo te organiseren.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan wil ik vragen of de heer Schalken even kort het voorzitterschap overneemt, want dan kan ik de beantwoording voor mijn rekening nemen.

De plaatsvervangend voorzitter: Portefeuillehouder, u heeft het woord.

De heer Kolff: Dank, voorzitter. Allereerst mooi om te zien dat vrijwel raadsbreed er zo aangekeken wordt tegen onze veteranen en tegen de erkenning en de waardering en ook de hulp die zij nodig hebben van tijd tot tijd. En dat is ook eigenlijk precies hoe het college en ik ook als burgemeester al enige tijd, eigenlijk al heel lang aankijkt tegen de veteranen. Zowel mijn vorige gemeenten als in deze gemeente heb ik er altijd belang aan gehecht om bijeenkomsten te organiseren voor de veteranen. En ook in Dordrecht is dat recent van de grond gekomen door de jaarlijkse Veteranendag die we in het leven hebben geroepen. Tot die tijd deden we dat om en om. Het ene jaar organiseerde de gemeente het. Het andere jaar het comité. En nu hebben jaarlijks organiseren we dat als gemeente. En afgelopen keer waren daar ruim 150 mensen. Geeft aan dat daar behoefte aan is. Geeft ook aan dat dat gewaardeerd wordt. Heb ik ook van alle kanten terug gehoord. En er zijn ook andere wijzen van erkenning voor de veteranen. Zo is er door de stichting, het comité een eigen Veteranencafé, waar veteranen terecht kunnen. Geven we zo van tijd tot tijd andere vormen van erkenning aan veteranen. We hebben een concert gehouden met de Marinierskapel. En dat zijn allemaal zaken die zeer gewaardeerd worden als het gaat om erkenning van veteranen. En dan is er natuurlijk nog die andere kant, de hulpvraag die er is, nazorg die er is.

Evenals de erkenning wettelijk vastgelegd, zoals ook in de motie beschreven staat. Die hulpvraag, daar hebben we ook in de artikel 40-vragen, waar ook naar wordt verwezen, in de motie al van gezegd dat we daar nog werk te verrichten hebben. Dat we dat werk ook aan het verrichten zijn. Dat zeg ik dan ook even in afstemming met portefeuillehouder Van Benschop. De Wmo-consulenten gaan daar actiever mee aan de slag. En dat is misschien goed om dat hier ook zo toe te zeggen, in afstemming met de collega Van Benschop, voor het eind van het jaar moet dat ook ingeregeld zijn, in overleg met Defensie. Willen we daarbij betrekken. En willen we ook u voor het eind van dit jaar informeren door middel van een RIB over hoe dat gedaan is. Dat was al in gang gezet. Nu ligt hier eigenlijk de vraag voor een vast aanspreekpunt voor veteranen, waardoor ze direct een hulpvraag kunnen neerleggen. En daarvan zeg ik, dat is er al. Het is misschien goed om daar meer ruchtbaarheid aan te geven of meer kenbaarheid aan te geven. Dat is wat ik uit deze bespreking haal. Maar het vaste aanspreekpunt, gezien de omvang, maar ook het belang wat gehecht wordt aan de veteranen, is vooralsnog het kabinet van de burgemeester. En het is misschien goed als op de website van het kabinet van de burgemeester duidelijker komt te staan dat dat ook het eerste aanspreekpunt is. Maar we hebben dat expres zo gekozen. Het gaat niet om tientallen mensen die daar dagelijks of wekelijks gebruik van maken. Om daar een aparte fte voor neer te zetten in de Wmo contreien, dat is niet helemaal de bedoeling. Ik denk dat het goed is dat het voor iedereen duidelijk is dat het via het kabinet van de burgemeester loopt. En als dat uw vraag zou zijn aan mij, of als u de motie in stemming brengt en aanneemt, zal dat ook het antwoord zijn wat u binnen acht weken van mij tegemoet kunt zien. Mocht het zo zijn dat in een verdere fase er toch veel meer aanvragen binnenkomen, dan kan het reden zijn om het anders in te richten. Maar vooralsnog lijkt het ons het meest passend om dat via het kabinet van de burgemeester te laten lopen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Net: Voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van der Net.

De heer Van der Net: Ik wil nog wel richting de heer Kolff even ook de waardering uitspreken voor zijn inzet richting de veteranen. Ik weet dat hij zich daar ook zo voor inzet. En wat er nu wordt verwoord, is eigenlijk ook de intentie van de motie. Dat het ook duidelijk wordt dat inderdaad die vraag daar wordt neergelegd. En dan wel eventjes ook naar collega Klerk verwijzen, het is wel naar de burgemeester. Dat het in ieder geval duidelijk wordt voor eenieder dat u daar dan inderdaad met uw kabinet wel voor bent. En dat ze niet moeten schromen om dat contact dan te zoeken. Dank u wel, voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Wilt u daar nog op reageren?

De heer Kolff: Nog even in aanvulling. In de gevallen die mij bekend zijn, was dat ook geen enkel probleem. Wierp dat geen extra drempels op. Maar voor zover, en laat ik het zo zeggen, de kenbaarheid vergroot kan worden om mensen die daar nu geen gebruik van maken, zullen we dat zeker niet nalaten.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog vragen voor de portefeuillehouder? Nee? Dan geef ik het woord terug.

De voorzitter: Dank aan de heer Schalken. Dan kijk ik even of er nog behoefte aan een tweede termijn. Dat is niet het geval. Kijk ik toch nog even naar de heer Van der Net, ook gezien het antwoord wat zojuist door de zeer gewaardeerde portefeuillehouder is gegeven. Wat wilt u met deze motie doen?

De heer Van der Net: Dan vanuit de gewaardeerde portefeuillehouder naar de geachte voorzitter van deze raad. Ik wil even toch dit in stemming brengen, om ook vanuit deze raad even aan te geven welk belang wij achten inderdaad aan veteranen, voorzitter.

De voorzitter: Mocht de motie worden aangenomen, dan zal de portefeuillehouder het ongetwijfeld tot steun in de rug ervaren. En u binnen acht weken, ik hoop eerder, in te lichten over de wijze waarop er gevolg aan wordt gegeven. Zijn er nog stemverklaringen? De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, wij nemen voldoening met de antwoorden van de portefeuillehouder en zullen niet instemmen met deze motie.

De voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, ik heb gezegd over de overwegingen wat ik wilde zeggen. Ik ondersteun de intenties van de motie. Ik zie ook nergens staan dat er een fulltime functie ingericht zou moeten worden. Ik zal voorstemmen.

De voorzitter: Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen. Als u voor bent plus. Als u tegen bent min. Het systeem is ook een beetje moe aan het worden. Daar is hij. Is aangenomen. 33 voor, 3 tegen. Tegen Op Ons en Partij voor de Dieren. En de overige fracties voor.

26.M4 Motie Vreemd aan de orde van de dag Energietoeslag

De voorzitter: Dan gaan we naar 26. GroenLinks en DENK. Energietoeslag. Laatste motie vreemd. Ik kijk even wie ik het woord mag geven. De heer Burakçin, gaat u gang.

De heer Burakçin: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, vorige week heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Energietoeslag 2023. En daarmee gemeenten groen licht gegeven om energietoeslag aan mensen met een laag inkomen uit te keren. Vorige week hebben we ook tijdens het vragenhalfuur hier vragen over gesteld, over de uitbetalingstermijn van de energietoeslag. En de wethouder was niet concreet wanneer de energietoeslag uitgekeerd kon worden en sprak zelfs over mogelijk maanden, terwijl verschillende gemeenten deze maand al over zijn gegaan tot uitbetaling. Voorzitter, met de feestdagen in het vooruitzicht, met vaak veel uitgaven, dat kan zorgen voor veel stres en spanning, vooral bij mensen met een laag inkomen, zouden wij het passend vinden dat de energietoeslag zo snel mogelijk uitgekeerd wordt.

En daarom roepen wij, samen met DENK, het college op om aan de doelgroep, waarvan bekend is die hiervoor in aanmerking komt, zo spoedig mogelijk maar in ieder geval voor 1 november 2023 over te gaan tot uitbetaling van de energietoeslag. En voor Dordtenaren waarvan nog niet bekend is of die recht hebben op de energietoeslag voor 1 december 2023 de mogelijkheid te bieden om deze aan te vragen. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Het is bijna een technische vraag die u eigenlijk stelt in deze motie. Ik kijk even, is het een idee als iemand daartegen is doen we dat, niet om meteen even de wethouder te vragen hoe dit zit. Want dat scheelt misschien een heel debat, wat misschien niet helemaal nodig is op dit tijdstip. Wethouder Heijkoop. Is iedereen het daarmee eens? Ja? Wethouder Heijkoop, gaat uw gang.

De heer Heijkoop: Voorzitter, dank u wel. Het is eigenlijk inderdaad een technisch verzoek. En volgens mij heb ik daar vorige week weldegelijk antwoord op gegeven. Het is goed dat de wet er ligt en dat het ook gepubliceerd is in het Staatsblad, want dat is het moment dat wij als gemeente ermee aan de slag kunnen. Wij hebben daar als gemeente ook lang op gewacht. En daarom hebben wij er ook al op voorgesorteerd. En u heeft als raad hier ook al een besluit over genomen. In mei hebben we u een voorstel doen toekomen, daar heeft u in juni een besluit over genomen, over hoe wij die energietoeslag 2023 gaan uitkeren, zodra de wet er zou zijn. En toen hoopten we nog dat hij er snel zou liggen. Het duurde wat langer. En ik ben zeer concreet geweest als het gaat over wanneer we gaan uitkeren, namelijk voor de mensen die een uitkering hebben die we ambtshalve kunnen uitkeren die we kennen, dan gaan we heel snel uitkeren. De mensen die wij nog niet kennen en die de aanvraag nog moeten doen, daarvan weet ik nog niet wanneer we gaan uitkeren, want op het moment dat de aanvraag binnen is, gaan we die beoordelen. De rechtmatigheid moeten we een paar stappen zetten. En dan gaan we die uitkeren. En in principe gaan we de regeling zo snel mogelijk nu in de steigers zetten. En dan zal die tot april open blijven staan. En ik zag het dictum van de motie. Dat gaat er eigenlijk over van, wanneer? Voor 1 november moet dit gebeuren, voor 1 december dat. Ik zeg u wel, ik hoop toch dat u gelooft dat de medewerkers bij de sociale dienst... Dat u vertrouwen heeft in de uitvoering. En dat zij dit niet ergens onderaan in de stapel leggen. Dat zij gelijk ermee aan de slag zijn gegaan en het zo snel mogelijk uit gaan keren als dat mogelijk is. En dat zal inderdaad dicht bij de data liggen, zoals in de motie is verwoord. Ik denk zelfs misschien al, waar het gaat over het grootste deel, dat we dat al sneller kunnen doen. En het deel wat een aanvraag zal moeten doen, dat zal ook in december ieder geval worden opengesteld. Wij krijgen de middelen, zo'n 7,5 miljoen, bij de decembercirculaire. Die hebben we voorlopig nog niet. Gemeenten gaan daar verschillend mee om. Wij hebben er al wel voor gekozen, wij gaan eerder uitkeren. We gaan het ook op die manier dan voorschieten. Dat kan ook prima. En het budget is toereikend om een extra uitkering te doen van tussen de 800 en 900 euro. En we hebben dit jaar al een uitkering gedaan van 400 euro. En die extra uitkering zullen we in twee tranches gaan uitkeren. Ook dat heeft u trouwens al besloten in uw voorstel in juni. Voorzitter, dat is denk ik mijn reactie. En nogmaals, echt de vraag om ook de ruimte en het vertrouwen te geven aan de uitvoering.

Want als hetgeen in de motie staat niet haalbaar zou zijn, zou ik u dat ook gewoon vertellen. Maar het is dan ook echt niet zo dat als er een motie wordt aangenomen dat opeens tientallen medewerkers bij de sociale dienst ijzer met handen kunnen breken en het opeens wel heel snel kunnen doen. Ik denk dat de gemeente Dordrecht een van de snellere gemeenten zal zijn die dat kan doen, maar het is geen wedstrijdje. Alle 340 gemeenten in Nederland proberen dit zo snel mogelijk op een goede manier bij de mensen te krijgen die met smart op deze middelen wachten. En ook wij zullen ons daarvoor inzetten.

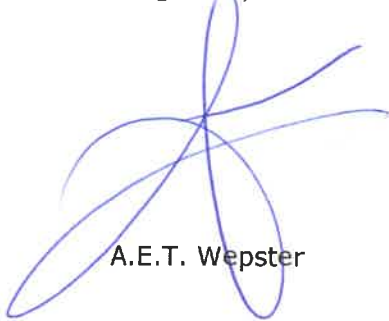
De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Burakçin.

De heer Burakçin: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik ga ervan uit dat het college in ieder geval voor 1 november het gaat halen. Ik vertrouw erop dat het ook gaat lukken. Met deze toezegging kan ik deze motie intrekken.

De voorzitter: Dank u zeer. En daarmee zijn we aan het einde van de raadsvergadering gekomen. We zijn er bijna. Nog niet helemaal. Volgende raad is mevrouw Nieuwland er weer na haar verlof. En dat betekent dat dit de laatste raadsvergadering is van de heer Droog. En die wil ik ook heel hartelijk danken voor zijn inzet en bijdragen. En gelukkig zien we u terug in de commissies. Vergadering is gesloten. Fijne avond. Wel thuis. Tot de volgende keer.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 november 2023.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A.W. Kolff